

విజ్ఞానము

ఆధునిక, భౌతిక, జీవ, గృహ, వృక్ష

పాటశాల నిర్వహణ

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కృష్ణ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిక్షపతి

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాదే

గురు గౌరమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పీఠలక్ష్మీంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు శ్రీలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమహార్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్చుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020010006756

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

పాఠశాలానిర్వహణము

బోధనాభ్యసన పాఠశాలలోఁ జనువు విద్యార్థులకొఱకు వ్రాయఁబడినది

గ్రంథకర్తః
బి. ఇ. దేవరాజు ఎం. ఏ., ఎల్. టి.,
హెడ్ మాస్టరు, ఎస్. పి. జి. బ్రెయినింగు స్కూలు,
నంద్యాల.

పబ్లిషర్సు;
వేంకట్రామ అండ్ కో.,
బెజవాడ - మదరాసు

1946

[వెలయ 1—8—0 .

ఉ పో ధ్వా త ము

మద్రాసు ప్రభుత్వము యొక్క విద్యాశాఖ వారు హయ్యరుగ్రేడు బోధనాభ్యసన పాఠశాలలలోని విద్యార్థుల నూతన పాఠ్య ప్రణాళికలో, 'బాధకాలా నిర్వహణము' అను పాఠమును జేర్చి యంతకుముం దాప్రణాళికలో నుండిన యొక కొఱతను దీర్చిరి. ఈ పాఠమును నేర్చుకొనుటకుఁ జెనుగు భాషలో గ్రంథములు లేనందున విద్యాశాఖవారు ప్రచురించిన 'ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ మాన్యుయల్' అను గ్రంథము నాధారముఁ జేసి కొని యీ గ్రంథమును రచించితిని. పాఠకులు గ్రంథములో నున్న లోపములను నాకుఁ దెలియజేసినచో వానిని గృతజ్ఞతతో నందుకొనగలవాడను.

గ్రంథమందలి భాషాలోపములను సవరణ చేసి సాకుఁదోడ్పడిన నా మిత్రులును, నంద్యాల మ్యునిసిపల్ హైస్కూలు ప్రధానాంధ్ర పండితులు నగు శ్రీయుత విద్వాన్ కావ్యతీర్థ మద్దులపల్లి వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారికి నేనెంతయుఁ గృతజ్ఞుడను.

గ్రంథకర్త

విషయ సూచిక

1. ప్రాథమిక విద్య	...	1
2. ప్రాథమిక పాఠశాల	...	28
3. బడిసామానులు, ఉపకరణములు	...	38
4. బడిలో నేర్పవలసిన పాఠములు	...	47
5. హస్తగ్రంథములు - కాలనిర్ణయ పట్టిలు	...	57
6. విద్యార్థులను తరగతులుగా విభజించుట	...	64
7. పరీక్షలు	...	70
8. ఇంటియొద్దఁ జదువవలసిన బడిపాఠములు :	...	
విద్యావిహరములు		74
9. పాఠముల ప్రణాళికలో లేని పనులు	...	81
10. శ్రమశిక్ష	...	98
11. ఉపాధ్యాయ వర్గము	...	102
12. విజ్ఞప్తులు, రికార్డులు	...	118
13. విద్యావిషయిక శాసనములు	...	125
14. ఉపాధ్యాయ సంఘములు	...	137
15. విద్యార్థుల తెలివిన కనుగొనుటకు పరీక్షలు	...	149
16. తల్లిదండ్రుల తోడ్పాటు	...	156
17. పాఠశాల, గ్రామసేవ	...	166
18. శిశుపాఠశాలలు, టెక్నికల్ పాఠశాలలు,	...	
మిశ్రమ పాఠశాలలు	...	176
19. నవీన బోధనా పద్ధతులు	...	182
20. నవీన బోధనా పద్ధతులు : ప్రోజెక్టు, వార్తాపద్ధతులు	...	192
ఆనుబంధములు 1 to 17		

పాఠశాల నిర్వహణము

1. ప్రాథమిక విద్య

విద్యయన నేమి?— విద్యయను పదము సంస్కృతభాషలోని 'విద్వ' ఋణే' అను ధాతువునుండి వచ్చినది. 'విద్' అనగా తెలియుట అని అర్థము. కాబట్టి విద్యయను పదమునకు నూతనవిషయములను దెలిసికొనుట యని యర్థము చెప్పవచ్చును. కాని సామాన్యముగా నీమాట పాఠశాలకు బోయి యొక గురువుకడ నేర్చుకొనుట యను నర్థముతో బ్రస్తుతము వాడబడుచున్నది. ఏదోయొక పాఠశాలకు బోయి నేర్చుకొనునది మాత్రమే విద్యకాదని మనమందర మెఱుగుదుము. కొంద టే పాఠశాలకు బోవకయే యుత్తమవిద్య నభ్యసించగలరు. ప్రకృతిలోని నానాసంభవములను గమనించుచు, తోడిమానవులతో సంభాషించుచు, నూతనస్థలములలో ప్రయాణము చేయుచు గ్రొత్తసంగతు లనేకములను దెలిసికొనుటకు నేర్చుకొనుటకును మనకందఱకు నవకాశములున్నవి. ఇది విద్యకాదని యెవరు చెప్పగలరు? ఒకవిధముగ నాచిసచో పాఠశాలవిద్యకంటె నీవిద్యయే విశాలమైనదని యనవచ్చును. కాని, ఈ గ్రంథమున ప్రధానముగ విద్య యనుదానికి సామాన్యర్థ మేమనియే మన మాలోచింపవలసి యున్నది.

విద్యయనునది వ్యక్తిగతములైన శారీరక మానసిక నైతిక శక్తులను స. పూర్ణముగ వృద్ధిపొందించు నుత్తేజనకరమగు సాధనము. పుష్పము వికసించి శనలోని పరిమళము బయటికి వెదలై యెల్ల విద్యయను వ్యక్తిగతమై గుడ్డనుగానన్న సర్వశక్తులను వెలువరించి వానిని వికసింప జేయునలయును. అట్లు చేయనిది విద్యయే కాదనవలయును. కనుక బాలురు తమ చుట్టుప్రక్కలనున్న భౌతిక, నైతిక,

సాంఘిక పరిసరముల కనుగుణముగ ననుచుకొన గలుగునట్లు చేయుటయే విద్యకు బరమలక్ష్య మగుచున్నది.

కాన బాలురు బడిలో బ్రవేశించినది మొదలు మరల బడి విడుచువరకును సుసాధ్యాయుడే మాట్లాడుట కవకాశము కల్పించి బాలురు తమకు గలుగు సంజేహములనుగుఱించి యడుగుటకుగాని, ఉపాధ్యాయుడు చెప్పినట్లవసరమగు పనులు చేయుటకు గాని యవకాశ వినియని విద్య విద్యకాదు.

గద్య పద్యకావ్యములను, శాస్త్రసూత్రములను నేర్చుకొని తప్పులు లేకుండ పల్లెంపగలుటయు విద్యకాదు. ఉపాధ్యాయుడు బోధించు ప్రతివిషయమును బాలుడు గ్రహింపవలయును. దానిఫలిత మాతని జీవితములో నగపడవలయును. బాలుడు స్వతంత్రముగ దలంచుటకును ఆలోచించుటకును సూతన పరిస్థితుల నెదుర్కొనుటకును శక్తిమంతు డగునట్లు చేయునదియే విద్య.

విద్యయొక్క యుద్దేశము:— లోకము జనులనేకోదేశములతో దమబిడ్డలకు విద్య చెప్పింతురు. ఈ యుద్దేశములలో మన దేశమునకు బ్రధానమైనది జీవితాధారకమని చెప్పవచ్చును. కాని ఇది యంత గొప్పయుద్దేశముకాదు. ఏలయన పెరిగి పెద్దవాడైనప్పుడతనికి మంచి యుద్యోగము లభించవలె ననునదియే పరమోద్దేశమైనయెడల బాలుర మనోభివృద్ధి కుపాధ్యాయులంతగా బాటుపడరు. అప్పుడు పరీక్షలలో గృతార్థులగుటయే బాలుర యుద్దేశముగా నేర్పడి నరియగు విద్యకు దోహదము కలుగకపోవచ్చును. కాన జ్ఞానోపార్జనమే తమ యుద్దేశముగా విద్యార్థులు భావించుట యుచితముగ నుండును.

“విద్య యనగా సంపూర్ణజీవితమునకు సిద్ధపడుట” యని హర్షభట్టస్మిన్సు పండితుడు వాక్రచ్చియున్నాడు. సంపూర్ణజీవితమున నొక వ్యక్తియొక్క సకల శక్తులను జక్కగ వికసించి మానవ సంఘమున కుపయోగించునవై యుండవలయును. “భావికాలమున

నొకవ్యక్తి ఏపనిచేయ నేర్పరచుకొననో యావనలకు గావలసిన శిక్షణము పొందుటయే విద్యయొక్క యుద్దేశముని కొందఱుందురు. అసగా బాలుడెదిగిన పిదప నేత, కుమ్మరి, కమ్మరి, శిల్పము, వైద్యము మొదలగుపనులను జేయు నంకల్పించుకొన్న యెడల నా పనులకు గావలసిన శిక్షణము పొందుటయే విద్యయని వీరి యభిప్రాయము. ఇదియే విద్యయన్నచో విద్యకు మిగుల నంకుచితమైన యర్థము నిచ్చి ట్లుండును. బాలు డెదిగినప్పిమ్మట దన జీవనోపాధిని సంపాదించుకొనుటకు శక్తిగలిగి సద్వర్తన డై మానవసేవ చేయ బ్రోత్సహించుటయే విద్యయొక్క యుద్దేశము. ఎంతచదువు చదివినను సద్వర్తనము జేసివాని విద్య భవిష్యరాదు. కనుక విద్యయొక్క యుద్దేశములలో సద్వర్తన మొక ప్రధానోద్దేశమై యుండవలయును. విద్య నైతికాభివృద్ధికి దారి తీయవలయును, సద్వర్తన మొక్క దినములో వచ్చునదికాదు. బాలునిలో నిది క్రమముగ నేర్పడును. సద్వర్తన మలవకుటకు దగిన యవకాశమును గల్పించి వానిని బాలుడు వినియోగించునట్లు చేయుచు వాడెదిగినపిదప దన ధర్మమును విజువక సన్మార్గుడై దేశభక్తియు దైవభక్తియు గలిగి నత్యైరుడుగ మెలగునట్లు చేయుటయే విద్యయొక్క యుద్దేశము.

ప్రాథమికవిద్య:—విద్యను ప్రాథమికవిద్య, ఉన్నత, కళాశాలవిద్య యని మూడుభాగములు చేయవచ్చును. ఉన్నతవిద్య, కళాశాలవిద్య-వీనినిగూర్చి యిచ్చట జర్చింప బనిలేదు. ప్రాథమిక విద్యను గూర్చియే ఆలోచింపవలసి యున్నది. ప్రాథమికవిద్య యన నేమి! సాధారణముగ నొక పాఠశాలలోని మొదటి యైదుతరగతులలో నేర్పబడు విద్యకు ప్రాథమికవిద్యయనిపేరు. తరువాతి కాలములో నేర్చుకొను విద్యకంతకును నిది పునాది. ఈ ప్రాథమికవిద్యయొక్క యుద్దేశమేమి! పాఠశాలలో ప్రవేశించు ప్రతిబాలుడును ధారాళముగ జదువుటకును, వ్రాయుటకును, సామాన్యమైన లెక్కలుచేయుటకును శక్తిగలవాడై తన పరిసరముల నున్న స్పృష్టి చిత్రములను గొంతవరకు గ్రహించి సాంఘికముగఁ దన బాధ్యులను

హక్కులనుగుర్తించి వానినిదృష్టికరముగ నెఱవేర్చుటగునట్లు చేయుటయే. ఈ యుద్దేశము నెరవేఱుటకు బాతశాలలో బోధించు పాఠము తేర్చుట బడవలయును. కావుననే నేటి ప్రాథమికపాఠశాలలలో జదువుట, వ్రాయుట, లెక్కలు చేయుట యనునవి ప్రభాసపాఠములుగ నేర్పబడుచున్నవి. బాలుర జ్ఞానాభివృద్ధి కక్షరాస్యత మిగుల యవసరము. కనుక వాచకమును బోధించుటకు బాతశాలలో నెక్కువ కాలము వినియోగింప బడుచున్నది. నులభ్యతైలిలోనున్న గ్రంథములను ధారాళముగ జనువగులుగుట, ఉత్తగములు వ్రాయుట, ప్రత్యుత్తరములను జనువుట, సామాన్యమైన చాక్రాపతికము జడివి గ్రహింపగలుగుట యివి యక్షరాస్యతలోని ప్రధాన విషయములు.

అంకెలను కూడుట, తీసివేయుటమాత్రమేగాక గృహసంబంధ మగు లెఖలనుచ్రాసి యుంచుకొనట, వర్తకులు వ్రాయు లెక్కపద్ధతులను గ్రహించి యప్పు మొత్తములకు వడ్డీ కట్టుట మొదలగు నవి జెలిసి యుండవలయును.

ప్రాథమిక పాఠశాలలో విద్యముగించు విద్యార్థులలో ననేకులు గ్రామములలో వ్యవసాయవృత్తిలోనో, తత్సంబంధ మైన పరిశ్రమలలోనో తమ జీవితమును గడవవలసియుండును. ప్రకృతి విషయముల నెఱిగియున్నచో దమ పనిపాటలకు తెలివిగను నులుపు గను జేసికొనటకు వారికి పీలుకలుగును. కనుక మొక్కలు పెరుగుటకు గావలసిన వసతులు, కీటకములవలన గలుగు మేలు కీడులు, జంతువులు-వాని యుపయోగములు, పక్షులు-వాని యభ్యాసములు మున్నగు సంగతులు ప్రకృతి పాఠములలో నేర్చు కొనవలయును. మొక్కలను గూర్చిన విషయములు నేర్చుకొనుటకు బడితోట మిగుల సాయపడగలదు. అంతియగాక చేతుల కష్టము నగౌరవముగ జూచు మన దేశమునందు జేతులతో గష్టపడి పని చేయుటయందగౌరవ మించుకేనియు లేదని బాలురకు బోధించుటకు చక్కనియవకాశము సయితము బడితోట మూలమున లభించును.

ప్రకృతివిషయములతో బాటు ప్రాథమిక పాఠశాలలో భౌగోళ విషయములను, ముఖ్యముగా స్థానిక భౌగోళమును నేర్పవలసియుండును. బాలురుండు గ్రామము, తాలూకా, జిల్లా భౌగోళమును బోధింపవలయును. వానితో గూడ పూర్వ్యకాలదారులు, ఋతువుల మార్పులు, వర్షము, మైదవచ్చులు, వ్యాపారము, వర్తక మార్గములు మొదలగు వానిని గూర్చి క్లుప్తముగ బోధింపవలయును. బాలురెదిగి పాఠులగుచున్నారు. కనుక పాఠ ధర్మములనుగూర్చియు వారికి బోధింపవలసియున్నది. చిత్రలేఖనము, గుటీర చరిత్రములు నేర్చుకొనుటయందు బాలుర కుత్సాహము గలిగించి వానిని సముతము నేర్పవలయును. కథలు, పాటలు, గానము వలన మూలమున సీతిబోధయు చరిత్రయు నేర్చుట కవకాశము లున్నవి. వానిని ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నేర్చుట మిగుల అవసరము. ఈ బోధన యంతయు మాతృభాషమూలముననే జరుగవలయును. ప్రాథమిక విద్యలో నీయంశము లన్నియు నిమిషము క్రింది.

ప్రాథమిక పాఠశాలలో 6 నుండి 8 తరగతులు సముతము గల పాఠశాలలున్నవి. ఈ తరగతులలో మొదటి యైనది తరగతులలో బోధించిన విషయములకంటె గతినమగు విషయములను బోధింపవలయును. అంతియగాక బాలుర జేదియో యొక చృత్రిని నేర్చునుదేశముతో, జేతిపనులను, గుటీర చరిత్రములను నేర్పవలయును.

పైని బేర్కొనబడిన పాఠములన్నియు జెప్పబడియున్న బాలురలో శాశ్వతమగు నక్షరాస్యతను గలిగించుట ప్రాథమిక పాఠశాలల ప్రధానోద్దేశమని మఱచిపోరాదు. అనగా బాల్యమున బడిలో బ్రవేశించి చదువు నేర్చుకొన్నవాడు తన జీవితకాల మంతయు, ఒడువను, వ్రాసును శక్తిగలిగి యుండవలయును.

ఒకసారి బడిలో బ్రవేశించిన బాలుర డయిదు తరగతులు ముగించువరకు బడిని విడుదలకుండుట్లు చూడవలయును. అయిదవ తరగతి ముగించకుండ బడి చాలించుకొన్నచో నట్టి బాలుడు

చదువను, వ్రాసును సంపాదించుకొన్న శక్తి శాశ్వతముగ నుండవని పరిశోధనల వలన విద్యావేత్తలు తెలిసికొనియున్నారు. గ్రామములలోని జనులు పేదలగుటచేతను, విద్యవలని మేలులకు గ్రహింపక పోవుట వలనను దమ బిడ్డలు పని, వదునొకండేండ్ల వయస్సునకు రాగానే, వారేతరగతిలో నుండిననునచే, వారిని బడినుండి తొలగించి, పొలములోని పనులకుఁ బంపుచుండును. అట్టి బాలురు తాము నేర్చుకొన్న చదువును మఱచిపోవుదురు. కనుక బాలుఁ డావయస్సునకు రాకపూర్వమే యయిదవ తరగతి ముగించుకొనఁ గలుగునట్లు పాఠ్యాదులు శిక్ష చేయవలయును. అనగా గ్రామములో నయిదా తేండ్ల వయస్సులో నున్నబిడ్డల నండఱను బాతశాలలో చేర్చుట కును, వారు క్రమముగ బడికివచ్చి పాఠములు నేర్చుకొనునట్లును ఉపాధ్యాయులు శ్రమపడినచో నట్టి బాలబాలిక లందఱును పది పండేండ్ల వయస్సు రాకపూర్వమే యయిదవ తరగతి ముగించుకొని, శాశ్వతాక్షరావ్యతను సంపాదించుకొన్న వారగుదురు. ఈ విషయములో తల్లిదండ్రులునయితే ముపాధ్యాయులకుఁ దోడ్పడి తమ పిల్లలు బడికే గ్రమముగఁ బోవునట్లు చూచుటయేగాక చదువు ముగించుడనుక వారిని బడినుండి తొలగింపకయు నుండవలయును.

కాని, ఐదవతరగతి ముగించకయే బడివిడిచిన బాలురేమి అయిదవ తరగతి ముగించిన బాలురేమి బడివిడిచిన విదవ చాలాకాలమువరకు మరలఁ బుస్తకములకు ముట్టకపోవుటవలన వారు నేర్చుకొన్న చదువు మఱచిపోవుట తటస్థింపవచ్చును. అట్టి పరిస్థితులలో ముపాధ్యాయుఁడు రాత్రి పాతశాలఁ బేర్పఱచి బడి చాలించుకొన్న బాలురను, యువకులను జేర్చుకొని వారివారి వయస్సునకును వారి వారి జ్ఞానమునకును దగినట్లు పాఠములను జెప్పవలయును. లేదా గ్రంథమునిచ్చి చదివించవలయును. గ్రామములోని పెద్దమనుష్యుల సాహాయ్యమున నొక గ్రంథాలయము నేర్పఱచి నానావిధ గ్రంథములను దెప్పించి యా గ్రామము నందలి విద్యావంతు లందఱును గ్రంథములను దీసికొని చదువుకొనునట్లు చేర్పఱప వచ్చును. ఉదాహ

గుణము గలిగి యుత్సాహవంతులుగ నుండు కొందఱు గ్రామస్థుల సాయమున వార్తావత్రికలను దెప్పించి చదువునట్లు బోత్పఱించిన యెడ బడివిడిచి చదువు ముఱచిపోవుచున్నవారు తమ నేర్చిన విద్య ముఱపుదగులకుండ నానాట వృద్ధి చేసికొనుట కవకాశము కల్పించినట్లగును. సాధారణముగ గ్రామములలోని యువకులకు నాటకములన్న మిగుల నిష్ఠము. బడివిడిచిన యువకుల కుపాధ్యాయుడు నాటకములను దాను స్వయముగ నేర్పియో, లేక యితరులచే నేర్పించియో వారు కొన్ని నాటకములను ప్రదర్శించునట్లు చేయవచ్చును. ఇట్లు చేసిన పక్షమున చదివిన చదువును సరిగా నుపయోగపెట్టుటకును, గట్టిచేసుకొనుటకును మంచి మార్గ మేర్పరచినట్లగును. బడివిడిచిన వారు ప్రతిదినము తమతమ గ్రంథములలో నేదో కొంతభాగమును నియతపారాయణముగా బఠింపవలయును. అట్లు చేసినచో వారి యక్షరజ్ఞానము సశింపక దినదినాభివృద్ధి చెందగలదు.

ప్రాథమికవిద్య, దాని పూర్వస్థితి:— ఆంగ్లేయులు ఇండియాకు రాకపూర్వమే యీ దేశమున హిందూమహమ్మదీయ విద్యావిధానములు నెలకొని యుండినవి. కాని యీ విద్యావిధానములు మతసంస్థల నంటిపెట్టుకొనియుండినవి. అగ్రవర్ణజుల కొఱ కేర్పడిన పాఠశాలలలోఁ బండితులు విద్యార్థులకు సంస్కృతము, తర్కశాస్త్రము, న్యాయశాస్త్రము, తత్త్వశాస్త్రము మొదలగునవి నేర్పుచుండిరి. తక్కినవర్ణములవారికి అనగా ముఖ్యముగా వర్తకులు, రైతులు. మొదలగువారి పిల్లలకు వీధిబడులలో చదువుట, వ్రాయుట, తెలుగువేయుట నేర్పుచుండిరి. ముసల్మానులలో గొప్పవారు తమ కుమారులకు మసీదుల నమీషముననున్న పండితులచే విద్య చెప్పించుచుండిరి. కాని జనసామాన్యమునకు విద్యయనునది లేకుండెను.

బ్రిటిషువారిండియాలో రాజ్యము సంపాదించుకొన్న పిదప విద్యాపరిస్థితులలో మార్పు కలిగెను. ఎట్లన హిందూదేశములో దమ యేలుబడిక్రింద నున్న రాజ్యభాగములలోని జనసామాన్యమునకు విద్య చెప్పించుట దొరతనమువారి విధియని 1854 లో

తూర్పించియు నర్తకసంఘాధికారులు ప్రకటించి, పాశ్చాత్యవిద్యా విధానము ననుసరించి కళలు, శాస్త్రము, తత్త్వశాస్త్రము, సాంస్కృతికము హిందూదేశస్థులకు నేర్పించ నిశ్చయించిరి. ఈ నిశ్చయము ననుజరుపుటకై వారు విద్యాశాఖ నొకదానిని నేర్పఱచిరి. విశ్వ విద్యాలయములను స్థాపించి. ఉపాధ్యాయుల శిక్షణము నిమిత్తము బోధనాభ్యసన పాఠశాలల నేర్పఱచిరి. కళాశాలలను, పాఠశాలలను స్థాపించిరి. దేశీయపాఠశాలలను పభివృద్ధిపరచిరి. పాఠశాలలకు ద్రవ్య సాహాయ్యముచేయు పద్ధతి నేర్పఱచిరి. దీనితో హిందూదేశము నందలి పూర్వవిద్యావిధానము మాటి నూతన విద్యావిధాన మనుభవములోనికి వచ్చెను. ఉత్పతపిద్య, కళాశాల విద్యల ననుసరించి ప్రాథమికవిద్య సముత్తము మార్పు చెందెను.

1882 లో విద్యావిషయములను గూర్చి విచారణ సల్పుట కేర్పఱపబడిన విచారణసభము విద్య నభివృద్ధిపరచుట కనధికారు లేర్పరచు పాఠశాలలను ప్రభుత్వమువారు బ్రోత్సహింపవలయునని సూచించెను. విదవ గౌతకాలమునకు 1884 లో జిల్లాబోర్డులు, పురపాలక సంఘములు నేర్పడినపుడు పాఠశాలలను జరుపు భార మానంస్థలకే యప్పగించిరి. ప్రాథమికవిద్య యీ సంస్థల యాజమాన్యముననే నేటికి సాగుచున్నది. ఈ సంస్థలకు జెందని పాఠశాల లును నేడు వేలకొలది గలవు.

మన రాజధానిలో ప్రాథమిక పాఠశాలలకు జెందిన కొన్ని వివరము లీక్రింద జూపబడినవి.

సంవత్సరము	ప్రాథమిక పాఠశాలలసంఖ్య	బాలకసంఖ్య
1886	13,358	3,59,000
1896	15,952	5,84,000
1906	21,379	6,92,000
1920	32,482	13,26,539
1930	50,121	22,95,256

(కాలికా పాఠశాలలుగాని, వారిసంఖ్యగాని ఇందులో జేరలేదు.)

పైని జూపిన విధమున పాఠశాలల సంఖ్యయు, నందు చదువు బాలుర సంఖ్యయు హెచ్చుచుండినను, రాజధానిలోని విద్యా వంతుల సంఖ్యమాత్ర మంతగా హెచ్చలేదు. మన రాజధానిలోని విద్యావంతుల సంఖ్య తృప్తికరముగ హెచ్చుచుండుటకు గతకాలములో ప్రాథమికవిద్య తృప్తికరముగ సాగకపోవుటయే కారణము. ప్రాథమికవిద్య సరిగా జరుగకపోవుట కనేక కారణములు కలవు. ఈ క్రింద జూపినవి వానిలోఁ బ్రధానములైనవి.

1. బడిలో ప్రవేశించిన బాలురు చదువు ముగించకమునుపే బడివిడుచుట. 1922 లో మన రాజధానిలో ప్రాథమిక పాఠశాలల లోని 7,61,073 మంది బాలబాలికలు మొదటితరగతిలో ప్రవేశించిరి. 1926 లో 61,950 మంది మాత్ర మైదవతరగతిలో నుండిరి. అనగా 6,99,128 మంది మొదవ తరగతికి రాకముందే బడివిడిచిరి. కనుక వీరివ్యయముగాని యక్షరాస్యతను సంపాదించినవలయు. కనుక వీరి పిదపై వెచ్చింపబడిన ధనమున, ఉపాధ్యాయుల కృషియు వ్యర్థము లాయెనని మాత్ర మనవచ్చును.

2. అసంపూర్ణ పాఠశాలలు : ఇదివరలో మొదటి అయిదు తరగతులును గల సంపూర్ణ పాఠశాలల సంఖ్య చాల తక్కువ. అందు వలన బాలురు పాఠశాలలో ప్రవేశించి యందున్న రెండు మూడు తరగతులు చదువగనే బడి మానివేయుచుండిరి. ఇట్లుగుటచే వీరు క్రమక్రమముగ నిరక్షులైరికి వచ్చుచుండిరి.

3. ఒంటరి యుపాధ్యాయుడు గల పాఠశాలలుండుట : ఒక పాఠశాలలో రెండు మూడు తరగతులున్నచో అన్ని తరగతుల బాలురకును నుపాధ్యాయు డొక్కడే మైనయవల నితడు తనపనిని తృప్తికరముగ జేయుట కవకాశములు లేవు. మూడుతరగతులకు నేక కాలమున పాఠములు చెప్పుట కష్టము. అంతయుగాక యట్టి యుపాధ్యాయుడు సోమరియై పనిచేయుచున్నను నుండవచ్చును. అతనిని దండించువారుండరు. అతనికేవల బోధనావిషయములు తెలియు

కుండిన పక్షమున ఆ విషయములను దెలిసికొనుటకు వసతులు నము
తము తక్కువయే, కనుక నట్టి పాతశాలలలో బాలుర విద్య క్రమ
ముగా నెట్లు సాగగలదు?

4. పెట్టుబడికీ దగిన ప్రతిఫలముచ్యుని పాతశాలలుండుట:
సర్కారువారివలన జీతముగాని లేక ద్రవ్యసహాయమును గాని
పొందు నొక యుపాధ్యాయుడు 80 మంది బాలురవఱి కొకేతరగతికి
బాతములు చెప్పచున్నప్పుడతని మూలమున వ్యయమగు ప్రభుత్వ
ద్రవ్యము సార్థకమగుచున్నదని చెప్పవచ్చును. కాని ఒక యుపా
ధ్యాయుడే రెండు మూడు దిరగతులకుఁ జరుపు చెప్పవచ్చునను,
ఆయా తరగతులలో 30 మందికంటె తక్కువమంది విద్యార్థులున్నను
అట్లు సమపలముచున్న పాతశాల లందులకై వెచ్చపెట్టు ద్రవ్యము
నకు ఫలము నిచ్చుట లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఇట్టి పాతశాల
లనేకములు మొన్నటిదనుక నుండినవి. ఒక్కొక్కప్పుడు వర్ణభేద
ములు, అంటరానితనము అనువాదవలన నట్టి బడులు తప్పనిసరి
యగుచుండెను.

5. విద్యావిషయిక యోగ్యతలు లేని యుపాధ్యాయుల
నియామకము: గ్రామములోనే రెండవతరగతి చదివిన పిల్లల నేవనలే
నూకలోనకుఁ బోయి నర్తిభిక్షేటను బొందిన యుపాధ్యాయులు
పిల్లల కేమిపాతములను బోధింపగల్గుదురు? బోధనాభ్యసశిక్షణము
పొందని యుపాధ్యాయులు గతకాలములో ననేకులు పాతశాలలలోఁ
బనిచేయుచుండిరి. అట్టి యుపాధ్యాయుల మూలమున పిల్లలు విద్యలో
ముందునకు సాగక యొక్కొక్కతరగతిలోనే రెండు మూడేండ్లుండి
యంతటితో విద్యకు స్వస్థిచెప్పచుండిరి.

6. పాతములను బోధించుట మిక్కిలి యవసరముగఁ
గావలసిన యుపకరణములను బాతశాలాధికారులు సమకూర్చక
పోవుట: వలయు పరికరములను సమకూర్చక పోవుటవలన బాలురకు
బాతములు సుబోధకములగునట్లు ఉపాధ్యాయులు చెప్పబలకుండిరి.

7. ఉపాధ్యాయుల కష్టస్థితులకు సయితము చాలని జీతము లేర్పించుట! అవిమైన సకాలమున కీయకండుట: ఉపాధ్యాయులకు రేండు మూడు నెలల కొకసారి జీతమిచ్చినచో సతమతన కృత్యమును దగినంత తృప్తిముగఁ జేయవలకుండును. ఒక ప్రక్క బొట్టకూటికి విచారించు కొనునా? మఱియొకప్రక్క జదువు చెప్పనా? కనుక విద్యాశాసముఁ డిది పెద్ద పెట్టనవచ్చును.

8. అల్పసంఖ్యాకులైన డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుండుట: పూర్వము రమారమి 150 పాఠశాలల కొక డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు చొప్పున నుండెడివారు. పాఠశాలల సంఖ్య యధికమగుటచే ఆయన తన రేంజిలోని పాఠశాలల నొక్కసారి (గార్డీయరీకుకు) కంటే నెక్కువ సార్లు పరీక్షించ వలసివేకుండెను. కావున గార్డీయరీకు కాగానే యుపాధ్యాయులలో ననేకులు తమ పనిలో అశ్రద్ధచూపుచుండిరి.

పరిస్థితు లిట్లున్నప్పుడు ప్రాథమికవిద్య జయప్రదముగ సాగక పోవుటయందు కంటే లేదుగదా!

ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి ప్రస్తుత ప్రయత్నములు:—

ప్రాథమికవిద్యను జయప్రదముగ సాగించునట్లేజముతో మదరాసు ప్రభుత్వమువారు 1920 లో ప్రాథమిక విద్యాశాసనము నొకదానిని జేసిరి. దానిమూలమునఁ బ్రతిజిల్లాలోను విద్యా సంస్థల యొక్కయు, స్థానిక సంస్థలయొక్కయు, బ్రతి నిధులు గల జిల్లా విద్యాసంఘముకంటే యేర్పకవ బడెను. ఈ సంఘము లాయా జిల్లాలోని ప్రాథమిక విద్యకు జెందిన విషయములను జర్పించి వలయు సేర్పాటులను జేయుచుండెను. (ఇవి 1939వ సంవత్సరము రద్దుచేయబడెను) నిర్బంధవిద్యా విధానమును బ్రయోగించినచో త్వరితముగ విద్య వ్యాప్తిచెందఁ గలదని ప్రభుత్వమువారు 1920 నుండియుఁ బుంపాలక సంఘములును, మరి యితర సంస్థలును నిర్బంధ ప్రాథమికవిద్య నులు జరుపవచ్చునని శాసించిరి. ఆ శాసనమువలన సినాఁడు నున రాజధానిలో ముప్పదియేడు పురపాలక

సంఘములును, వీడు యితరసంస్థలును ఈ విధానము ననుసరించి జరుపుచున్నవి. స్థానిక సంస్థ లిష్టపడినచో విద్యార్థులకుము (పన్ను) ను గూడ వసూలు చేయవచ్చునని యాహ్వానముగూడఁ బ్రకటించుచు బ్రభుత్వమువారు 1934 లో విద్యార్థాననము సంస్కరించిరి. మరియు నాయాసంస్థలు వచ్చునాదాయములో నింత మొత్తమని నియమితముగాఁ బ్రాథమికవిద్యకై వెచ్చించవలెనని కూడ నిర్ణయించిరి.

ఇట్టి యేర్పాట్లు చేయుచున్న ఈ ప్రాథమికవిద్యాస్థితి చక్కఁ బడక న్నది. ఇట్లుండుటవలన ఏ ప్రాథమికవిద్య విషయమై యాలోచించి మఱికొన్ని ఏర్పాట్లులు చేయుటకై ప్రత్యేకమిదిగ నొక యుద్యోగిని 'డిప్యూటీ డైరెక్టరు' అను పేర నర్పించువారు నియమించిరి. మొట్టమొదట డిప్యూటీ డైరెక్టరుగా వచ్చిన శ్రీ చాంపియను దొరగారు ప్రాథమికవిద్యను గూర్చి తగు పరిశోధనలుచేసి ప్రాథమిక పాఠశాలలను శాగుపరచుటకొకవిధానమును సూచించిరి. ఆ విధానమందలి సూచనలేమన : ఒక పెద్ద గ్రామములో ననేక పాఠశాలలుండగా వాని నన్నింటిని జేర్చి యొక పెద్ద పాఠశాలగా, చేయుటయు, నట్టి కేంద్రపాఠశాల దూరమైనపుడు నడచి రాజాలని చిన్న బాలుర కొఱకొకటి రెండు మూడు తరగతులుగల మఱికొన్ని పోషక పాఠశాలల నేర్పరచుటయు—ఇవి యతని విధానములోని ప్రధాన సూచనలు. కాని యీ సూచనలు పూర్తిగ నమలు జరుపుటకు బూర్వమే వారు గతించిరి.

పిమ్మట విద్యార్థులకు డైరెక్టరుగా నుండిన శ్రీ స్థానము దొరగారు ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికై కంకణము కట్టుకొని యత్యంత శ్రద్ధవహించి యనేక సూతన శాసనములను జేసియున్నారు. అట్టి చట్టముల మూలమున బడిలో బ్రవేశించిన విద్యార్థులు విద్య ముగియకముందే తమయిష్టము వచ్చినట్లు చాలించుకొనుట కవకాశము లేకుండఁ జేయబడెను. ఒంటరి యుపాధ్యాయుఁ డున్న పాఠశాలలు వందలకొలది మూసివేయబడెను. కొన్ని పోషక పాఠశాలలుగమార్చి నేయబడెను. అది మొదలొక్కరికంటె నెక్కువనుంది యుపాధ్యాయుఁ

యలు చేయించును పాఠశాలలకే యొక్కన ప్రోత్సాహమునగ బడెను. ఇప్పటికిని నల్లే జరుగుచున్నది. మఱియు నసంపూర్ణ పాఠశాలలును, పెట్టుబడికీ దగిన ఫలము నిమ్యజాలని పాఠశాలలును బూర్తిగా మూసివేయబడెను. కొన్నింటికి సర్కారునుండి పొందబడు ద్రవ్యసహాయము చాలవఱకు తగ్గింపబడెను. ఇప్పుడును నట్లు జరుగుచున్నది. ఒక్కొక్క గ్రామములోఁ బరిమితికి మించియున్న పాఠశాలలు మూయబడినవి. మఱియుఁ గొన్ని నిబంధనలను జెట్టి యందు లకుఁజాలని పాఠశాలలకు గ్రాంటుతగ్గింపబడెను. ఎట్లనఁగ ఒక యుపాధ్యాయునకు సరాసరిలెక్కను బ్రతిదినము కనీస మిరుపదిమంది బాలుర వంతున హాజరు కనఁబడవలెననియుఁ పాఠశాలలో నొకటి నుండి రెండు తరగతు లుండవలెననియు నాలుగైదు తరగతులలో నొకటి రెండు తరగతులలోనున్న బాలుర సంఖ్యలో నాల్గవ పాలు నకు తగ్గియుండరాదనియు నిబంధన లేర్పరచి, యందులకుఁ జాలని పాఠశాలలకు గ్రాంటులను తగ్గించుచు వచ్చిరి. ఇంతియగాక గ్రామములోనుండు పాఠశాల యన్నిజాతులవారి కందుబాటును స్థలము లోనుండ వలెననియు అందు నిమ్నజాతుల బాలురుతప్పక యుండ వలెననియు, అట్లు లేకున్న గ్రాంటులోకోత కోయఁబడుననియు నిర్బంధముచేసి యట్లు చేయచున్నారు. గ్రామములోఁ బ్రత్యేకముగ బాలికాపాఠశాల లేనియడల నాగ్రామములోని బాలుర పాఠశాలలోనే దాదాపు నగముమంది బాలిక లుండవలసినట్లును, అట్లు లేకున్నయెడల గ్రాంటు తగ్గించునట్లును నిర్ణయించి యా విధముగానే జరిపించుచున్నారు.

1939 నాఁటి ప్రాథమిక పాఠశాల విద్యాప్రణాళిక కొంత మార్పు చేయబడినది. ఈమార్పుల సుపాధ్యాయుడుగా నుండువాడు కనీసము హైస్కూల్ గ్రేడ్ తెలిసింపగైన వాడుగ నుండవలెనని నిబంధింపఁబడినది మఱియు సుపాధ్యాయుల కష్టముల నివారించుటకు గ్రాంటులు హెచ్చింపబడినవి. ఉపాధ్యాయులు తమపనిని సక్రమముగ జేయునట్లు చూచుటకు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టర్ సంఖ్య

హెచ్చింపబడినది. ఈక్రొత్తపట్టముల మూలమున విస్తరించిన పనిని విచారించుటయందు డైరెక్టరుగారికి దోడ్పడుటకు కొందఱు డివిజన్ లో ఇన్ స్పెక్టరు ఏర్పఱువబడి యున్నారు. ప్రస్తుతము ప్రతియేట రెండు కోట్ల రూప్యములు మన రాజధానిలో ప్రాథమికవిద్యపై వెచ్చింపబడుచున్నది. ఇన్ని యేర్పాటులతో మన రాజధాని యందలి ప్రాథమికవిద్య యికముందు స్వతోముఖముగా నభివృద్ధి చెందగలదని నమ్ముట కాస్పద మేర్పడినది.

పాతశాలలకును ఇంటికిని గల సంబంధము:— బాలురు మిక్కిలి చిన్ననయన్నున అనగా నైదారేండ్ల ప్రాయమున మొదట పాతశాలకు వత్తును. వారి కది నూతనానుభవము. అంతదనుక వారింటిలో, దము తల్లిదండ్రుల యొద్దనేయుండి వారి ప్రేమాదరములలో, బెరుగుచుండును. బాలుడు బడికి వచ్చినపుడు ఉపాధ్యాయుడు ప్రేమతో వానిని జేరదీసి వాడు తన యింట నున్నపుడంత సంతోషముగ నుండెనో బడిలోగూడ సంత సంతోషముగ నుండగలుగునట్లు చేయవలయును. బాలుర మూలమున బడికిని గ్రామములోని యిండ్లకును దగ్గర సంబంధ మేర్పడ వలయును. బడిగది శుభ్రముగానుండి తగిన పటములతో సలంకరింపబడి యాకర్షణీయముగ నున్నచో బాలురచ్చట సంత కాలమైన నుండగోరుదురు. బడిలోని యితర బాలురునైతము క్రొత్తగా వచ్చిన బాలుర యెడల ప్రేమభావముతో మెలగినయెడల క్రొత్తగా వచ్చినవారికదియత్యంతానందమును గలిగించును. ఉపాధ్యాయుడు బడిలో నేర్చు పాతముల మూలమున బాలుని వయస్సు దినదినాభివృద్ధి చెందుచుండుట వలనను, వానిలోనత్రవర్తన మేర్పడుచుండుటవలనను, వాని తల్లిదండ్రులకు బడిమీద నభిమానము తప్పక కలుగును. అట్లు కలుగవలయునుగూడ. బడిలోని బాలురలో నొక్కొక్కని గుణ లక్షణముల నుపాధ్యాయుడు చక్కగ గమనించి వానినిగూర్చి వాని తల్లిదండ్రులతో మాటలాడి వాని యభివృద్ధికి వారు చేయగల పనులను బట్టి వారికి సలహా నొసగవలయును. ఈ విధముగ నుపాధ్యాయునికిని

ప్రాథమిక విద్య

బాలుర తల్లిదండ్రులకును సంబంధ మేరడగఁ తల్లిదండ్రు
ధ్యాయనియెడలను పాఠశాలయెడలను నాదరము చూపుట
తమ పిల్లలను బడికి గ్రహముగ బంపగలుగుదురు.

పాఠశాలలకును గ్రామములకును గల సంబంధము:—గ్రామ
మును బాహ్యప్రపంచముతోఁ గలుపుటకు గ్రామపాఠశాల సాధన
ముగా నుండవలయును. గ్రామములోని సంగతులు బయటికిఁబోవు
టకును, బాహ్యప్రపంచపరిస్థితులు గ్రామములో తెలియుటకును
ఆ గ్రామములోని పాఠశాలయే మూలకారణముగా నుండవలయును.
ఈ పని క్రమముగ జరుగుట కుపాధ్యాయుడు తగిన వాడుగ నుండుట
యవసరము. వార్తాపత్రికలను దెప్పించి వానిలోని సంగతులను
గ్రామస్థులకు జదివి చెప్పుటయేగాక, ఆరోగ్య, వ్యవసాయ, విద్యా
శాఖలకు జెందిన యువ్యోగులు గ్రామమునకు వచ్చినప్పుడుగాని,
ప్రత్యేకముగ రప్పించిగాని వారిమూలమున గ్రామస్థులకు జ్ఞాన
బోధకములగు సువర్ణాసముల నిప్పించవలయును.

పాఠశాలలలోని బాలురకు నీతిబోధకములగు నాటకములను
నేర్పి తత్ప్రదర్శనముల మూలమున గ్రామస్థులలో కలము, వివా
హము, స్త్రీలు మున్నగు విషయములనుగూర్చి సరియైన యభిప్రాయ
ములను గలుగజేయుటకుఁ బాటుపడవలయును. మఱియు నుపా
ధ్యాయుఁడు బాలురతో గలిసి యారోగ్యవార ప్రదర్శనములను
జరుపుటయేగాక గ్రామమును శుభ్రపఱచు పనికిఁగూడ గ్రామపాఠ
శాల పూనుకొనునట్లు చేయవలయును.

గ్రంథాలయములను, చిత్రసంఘములను నేర్పఱచి తీటిక
సమయమున వానిని సమర్పించు గ్రామస్థులతోఁ జెలిమిజేసికొని వారి
జ్ఞానాభివృద్ధికి తగు ప్రయత్నములు చేయవలయును. అట్లు చేయుట
కుపాధ్యాయునికి అవకాశములు లేకపోలేదు.

పాఠశాలలలోని బాలుర తల్లిదండ్రుల నందఱనొక్క సంఘ
ముగ నేర్పరచి పాఠశాలను, అందులో జరుగుపనిని, పిల్లల చేతపనులను

జూచుటకు వారి నాహ్వానించి, తన్మూలమున వారికి పాతశాల యెడల మంచి శ్రద్ధలు గునట్లు ప్రోత్సహింపవచ్చును. అంటువ్యాధులు చెలరేగినపుడును, ఇతర కష్టసమయములలోను ఉపాధ్యాయుడు తమ విద్యార్థులతో గూడిపోయి యా కష్టముతో నున్నవారి కుచితసహాయమును చేయవలయును. అట్లుచేసినచో గ్రామస్థులు పాతశాలను మిక్కిలి ప్రేమించి దాని యభివృద్ధికై తప్పక పాటుపడగలరు.

ప్రాథమిక విద్యను గూర్చిన లెక్కలు:—మన రాజధానిలో ప్రాథమికవిద్య తృప్తికరముగా నిభివృద్ధిపొందుచుండలేదనియు, నట్లు వృద్ధిపొందకపోవుట కనేక కారణము లున్నవనియు జూచితిమి. ఆ కారణములలో గొన్నింటిని తేటపరచుటకుఁ బ్రాథమికవిద్యను గూర్చిన లెక్కలు పరీక్షించుట యవసరము.

ప్రథమమున పాతశాలలయొక్కయు, విద్యార్థులయొక్కయు సంఖ్యలను జూపు పట్టికలను జాతము.

1930—31 నుండి పాతశాలల సంఖ్య తగ్గుచుండినను విద్యార్థుల సంఖ్య పెచ్చుచుండుటను గమనించుము.

పాతశాలలయొక్కయు విద్యార్థులయొక్కయు సంఖ్యలు

సంవత్సరము

సంవత్సరము

పాతశాలల సంఖ్య

విద్యార్థుల సంఖ్య

1930—31

...

5658

...

3,43,502

1981—32

...

5682

...

3,58,895

1982—33

...

5583

...

3,61,762

1983—34

...

5472

...

3,74,912

1984—35

...

5844

...

3,81,514

1985—36

...

...

...

...

1986—37

...

4832

...

3,80,760

1987—38

...

4725

...

3,84,748

1988—39

...

4604

...

3,92,400

పాఠశాలయొక్కయు విద్యార్థులయొక్కయు సంఖ్యలు

బాలర పాఠశాలలు

సంవత్సరము	పాఠశాల సంఖ్య	విద్యార్థుల సంఖ్య
1920—21	... 32,482	... 13,26,539
1921—22	... 33,624	... 13,71,779
1922—23	... 35,106	... 14,59,170
1923—24	... 37,708	... 15,79,147
1924—25	... 40,340	... 16,95,863
1925—26	... 43,631	... 18,35,249
1926—27	... 46,378	... 19,25,617
1927—28	... 48,407	... 20,94,138
1928—29	... 50,096	... 21,93,845
1929—30	... 50,453	... 22,57,377
1930—31	... 50,121	... 22,95,256
1931—32	... 46,681	... 22,64,776
1932—33	... 44,359	... 22,48,189
1933—34	... 43,976	... 23,38,608
1934—35	... 43,787	... 24,17,410
1935—36	... 43,665	... 24,85,077
1936—37	... 41,128	... 24,92,909
1937—38	... 39,411	... 24,90,211
1938—39	... 37,366	... 25,13,620

విద్యార్థుల సంఖ్యకు తరగతివారీగా జాపుట

సంవత్సరము	I	II	III	IV	V
1922—23	7,61,073	2,93,116	2,01,891	1,43,132	45,101
1923—24	8,17,406	3,19,739	2,20,093	1,54,908	49,646
1924—25	8,74,378	3,44,779	2,37,539	1,66,023	53,422
1925—26	9,57,856	3,64,392	2,53,504	1,79,159	57,829
1926—27	10,46,442	3,88,591	2,70,728	1,93,118	61,550
1927—28	10,99,309	4,11,057	2,84,772	2,04,212	65,947
1928—29	11,42,814	4,30,412	3,00,177	2,17,049	69,939
1929—30	11,61,243	4,44,601	3,13,105	2,36,397	72,863
1930—31	11,64,788	4,51,899	3,21,161	2,36,194	76,793
1931—32	10,95,909	4,59,894	3,26,894	2,47,710	82,536
1932—33	10,51,958	4,57,244	3,36,416	2,57,282	86,499
1933—34	10,97,850	4,65,129	3,46,580	2,70,479	93,317
1934—35	11,17,859	4,82,381	3,57,230	2,86,205	1,01,471
1935—36	11,37,992	4,95,939	3,68,407	2,92,955	1,08,186
1936—37	11,33,536	4,99,131	3,66,563	2,97,257	1,10,867

౪ ౫ ౬ ౭ ౮ ౯ ౧౦ ౧౧ ౧౨

ఒంటరి యుపాధ్యాయుడు గల పాఠశాలలు 1986—87

	బాలురు		బాలికలు	
	పాఠశాలల సంఖ్య	విద్యార్థుల సంఖ్య	పాఠశాలల సంఖ్య	విద్యార్థుల సంఖ్య
మొదటితరగతి మాత్రమే				
I, II, త. మాత్రమే	247	5879	38	914
I, II, III త. మాత్రమే	1127	27963	128	4028
మొదటి నాలుగు తేదా	8432	92057	404	12310
అయిదు తరగతులు	12418	352202	720	24756
మొత్తము	17224	478101	1285	42008

౪ ౫ ౭ ౮ ౯

ఒంటరి యుపాధ్యాయుడు గల పాఠశాలలలో దృష్టికరమైన పని జరుగుట కష్టము.

ప్రాథమిక పాఠశాలలోని యువపాఠ్యముల సంఖ్య

పురుషులు

స్త్రీలు

సం॥	తర్జీతు పొందనివారు	తర్జీతు పొందినవారు	మొత్తము	తర్జీతు పొందనివారు	తర్జీతు పొందినవారు	మొత్తము
1930—31	43,511	54,686	98,197	3,507	8,812	12,319
1931—32	39,222	57,312	96,534	2,984	9,420	12,404
1932—33	35,510	59,146	94,656	2,592	9,974	12,566
1933—34	32,751	62,451	95,202	2,362	10,960	13,322
1934—35	31,446	65,644	97,090	2,204	11,673	13,877
1935—36						
1936—37	26,250	68,460	94,710	2,347	13,133	15,480
1937—38	20,471	71,367	91,838	1,994	13,978	15,972
1938—39	16,961	72,723	89,684	2,061	14,575	16,636

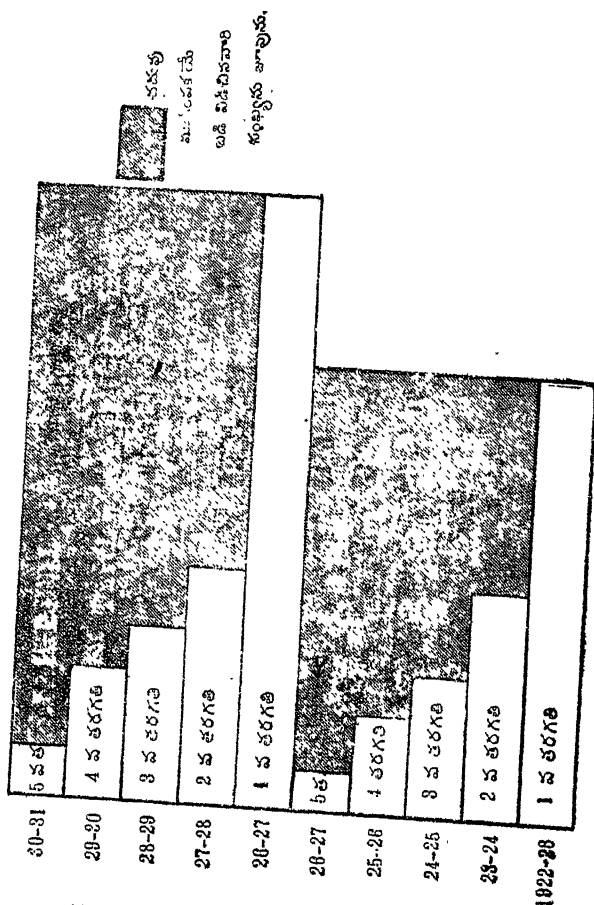
4 ౫ ౬ ౭ ౮ ౯ ౧౦ ౧౧ ౧౨

పాఠశాల విద్యకై సర్కారువారు చేయించున్న వ్యయము

సంవత్సరము	బాలుర పాఠశాలల కొత్తైన వ్యయము	బోర్డు విద్యార్థి కై వ్యయము	బాలికాపాఠశాలల కొత్తైన వ్యయము	బోర్డు విద్యార్థిని కై వ్యయము
1930—31	రూ 1,89,68,005	రూ 8.42	రూ 43,34,152	రూ 14.23
1931—32	రూ 1,91,22,295	రూ 8.58	రూ 43,50,268	రూ 12.43
1932—33	రూ 1,84,90,470	రూ 8.27	రూ 41,92,190	రూ 11.77
1933—34	రూ 1,90,71,430	రూ 8.36	రూ 42,91,162	రూ 11.77
1934—35	రూ 1,91,78,351	రూ 8.11	రూ 43,45,734	రూ 11.63
1935—36				
1936—37	రూ 1,93,80,058	రూ 7.89	రూ 41,95,946	రూ 11.05
1937—38	రూ 2,01,53,031	రూ 8.08	రూ 42,71,196	రూ 11.28
1938—39	రూ 2,08,54,985	రూ 8.26	రూ 43,84,485	రూ 11.22

(ప్రతివర్షిక విజ్ఞప్తి)

పాత శాలా నిర్వహణము

ప్రశ్నలు

- (1) విద్య యననమి P దానియుద్ధిశేమి P ప్రస్తుతము పరేటూరి జనుల విద్య లాని లాపమునుగొన్నింటిని చేర్చిని వానిని నివారణచేయు వ్యవస్థలను వివరింపుము.
- (2) ప్రాథమిక విద్యలో బ్రకృతిచరిత్రలను పెండులకు జేర్చవలయును?
- (3) గ్రామస్థులలో శాస్త్రమునకు నక్షరాస్యతను గలిగించువ్యవస్థలను జేర్చుము?
- (4) హిందూ దేశములో నుండిన పూర్వపు విద్యావిధానమునకును, బ్రహ్మ విద్యా విధానమునకును గల తేడా భేదములను చెప్పుము.
- (5) ఒంటరి యుపాధ్యాయుడు గల పాత శాలాలో దృష్టికరముగ పనిజరుగదా? ఎందులకు?

- (6) బోధనాభ్యసన తర్జీదులేని యుపాధ్యాయుల సంఖ్య యెట్లు తగ్గినదో చూపుటకు పటమును వ్రాయుము.
- (7) గ్రామపాఠశాలను గ్రామబాలుర కాకర్షణీయముగ నెట్లు చేయుచున్నా?
- (8) గ్రామపాఠశాల లేని గ్రామమును, నదియున్న గ్రామమును నీకు తెలిసినవానిని,
1. బాలుర శుభ్రత 2 గ్రామశుభ్రత 3. గ్రామముల సామాన్యజ్ఞానము
4. విద్యనగూర్చి జనుల యభిప్రాయము-వీనిపట్టి ఒక దానితో నొక దానిని పోల్చుము.
- (9) 1923 వ సంవత్సరమున మొదటి తరగతిలో బ్రవేశించినవారిలో శాంతమంది 1939 వ సంవత్సరమున నైదవతరగతిలో నుండిరి? పట్టిచూడుము. బాలుర సంఖ్య నూటి కంటే ఊచించెనో చూపుటకుఁ బటమును సిద్ధము చేయుము.

2. ప్రాథమిక పాఠశాల

పాఠశాలాధికారులు పాఠశాలా నిర్మాణమునుగూర్చి యుపాధ్యాయులతో సామాన్యముగ నాలోచనచేయురు. అయినను పాఠశాలా భవనము, దాని పరిసరములు నెట్లుండ వలసినదియు నుపాధ్యాయులు తెలిసికొనియుండుట మిక్కిలి యవసరము. అట్లు తెలిసికొని యున్నచో పాఠశాలలోని తరగతులకుఁ దగిన స్థలము లేర్పఱచుటకు, నల్లబల్ల మొదలగు సామానుల నుచిత స్థలములలో నుంచుటకును నెఱిగియుండి బడిలోని పని సీరాటంకముగ జరుగునట్లుపాధ్యాయులు చూడగలరే.

బడిస్థలము:—పాఠశాలను కట్టుటకుఁ దగిన స్థలము లేర్పఱచుట మొదటిపని. బడిని పల్లపుభూమిలోఁ గట్టరాదు. అట్లుకట్టినచో వర్ష కాలమున చుట్టు నీరు నిలిచి యనారోగ్యమును కలిగించును. మిక్కిలి యెత్తుగానుండు చెట్ల నమీషమున పైతము కట్టరాదు. వీలయిన ఆ చెట్ల మూలమున బడిలోనికి గావలసినంత వెలుతురు వచ్చుటకు వీలులేకుండును. అట్లని చెట్లే యుండరాదనుట గాదు. అట్లస్థలమునకుఁ గొంతదూరములో చెట్లుండుటమంచిది. పాఠశాలను నిర్మించుచోటు పూడ్చి చదరముచేసిన ప్రదేశముగా చూడ నుండరాదు. అట్టిస్థలములు వర్ష కాలమున చెమ్మగిలి తేమగానుండి యున్నా

రోగ్యమునకు కారణముగును. దుమ్ము, ధూళి యెక్కువగా జమ్ము రాజమార్గములకు సమీపములోగాని, జననమర్దముగల ప్రదేశములకు దాపునఁగాని, రైల్వేస్టేషనులు, యంత్రశాలలు మున్నగువాని పరిసరములలోని పాతశాలలను నిర్మింపరాదు. మఱియు మురుగు నీటి కాలువలుగాని, నీటి గుంటలుగాని, దట్టముగఁ బెరిగియున్న చెట్ల పొదలుగాని పాతశాలకు సమీపమున నుండరాదు. పాతశాలా నిర్వహణమున కివియన్నియు భంగకరములే యగును. కనుక బడి ప్రదేశము చుట్టుప్రక్కలనుండు ప్రదేశములకంటె గొంచె మెత్తుగ నుండవలయును. వంచి వెలుతురును, పరిశుభ్రమైన గాలియు ధారాళముగా బ్రసరించుట కనువుగానుండవలయును, అక్కడ వాననీరు నిలుచునట్లుండరాదు. ఇట్టి ప్రదేశము పాతశాలా నిర్మాణమునకు మిక్కిలి యనువుగా నుండును. ఇట్టి స్థలములు సామాన్యముగ గ్రామము వెటువలనేదొరకఁగలవు. పాతశాలకట్టడములకు మాత్రమే యీ వనతులను జూచుటకాదు పాతశాలకు సంబంధించిన యాట మైదానముగూడఁ గావలసినంత పాతశాల ప్రక్కనుండునట్లు స్థల నిర్దేశము చేయవలయును.

పారిశుధ్యము:—పాతశాలయు, దాని పరిసరములును మిక్కిలి శుభ్రముగ నుండవలయును. పాతశాల సమీపమున ముఱుగు దొడ్లుగాని, కనవుకుప్పలుగాని, దిబ్బలుగాని యుండరాదు. అట్టివి యున్నయెడల నందఱి వచ్చు విషవాయువులు బాలుర యారోగ్యమును భంగపరచును, వాననీరు నిలువరమగు గుంటలుగాని, దట్టముగ పెరిగిన కనవుచెట్లుగాని యీ పరిసరముల నుండరాదు. అవి యున్నచో దోమలు బయలుదేలి చలిజ్వరముల దెచ్చిపెట్టును. పాతశాలలోని గడలలో నైతము కాగితపుముక్కలు, పండ్లతోక్కలు మినుకలగునవి పడియుండనియ్యరాదు. అట్టివానిని వేయుటకు ప్రతి గదిలోను ఒక బుట్టనుంచవలయును. బడిగదులు శుభ్రముగానుండి అన్నివిధముల నాశనమైయున్నట్లే యుండవలయును.

బడి కట్టడము:—నుండిస్థలము దొరికినపుడు దానిమీద నెట్టి బడికట్టడమును కట్టవలయునో యాలోచింపవలయును. కట్టడము చిన్నదైనను, బెద్దదైనను బడిపని నిరభ్యంతరముగ సాగుట కనుకూలముగా నుండవలయును. పెద్ద పెద్ద ప్రాథమిక పాఠశాల లలో నొక పెద్దగది యుండవలయును. అదిగాని ప్రతి తరగతికిని ప్రత్యేకముగ నొకగది యుండవలయును. ప్రతి తరగతికిని వేర్వేరుగా నొక్కొక్కగది యేర్పాటు జేయబడవలయును. తరగతులకు నడుమ కట్టతోగాని, బట్టతోగాని చేసినతెర నడ్డము పెట్టవచ్చును. అట్లు చేయనియెడల బడిపని కాటంక మేర్పడును. పాఠశాల గదులలో నొక్కొక్కగది యిరువది యడుగుల వెడల్పును, నంతియే పొడవును గలిగియుండుటమంచిది. వెడల్పులో నిరువదినాలుగు గడుగులకు మించి యుండుట మంచిదికాదు. ఉపాధ్యాయుడు కూర్చుండువైపున గోడకు నల్లబల్ల నమర్పవలయును. బాలురు చేతిపని తరగతులలో నుపయోగించు చిన్న కొఱముట్లును, వారుచేయు వస్తువులును మొదలైనవి భద్రపరచుటకు గోడలలోనే యర యుండునట్లేర్పాటు చేయవలయును. పాఠశాలాభవనము పూరికొట్టమైనచో గోడలు 10 అడుగులఎత్తులోనుండవలయును. మిద్దెయిల్లయినచో బండ్రెండడుగుల ఎత్తుండవలయును. ప్రభుత్వశాసనము ననుసరించి యొక్కొక్క తరగతిలోఁ జదువుచుండు ప్రతి బాలునికి 9½ చదరపుఅడుగుల ప్రదేశము కౌగలసియుండును.

ఒకవేళ నా యా తరగతులలోని బాలురసంఖ్య హెచ్చి నప్పటికిని సరిపోవునట్లుగా గదులను గొంచెము పెద్దవిగానే కట్టుట మంచిది. గదులలో నడుమభాగమును నీటితో కడుగుటకు వీలగు నట్లుగా నిటుకలతోనో, రాళ్ళతోనో పటచవలయును. వైభాగమున వేసవికాలములో నెండవేడిమి లోనికి రాకుండునట్లును, వర్షాకాల ములో వర్షము లోపల గురియకుండునట్లును దట్టమైన కప్పు ఉండ వలయును. వీలయినచో బడిచుట్టు వసారా యుండుట మంచిది.

ప్రస్తుతము గ్రామములోనుండి బడికట్టడములలో దగిన నసతి లేక కొన్ని మిక్కిలి యింకొకటి, అత్యంతముగను నున్నవి. (అనుబంధము I చూడుము.)

గాలి, వెలుతురు:—తరగతి గదిలోనికి గాలియు, వెలుతురును ధారాశముగ వచ్చుటకు కావలసినన్ని తలుపులును, కిటికీలును ఉండవలయును. ప్రతిగదికి రెండుతలుపు లుండుటనుంచిది. గదియొక్క కిటికీలు నేలనుండి రెండన్నర, మూడడుగుల యెత్తున నుండవలయును. వీనివైశాల్యము 'కూర్పుడుస్థలము' యొక్క వైశాల్యములో నయి దన వంతె యుండవలయును. వెలుతురు ఉత్తరమునుండియు, నది సాధ్యముకానిచో దక్షిణమునుండియు నైన, వచ్చునట్లేర్పాటు చేయవలయును. బాలురు కూర్చున్నప్పుడు వెలుతురు వారి యెడమ వైపునుండి వచ్చునట్లు చేయుటకులన బాలురు వ్రాయనపుడు కలము పెన్సిలుయొక్క సిడలు వారి వ్రాతమీద బడకుండును.

గదిలోనికి వచ్చు వెలుతురు గది యంతటను బాగుగ వ్యాపించునట్లు చూడవలయును. నల్లబల్లపై వెలుతురు తగినట్లు పడనిచో బాలురకన్నులకు శ్రమకలిగి వారి గమనము పాఠముల మీద నుండకుండ బోవును. మంచిగాలి ధారాశముగ లోనికివచ్చుటకును, చెడుగాలి బయటికి బోవుటకును వీలగునట్లు కిటికీ లెదు రెదురుగ నుండవలయును. పరిశుద్ధమైన గాలి గదిలోనికి రాకున్నచో, బాలురు చెడుగాలిని పీల్చి కిల నొప్పిచే వినుగును, అశుద్ధము గనఁబరతురు. చెడుగాలి బయటికి బోవుటకు కప్పునకు సమీపమున గవాక్షము లుండవలయును. ఇంటిగోడ లెత్తు తక్కువగా నుండినను, కొట్టముయొక్కను గవాక్షము లవసరములేదు.

ప్రతిబడి హేజీను-తరగతి గదుల శుభ్రత:—శుభ్రత యొక్క యావశ్యకతను బాలురు పాఠశాలలో నేర్చుకొనవలసి యున్నారు. దానిని నేర్చుకొనుటకు దరగతియొక్క శుభ్రత యొకసాధనమై యుండవలయును. గ్రామములోని బాలురలో గొందరు శుభ్రత లేని యుండనుండి వచ్చుచుందురు. అట్టివారు బడిలోని శుభ్రతను జూచి

తమ యింద్రియములను సమీక్షించి, శుభముగ నుంచుకొన గోరువట్లు చేయు నంతటి శుభ్రత తరగతి గదిలో నుండవలయును. బాలురు కాగితపు ముక్కలు, దారపుతూటలు, పీచులు, చేతిపనులు నేర్చుకొనునపుడు వాడుకొను నావానిధుస్తువల ముక్కలు సాధారణముగ నేలపైబడ చేయు చుండుదు. అట్టిదలనుగ్రహించుట ట్లుపాధ్యాయుడు చూడ వలసియున్నది. అట్టి చిరుగులను బడచేయుటకు బ్రతి తరగతిలోను నొకబుట్ట యుండవలయును. పనికిరాని కాగితములు చిరుగులు మొదలైన వానిని పిల్లలు దా'లో చేయునట్లుపాధ్యాయుడు బాలురకు హెచ్చరిక చేయవలయును.

తరగతి గోడలమీద సిరామరకలను వేసియు, పెన్సిల్ గీతలు గీచియు, తలుపులు కిటికీలుమీద నుద్దముక్కలతో వ్రాసియు వాని నశుభము చేయుచుండునట్లు బాలుర సుపాధ్యాయులు హెచ్చరింప వలయును. పలకలు, పుస్తకములు, బడిసామానులు శుభముగ నుంచున ట్లుపాధ్యాయులు శ్రద్ధ చేసినయెడల బాలురు తమ చిన్న తనము నుండియే శుభ్రతను నేర్చుకొందురు.

పాఠశాలకు వచ్చిన బాలురు విరామ సమయముల లోను, గొన్ని వేళల నాటలునేర్చుకొననపుడును దప్పిగొనుటయేగాక యాటల మూలమున వారి కాలుచేతులకు మైలవట్టును. అప్పుడువారు దమ దప్పిని తీర్చుకొనుటకును, కాలుచేతులు శుభ్రము చేసికొనుటకును గావలసినంత శుద్ధజలము బడి యావరణలో నుండవలయును. బడి సమీపమున నొక చేదుడుబావి యున్నచో దానినీరు త్రాగుటయే కాక బడితోటకు నయితము పొగుగఁ బడికిచ్చును.

బాలుర శుభ్రత :— దేహరోగ్యము బడి హైజీనులో చేరి యున్నవని యుపాధ్యాయుఁ డెఱుఁగవలయును. దేహము యొక్కయు, నుస్తులయొక్కయు శుభ్రత సుపాధ్యాయుఁడు బాలురకు జక్కగ బోధింపవలయును. అనుదినస్నానమునకును, దేహరోగ్యము నకును గలసంబంధమును బాలురకు బోధింపవలయును. ఈ సందర్భమున సుపాధ్యాయుఁడు చేయవలసిన పనులు కొన్ని కలవు అవియేవన;

ప్రతిదినము బాలురు బడికిరాగానే యుపాధ్యాయుడు వారి నందఱును నిలువబెట్టి వారి తలలు, దుస్తులు శుభ్రముగ నున్నదియు లేనిదియు బరిశీలించి యశుభ్రముగ నున్న బిడ్డలు తమతలలు దువ్వుకొని, శుభ్రమగు దుస్తులను ధరించుకొని వచ్చులాగున వారి నింటికి బంపివేయవలయును. మఱియు పండ్లుశుభ్రముగఁ దోచుకొనకయు, చేతిగోళ్ళు కత్తిరించు కొనకయు వచ్చినవారిని బడికి రెండుమారులు హెచ్చరించిన సిదప వారు శుభ్రతయందింకను వెనుక బడియున్నచో వారిని నయితఁ మింటికి బంపవలయును. ఇట్లు గొంతకాల ముపాధ్యాయుడు చేసినచో బాలురు శుభ్రతను నేర్చుకొందురు. బాలుర సీవిషయమున జక్కబెట్టుట కుపాధ్యాయుడు కొన్ని వేళల బాలుర తలిదండ్రులతో ముచ్చటంప వలసియుండును.

పాతశాలలోని బాలురకు రాగలకొన్ని సామాన్యరోగములు, వానిగుర్తింపు, ప్రథమచికిత్సయఁ గూడ నుపాధ్యాయునకు దెలిసియుండవలయును. తలనొప్పి, జ్వరము, కండ్లకుట్లు, తీట, గజ్జి, స్ఫోటకము, దృష్టిచూంద్యము, గొంతువ్యాధి, గవదబిళ్ళలు, ఇవి విద్యార్థులకు రాగల సామాన్యవ్యాధులు. వీనినిగూర్చి విపులముగ వ్రాయుటకు స్థానముచాలదు. తలనొప్పి వచ్చినప్పుడు కణతలు వేడియొక్కి బాధకలుగును. జ్వరము తగిలినపుడు బాలుని దేహములోని వేడిమి హెచ్చి చదువ లేకపోవును. కండ్లు కుట్టినపుడు కన్ను లెఱ్ఱబారి నీరు కారుచుండును. పుస్తకము చదువుట సాధ్యముకాదు. స్ఫోటకము జ్వరముతోఁ బ్రారంభమగును. గొంతు వ్యాధులలో 'అడినాయిడ్సు' 'టాన్సిల్లు' ముఖ్యమైనవి. ఇవియున్న బాలురు నోరు తెరచుకొని యూపిరి పీల్చుచుందురు. గవదబిళ్ళలు వచ్చిన బాలురకు చెవులక్రింద వాపుచూపి బాధగానుండును. ఈ వ్యాధులుగల బాలుర నుపాధ్యాయుడు గమనించినతోడనే వారి నింటికి పంపివేయవలయును. గజ్జి యొక చర్మవ్యాధి. ఇది అంటురోగము వ్యాధి నివారణయగు వరకు రోగిని బడికి రానియ్యరాదు. దృష్టిచూంద్యము, దూరపుచూపు,

దగ్గరచూపు అని చెందువిధములు. ఈ వ్యాధిగల బాలురు వైద్యునిచే నిర్ణీతమైన సులోచనముల నవయోగింప వలయును.

మరుగు దొడ్లు:—మనదేశమున గ్రామములలో సాధారణముగ మఱుగుదొడ్లు లేనందున జనులు బయట ప్రదేశమున మలవిసర్జనముచేయు సంగతి మనమెరిగి యున్నాము. విద్యార్థులు మలమూత్రవిసర్జనము బడియావరణములో, దమకిష్టమువచ్చినచోట, జేయక మరుగుదొడ్లను వాడుకొనునభ్యాసము వారిలోఁ గలిగింపవలయును. ఇందులకై ప్రతి పాఠశాలకును మఱుగుదొడ్లుండటం యవసరము. పాఠశాలలో బాలుకు, బాలికలు చదువుచున్నచో బాలురకును, బాలికలకును వేర్వేరుగ నీ దొడ్లుండవలయును. మఱుగుదొడ్ల నూడ్చుట కేర్పాటులున్న గ్రామమున తాతితో గట్టిన దొడ్లు బడి సమీపమున అనఁగా బదునైదు, ఇరువదిగజముల దూరములో నుండవలయును. అందుండి చెడుగాలులు పాఠశాలమీదికి రాకుండునట్లు దానికి స్థలము నేర్పరుపవలయును. తాతిదొడ్లను గట్టించుటకు ధనము లేనపుడును బ్రతిదినము వానిని శుభ్రముచేయు నేర్పాటులు లేనపుడును తడకలతోఁ గాని, చెట్లయాకులతోఁగాని దొడ్లను నిర్మింపవచ్చును.

ఏని నిర్మాణమునకు విశేషధనము వ్యయముచేయ నక్కఱలేదు. మిక్కిలి చౌకరకము దొడ్ల నీక్రిందవిధమున నిర్మింపవచ్చును. ఈతాకు మఱుగుదొడ్డి 5 అ × 15 అ:—తాటాకులతోఁ గాని యీతాకులతోఁగాని వెదుడుగుల వెడల్పును, పదునైదుగుల పొడవును గల తడకగా నమర్చి చీల్చిన వెదుళ్ళతో దానినిబిగింపవలయును. ఇదే వెడల్పును కండ్రెండడుగుల పొడవును గల మరియొక తడకను, అఱుడుగుల పొడవుగల చెండుతడకలను సిద్ధముచేసి వానిని వెదులుకట్టల సహాయమున నిలువబెట్టవలయును. 3 అ × 5 అ. విస్తీర్ణముగల తలుపును సిద్ధముచేసి దొడ్డి కమర్చవలయును. లోపల నేలమీఁద పొడవు తడక కొక యడుగుదూరమున నొకదాని కొకటి యొక్కొక్క-గజము దూరములో నుండునట్లు మూడడుగుల లోతును

తోమ్మిదంగుళముల వ్యాసమును గల గుంతలు త్రవ్వవలయును. ఒక్కొక్క గుంతమీఁదను గట్టచట్టము నొకదాని నుంచవలయును. మలనిస్వస్థము చేసిన తోడనే దానిని గప్పివేయవలయును. అందులకుఁ గావలసిన యిసుకనో లేక పొడిమట్టినో యొకమూల కుండలో నుంచవలయును, గుంతలు దాదాపుగా నిండినపిదప దొడ్డినిగొంచము ముందునకు జరుపవలయును.

బడితోట:—విద్యాశాఖవారి ప్రస్తుత చట్టముల ననుసరించి, ప్రతి ప్రాథమిక పాఠశాలకును నొక తోట యుండవలయును. అట్లు లేకున్న గ్రాంటు తగ్గింపబడును. ఒకవేళ తోటవేయుటకు స్థలము లేనిచోఁ గావలసినంత స్థలమును చైతుల యొద్దనుండి కొనుటకు వలయు చట్టములను గూడ పాఠశాలాధికారులు (నర్కారువారు) చేసియున్నారు. ఈ విషయమును గుఱించిన విశేషములు ఆటస్థలము అను సంశ్మక్రింద వివరింపబడినవి.

బడితోటయొక్క ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి యొకమాట చెప్పవలసియున్నది. అందమగు పూలతోట బడిసమీపమున నున్నచో నది బడికిని, దానిపరిసరములకును శోభనుగలిగించును. పాఠశాలలో బ్రకృతి పాఠములు నేర్చునపుడు విత్తనములు మొలకలెత్తుట, నానా విధములగు వేళ్ళు, ఆకుల యమరికలు, పువ్వులు మున్నగు విషయములను బాలురు గమనించునట్లు చేయుటకు బడితోట మిగుల బ్రయోజనకరముగ నుండును.

హిందూ దేశము వ్యావసాయకమగుటచే గ్రామపాఠశాలలోఁ జదువు ప్రతిబాలుడును మొక్కలను గుఱించియు, వాని యభివృద్ధికిఁ గావలసిన వనతులను గుఱించియు, దెలిసికొన వలసిన ప్రధానవిషయములు నేర్చుకొనుట మిగుల నుచితము. పాఠశాలలో వ్యవసాయ పద్ధతులు కాకపోయినను మొక్కలను గూర్చినకొన్ని సామాన్యవిషయములు ప్రతిబాలుడు నేర్చుకొనియే తీరవలయును. అందులకుఁ దోట చక్కగఁ బనికొచ్చును. చేతులతోఁ గట్టపడి పనిచేయుట విద్యావంతులకుఁ దగదను దురభిప్రాయము సామాన్యముగా నున్న మన

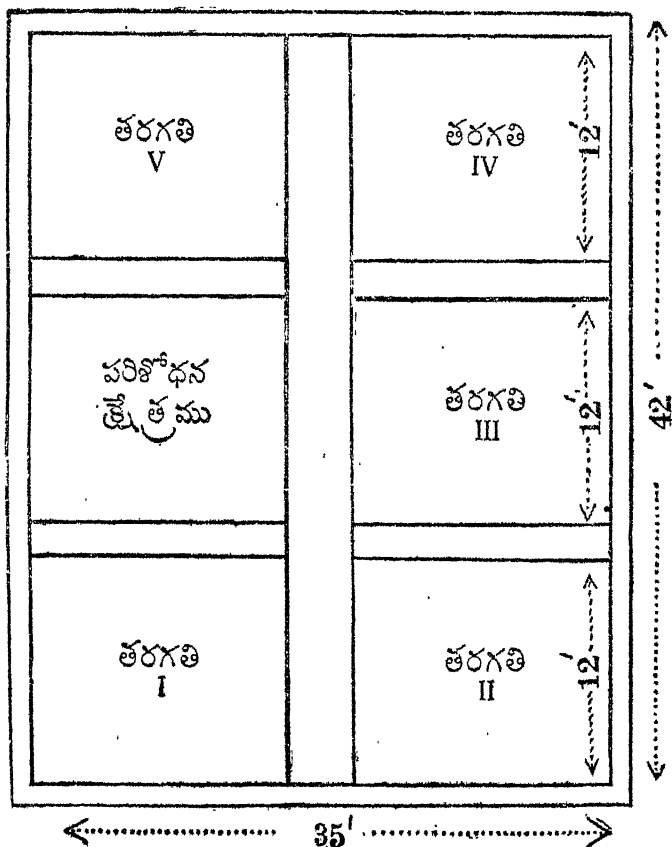
దేశమున బడితోటలో బసించేయుటకును, జేతులకష్టమున కంటి యున్న యగౌరవమును దొలగించుటకు పీలకుచున్నది అంతయుగాక తోటలో జేసిడివని బాలురకుల్లాసమును గలిగింపగలదు తోటలోని పువ్వులు పాఠకులను బోధించుటకుమాత్రమే కాక పాఠశాలలోని తరగతిగదుల నలంకరించుటకును నికరవచ్చును. తోటలో గూర గాయలు నమ్మద్దిగఁ బండ్లియెడల వాసనమ్మి కొలదిగనైనను సొమ్ము సంపాదించవచ్చును.

తోట వేయుటకు స్థల మొకటి దొరకినంత మాత్రమున బ్రయోజనములేదు. నీటివనతిగూడ నుండవలయును. సమృద్ధిగ నీటి వనతి లేనప్పుడు తోటను బెంచుట సులభముగాదు. బడినవివాపమున బావియుండుట శ్రేష్టము. ఒకవేళ బావిదగ్గర లేకున్నను బాలుర చేత గడవలతో నీరు తెప్పించి తోటను బెంచవలయును. నీరు దూరమున నున్నప్పుడు తోట చిన్నదిగా నుండవచ్చును. తోటలో బసించేయుటకు గావలసిన సామానములు బహుస్వల్పము. కొన్ని చిన్న పాత లుండిన చాలును. అవియు లేకున్న వాసిన బదులు తెచ్చుకొన వచ్చును. తోటకుగావలసిన యెరువులను బాలురును, ఉపాధ్యాయులును గలిసి నేకరింపవచ్చును. చెట్లయాకులు, వర్షాకాలములో దెప్పలుగా వచ్చిన వృక్షవదార్థము, ఒంచుమట్టి, పేడ—వీని నన్నిటిని తోటలో నొక మూల గోతినీత్రవ్యభద్రము చేసినయెడల కావలసిన యెరువు లభింపగలదు.

తోటలో నేమి పెంచవలయును?—బడితోటయొక్క ప్రధానోద్దేశము పాఠశాల కందముగూర్చి, ప్రకృతిపాఠముల బోధనకుఁ దోడ్పడుటయే కావున నీ యుద్దేశములను నెరవేర్చుగల మొక్కలను తోటలో పెంచవలయును. నానావిధములైన పూలమొక్కలు బడి తోటలో నుండవలయును. బంతి, మల్లె, గులాబి, సూర్యకాంత, చంద్రకాంత, లిల్లి, కనకాంబరము, సీలాంబరము, బొల్లము, జనియా, కాస్మాను మొదలగునవి పుష్పములలో ముఖ్యములయినవి. వంగ, బెండ, గోరుచిక్కడు, బీర, సొర, చిక్కడు, తంబ, పొట్ల, మొద

లగు కూరగాయలను, గోగు, మెంతి, కంబళి, చుక్క, తోటాకు మొదలగు ఆహారములను బడితోటా జెంచవచ్చును. ఇవిగాక జొన్న కొత్తి, వ్రత్తి, వరి మొదలగు దాన్యములను, కండ, ముల్లంగి, ఉల్లిపాయ మొదలగు గడ్డపైరులను గొలదిగ పాతముల బోధనకై పెంచవచ్చును.

తోటను గొన్ని భాగములుగ చేసి, బాగుగ పడచుటకు దాని లేర్పరచి, యొక్కొక్క భాగము నొకతరగతి బాటురకుగాని, లేదా బడిలోని బాటురకులను గొన్ని గుంపులుగ భాసించి యొక్కొక్క గుంపున కొక్కొక భాగమును గాని యిచ్చిన నా తరగతులును, గుంపులును నొకరితో నొకరు పోటీచేసి మొక్కలను జెంచగలరు. (క్రింది పటమును చూడుము)

బడితోటను గ్రామములోని పశువులు, గొట్టెలు, పేదలు మొదలైనవానినుండి రక్షించుట మిగులవలసినది. కేనిచోదోబులో నేమొక్కయు బ్రతుకుదు. తోటచుట్టు తీగకంచెయైనను ముండ్ల కంచెయైననువేసి భద్రము చేయవలెను. తీగకంచె వేయుటకు వ్యయ మెక్కువ కావలదు. ముండ్లకంచె వేయుటకు విశేషప్రయత్నములేదు. పాఠశాలాభిమానులగు శైవుల పొంతునుండి ముండ్ల చెట్ల కొమ్మలను దెప్పించుకొని యాకంచెను సిద్ధము చేయవచ్చును. దానికిఁ దగిన తలుపును బిగించవలయును.

తోటపని ముఖ్యమైనదైనను మిక్కిలి యవసరమైనదేకాదు బడిననుయమునఁ జేయరాదు. కాని ప్రతిదినము వారముకు మూడు పర్యాయములైన సాయంత్రము బడి విడిచినతోడనే తోటపని చేయుటయు క్రము. ఉపాధ్యాయులు బాలురతోఁగలిసి యా పనిని జేసినయెడల బాలురకుఁ బ్రోత్సాహముగ నుండును. బడికి తోట స్థలము కొంచెమైనను లేనపుడుపాధ్యాయుఁ డంతటితో నిరాశఁ జెంది యూరకుండరాదు. పాఠ గంపలలోనో, చొక్కెట్టలలోనో లేదా మట్టి తొట్లలోనో కొన్ని మొక్కలను బెంచవలయును. ఈ పనియుఁజేయని యుపాధ్యాయుల బడులకు గ్రాంటులోకోత యుండ గలదు.

బడి నలంకరించుట:—పాఠశాలయు దాని బరిసరములును బరిశుద్ధముగ నుంచఁబడినచో నవి యుండముగ నుండును. వాసికితర ఆలంకరణములతోఁ బరయుండదు. తరగతి గదిలోనికిఁ గావలసిన గాలియు, వెలుతురును వచ్చుచుండి గోడలు శుభ్రముగా నుండి గది లోని సామానులు వానివాని స్థలములలో నమర్పఁబడియున్నపుడొ గదికి తదితరాలంకరణములతోఁ బనియేమి? కాని యంకరణములు చేయవలసి వచ్చుచో నొకచిన్న గ్లాసులో నీళ్ళుపోసి బడితోటలోని పువ్వులను దానిలోఁబెట్టి యుపాధ్యాయుని బల్లమీదఁ బెట్టినచోఁనది యా గదికి నందమును గలిగించును. ఇంకను నలంకారము కావలసిన యెడల పార్శ్వప్రతికలలో నుండియు నితరప్రతికలలో నుండియు

చక్కని బొమ్మలను సేకరించి వానిని బుట్టకాగితపు జుట్టముతో బిగించి వానిని గోడలకు వ్రేలాడగొట్టవచ్చును; లేదా సామాన్యముగా చిత్రలేఖనమునందు దనకుగల కాశలమును బ్రకటింపి గణితము, వాచకము మొదలగు పాఠములను నేర్పుటకు వానిని సిద్ధముచేసిన చిత్రములను దగినరీతిని గోడలపైన వ్రేలాడ వేయవచ్చును.

మఱియు నట్టలపై నుండరముగ నీటి వ్యాఘ్రములు వ్రాసి వానితోడను బడి నలంకరింపవచ్చును. ఏయంగిలీలోనో కొనితెచ్చిన యచ్చుపటములకంటె నిది యెక్కియోరెట్లు శ్రేష్ఠములయిన యలుకారములుగ నుండగలవు. ఈ యలంకరింపులను రెండు మూడు నెలలకొకతూరి మార్చుచుండవలయును. పాత శాలాలోనొక్కటికంటె నెక్కువ గదులున్నయెడల పటముల నొక గదినుండి మఱియొక గదికి మార్చుచుండవలయును.

కాని, కొన్నిపాత శాలలలో రంగు కాగితములతో సిద్ధపఱుపఁబడిన చెట్లు, పువ్వులు, గోళములు, గొలుసులు చేసి బడి నలంకరింతురు. ఇవి సామాన్యముగా నేవిద్యాధికారి రాక కొఱకొనేసి నెలల పర్యంతము వానిని గట్టియుంచుదురు. ఇట్టి యలంకారములు త్వరలో నందవిహీనమయి దుమ్ముపట్టి చూచుట కసహ్యముగనుండును. ఈ యలంకారములు చేయుటకొక వ సామ్యముగూడ వ్యయము చేయవలసియుండును. బాలురకు బాతశాలలో రాజభక్తి నేర్పుట విధియై యున్నది. కనుక మనదేశ ప్రభువులుగ నున్న చక్రవర్తి, రాజప్రతినిధి, గవర్నరు—కీరియొక్కయు, వీరి సరీషములయొక్కయు ఛాతూపటములను బాతశాలలలో నుంచుట యంతయు దగియున్నది. కాని పటములను గోడలకు దగిలించు సందర్భమున గోడల కనేక స్థలములలో మేకులతో రంధ్రములుచేసి గోడల యందము చెడగొట్టకుండ జూడవలయును.

ఆటస్థలములు:—శరీర వ్యాయామము బాలురవిద్యలోనొక ముఖ్యభాగము. శరీర వ్యాయామముచే దేహములోని ముఱికిపదార్థము బయల్పడలి దేహమున కారోగ్యముకలుగును. ఆరోగ్యవంతుఁ

డగు బాలునిమనస్సు తేజోవంతవలన చుట్టుకుండా బనిచేయును. పెక్కుమంది బాలాధికారిని యొకచోట జట్టుచు లక్షకార మాటలాడునపుడు వాకు నైతికముగ నైతము లాభమును పొందగలరు. విధేయత, సహకారము, త్యాగము, అన్యోన్యసహకారము పాఠశాల యొక్క ప్రేమ మొదలగు దోడ్పాటుల వలనవచ్చుననిపించును. ఈ సత్యమును గుర్తించియే నేటి విద్యావిధానములో శరీర వ్యాయామము వలె ప్రధాననియమముగ భావించుచున్నారు. ఈ వ్యాయామము సాగించుటకు ప్రతి బడికిని జాలినంత యాటస్థల ముండవలయును. అదియు సహభూమియై చుట్టు, ధూళి లేగు స్థలములకించుక దూరములో మండవలయును ముండచెల్ల సమీపమున మండరాదు. కావలసినంత పరిశుష్టమైనగాలి లభింపగల. పదేళ్ల మైయుండవలయును.

ఏ పాఠశాలకుగాని ఇట్టి స్థలము గావలసినంత లేనిచో నా పాఠశాలాధికారులు సర్కారుకు దరఖాస్తుచేసి తమ యక్కడకు సరిపోవునంత భూమిని న పొందిపవలయును. పాఠశాల నిర్మాణము నకును, బడితోటలకును, ఆటస్థలములకును భూమి కావలసినపుడు సర్కారుకు దరఖాస్తుచేయుచు గమనించవలసిన విధు లీ క్రింద చూపబడినవి.

సర్కారు ద్రవ్యసహాయము పొందుచున్న పాఠశాలలకు గావలసిన భూమిగొరకు దరఖాస్తు పంపునపుడు ప్రతి దరఖాస్తు మెట నీ క్రింద విషయములు పంపవలసివచ్చు చట్టము వలన తెలియుచున్నది.

1. పాఠశాలాధికారులపేర్లు (మేనేజిమెంటు ఏదైనా మిషనుదా? లేక యొక సంఘముదా?) అని తెలుపవలయును
2. పాఠశాలకు శాశ్వతమైన 'రిజిస్ట్రేషన్' ఉన్నదా, లేదా? ఉన్నచో ఏ యే తరగతులకు రిజిస్ట్రేషను ఉన్నది?
3. దరఖాస్తుచేయుటకుఁ బూర్వ నూఱుమానముల కాలము వఱకు బడిలోని విద్యార్థులసంఖ్యయు, వారి హాజరును, ఒక్కొక్క తరగతిలో నిన్నుజాతి విద్యార్థు లెంద రున్నదియున్న యీ వివరములు.

4. ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య, వారి యోగ్యతలు.
5. పాతశాలలో బ్రస్తులమున్న బడిస్థలములు, బడిస్థలములు నిశాలము చేయుటకున్న చరతులు.
6. పాతశాలయొక్క సామాన్యస్థితి. వీలగుచో గడచిన ఇన్ స్పెక్షను రిపోర్టు ప.వలయును.
7. ఇన్ స్పెక్షను దరఖాస్తుచేసి యడుగుచున్న భూమి అన్నివర్గముల బాలుర కందుబాటులో నున్నదా?
8. గ్రామములోనుండు ఇతర పాతశాల, లేదా పాతశాలలపేర్లు.
9. స్థలము కావలసి, బడికిని ఆయితర బడులకును సుధ్యగల దూరము.
10. పైనిచూపిన (2) (6) అంశములక్రింద నితర పాతశాలలను సూర్పినైతము వివరము లంపించును.
11. దరఖాస్తులో నడుగుచున్నంత భూమి కావలయునా? డి. ఇ. ఓ. గారు లేదా ఇన్ స్పెక్షనుగారు దానినిసిఫారసుచేయుచున్నారా?
12. పాతశాలయొక్కయు, దరఖాస్తుచేయుచున్న స్థలముయొక్కయు స్థానువేసి, వాని సుధ్యగల దూరమును గుర్తించి దరఖాస్తు నాంగ్లభాషలో వ్రాసి విద్యాశాఖ డైరెక్టరుగారిద్వారా జిల్లా కలెక్టరుగారికి పంపుకొనవలయును.

ఆటస్థలములోని శరీర వ్యాయామపు బను లన్నియు సుపాధ్యాయుని సనుక్షముననే జరుగుటకుంచిది బాలు రాటలాడునపు మపాధ్యాయుడు డుండుటవలన బాలురలో నెవ్వనికిగూడ యన్యాయము జరుగకుండ నతడు చూడగలడు. పెద్ద బాలురు చిన్నవారిని హింసించుట కవకాశము లుండవు. ఆటలలో బాలురు మర్నాష లాడక యుండుగు ఒక వేళ నేదైన యాకస్మిక విపత్తు సంభవించిన యెడల సుపాధ్యాయుడు తగిన ప్రథమచికిత్స చేసేయో, లేదా వైద్యునికడ కంపియో లేగిన యేర్పాటులను జేయగలడు. ఆటలాడు బాలురందరు చట్టములకు లోబడునట్లు సుపాధ్యాయుడు చేయగలడు. ఒక వేళ

బడిలోని యాటవస్తువులను పయోగించుచుండిన యెడల, బాలుర యాటలను వేళకు నిలుపునట్లును, యాటవస్తువులను వాని వాని స్థలములలో బాలురు భద్రము చేయునట్లును జూడగలరు. అంతయుగాక యుపాధ్యాయుడెట్లు సమయములలో బాలురతో, గూడ సున్న యెడల బాలురలో నొక్కొక్కని శీలమును గమనించుట కతని కనుగొనవలసిన యవకాశములు లభించును. ఉపాధ్యాయుడచ్చట బాలుర మనోవృత్తులను గమనింపఁ గలిగినయెడలఁ దరగతిలోఁ బాఠములను నేర్పునపుడు బాలురయెడల సానుభూతి గలిగి, యొక్కొక్క బాలుని స్వభావమున కనుకూల మగురీతిని ప్రవర్తింప గలుగును.

ప్రశ్నలు

- (1) బడి పెట్టి స్థలములోఁ గట్టవలయును?
- (2) ఒక గ్రామములో 150 మంది బాలులతోన మొక బడిని నిర్మింపవలయును. అ బడిలో ఒక్కొక్క తరగతి యందు 50 మంది బాలురుగలరు. బడియొక్క స్థానముగీయుము.
- (3) తరగతి గదిలో వెలుతురు, గాలి ప్రసరణగూర్చి, నీని ప్రామాణ్యము, పరిమితిని వ్రాయుము.
- (4) సాధారణముగ బడిబాలురకు రాగల వ్యాధులను వేర్వేరుచు. గడ్డి, దగ్గరచూపు, టాన్నిల్లు గల బాలురను గూర్చి నీ వేమి చేయుదువు?
- (5) ఒక పల్లెటూరి బడికి దగిన ముఱుగుదొడ్డిని నిర్మించుటకు గావలసి ధనము అందవలసియును. (1) తదికలదొడ్డి (2) కాటాను లేక ఈ కాటాదొడ్డి.
- (6) బడితోటవలన ప్రయోజనములను వివరింపుడు.
- (7) బడిలోని తరగతి గదులను ధనవ్యయము లేకయే యలంకరింపగ అవధికులను. వ్రాయుము.
- (8) నీవు పనిచేయుచున్న బడికి అటవస్తువులు కావలసియున్నది. దానికొక కొక దరఖాస్తును సిద్ధముచేయుము.

తె. బడిసామానులు-ఉపకరణములు

ప్రాథమిక పాతశాలలయందు గొలఁదిపాటి సామానులతో బని జరుపుకొనవచ్చును. పాతశాలలకుఁ గావలసిన సామానులతో విద్యార్థులు కూర్చుండటకై యవయోగించు పీతములనుగూర్చి ప్రథమమున జెప్పవలసియున్నది. మన దేశమున పూర్వము పాతశాలలలో విద్యార్థులు విలువగల పీతములపైఁ గూర్చుండెడివారు కారు. వేద దేశముగు భారతదేశమున నార్థిక పరిస్థితులను బట్టియు, దేశాచారము ననుసరించియు మిక్కిలి చౌకగాలభించు పీతములనే బడులలో వాడుకొనుచుండిరి. కాని పాశ్చాత్యవిద్యావిధాన మీ దేశమునఁ బ్రారంభమైనప్పటి నుండియు నా దేశములలో వలెనే యీ దేశమందును బెంచీలు, డెన్సులు మొదలగు విలువగల పీతముల నవయోగించుచున్నారు.

ఇట్టి పీతము లెందులకు వాడవలయును? విద్యార్థులు ప్రతి దినము వెక్కువంటలకాలము బడిలోఁ గడవవలసి యున్నారు. అట్టితఱి వారు సుఖముగ కూర్చుండుటకు వసతులను గల్పింపకపోయినచో వారి దేహములకు శ్రమగలిగి పాతములను శ్రద్ధతో గమనింపజాలక పోవుదురు. అన్నిడు బడిలో జరగవలసిన పని కాటంకము కలుగును. కావున బాలురు సుఖముగఁ గూర్చుండుటకు వసతులను కల్పింపవలసియున్నది. బడిలో బాలురు కూర్చుండెడి యాననములు వారి యారోగ్యమును గాపాడునవిగా నుండవలయును. తన్మూలమున వారారోగ్య వద్దతుల ననుసరించి కూర్చుండు నభ్యాసము నలవడుచుకొనుటకుఁ విలుగా నుండవలయును.

బెంచీలు:— ఇవి సామాన్యముగ నాఱునుండి యెనిమిదడగుల వఱకుఁ బొడవుగలిగి యొకటినుండి యొకటిన్నర యడుగు యెత్తుగలిగి యుండును. వీనియందు పీతము తొమ్మిది లేదా పది యంగుళముల వెడల్పుండును. బాలురు దీనిపైఁ గూర్చున్నపుడు తమ దేహములను వెనుక ఆనుకొనుటకు వీలగు చట్రము వీనిలోఁ గొన్నిటి కమర్చబడి యుండును. అట్టి చట్రము కొన్నిటి కుండదు.

అనుకొనుటకు చుట్టము లేని బెంచీలపైఁ గూర్చుండు బాలురు చాల కాలము తమ దేహమును నిటానగా నుంచుకొనిచాలక వానిని నంది ముందునకు వాలుదురు అట్లు చేయుటవలన నూపితక్షు లందు ముడుతివకటయేగాక బాలురుకు గూర్కూడఁ దలపించును. కావున వెనుక కానుకొనుటకు చుట్టము లేని బెంచీలవెప్పుడును వాడరాదు.

కొన్ని పాఠశాలలలో నిట్టివి పొడవు బెంచీలచే కీల గలిగిన వానిని వాడుచున్నారు. కీలుమూలమునఁ బీకము నెనునందు కట్ట పలక వానుకొనుటకు, పలయునపుడు నుంచునకు వాల్చే వ్రాత బల్లగ నుపయోగించుటకును వీలున్నది. వీటిలో నొక్కొక్కదాని మీదను అటునుండి యెనిమిదిచుండివఱకు బాలు రొకరినొక రొరసి కొనుచు గూర్చుండవలసియుండును. ఇట్లు గూర్చుండుటవలన గజ్జి మొదలగు చర్మవ్యాధు లొకరినుండి మరియొకరికి వ్యాపించుటకును, వ్రాత వ్రాయునపు డొకరి పుస్తకముల నొకరు చూచుకొనుటకును నవకాశము లుండును. కాన నిట్టి పొడవుబెంచీ లుపయోగించుట యనుచితము.

ఔన్నతులు:— ఇవి రెండువిధములు. ఒక బాలుకుమాత్రము గూర్చుండుట కనువైనవి కొన్ని ఇవి మొదటిరకము ఇద్దఱు బాలురు మాత్రము గూర్చుండుట కనువైనవి కొన్ని, ఇవి రెండవ రకము. ఔన్నతులు బాలురు సుఖముగఁ గూర్చుండుటకు గావలసిన వసతులు గలిగి పాఠశాలలోని పని నిరాటంకముగ జరుగుటకుఁ దోడ్పడును. ఔన్నతులయందు బాలురు గూర్చుండుటకుఁ బీకములు మాత్రమే గాక అనుకొనుటకు వెనుకవైపున బలకలను వ్రాత వ్రాయుటకు ముందువైపున నేటకాలు పలకలును, చాన్క్రింద పుస్తకములను చూచుకొనుటకుఁ బెట్టెవంటి సాధనమును గలిగి పాఠము లుంచుకొనుటకు సైతము పలఁ లమర్చబడియుండును. ఔన్నతు చాల వెలగలవి యగుటచేఁ బాఠమిక పాఠశాలలలో వీని నంతగా నుపయోగింపదు.

కట్టపలకలు, చాపలు:— చౌకగా లభించునవియు, ప్రాథమిక పాఠశాలలకు మిక్కిలి తగినవియు నగు పీకములు, కట్టపలకలు, లేదా చాపలు నని దెప్పవచ్చును. ఇవి చౌక యగుటయేగాక నుట

భముగ నటునిటుఁ ద్రిప్పుటకును వీలుకలిగి యుండును. కాబట్టి యన నరము వచ్చినప్పుడు తరగతియొక్క ముఖము నొక దిక్కునుండి మఱొక దిక్కునకుఁ ద్రిప్పుటకు నులుపుగానుండును. బాలురు కూర్చుండుటకుఁ జాపలు, లేదా పలకలు వూసినపుడు కాళ్ళు వేసిన వ్రాతపలకలు సైతము వాడవలయును. బాలురు వానిపైఁ దమ పుస్తకముల నుంచుకొని చదువగలరు. వ్రాతకును వినియోగింప గలరు. కొన్ని బడులలో చాపలుసయితము వాడక బాలురను నేలపైఁ గూర్చుండబెట్టుచుందురు. నేలకు బండపడుపు లేనప్పుడు బాలుర దుస్తులు మైలవట్టును. బండపడుపు లున్నప్పుడు బండలు శీతలము చెందుటచే జాలకాలము వానిపై గూర్చుండు బాలుర కవి యనా రోగ్యమును కలిగించును. కొన్ని బడులలో మట్టితోనో, రాళ్ళతోనో విద్యార్థులకుఁ బీతములనుగట్టించి యుంచుదురు వీనిని కదుపుటకు వీలుండదు. ప్రాథమిక పాతశాలలోని బాలురు కూర్చుండుటకుఁ జాపలు, వ్రాత వాయుటకుఁ గాళ్ళు వేసిన వ్రాతపలకలును శ్రేష్ఠములని చెప్పవచ్చును.

కర్చీలు, బల్లలు:—ప్రతి తరగతి గదిలోను నుపాధ్యాయుడు కూర్చుండుట కొక కుర్చీ యుండవలయును. పుస్తకములు మొదలైనవి యుంచుకొనుటకుఁ, వ్రాతపనులు చేయుటకును నొక బల్ల యుండవలయును. కుర్చీలు కొనలేని పాతశాలలో కుర్చీ బదు లొక చిన్న పీతమును (స్త్రాలును), బల్లకు బదులొక కట్టిపెట్టిన వాను కొన నగును. ఇవికాక రిజిస్టరు, రికార్డులు మొదలైనవి యుంచు కొనుట కొక పెట్టెగాని, ఆల్మెరాగాని యుండవలయును. బాలురు చేతివని తరగతులలో సిద్ధము చేసిన వస్తువుల నుంచుకొనుటకు గోడలో విశాలముగ నర లమర్చి వాఁకీ దలుపులను బిగించి తాళము వేసి యుంచవలయును.

బడివని క్రమముగ వేళకుఁ బ్రారంభించి వేళకుఁ జాలించు టకు గంటలు తెలియుట కొక గడియార యుండవలయును. బడి వేళ యయినపుడునా, క్రొత్త పాతములు ప్రారంభింపవలసినపుడును గంట కొట్టి తెల్పుట కొక గంట యుండవలయును.

ఉపకరణములు:—ప్రాథమిక పాఠశాలలో నుపయోగింప దగిన యుపకరణములలోని కెల్ల నల్లబల్ల ప్రధానమైనది. సామాన్యముగ నెన్ని పాఠములకును నుపాధ్యాయుడు నల్లబల్లను వాడుచునే యుండును. వీలయిన బాలురొక నూతన విషయమును నేర్చుకొన వలసినపుడు కొందఱకుఁ జెనితో విన్నంతమాత్రముననే విషయము బోధపడును. కొందఱకు గన్నులతో జూచినఁగాని యా విషయము తేటగా నర్థముకాదు. ఒక్కొక్కప్పుడుపాధ్యాయుడు బాలురకు వింత నస్తువులనుజూపి వానినిగురించిన పాఠములను బోధించును. ఎన్ని మాత్రమునగాని చూచుమాత్రమునగాని తృప్తిజెందక బాలురా నస్తువులను తమచేతులతో దాకి వాని యాకారము, బయపు మున్నగు విషయములను దెలిసికొనఁగోరుదురు.

నూతన విషయములనుగుర్చి బాలురెన్ని యింద్రియముల మూలమున నేర్చుకొనఁగల్గిన సంతస్థిరముగ నా సంగతులు మన స్మరలో నాటకొనను. కనుకనే యుపాధ్యాయుడు ప్రతిపాఠములోను నూతన విషయములను నోటఁ జెప్పటయేగాక వీలగునపుడెల్లను నల్ల బల్లమీఁద ప్రాసీయో పటములను గీసియో చూపవలయును. ఈ కారణములచేత నల్లబల్ల ప్రయోగము తరగతిలో నుపాధ్యాయున కత్యంతవశ్యకము. బడిలోని ప్రతి తరగతికొక నల్లబల్ల యుండవలయును. ఇది సాధారణముగా నుపాధ్యాయుని వీతమున కెడమవైపున బాలుర కందఱకు బాగుగ నగపడుచోట నుండవలయును. మిక్కిలి యెత్తుగాఁగాని తగ్గుగాఁగాని యుండక బాలుర కన్నులకు సరిగానుండు సంత యెత్తున నుంచవలయును. దానిమీఁదపడు వెలుతురు మిక్కిలి యెక్కువగా నుండక చూచునంతమాత్ర ముండవలయును; లేనిచో బాలుర కన్నులకుఁ జెరుపు కలుగును. కనీసము సంవత్సరమున కొక సారియైన నల్లబల్లకు రంగు వేయవలయును. కొన్ని బడులలో గోడలలో గొంతభాగమును నల్లబల్లగా సిద్ధము చేయుదురు. ఆ విధాన మీ క్రింద నుదాహరింపఁబడియున్నది.

పల్లెండు చదరపు టడుగుల నల్లబల్లను గోడమీద సిద్ధము

చేయు పద్ధతి:—

కావలసిన వస్తువులు:—15 గంపల గార (సున్నము ఇసుక కలిపి గానుగాడినది), 12 పళ్ళు (వసులు) సిమెంటు, 4 పీసెలు తెంకాయచిప్పలు.

పదునొకండు పడుల సిమెంటును 15 గంపల గారతో బాగుగ కలుపుము. గోడమీద నల్లబల్ల చేయవలసిన స్థలములో ఒక్క అంగుళము మందమున వేయుము. పిమ్మట దానిని ఒక కట్టతో చదును చేయుము. తేను కొంచెము ఆరిపోయినపిదప ఒక భాగము సిమెంటును రెండు భాగాలు తెంకాయచిప్పల బొగ్గును కలిపి నీటితో బాగుగ నూరుము. ఈ మార్లము చాల మెత్తగా నుండ వలయును. ఇట్లు సిద్ధముచేసిన ముద్దను ఒక దమ్మిడీయంత మందముగా గారతో గోడమీద సిద్ధముచేసిన బల్లమీద అంటించి తాపీవారి గుండుతో మంచి ననువు వచ్చుననుక రుద్దుము. ఇట్లు చేసినపిదప రెండు వారములమట్టుకు ఉదయమునను, సాయంత్రమునను నీళ్ళు నల్లబల్లమీద చల్లవలయును.

తెంకాయచిప్పలను బొగ్గుచేయుటకు వానిని బాగుగ కాల్చ వలయును. అవి బూడిదగా నేర్పడరాదు. బొగ్గులు కాగల స్థితిలో నున్నపుడే నిప్పలనార్చి బొగ్గులు చేయవలయును.

గారచేయుటకు ఇసుకను బాగుగ కడిగి 3 భాగములు ఇసుకకు ఒక భాగము సున్నముచొప్పన వేసి గారచేయవలయును.

కట్టతో చేసిన నల్లబల్లలను మనకిష్టమువచ్చిన చోట నిలుప వచ్చును గాని, గోడబల్ల నట్లు జేయఁ జాలము. నల్లబల్ల నెక్కువగ వాడవలయుననినఁ గావలసినన్ని సుద్దకణిక లుండవలయును. ఈ కణి కలు తెల్లరంగులో మాత్రమున్న జాలదు. ఎరువు, పసుపు, నీలము మొదలగు రంగులలో నైత ముండవలయును. వీని నుపాధ్యాయుఁడు చిత్రలేఖనము నేర్పునపుడు మాత్రమేగాక భూగోళము, చరిత్ర మున్నగు పాఠములను నేర్పునపుడుకూడ వాడవలసియుండును. చిన్న పిల్లలకు రంగులన్న మిగుల ప్రీతి. అంతియగాక పెద్దపెద్ద పాఠశాల

లలో నుండు వెలగల కంకులపటములు, దేశపటములు ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నుండవు గనుక సుపాధ్యాయుడు పాఠములను బోధించుటకు దాను స్వల్పస్వల్పమీద వేసిన చిత్రముల మీదనే యాధారపడవలసి యుండును. కాబట్టి యీ చిత్రముల నెంత విరివిగ నుపయోగించిన నంత మంచిది.

ఛాయాపటములు, చిత్రపుటలు, దేశపటములు, చిత్తుపటములు: ప్రాథమిక పాఠశాలలో వాడదగు దేశపటములు, చిత్తుపటములు కనేకముల సుపాధ్యాయుడు తానే స్వంతముగ సిద్ధము చేసికొన వచ్చును. దీని కతినికిఁ గావలసిన పరికరములు గోధుమరంగు ముతక కాగితము, నుద్దకగీతలు మాత్రమే ఏసెలో నానావిధముగు కథలను బోధించుపటములు, గణితము బోధించు పటములు, ప్రకృతిని గూర్చిన పటములు, మొక్కలు, పక్షులు, జంతువులు-వీని యవయవ నిర్మాణములను జూపు పటములు, ఋతువులను గూర్చిన పటములు, దేశపటములు, జలగోళపటములు, ప్రత్యేక పాఠములు బోధించుటకును గావలసిన పటములు - వీని వన్నింటిని సుపాధ్యాయుడు సిద్ధము చేసికొనవచ్చును. పటములు సుబోధకములుగను, స్వల్పకాలములో దయ్యరగునవిగను చొకిగను నుండునట్లు మాత్రము సుపాధ్యాయుడు చూచుకొనవలయును.

పైని జెప్పినవిగాక పాఠశాలలో శాశ్వతముగ నుండదగు కొన్ని దేశపటములను సైత ముపాధ్యాయుడు రాళ్ళు, మన్ను, కట్టి మొదలగునాని సాహాయమునఁ జేయవలయును. గ్రామపటము, తాలూకాపటము, జిల్లాపటము, రాష్ట్రపటము ఇవి యిట్టి వానిలోఁ జేరినవి. ఇవిగాక రైలుమార్గములు, విమాన మార్గములు, ఓడమార్గములు వీనిని జూపు పటములుకూడ సిద్ధముచేసి యుంచుకొన వలయును. భూగోళ విషయములను నేర్పుటకు వలయు గోళములను సుపాధ్యాయుడే చేసికొనగలిగి యుండవలయును.

ప్రతి యుపాధ్యాయుడను పటముల పుస్తకములను సిద్ధము చేసికొనవలయును. వీనిని సుతుక కాగితములతోఁ గట్టి యుంచుకొని వార్తాపత్రికలు, మాసపత్రికలు, ప్రకటన కాగితములు

మొదలగు వానిని సంపాదించి వానినుండి చక్కని పటములను గ్రహి-
రించి యాపటములు పుస్తకములో నుంచించి యుంచుకొనవలయును.
వక్షులు, జంతువులు, మొక్కలు, వాహనములు, వృత్తులు, పరి-
శ్రమలు, జనులు — వీనిలో నొక్కొక్క విషయము వకుఁ జెందిన
పటముల కొక పుస్తకము చొప్పున జేసి యుంచుకొనవచ్చును.
ఇవి పాఠముల బోధనకుం దుపయోగపడుటయే గాక యుపాధ్యాయులకొక విరామకాలక్షేప సాధనముగఁ గూడ నుండఁగలవు.

చేతిజనుల కుపయోగించు కొఱవల్లుకూడఁ బ్రాథమిక
పాఠశాలలో నుండవలయును. వానిలో త్రాసు, తూనికరాళ్ళు,
కొలితివళ్ళు, గజముబద్ద, ఏర్జీపయోగించు కొలితదారము — ఇవి
ముఖ్యమైనవి. తూనికరాళ్ళు మట్టితో జేసి యుంచుకొనవచ్చును.
కొలితవళ్ళు కాగితపు ట్టలతోఁ దయారు చేయవచ్చును. వీలయి-
నచో నొక్కొక్క రెండలోని యిరువది ముప్పది పాఠశాలలు కలిసి
యొక తూనికయఁ తమ నమ్మడిగఁ దెప్పించి యుంచుకొనవచ్చును.
దీని నుపాధ్యాయ సంఘ కేంద్రములో సంఘ కార్యదర్శి వశమున
నుంచి దానిని దీసుకొనిపోయి ప్రతి పాఠశాలయు నొకటి రెండు
వారముల కాల ముపయోగించుకొని దానిని మఱలఁ గేంద్రమునఁ
జేర్చుచుండ వచ్చును.

పాఠముల బోధన కవసరములగు మఱికొన్ని యుపకరణము-
లనుగూడ బేర్కొనవలసి యున్నది. మాతృభాషను బోధించుటకు
విశేషముగ నవకరణములవసరములేదు. కాని యియ్యది బోధనా-
పద్ధతి ననుసరించి యుండును. ఏ పద్ధతి ననుసరించినను వర్ణములు
యట్టలు, మానవతనమును జనువుటలో వేగమును నేర్పుట కుప-
యోగించు త్వరితపు అట్టలు (ఫ్లాష్ కార్డులు) నుండి తీయవలయును.
కథాపద్ధతి నవలంబించినయెడల వాక్యములు, మాటలు, అక్షరములు
వేర్వేరుగఁ గల యట్టలు సంబంధకావలయును. ఇవికాక వ్యాసరచన
పాఠములకుఁ దగిన పటములుకూడ నుండవలయును.

గణితములు బోధించుటకు క్షిప్రముక్కలు, పుల్లలు, విత్త-
నములు, గింజలు, అట్టనాణెములు, పూదలచట్టము, సంఖ్యల

కూడికలు, తీసివేతలు, కేంద్రీంపులు, భాగహారములు వీనిని జూపు పటములు నుండవలయును. ప్రకృతి విషయములను గూర్చి నేర్పుటకు జంతువుల బొమ్మలును, పక్షుల యొక్కయు, మొక్కల యొక్కయు పటములు నుండవలయును.

పుస్తక భాండాగారము:— పుస్తక భాండాగార మను పేరు విన్నతోడనే కొందఱు పాఠ్యములు ప్రాథమిక పాఠశాలలో నట్టిది యుండుట సాధ్యమని తలంచుచుందురు. గొప్ప యత్నైశాలు వందలకొలది పుస్తకములున్న నే పుస్తక భాండాగార ముండగలదని యట్టివారి యభిప్రాయము. కాని ప్రాథమిక పాఠశాలలోని గ్రంథాలయమున కొక పెట్టెయు గొన్ని పుస్తకములుమాత్ర ముండిన జాలును. ఈ పుస్తకములలో సుపాఠ్యమునకును, బాలురకును గూడఁ బఠింపవచ్చు గ్రంథము లుండవలయును. ఈ గ్రంథములు నానావిషయములను గూర్చినవై యుండవలయును. మనోహరము లగు కథల పుస్తకములు, ప్రకృతినిగూర్చిన గ్రంథములు, నవలలు, జీవిత చరిత్రములు, శాస్త్రగ్రంథములు, నాటకములు, నిట్టివి భాండాగారమున నుండవలయును. కాని ప్రధానోపాధ్యాయులకు మాదిరి చూపుటకై పుస్తకములనమ్మువర్తకులు వంపుగ్రంథములనిందుతో నుంచరాదు. ఏలయున, వవి పాఠ్యగ్రంథములను బోలియుండి బాలుర కుత్సాహమును గలిగింపవు. ప్రాథమిక పాఠశాలలో నుంచదగిన గ్రంథముల తెలుగు, పారస్వతమున విరివిగ లేవు. కాని సుప్రసిద్ధులగు పుస్తకవర్తకులయొద్ద దొరకు గ్రంథములనుండి పైఁజెప్పిన గ్రంథముల నేర్పరచుకొనవలయును. ధార్మిక గుణములు గల గ్రామ స్థులయొద్దనుండి సైతము తగిన గ్రంథములను నుంచాదించి బడిలోని పుస్తక భాండాగారమును పృథ్విపొందింపవలయును.

పుస్తక భాండాగారము నుపయోగించు పద్ధతులనుగూర్చి కొన్ని నిబంధన లుండవలయును. ఈ నిబంధనలు:—గ్రంథాలయము నుపయోగించువార లొక్కపర్యాయ మెన్ని గ్రంథములు తీసికొనవలయును? ఎప్పుడు తీసికొనవలయును? ఎన్ని దినములలో వానిని

మజల విచ్చివేయవలయును? పుస్తకములకు నష్టము కలిగించినచో చెట్టి నష్టపరిహార మిచ్చువలయును? అను విషయములను సూర్య యుండాలయును. పాతశాలలోని యుపాధ్యాయులలో నొక్కరు పుస్తక భాండాగారమున కధిపతిగ నుండవలయును.

పాతశాలలో జదువువారికేగాక పాతశాలలు విడిచిన ప్రాత విద్యార్థులకు సైతము కొన్ని నియమముల ననుసరించి పుస్తకముల నియ్యవచ్చును. ఇట్లు చేయుటవలన ప్రాతవిద్యార్థులు జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగించుకొనుటకు సౌకర్యము లేర్పడుటయేగాక వారికిఁ బాతశాలలొన నభిమానము పెచ్చి, ప్రాతవిద్యార్థులకును పాతశాల లోని యుపాధ్యాయ విద్యార్థిబృందములకును స్నేహ మేర్పడును.

వస్తుప్రదర్శనశాల:— గ్రామముగోన, దాని పరిసరముల యందును దొరకు చిత్రవస్తువుల నుంచుటకొక వస్తుప్రదర్శనశాల ప్రతి బడిలోను నుండవలయును. తలుపుల కద్దము లమర్పబడిన యల్మెరా యొక్క వస్తువుల నుంచుటకు మిక్కిలి యనువుగ నుండును. ఒకవేళ నట్టిది సాధ్యముకానియెడల, గోడలకు ఇటుకల నమర్చి వానిపై నీ వింతవస్తువుల నుంచవచ్చును. వస్తుప్రదర్శనశాలలో నానా విధములగు వస్తువుల నుంచవచ్చును. ప్రకృతిలో దొరకు పలువిధము లగు చెట్ల యాకులు, పువ్వులు, విత్తములు, ధాన్యములు, చెట్లు బెరడులు, కలప, పక్షుల యాడలు, గవ్వలు, ఇసుక, మన్ను, రాళ్ళు సేకరించి యుంచవచ్చును. అవియేగాక నానావిధములైన నాణెములు, తపాలాబిళ్ళలు, వర్తకచిహ్నపు కాగితములు, పూసలు, గజపెంకులు, వివిధములగు తోళ్ళు, బట్టలు, ఇవన్నియుఁ బ్రదర్శన శాలలో వరుసలుదీర్చి యుండిన కన్నులపండువుగ నుండుటయే గాక బడిలో బాతములు బోధించుటకుపైత మిది ప్రయోజనకరములుగ నుండును బాలురు చేతిపనుల పాఠము లప్పుడు సిద్ధముచేయు వస్తువుల నీ ప్రదర్శనశాలలో నుంపక వానిని బ్రత్యేకముగఁ బ్రదర్శనము చేయు టుచితముగ నుండును. పై నుదహరించిన వస్తువులలో సనేకములను బాలురు విద్యావిహారముల నిరుత్తము పెట్టినపుడు ప్రోగుచేసి తీరకొనివచ్చునట్లు వారిని ప్రోత్సహింపవలయును. వింత

వస్తువులను దెచ్చిన బాలుర పేరులు కాగితములపై వ్రాసి చూచుచు వస్తువుల క్రింద బెట్టుట మిగులఁ బ్రోత్సహకరముగ నుండును.

ప్రశ్నలు

- (1) సల్లెటూరి బడుఁ లో నుపయోగింపఁ దగినవీధులు. (వ్రాతబల్ల—వినిపించు లను జిత్రించుము.
- (2) మొదటి అయిదు తరగతులు గల బడిలో తెనుగు, తెక్కలు చూపింకము — ఈ పాఠములు నేర్పటకై గవలసిన యుపకరణముల పట్టిని వ్రాయుము.
- (3) పాఠముల బోధనలో నుపకరణముల కందల కుపయోగింపవలయును?
- (4) నీవు చదువుచున్న పాఠశాలలో మూడడుగుల పెడల్పును, నాలుగుడుగుల పొడవును గల యొక నల్లబల్లను గోడపై నిద్దము చేయుము.
- (5) నీవుండు జిల్లాపటము, కాలూకాపటము నుద్దతోను, రాళ్ళతోనుబండ్లపటువు మీద నిద్దము చేయుము.
- (6) ప్రాథమిక పాఠశాలలో పుస్తకభాండాగారములో నుంచదగిన ఏబది గ్రంథముల పేర్లను నొక పట్టిగా వ్రాయుము.
- (7) పుస్తకభాండాగారము యొక్క యుపయోగమున కవసర మగు నిబంధనలను నిద్దము చేయుము.
- (8) వస్తుప్రదర్శనశాలకు వస్తువుల శెట్లు సేకరింతువో తెలుపుచు వ్రాయుము.

4. బడిలో నేర్పవలసిన పాఠములు

ప్రాథమిక పాఠశాలలో నేర్పవలసిన పాఠములు ప్రాథమిక విద్యయొక్క యుద్దేశముల ననుసరించి యుండును. బాలురయొక్క శరీర మానసిక నైతిక శక్తులను వికసింపఁ జేసి వృద్ధి పొందించుటయే ప్రాథమిక విద్యయొక్క ప్రధానోద్దేశ మని నేర్పుకొని యున్నాము. బాలుర దొసిన తరువాత స్వతంత్రజీవనము చేయుచు నత్పైరులుగ నుండునట్లు వారిని పాఠశాలలు సిద్ధము చేయవలె ననియు నేర్పుకొంటిమి. హిందూదేశమునఁ బట్టాముల కంటె బల్లె లభింకము, కోట్లకొలది జనులు గ్రామములలోనే జీవించుచున్నారు. కావున ప్రాథమిక విద్య గ్రామ పరిస్థితులకును నక్కలకును దగినట్లై యుండవల

యును. పాఠశాలలోని పాఠములు బాలురనుబట్టియు నుపాధ్యాయులను బట్టియు శీతోష్ణములను బట్టియు పాఠశాల కట్టడములను బట్టియు పాఠశాలలో బడి జరుగు గంటలను బట్టియు గూడ నందును, పైనవివరించిన యుద్దేశములనుబట్టి పాఠశాలలో నేర్పదగిన పాఠము లెవ్వయో తెలిసికొందము ఈ పాఠములను బ్రభుత్వపు విద్యాశాఖవారే 1989 లో ఏ విధముగ నిర్ణయించి యున్నాడు. మొదటి యయిదు తరగతులకు నేర్పవలసిన పాఠములు క్రింద వివరింపబడి యున్నవి. అవి విధిగా జరుపవలసిన పాఠములు, విచ్చిక పాఠములు అని రెండుభాగములుగా నున్నవి.

విధిగా జరుపవలసిన పాఠములు

1. మాతృభాష	6. హైజీను : సివిక్సు
2. గణితము	(బాలికలకు గృహశాస్త్రము
3. ప్రకృతివతనము : తోటపని	కుటుంబని)
4. శరీర న్యాయము	7. సంగీతము
5. భూగోళము : చరిత్ర	8. చేతనములు

విచ్చిక పాఠములు

1. చిత్రలేఖనము
2. ఇంగ్లీషు
3. ప్రథమచికిత్స
4. మహమ్మదీయ పాఠశాలలలోను, రెండుభాషలుగల పాఠశాలలలోను రెండవభాష
5. మతము : నైతికబోధన

మహమ్మదు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో ఈయనరికి యెనిమిది తరగతులకు నేర్పవలసిన పాఠములు విధిగా నేర్పవలసిన పాఠములు

1. మాతృభాష
2. గణితము
3. ప్రారంభ శాస్త్రము (బాలికలకు గృహశాస్త్రముతో సహా).

4. జేత చరిత్ర
5. భూగోళము
6. సివిల్స్
7. శరీర వ్యాయామము
8. ప్రారంభ వృత్తి విద్య (గ్రామములో తోటవనితో సహా)
9. నైతికబోధన

ఇట్లుమునుక విడిచిన పాఠములు

1. ఇంగ్లీషు
2. సంగీతము
3. రెండవభాష (వహస్మిదీయ పాఠశాలలలోను, రెండు భాషలు గల పాఠశాలలలోను)
4. చిత్రలేఖనము

ఈ పాఠములలో నొక్కొక్కదాని నే యుద్దేశముతో నేర్పవలయును? ఆ నేర్పునపు డవలంబింపవలసిన పద్ధతు లెట్టివి యను సంశయమై గొన్ని మాటలు చెప్పవలసియున్నది.

విధిగా నేర్పవలసిన పాఠములు:—మాతృభాష: ప్రాథమిక పాఠశాలలోని పాఠము లన్నిటిలో నీదియే ప్రధానమైనది. బాలుకు మాతృభాషను వేగముగను, అర్థసహితముగను జదువుటకు శక్తి కలుగవలయును ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జదువుటకును, మనస్సు లోని యభిప్రాయములను సునాయాసముగ నితరులకు చెలుపుట కును, దప్పులు లేకుండ భాషను సులభకైలిలో వ్రాయుటకును వివర తరగతి విడుచుచున్నట్లే బాలుకుకు శక్తి రావలయును. అత్యుత్తమ కాక చదువుటకు నాశగలిగి మనోవికాసము జరుగును, వేమక కొరకును, జరుపువానిగ బ్రతి బాలుని జేయవలయును.

పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్న యక్షరపద్ధతిని విడిచి మాటల పద్ధతి లేదా గ్రంథపద్ధతి ననుసరించి చాచకమును బోధింపవలయును. బాలుకు వేగముగను మానముగను జదువుట కభ్యాస పడునట్లు చేయు పద్ధతుల మువయోగింపవలయును.

గణితము నేర్చుటలో బాలురు యాచార్యచరాశక్తిని హేతువాదక శక్తిని వృద్ధిపొందించుట యుపాధ్యాయుని యుద్దేశమై యుండవలయును. లెక్కలకొఱకు గణితమును నేర్చుకొని కన్యల్పవిషయములలో సయితము తు. చ. తప్పకుండ నుండుటయు, స్మహాసంబంధమైన, వృత్తినంబంధమయిన లెక్కలను వ్రాసి యుంచుకొనుటయు గణితమువలని లాభములను బాలురు తెలుసుకొనునట్లు చేయవలయును. సృష్టి చిత్రములను గమనించి, గ్రహించి, యాచరించుటయే ప్రకృతి పరిపాలనా పాఠములవలన బొందగల లాభమని బాలురు గ్రహించునట్లు చేయవలయును. మనమున్న పండు సామ్రాజ్య జంతువులు, పక్షులు, కీటములు, వాని యాహారము, స్వభావము అలవాటులు మున్నగు విషయముల నేర్చుకొని వాని యెడ సానుభూతి గలిగియుండుటకు బాలురకీ పాఠములను నేర్పవలయును. అట్లే మొక్కను గూర్చి యని పెరుగుటకు గావలసిన వనతులు, వానివలన మనకు గల ప్రయోజనములు నేర్పవలసి యున్నది. చేతులతో కష్టపడి పనిచేయుటవలన దేశాలోగ్యము వృద్ధిపొందుననియు, నిట్టి కష్టమునం దశారవ మెంతమాత్రము లేదనియు బాలురకు బోధించుట యుపాధ్యాయుని నిధి.

చరిత్రపాఠముల పూజమున బాలుర భావనాశక్తి శక్తి వృద్ధిపొంది బలపడునట్లు చేయవలయును. చరిత్ర సంభవములను గూర్చి వారు చదువునపుడు వారి హేతువాదకశక్తి వృద్ధిపొంది గత కాలములోని స్త్రీపురుషుల నొకరితో నొకరిని బోల్చుటయాలమున వారు సద్వర్తనలను బ్రేమించి యనుకరించుట కభిలాష పుట్టింపవలయును. నీతి న్యాయమాలయెడ శౌరవము, దేశభక్తి, దుష్టవర్తనమునెడల ద్వేషము బాలురలో బుట్టించుట ప్రధానముగా నెంచుకొని చరిత్రపాఠములను బోధింపవలయును. చరిత్రాంశముల నూరక కంఠపాఠముజేసి వల్లించుటవలన ప్రయోజన మావంతయునుండదు.

పరిసరముల ననుసరించి మానవ్రల జీవిత విధాన ముండుని చూపుటయే భూగోళశాస్త్ర పఠనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఒక్కొక్క దేశములోనున్న మనుష్యులచ్చటి జీతోష్ణస్థితి, వర్షము

వైశిష్ట్యముననున్నట్టి తమతమ యన్నవస్త్రాదులను, బర్హిశ్రమలను, వర్హిశ్రమలను నిర్ణయించుకొందురని బాలురకుఁ జూపుటలో బాలుర గమనశక్తి, హేతువాదక శక్తియు వృద్ధి పొందింపవలసి యున్నది. ఒక దేశములోని భూగోళాంశములను గంతపాఠముగ నేర్చుకొన్నంత మాత్రమున షేలుండదు. కాని యా భూగోళాంశములకును మానవుని జీవితమునకును నున్న సంబంధమును గ్రహింపవలయును. అప్పుడే భూగోళ పఠనము వలన బాలుర జ్ఞానము వికాసము చెందును. భూగోళము, చరిత్రపాఠముల యందలి విషయములను విశదముగ గ్రహించుటకువిద్యావిహారములు, చిత్రపటములు, ఛాయాపటములు, దేశపటములు మిగుల నవసరము.

బాలురు సాధారణముగ దినమంతయు బడిలో గూర్చిండియే తమ పాఠములను జనువుకొందురు. కనుక వారికి దేహపరిశ్రమ మంతగా నుండదు. పరిశుభ్రమైన గాలియు వంతకాలభింపదు. దేహ పరిశ్రమ లేనిచో బాలుర దేహము లారోగ్యవంతములు కాజాలవు. వారి దేహములోని నానావిధానములు తగిలట్లుగా వృద్ధి కూడ బొందజేవు. బాలురారోగ్యముగ నుండుటకును, దేహములు వృద్ధి పొందుటకును వారు కలిశుద్ధమైన గాలితో బ్రతినినము కసిన మొక గంట కాలమైన దేహపరిశ్రమ చేయవలయును. ఈ పరిశ్రమ నిమిత్తమే విద్యార్థులు బంతియాట లాడవలసి యున్నారు. పరుగెత్తుట, దుముకుట, నందెముట బస్కెటుతీయుట మున్నగు పరిశ్రమలను జేయవలసి యున్నారు.

దేహపరిశ్రమతోఁగూడ బాలురారోగ్యశాస్త్రమును నేర్చుకొనవలసియున్నది. తన్మూలమున వారారోగ్య నూత్రముల ప్రధానమును వారి యాచరణమువలన గలుగు లాభములను నేర్చుకొందురు. ఇట్లు చేసినపుడే బాలుర విద్యమూలమున వారి శరీరములు నయితము షేలుపొందును.

సివిక్కు పౌరధర్మములను బోధించుచు గనుకను, బాలురు పెరిగి పెద్దవారైనపుడు మానవసంఘములో నెట్లు మెలగవలసినదియు నేర్చుకొనవలసియున్నారు గనుకను బడిలో సివిక్కు నేర్పుట

యవసరము, సంగీతము మనస్సును కంజింపజేయు విద్య ఏదోయొక విధమైన సంగీతము, నృత్యము లేని బాటి ప్రపంచమున లేదని చెప్పట సాహసము కాబాలదు. అనాగరక్షలగు కొండబాతులు స్త్రీతము పాటలతో గూడిన నాట్యము మూలమున దమ యానందమును వెల్లడి చేయుచుందురు. అంతియకాక కథలు, పాటలు విద్యాసాధనములలో నొక ప్రధానసాధన మనవచ్చును. కావుననే బడిలో సంగీతము నేర్పు కొన వలసియున్నది. జనసామాన్యము చెప్పకొను కథలు, పాటల కొను పాటలు, చేయనాట్యము ఈ నవజీవితములోని నిరసమును దొలగించి యుత్సాహమును, ఆనందమును గలుగజేయుటయేగాక యాత్మప్రబోధనమునకును సాధనమగుచున్నది. కనుకనే సంగీతము ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నిర్బంధపాఠముగ జెప్పవలసియున్నది.

బడిలో నేర్పు చేతిపనుల మూలమున బాలురను నేత్ర, వడ్రమ, కమ్మరము మొదలగు పనిచారిగ జేయుట యుద్దేశము గాదు. అట్టి పనులకు బ్రారంభ శిక్షణను నిచ్చుటగూడ మొదటి యయిదు తరగతులలో నేర్పు చేతిపనుల యుద్దేశము కాదు. బాలురు వట్టి మానసికవిద్యనే యభ్యసించినచో వారైదైన నొక పనిని చేయ వలసి వచ్చినపుడు చేతులకుఁగావలసిన నేర్పు లేకపోవుటచే జేకగాని వారుగ నందురు. అట్టివారి విద్య సంపూర్ణవిద్య యనిపించుకొనదు. విద్య కిట్టివింద రాకందుటకును, వస్తునిర్మాణమును బరీక్షించుట యందు బాలురకన్నులకును, జేయుటయందు వారి చేతులకును సభ్యాసము గలిగించుటయే ప్రాథమిక పాఠశాలలలో చేతిపనులను నేర్పుటయొక్క యుద్దేశము. చేతిపనులను విద్య కొక సాధనముగ నుపయోగించ వలయునేగాని బాలుర కాయా పుష్టలను నేర్పు నుద్దేశముతో జేతిపనులను నేర్పరాదు. మనదేశమున మానసికవిద్య కత్యంత గౌరవము కలదు. చేతిపనుల నగౌరవముగ జూతురు. పరిశ్రమలయందు మనదేశ మధనుస్థానమున నుండుటకు చేతిపనులయెడల జనులకుగల యగౌరవభావమే ప్రధాన కారణము. వృత్తివిద్యయెడల జనులలో వ్యాపించియున్న యగౌరవభావము తీసివేయుటకు, ప్రాథమికవిద్యను సాధ్యమై,ంతఫలకుఁ బరిపూర్ణ విద్యగఁ జేయుటకును

చేతిపనులను నేర్పుట యావశ్యకముగ నున్నది. వాఱా విద్యాపద్ధతి నభిమానించు కొందఱు ప్రాథమిక పాఠశాలలలో బాలురు చేయు పనుల మూలమున ధారణము సయితము చేయవలయు నందుకు. ఇట్టిపద్ధతి చునరాజధానిలో నిుకను సాచరణయందున్నట్లగవడదు.

ఇష్టమునకు విడిచిన పాఠములు

ఇష్టమున్నచో, ప్రాథమిక పాఠశాలయందు నేర్పవచ్చునని నిర్ణయించిన పాఠములలో నాంగ్లభాష యొకటి. ప్రస్తుత మార్గములు మనదేశమును బాలించుచున్నందునను, నాంగ్లము రాజకీయ భాషగా నేర్పడియున్నందునను, బాలురలో గొందఱు ప్రాథమిక పాఠశాల వికవగనే యున్నతవిద్యకై పోదురుగనుకను, నాంగ్ల భాషలో సాచరముగ సారస్వత ముండుటచేతను, నది యంతర్జాతీయ భాషగ నేర్పడు మోచన యందుటచేతను, సాధ్యమగుచో ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నాంగ్లమును నేర్పుటవలసింది. కాని యాంగ్లభాషా బోధనమువలన మాతృభాషా బోధనమున కిసుమంతయు హానికలుగ కండ చూడవలయును. బాలురు తమ అభిప్రాయములను జ్ఞాతించుటకు జ్ఞాతలేఖన పాఠ మవకాశముల నొసగును. కాగితములపై పెన్సిల్ తోను రంగులతోను జ్ఞాతించుట బాలుర కానందదాయకము. అంతయుకాదు. బాలురు తమ విరామకాలమును సద్వినియోగము చేసికొనుటకు జ్ఞాతలేఖనము తోడ్పడగలదు. కనుక నిదియు బాలురకు నేర్పవలసిన పాఠమే.

నీతిమత బోధనలు:— ఇష్టమునకు విడిచిన పాఠములలో జ్యోతిషమును, నిది మిగులఁ బ్రధానమైన పాఠముగ నెంచవలయును. ప్రతిపాఠశాలయు నందలి బాలురకుఁ దగినట్టి నీతిమతబోధన పాఠముల ప్రణాళికను సిద్ధముచేసికొని, దీని ననుసరించి బాలుర కుత్సాహము పుట్టునట్లు నీతిబోధ చేయవలయును. ఈబోధన చరిత్ర నుండియుఁ బురాణములనుండియుఁ గైకొనబడిన కథలతో గూడినదై బాలుర కున్న తాదర్శనములను బోధించునదియు, సత్ ప్రవర్తనమునకు ప్రోత్సహించునదియునై యుండివలెను, గాని కొందఱుచేయు ప్రసంగములవలె చప్పగను వినుగు పుట్టించునదిగను నుండరాదు. దైనిక

జీవితమునఁ బ్రథమ చికిత్సాజ్ఞార సువసానుగు వర్తితులన్నియో తటస్థించుచుండును. కనుకఁ బ్రథమ చికిత్సచేయు నీవ్యక్తులను బాలురకు బోధించుట యవసరము.

రెండవ భాషను నేర్పవలసిన యవసర మేమిన్ని పాతశాలల లోనో గలుగుచుండును. అట్టి యవసరము కలిగిన చోటులలో రెండవ భాషను నేర్పవలయును. కాని చూత్పభాషా బోధనను నకు భంగము కలుగకుండఁ జూచుకొనవలయును

హయ్యరు ఎలిమెంటరీ పాతశాలలలోని ఆఱు, ఏడు, ఎనిమిది తరగతులలో నేర్పవలసిన పాఠములు క్రింది తరగతులలో నేర్చువాని కంటే మిగుల విపులముగను, బాలురను గ్రామజీవితమునకు సిద్ధపఱచు నుద్దేశము గలవిగ నుండవలయును. ఈ తరగతులలో నేర్పు చేతిపనులు వృత్తివిద్యకు సోపానములై యుండవలయును. ఈ తరగతులలో జదువు బాలుర నున్నత పాతశాలలకు పంపు నుద్దేశముతో బాఠములను జెప్పరాదు.

ప్రాథమిక పాతశాలలలో నేయే తరగతుల కేయే పాఠములను జెప్పవలసి యిదియ నిర్ణయించుచు వాద్రాసు విద్యాశాఖవారు విపులముగ సిలబసులను 1989 సం. జూన్ నెలలో బ్రకటించి యున్నారు. ఉపాధ్యాయులు వానిని శ్రద్ధతో జనువ వలయును.

ఉపాధ్యాయుని కార్యక్రమపట్టిక:—విద్యాశాఖవారు ప్రచురించిన ప్రణాళికలు మిగుల విపులముగ నున్నను నుపాధ్యాయుడు వానిని ఫలవంతముగ నుపయోగించుటకుఁ జేయవలసిన పని కొంత కలదు. కార్యక్రమ పట్టికలను సిద్ధముచేసికొనుటయే యావని. కార్యక్రమ పట్టికలను సిద్ధముచేయుట కుపాధ్యాయుడు సంవత్సరము పొడుగున నేర్పవలసిన ప్రతిపాఠముఁ దెలిసి లిలబసును మూడుభాగములుగ జేయవలయును. ఆ మూడు భాగములలో జూన్ నెలలో దసరా సెలవుల వఱకును నేర్పు పాఠములు మొదటి భాగముగను, దసరా మొదలు క్రిస్మసువఱకు వఱకును నేర్పు పాఠములు రెండవభాగముగను, క్రిస్మసు మొదలు వేసవి సెలవులవఱకును నేర్పు పాఠములు మూడవ భాగముగను నుండవలయును. ఈ ధర్మముగ జేసిన మూడు

గ్రామములలో నొక్కొక్క వానిని నురల చిన్న భాగములుగ విభజించి ప్రతినెలలో నేయే పాఠములు నేర్పవదియు, బిదప ప్రతివార మేయే పాఠములు నేర్పవదియుజూపు పట్టికలను సిద్ధము చేసికొనవలయును. నానాటికి బాలురేయే పాఠములతో నెల్ల ముందునకు సాగుచున్నారో యీ పట్టికలు చిత్రముగఁ జూపవలయును. ఒక్కొక్కమానముచివర నుపాధ్యాయుడు బాలురు జావలసినంత ముందుకు బోయినదియు తేనిదియు పట్టికనుగూచి తెలిసికొను నుండవలయును.

బోధనాక్రమ పట్టికలు:—ఉపాధ్యాయునకు, కార్యనిర్వహణము పట్టిక లుపసరము. ఇది బోధనాక్రమపట్టిక లాతఁకంబును అవసరము. ఉపాధ్యాయుడు తాను బాఠశాలలో నేర్పు ప్రతిపాఠమునకును బోధనాక్రమ పట్టికను సిద్ధముచేసికొన వలయును. ఏనిని సిద్ధముచేసి కొంత యే యుపాధ్యాయుడు పాఠములను జెప్పబూనుకొని యెడల నాతని బోధనము లోపభూయిష్టముగ నుండగలదు. సిద్ధపడకయే పాఠములను నేర్పబూనుట యెవ్వరికిగాని సాహసమే యగును. సంవత్సరారంభముననే యుపాధ్యాయుఁ డొక్కొక్క పాఠమును సాంతముగ జదివి బోధనాక్రమ పట్టికను సిద్ధము చేసికొనవలయును. ఇట్లుచేయుటవలన నుపాధ్యాయుడు తొందరలేక సావకాశముగ బాఠముల నాలోచించుకొన గలడు. ఏపాఠముల నెప్పుడు నేర్పవలసినదియు, నొక్కొక్క పాఠమున కెంతకాలము వినియోగింపవలసినదియు జేసికొని వానిని సేకరించుటకు వలయు నేర్పాటులను జేసికొనగలడు. మఱియు నొక్కొక్క పాఠమునకు బాలురచే నేయే పనులను జేయింపవలసినదియు నిశ్చయించుకొన గలడు. ఇట్లు చేయుటవలన నుపాధ్యాయునికి ఏని కార్యనిర్వహణమునందు ధైర్యము కలుగును. బాలుర కాలమును వ్యర్థపుచ్చువలసిన యవసర మేర్పడదు. బోధనాక్రమ పట్టిక లున్నందున బోధనాభ్యసన పాఠశాలలలో శిక్షణము పొందుచున్న విద్యార్థులు వ్రాసిన్నట్లనేక శీఘ్ర కల క్రింద ననేకవిధములను వ్రాసి యుంచుకొనుట కాదు. నేర్పవలసిన పాఠములోని ప్రతి స్వల్పవిషయము పట్టికలో నుండరాదు. కాని పట్టికలో మూడు శీర్షికల నుంచుకొని వాని కింది బాఠమునకుఁ

జెందిన విషయములను వ్రాసి చూచుకొనవలయును. ఆ శీర్షిక లేవనిన, మొదటిది బోధనాంశము. దీనిక్రింద పాఠముచేరు, పాఠ్యగ్రంథములో లేక యుపాధ్యాయుడు త్రొక్కిగాజెప్పు విషయములు, కఠినాంశముల విశదీకరణము, చల్లబల్లపై వ్రాయవలసిన నంగతులూ, బాలురు జ్ఞాపకముంచుకొందగిన కట్టిలు మున్నగు విషయములను వ్రాసి యుంచుకొనవలయును. బోధనాపద్ధతి కెండవ శీర్షిక. దీనిక్రింద నుపాధ్యాయుడు వ్రాయవలసిన నుపకరణములు, పరిశోధనలు, దృష్టాంతములు, ముఖ్య ప్రశ్నలు మున్నగువానిని వ్రాసికొనవలయును. బాలురు చేయవలసిన పని మూడవ శీర్షిక. దీనిక్రింద గోటితో జవాబు చెప్పట, వ్రాతపని, చిత్తుపటములను, చేతపటములను వేయుట, విద్యావిహారములు నిర్దేశింపబడిన పనిని గమనించుట, సిద్ధముచేయుట మొదలగు పనులను వ్రాసికొనవలయును.

ఇంతకు బోధనాక్రమ పట్టికల ప్రయోజన మీమనః నని తరగతిలో నుపాధ్యాయుని నుపయోగించుచు ముందుటయే. కనుక నవి క్లుప్తముగను, స్థిరముచేసికొన్న పాఠమును జ్ఞాపకమునకుఁ జెచ్చునవిగను నుండవలయును. కాని కొందఱు పాఠ్యగ్రంథములోని విషయముల సారాంశమునే బోధనాక్రమ పట్టికలో జూపుదురు. మరి కొందరు తాము తగిన నుపకరణములతోను, యుక్తముగు ప్రశ్నలతోను పాఠమును నేర్చుదుమని వ్రాసికొందురు. ఇట్టి పట్టిక లంత ప్రయోజనకరముగ నుండవు. ఉపాధ్యాయుడు నేర్చు పాఠములకన్నిటికిని నా యా పాఠముల యవసరమునుబట్టి మెక్కువగనోతక్కువగనో బోధనాక్రమ పట్టికలను వ్రాసియుంచు కొనుటయేయుత్తమము.

ప్రధానోపాధ్యాయునికి పాఠక్రమ పట్టికలను వ్రాసి, వానిని గుఱించి యాయన నలహా నొందుట మంచిది.

ప్రశ్నలు

- (1) ప్రాథమిక పాఠశాలలో మొట్టి పాఠము కఠినములను నిర్బంధముగఁ జెప్పవలసిన పాఠము తెచ్చి సంగీతము, చేతపటము, వీని నిర్బంధ పాఠములలోఁ జేర్చుటకుఁ గారణములను వ్రాయుము.
- (2) గణితము, ప్రృథి పరిశీలన; చరిత్ర - ఈ పాఠములను నేర్చుటలో నుండవలసిన యుద్దేశము తెచ్చియొ ముండవలయును?

ప్రాథమిక పాతకాలలో బాలరకు నేర్పనకు చేతిపకులన బండ్రెంటిరి
ప్రాసి వాలో నని యే తంగతులన నేర్పనవ్వునో నూచింపుము.

నీతి, మతబోధల వలని ప్రయోజన మేమి ? హింసపుణ, మహమ్మదీయులు,
క్రైస్తవులు చదువుచున్న పాతకాలలో నీ పాతముల ప్రణాళికను సిద్ధము
చేయుము.

- (5) క్రాంత్రమ పట్టికలు, బోధనాక్రమ పట్టికలు - సినీకిగల భేదములను వ్రాయుము.
వాని ప్రయోజన మేమి ? (1) 3వ తరగతికి తెలుగు విద్యను (2) రెండవ
తరగతికి పుటల తీసివేత (3) నాలుగవ తరగతికి బుద్ధులు - ఈ పాతకాలకు
బోధనాక్రమ పట్టికలను సిద్ధము చేయుము.

5. పాత్యగ్రంథములు : కాలనిర్ణయ పట్టీలు

పాత్యగ్రంథములు:— పాతముల బోధనకుఁ బునాదిగఁ
ప్రాథమిక పాతకాలలో సాధారణముగ నన్ని పాతములకును
పాత్యగ్రంథ ముండుటయే యుత్తమమధ్యతి. వివిచలన ననేక ప్రయో
జనములు కలవు. ఒక్కొక్క పాతముని దేవిషయములను నేర్పవలసి
నదియు, నా సూచిషయములక్రింద నేయే సంగతులు బోధించునదియు
పాత్యగ్రంథములు సూచించును. ఆయా తంగతుల బాలుర కెట్టి
భాష తగినదిగ నుండునదియు, పాతము లేవరుస క్రమమున నుండ
వలసినదియు పాత్యగ్రంథములు నిర్ణయించును. కనుక నుపాధ్యాయుని
యనికి శ్రమ చాలమట్టునకు దొలగును. కాని యుపాధ్యాయులు
పాత్యగ్రంథములకు దానులుకాఁగూడదు. అనగా పాత్యగ్రంథములో
వ్రాయబడినదానికన్న నొక్క యక్షరము సయిత మెక్కువ చేప్పఁ
గూడదనిగాని, యందలి వరుస క్రమమున నె తప్ప వేటొకరీతిని
పాతమును బోధింపరాదనిగాని, యవసరమగుచో పాత్యగ్రంథ
మందలి భాషకంటె నుత్తమ మగు భాషను బాలురకు నేర్పకూడ
దని కాని యుపాధ్యాయులు తలంపరాదు. కావున నుపాధ్యాయులు
తమ బోధనాక్రమ పట్టికలలో పాత్యగ్రంథములలోని విషయముల
మార్పులు, వానికిఁ గూర్పులు, తీసివేతలు మున్నగువానిని వ్రాసి
కొనవలసియుండును.

కొంద ఋషాధ్యాయులు పాత్యగ్రంథమును బూర్తిగ విడచి తమ సాంత్రతోవలనే త్రొక్కుదురు. అట్టివారు పాత్యగ్రంథమును జదువ నొల్లని బద్ధకముచేతనైనను, బాత్యగ్రంథములోని విషయములకంటె నెక్కువగఁ దమకు తెలియునను భావముతోనైనను నట్లు చేయుదురు. పాత్యగ్రంథమును విడుచు సుపాధ్యాయుడు స్వంతముగ సిద్ధపడకయే పాఠములను జెప్పను. కనుక బాలుర కాలము వ్యర్థమగును. మఱియు బాలురు పాత్యగ్రంథములను గొనకయుందురు. అట్టి ఋషాధ్యాయులవలన బాలురు పాఠములను సక్రమముగ నేర్చుకొనజాలరు. అట్లని పాత్యగ్రంథమునే నమ్ముకొని యితరగ్రంథములను జూచి మఱికొన్ని నూతన విషయములను బాలురకుఁ జెప్ప గూడదనియు గాదు. కనుకఁ బాత్యగ్రంథములు నిర్ణయింపఁబడినపుడు బాలురందరును, వానిని గొని చదువునట్లు పాతశాలాధికారులు శ్రద్ధగఁ జూడవలయును.

పాత్యగ్రంథ లక్షణములు:— బాలుర యుపయోగార్థమై నిర్ణయింపఁబడిన పాత్యము లీ క్రిందఁ జేర్చొనిన లక్షణములు కలవిగ నుండవలయును.

1. ముద్రణము:—ముద్రణము చక్కఁగా నుండవలయును. అక్షరములు మిక్కిలి చివ్చవిగ నుండరాదు. తగిన పరిమాణముగల యక్షరములుగ నుండవలయును. కాగితములు మందముగ నుండవలయును. అన్నివిధముల శుభ్రముగ నుండవలయును. లేకున్న బాలుర కన్నులకు హాని కలుగును.

2. పటములు:— పటములన్నఁ బిల్లలకుఁ బ్రీతి యెక్కువ. కనుక బ్రతి పాత్యగ్రంథమునను తగినన్ని చక్కని పటము లుండవలయును. భయమునుగాని యభ్యాసము గాని పుట్టించు పటము లుండరాదు.

3. కూర్పు:— బాలురు గ్రంథములను సాధారణముగ జాగ్రత్తగ వాడకొనరు. కనుక కూర్పు గట్టిగ నుండవలయును. లేనిచో గ్రంథము త్వరగాఁ జెడిపోవును.

4. ఆకర్షణీయత:—గ్రంథ మాకర్షణీయముగ నుండి జీవకళ లుట్టిపడు చుండవలయును. అట్టి గ్రంథములను జదువ బాలుర కుతూహలము కలుగును.

5. వెల:—గ్రంథముల వెల చౌకగా నుండవలయును. బాలురు గ్రంథములను బోగొట్టుకొనుటయు ద్వారితముగఁ జనుగ గొట్టుకొనుటయు సామాన్యము. కనుకఁ బాత్యగ్రంథముల ధరలు చౌకగ నుండవలయును.

ప్రాథమిక పాఠశాలలోని మొదటి మూడు తరగతులకు పాత్యగ్రంథము లెక్కువగ నుండరాదు. ఈ తరగతులకు మాత్ర భాషలోని వాచక మొకటి యుండినదాలును. తక్కిన పాఠము లన్నియు పాత్యగ్రంథసాహిత్యము లేకయే బాలురు నేర్చుకొన గలరు. వ్రాతపనికిఁ బలకలు, బలపములు నుపయోగింప వచ్చును. తక్కిన తరగతులలో తెనుగు, లెక్కలు, చరిత్ర, భూగోళము, సామాన్యశాస్త్రము. ఈపాఠములకుఁ బాత్యగ్రంథము లుండనగునని కొందఱిందురు కాని, నాలుగవ తరగతిలో లెక్కలు, చరిత్రపాఠము లకు బాలురు పాత్యగ్రంథములను గొనవలసిన యవసర మగపడదు. అనవసరముగఁ బాత్యగ్రంథముల సంఖ్యను హెచ్చించినయెడల బాలుర తల్లిదండ్రులు వానిని గొని యిచ్చుటకు డబ్బు సంపాదించ లేక కష్టపడుదురు.

పాత్యగ్రంథముల నిర్ణయము:—ప్రభుత్వమువారి చట్టము ననుసరించి మతగ్రంథములు తప్ప పాఠశాలలో నుపయోగించు గ్రంథము లన్నియు పాత్యగ్రంథనిర్ణాయక సంఘమువారి యామోద మును బొందినవిగానే యుండవలయును.

పాత్యగ్రంథనిర్ణాయక సంఘమువారు సంవత్సరమున కొక పర్యాయము పాఠశాలలోని బాలు రుపయోగింపదగు గ్రంథముల పట్టికను సిద్ధముచేయుదురు. అపట్టికలోని గ్రంథములనే పాఠశాలలు పాత్యగ్రంథములుగ నుపయోగింపవలయును. ప్రభుత్వపు పాఠశాలల లోని బాలురే గ్రంథములను చదువవలసినదియు జిల్లావిద్యాశాఖాధికారి

నిర్ణయముచేయును. డిప్టిక్లబోర్డు పాతశాల లుపయోగింప వలసిన గ్రంథములను జిల్లాబోర్డు విద్యాసంఘము వారును పురపాలకసంఘ పాతశాల లుపయోగింప వలసిన పుస్తకములను బురపాలకాధ్యక్షుడును, ప్రయివేటు పాతశాల లుపయోగింపవలసిన గ్రంథముల నామూ పాతశాలానిర్ణయజాధికారులును, పంచాయితీ పాతశాలలు వాడుకొనవలసిన గ్రంథముల నా పంచాయితీయాధ్యక్షుడును నిర్ణయము చేయుదురు. ఒకసారి నిర్ణయింపడిన గ్రంథములు గనీసము రెండేండ్లపట్టుకైన నుపయోగింపబడ వలయును. అన్ని తరగతులలోను నొకేసరికిజెందిన గ్రంథము లుపయోగించుట యుక్తము.

కొన్నిబడులలో నుపాధ్యాయులు నోట్సు సిద్ధముచేసికొని వచ్చి వానిని బాలురు తమ నోటు పుస్తకములలో వ్రాసికొనునట్లు చేయుదురు. ప్రతి పాఠమునకును నోట్సు చెప్పటవలన బాలురుంచు కొనవలసిన నోటుపుస్తకముల సంఖ్య యధికమై తలితండ్రులకు భార మగుటయేగాక వానవలసరై బ్రయోజన మంతగా నగుపడదు. కొన్ని వేళల నుపాధ్యాయులు పాఠములను శ్రద్ధగ సిద్ధము చేసుకొనక నోట్సు చెప్పటయొగలదు. పాతశాలలోని బాలురేమే పాఠములకు నోటుపుస్తకము లుంచుకొన వలసినదియు బ్రధానోపాధ్యాయుడు జాగ్రత్తగా నాలోచించి నిర్ణయింపవలయును. నోటుపుస్తకములు కొలదిగ నుండుటయే యుత్తమము.

కాలనిర్ణయ పట్టికలు:—విద్యా సూత్రముల ననుసరించి జాగ్రత్తగా సిద్ధముచేయబడిన కాలనిర్ణయ పట్టికలు పాతశాలల కత్యంత ప్రయోజనకరము లనుట నశ్యము. పాతశాలలో సంవత్సరము పాడుగునను నేర్పవలసిన పాఠములను ప్రణాళిక నిర్ణయముచేయును. ప్రతితరగతిలోఁ బ్రతిదినము ప్రతిగంటలోఁ జేయవలసిన పనిని కాల నిర్ణయ పట్టిక తెలుపును. కాలనిర్ణయపట్టిక తగిన విధమున సిద్ధము చేయబడి యున్నచో, పాతశాలలోని పనియంతయు సనాతనముగను, జాతుకుగను జరుగఁగలదు. కాలనిర్ణయ పట్టికలో లోపము

గురు ఉపాధ్యాయులు

టంకము

లుగును.

సం. 8-45 మొదలు
సం. 9-30 వరకు

సం. 9-40 మొదలు
సం. 9-30 వరకు

సం. 9-40 మొదలు
సం. 10-20 వరకు

సం. 10-20 మొదలు
సం. 11 వరకు

సివిక్కు, సివిబోధ
హైదీను
తెలుగులు
సివిక్కు
తెలుగులు

ప్రకృతి

తెలుగు
డిటా
హైదీను: ఆరోగ్య
ప్రకృతి పతనము
హైదీను: ఆరోగ్య

పాటలు
డిటా
టములు
తెలుగు
ప్రకృతి పతనము

పవలసిన
పైంటికిని
మును
వ కాల
ను, బడి
నేర్పుట
గులభము

సివిక్కు, సివిబోధ
హైదీను
తెలుగు
సివిక్కు
తెలుగు

ప్రకృతి

తెలుగు
డిటా
హైదీను: ఆరోగ్య
ప్రకృతి పతనము
హైదీను: ఆరోగ్య

పాటలు
డిటా
తెలుగు
డిటా
ప్రకృతి పతనము

డింకోక
తములను
అనుగా
నొక్క
క పద్యా

ఇంగ్లీషు
తెలుగు
డిటా
డిటా
ఇంగ్లీషు

ప్రకృతి

సివిక్కు
ఇంగ్లీషు
హైదీను: ఆరోగ్య
ఇంగ్లీషు
తెలుగు

భూగోళము: చరిత్ర
ప్రకృతి పతనము
ఇంగ్లీషు
హైదీను: ఆరోగ్య
సివిక్కు

ముకుడ
క గుట
కు రెండు
పట్టికలో
మున్నగు

ప్రకృతి పతనము
భూగోళము: చరిత్ర
తెలుగులు
ఇంగ్లీషు
భూగోళము, చరిత్ర

ప్రకృతి

ఇంగ్లీషు
హైదీను: ఆరోగ్య
ఇంగ్లీషు
ప్రకృతి పతనము
ఇంగ్లీషు

హైదీను
ప్రకృతి పతనము
తెలుగు
డిటా
సివిక్కు

ప్రకృతి పతనము
మువిద్యా
మేర్పాటు
దిన విదప

ఇంగ్లీషు
తెలుగు
ఇంగ్లీషు
డిటా
డిటా

ప్రకృతి

తెలుగు
హైదీను: ఆరోగ్య
తెలుగు
భూగోళము: చరిత్ర
తెలుగు

భూగోళము: చరిత్ర
ఇంగ్లీషు
ప్రకృతి పతనము
సంగీతము
హైదీను

మార్పు
నామకము
టిక్కలోను
ట

1 వ ఉపాధ్యాయుడు 1, 2 తరగతులకు

2 వ

3, 4 తరగతులకు

3 వ

5 వ తరగతికి

నిర్ణయముచే

గ్రంథములను

పాఠశాల

కును, ప్ర

నామూ పాఠ

వాడుకొనవల

యును చేయ

రెండేండ్లప

లోను నొక

కొ

వచ్చి వాని

చేయుదురు

కొనవలసిన

మగుటయే

వేళల నున్న

నోట్లు చే

టకు నోట్లు

యుడు జా

ములు కొ

క

జాగ్రత్త

కత్యంత

పొడుగున

ప్రతితరగ

నిర్ణయ

చేయబడి

నముగను

గం. 2 మొ

గం. 2.50 వరకు

గం. 2.50 మొ

గం. 3.35 వరకు

గం. 3.45 మొ

గం. 4.30 వరకు

తెలుగు

డిటా

చేతిపని

తెలుగు

తెలుగు

పటమును చూచి చదువుట

తెలుగు (వాచిత)

చేతిపని

పాటలు

చేతిపని

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

గం. 3.45

గం. 4.30

లున్నయెడల నొకతరగతి మాత్రాక తరగతియొక్క పని కాటంకము కలిగించుటవలన పాతశాలలో జరుపన సీస పనికి భంగముకలుగును.

కాలనిర్ణయ పట్టికలు సిద్ధమైనప్పుడు తమనింపవలసిన విషయములు:— పాతశాలలో నేర్పిన సిన పాతము లన్నింటికిని వానిని వాని ప్రధాన్యము ననుసరించి పాతశాలధ్యాపన కామురు భాగింపవలయును. ప్రధానములగు పాతములకు దక్కువ కాలమును మాత్రమే పర్వగుణవలయును. కఠినములగు పాతములను, బడి పని ప్రారంభింపగనే శాలు రలసట జెందఁజున్నప్పుడు నేర్పుట కేర్పాటు చేయవలయును. శాలు రం నటగ నున్నప్పుడు సులభము లగు పాతములను నేర్పవలయును. ఒకపాతము నేర్చుచు డింకొక పాతమున కిభ్యంతరము గలగతంజు జూడవలయును. పాతములను వారము . పొడుగునను సమానముగ భాగింపవలయును. అనగా లెక్కలపాతము నయిదుపర్యాయములు చెప్పవలసియున్నచో నొక్క దినమే యైదు పర్యాయములు చెప్పటకన్న దినమున కొక పర్యాయము చెప్పట మేలు. అట్లే యుపాధ్యాయుల విరామకాలముకూడ భాగింపఁబడవలయును. ప్రతి యుపాధ్యాయునకు దినమున కొక గంట యైనను విరామ సమయవలయును. ఒకే యుపాధ్యాయుడు రెండు తరగతులకు పాతములు చెప్పవలసి యున్నప్పుడు కాలనిర్ణయపట్టికలో నొకతరగతికి మానవతఃము, ప్రాతః, పటములను వేయించుట మున్నగు పనుల నేర్పించి, రెండవదానికి నేర్పవలసిన పాతములనునట్లేర్పఱచు కొనవలయును. మానవతఃము, ప్రాతః మున్నగు పనులనుజేయు విద్యార్థులు కాలమునకుఁ దగినంత పనిని జేయవలసియుండునట్టి యేర్పాటులను జేయవలయును. కాలనిర్ణయ పట్టికను నిర్ధిముచేయించిన పిదప దానిని కచ్చితముగ ననుసరింపవలయును. దానిలో నేర్దైన మార్పు చేయవలసియున్నచో నహంకారపాధ్యాయులు ప్రధానోపాధ్యాయుని సాపేక్షయ మెకకవలసి యట్టిమానస్సును తమ తరగతి పట్టికలోను ప్రధానోపాధ్యాయుని పట్టికలోను జేయింపవలయును.

విద్యాశాఖవారు సూచించిన కాలవిభజన పద్ధతి
మొదటి అయిదు తరగతులకు

	నిర్బంధపాఠములు వీరియందులు	అభిమానపాఠములు వీరియందులు
తెలుగు	3	
రెండవ భాష	-	5
లెక్కలు	5	
ప్రకృతి పఠనము, తోటపని	2	
శరీర వ్యాయామము	2	
చరిత్ర, భూగోళము	2	
హైజీను (ఆరోగ్యశాస్త్రము)	2	
సంగీతము	2	
చేతిపనులు	5	
సినిక్యు, సీటిబోధ	2	
మొత్తము	<u>25</u>	<u>5</u>

6, 7, 8 తరగతులకు

	నిర్బంధపాఠములు వీరియందులు	అభిమానపాఠములు వీరియందులు
భాష	7	6
లెక్కలు	5	
సామాన్య శాస్త్రము	} 3	
బాలికలకు గృహతంత్రము		
చరిత్ర	2	
భూగోళము	2	
సినిక్యు, సీటిబోధ	2	
శరీర వ్యాయామము	2	
ప్రైవేట్ పాఠములు	6	
మొత్తము	<u>29</u>	<u>6</u>

వీరియడు అనగా సామాన్యముగ 30 నిమిషములు మొదలు 50 నిమిషములకాలము. వారములో దినమున కేడు వీరియడుల చొప్పున పనిచేయవలయును. దినమున కయిదు గంటల కాలము బడిపని జరుగవలయు ననియు సంవత్సరమునకు 220 దినములు ప్రాథమిక పాతశాలలు పనిచేయ వలయుననియు విద్యాశాఖవారి నియమములు గలవు.

తరగతికొక యుపాధ్యాయుడుండుట:—ప్రాథమిక పాతశాలలలో నుపాధ్యాయుడు బాలురను జక్కగ గమనించి వారేయే పాతములలో వెనుకబడియున్నారో తెలిసికొని, వారి కాయా పాతములలో నవనరమైనయెడల బ్రత్యేకముగ బోధన చేయవలసియుండును గనుకను, పాతములకంటె బాలుర సర్వతోముఖభివృద్ధి కోరదగియున్నది గనుకను తరగతికొక యుపాధ్యాయుడుండి, పాతములన్నియు నతడే నేర్పుట యుక్తమగు పద్ధతి. చిన్న తరగతులలో నేర్పవలసిన విషయమును మిగులఁ గొలదిగనే యుండును. కనుక జెడ్ల తరగతుల కేర్పాటు చేసినట్లు పాతమునకొక యుపాధ్యాయు నేర్పాటు చేయుట యుక్తముగ నుండదు. ఒక యుపాధ్యాయుఁడే పాతములన్నియు జెప్పుచున్నయెడల నొక పాతముక్రిందఁ జెప్పిన విషయములను వేతొక పాతముక్రిందఁ జెప్పక యుండును. ఈ పద్ధతిలోఁగల యొక లోప మేమనిన ఒకవేళ నుపాధ్యాయుఁ డొక బాలునిమీద నేదోయొక కారణముచేఁ గోపము, ప్రేమయు చూపినయెడల నట్టి బాలునికి దినమంతయు బడిలో సంకటముగ నుండును

ప్రశ్నలు

- (1) ఉత్తమ పాత్యగ్రంథములను జేర్చొనుము.
- (2) ప్రాథమిక పాతశాలలో పాత్యగ్రంథములు తెలుగువఱక దప్ప తక్కిన పాతములకు తమనొనుము. అట్టి పరిస్థితి కలనఁ గలుగు మేలు కీడులను చెప్పుము.
- (3) ప్రస్తుతము వాడుకలోనున్న అటు తెలుఁగువాచకములను వీసికొని పరిక్షించి వానిలో నీ కేది యుత్తమముగ దోచునో కారణములతోఁ జెలుపుము.
- (4) కాలనిర్ణయపట్టిఁ తేలువనఁ గలుగు నట్టి మేని?

(5) ప్రాథమిక పాపములలోని మొదటి రెండు పాపముల కొకే యుపాధ్యాయుడున్న యెడల నా రెండు పాపములను కాలనిర్ణయ పట్టికను నిర్ణయ జేయుము.

(6) గణితము, శాస్త్రము, సాహిత్యము, తదితర పాపములు కాలనిర్ణయ పట్టికలో నెక్కుట నుండవలయునో కారణముతో వ్రాయుము.

6. విద్యార్థులను తరగతులుగా విభజించుట

బాలుర ప్రవేశము:—బాలురను సామాన్యముగా సంవత్సరమునకు రెండు పర్యాయములు మాత్రమే బడిలో జేర్చుకొనవలయుననియు, మధ్యకాలమున డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారి యనుమతి లేక యెవ్వరిని జేర్చుకొనరాదనియు విద్యాశాఖవారి చట్టము. ఆ రెండు పర్యాయము లేవన వేసవలసినపు లయినతోడనే జూన్ మాసములో బడివని ప్రారంభించునపు డాని పర్యాయము; క్రీస్ మస్ పండుగ సెలవు లేటి వఱకు బడివని మొదలు పెట్టునపుడు రెండవ పర్యాయము కాని మొదటి తరగతిలోనికి బాలుర నెప్పుడైనను చేర్చుకొనవచ్చును.

ఈ యేర్పాటునకు కారణము:—బడిలో నుపాధ్యాయుడు నేర్పు పాఠములను మొదటిసారియు (గ్రమముగా) బాలురందరు నేర్చుకొనవలసి యున్నారు. అట్లు నేర్చుకొనుటకు: దగ్గతి ప్రారంభించిన నాడే ఉపాధ్యాయుని తరగతిలో నెంతమంది బాలురుండవలయునో యంత మందియు సంఘట ముందిది. మధ్యలో బాలురను నూతనముగా జేర్చినయెడల వారు మొదట జేరినవారిలో సమానముగా పాఠములను నేర్చుకొనలేక వెనుకబడుదురు. వెనుకబడినవారికి పాఠములను జెప్పుచు వారు నేర్చుకొనువఱకు కాగితముడల నిలిపి బాలురు నేర్చుకొనవలసిన పాఠముల కాటంక మేర్పడి, యుపాధ్యాయుడు నియమిత కాలములోదన పాఠ్యప్రణాళిక ప్రకారము నేర్పవలసిన పాఠముల నన్నింటిని నేర్పలేకపోవును. నేర్పినను తృప్తికరముగా నేర్పజాలక పోవును. కాబట్టి సంవత్సరారంభముననే బడిలో జేరివలసిన బాలురందఱు చేరుట కోరదగియున్నది. ఇట్లు జరుగుటకును వేసవి

కాలపు సెలవులలో నుపాధ్యాయుడు బడికి రాదగిన వయస్సులో నున్న బిడ్డల తల్లిదండ్రులను దర్శించి వారిబిడ్డలను నకాలమున బడిలో జేర్చుటను గూర్చి వారికి జెప్పవలయును. ఇట్లు చేసినచో బాలురండును బడి ప్రారంభించి కొలది దినములలోనే బడిలో చేరుదురు.

బడిబాలుర వయస్సు:—విద్యార్థులవారి చట్టముప్రకారము 5½ యేండ్లకుఁ దక్కువ వయస్సుగల బాలురముగాని, 5 ఏండ్లకుఁ దక్కువ వయస్సుగల బాలికలనుగాని బడిలో జేర్చుకొనరాదు. ఈ వయస్సు లేని బాలబాలికలు బడిలో నుపాధ్యాయుడు చెప్పు పాఠములపై మనస్సును నిలుపనేరక యుందురు. అట్టివారు ప్రత్యేకముగ నేర్పరుపబడిన శిశుతరగతికిఁ బోవలయును. వయస్సు చాలని బిడ్డల నుపాధ్యాయుడు బడిలోఁ జేర్చుకొన్నచో వారతఁడు చెప్పు పాఠములను గ్రహింపలేక యతనికి శ్రమ కలిగింతురు. అంతియగాక తగిన వయస్సుగల బాలురకు జెప్పు పాఠముల కాటకము కలిగించు వారగుదురు. ఇందువలన సిరుత్సాహము కలిగి, పాఠశాలవిద్య పురాదులకే భంగము వాటిల్లును. కాబట్టి యుపాధ్యాయుడు వయస్సు చాలని బాలబాలికలను బడిలో నెప్పుడును జేర్చుకొనరాదు.

వయస్సు మించిన బాలురనుసైతము బడిలోఁ జేర్చుకొనరాదను నియమము గూడ గలదు. దీనికి గారణమేమనః పెద్దవయస్సుగల బాలురు చిన్నతరగతులలోఁ బ్రవేశించినపుడు వారు తమ చదువు ముగించవలయు బడిలో నుండక మధ్యగా బడివిడిచి తాము నేర్చుకొన్నది మఱచిపోయి, నిరక్షరాస్యులలోఁ జేరుదురు. అంతియగాక, వయస్సు మించిన బాలురు బడిలో నున్నచో నట్టి బడికి ఇతరుల తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలను బంపుట కుత్సాహము జూపరు. కాబట్టి వయస్సుమించిన బాలురనుగూడ బడిలోఁ జేర్చుకొనకుండుటయే యుత్తమము.

బాలికలను జేర్చుకొనుట:— బాలికా విద్యకొరకు గ్రామములో నొక సంవత్సర పాఠశాల యున్నప్పుడు బాలికలను బాలిక పాఠశాలలలోఁ జేర్చుకొనరాదు. అట్లు చేయుటవలన బాలికాపాఠశాలతో స్పర్ధచేసినట్లుగును. కాని బాలికలకుఁ బ్రత్యేక పాఠశాల

యుండక గ్రామ పుంతటికిని బాలుర పాతశాలయే యైవయెడల సుపాధ్యాయుడు బసవయ్యలోనున్న శాలికి లంఘన బడిలోఁ జేరునట్లు ప్రోత్సహింపవలయును. అట్టి పాతశాలలోని బాలుర సంఖ్యకు దాదాపు సమానసంఖ్యగల బాలిక లుండనియెడల నా పాతశాల గ్రాంటులో కోరిక యుండును.

బాలబాలికలను బడిలోఁ జేర్చుకొనకముందు సుపాధ్యాయుడు విద్యార్థిపుట్టిన దినమును దప్పక దెలిసికొనవలయును. మఱియుంటికాలు వేయించుకొన్నట్లు నిశ్చయముగఁ దెలిసిననే యేవిద్యార్థిని బడిలోఁ జేర్చుకొనరాదు. విద్యార్థి తరగతిలో జేర్చుకొనవలయునను విషయములకు దెలుపుటకు విద్యార్థిని బరీక్షయైన చేయవలయును; లేదా విద్యార్థి నేతాక పాతశాలలో ఉపవియ్యెడల నచ్చటికినికి 'రికార్డుషీటు'ను తెచ్చునవలయును. రికార్డుషీటునుబట్టి యావిద్యార్థి యే తరగతిలోఁ జేరుట కర్హుడో దానిలో నతనిని జేర్చవలయును. అంతఃమునుపు యే పాతశాలలోను జనువక వచ్చినవానిని తెలుగు, తెక్కలు, సామాన్యజ్ఞానము—ఈ పాతములలోఁ బరీక్షించి యే తరగతికి సరిపడునో యా తరగతిలో, జేర్చుకొనవలయును. ప్రాథమిక పాతశాలలలో నీవనిని ప్రధానోపాధ్యాయుడే చేయుట మంచిది.

బాలుర విభజన:—ప్రాచీనకాలమున నున దేశములోనిప్పటి పద్ధతుల ననుసరించిన పెద్ద పెద్ద పాతశాలలుగాని, ముప్పది నలుబది మంది బాలురు గల తరగతులు గాని యుండిననుట కాధారము లంతగా లేవు. ఈ పెద్దతరగతుల పద్ధతి పాశ్చాత్యుల విద్యావిధానములో నొక ముఖ్యలక్షణము. బాలుర ననేకుల నొక తరగతిగాఁ జేర్చి పాతములను బోధించుటవలన బాలుర కుత్సాహము కలుగును. ఒకనిచూచి యొకరు చదువ వలెను నాశపుట్టును. ఉపాధ్యాయుని కడ నేర్చుకొనిన విషయముల చితరబాలురనడిగి నేర్చుకొనవలయును. అనేక బాలుర విద్య స్వల్పవ్యయముతో నాగును.

కాని బాలుర విభజనలో ననేకకష్టములు లేకపోలేదు. ప్రపంచములో నే యిద్దరు బాలురును సమానముగు శారీర, మానసిక, నైతిక శక్తులను గలిగియుండరు. ప్రతి యిద్దరు బాలురకు నంతో

భేద ముండును. అట్లుండె తరగతిలోని ముప్పది నలుబదిమంది బాలురకు సమానమైన మానసిక శక్తులు కలవనియు, వారందఱు నొక తరగతిలో జమవుటవలన వారిమనస్సులు వికసించుననియు ననలేము. కాని ప్రస్తుత విద్యావిధానములో నింతకన్న మంచి పద్ధతిగాని, చోకపద్ధతిగాని యగపడదు. కనుకనే చేతనైన విధమున బాలురను తరగతులుగా విభజించి విద్య నేర్పవలసివచ్చినది.

బాలుర విభజనలో సీక్రింది విషయములను జ్ఞాపకముంచు కొనవలయును. అవి యేవన:—

1. సమానములైన తెలివితేటలుగల బాలురందఱ నొక తరగతిలోఁ జేర్చుట, తెలివితేటలలో గొప్ప భేదములున్న బాలుర నొక తరగతిలో నుంచినయెడలఁ దెలివిగల బాలురకుఁ జెప్పు పాఠములు మందహాసులకు బోధపడక యుండును. బుద్ధిమాంద్యము గల విద్యార్థులకుఁ బాఠములు చెప్పునపుడు తెలివిగలవారికి విసుగు పుట్టును. బాలురందఱి తెలివితేటలు నించుమించు సమానముగా నున్నపు డిట్టి కష్టములు గలవు.

2. ఒక్కొక్క తరగతిలోను ఇరవది, ముప్పదిమంది బాలుర కంటె నెక్కువమంది యుండకుండుట: అట్లున్నయెడల నుపాధ్యాయుఁ డొక్కొక్క బాలుని గమనించి శ్రద్ధ చేయజాలడు.

3. చిన్న తరగతులలో బాలబాలికలు కలిసియే చదువుట.

4. బాలుర యోగ్యతలనుబట్టి యొక తరగతిలోఁ జేర్చిన పిదపఁ దల్లిదండ్రుల మొగమోటమిగొరకు పాఠ్యతరగతిలోని కా బాలురఁ జేర్చకుండుట.

నిర్దుష్టవిభజనవలని లాభములు:—బాలురందఱును సమాన జ్ఞానము గలవారగుటచేత నుపాధ్యాయుఁడు బోధించు పాఠములకు గ్రహింపఁగలిగి యుందురు. అప్పుడు తరగతిలోని బాలురందఱును సమానముగ ముందుకు సాగుదురు. బాలుర కెట్టి యాటంకములును లేకుండ విద్య నెఱుంగుచు నడచును. తరగతిలోఁ గ్రమశిక్ష కెట్టిలోపమును లేకుండును. బాలురు తమతమ పనులలో నిమగ్నులై యున్నందున తుంటరిపనులకు బోవుట కెవ్వరికి నవకాశ ముండదు.

ఇట్టి పరిస్థితులలో నుపాధ్యాయునికి బాలుకును దను పనినిగూర్చి యానందము కలుగును.

దుష్టభజనవలన నష్టములు:—బాలర తెలివితేటలయందు భేదము నుండుటవలనఁ దరగతిలోని బాలరంధ్రము నేకముగ ముందు నకు సాగిపోవుట కవాంతర మేర్పడును. తెలివితేటలుగల బాలురుపాధ్యాయుడు చెప్ప విషయముల నతి శీఘ్రకాలముననే గ్రహించి యాతడు మండబుద్ధులకు పాఠములను చెప్పనప్పుడు చేయుచదిలేక ప్రక్కనున్న బాలరతోఁ గలహించి క్రమశిక్షకు భంగము కలిగించుదురు. తెలివిగల బాలురుపాధ్యాయుడు చెప్పిన పాఠములను ద్వారితముగ గ్రహించి ముందునకు బోవుటవలన వెనుకబడిన బాలరకు నిరుత్సాహము కలుగును. వెనుకబడిన బాలరకుపాధ్యాయుడు పాఠములను జెప్పుచుండఁ దెలివిగల బాలర కాలము వ్యర్థమగుచుండును. అనమాన యోగ్యతలుగల బాలు రొక్కతరగతిలో నుండుటవలన గొందరు బాలురు నిరుత్సాహముచెంది పాఠములను జదువక యొక్కొక్క తరగతిలో రెండేండ్లుండుటయు తటస్థించును.

కచ్చితమగు ప్రమాణముల ననుసరించి బాలరను విభజించి తరగతు లేర్పఱచినను, తరగతిలో నతి చురుకుదనమును, కుశాగ్ర బుద్ధియు నగవలయు బాలరను సంవత్సరమధ్యముననే పై తరగతి కెక్కించు నేర్పాటుకూడఁ బాఠశాలలో నుండుట మంచిది. సామాన్యముగ బాలరను సంవత్సరమున కొక పర్యాయము పరీక్ష చేసి పైతరగతుల కెక్కించుచుండురు. గ్రామపాఠశాలలో నీపని డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు చేయుచుండును. పరీక్షలను జరిపి వానిలో గృతార్థులైన బాలరనే పైతరగతుల కెక్కించవలయును. ఈ పరీక్షలలో బ్రశ్నలకు నుచితమగురీతిని నుత్తరములను వ్రాయువారికి నియమము చొప్పున మార్కుల నిచ్చి, వారి తెలివితేటలను, గృహిని విలువకట్టవలయును. పరీక్షలోఁ గృతార్థులగుటకు నియమములను ముందే యేర్పఱచుకొనవలయును. నియమములకుఁ జాలనివారిని పైతరగతుల కెక్కించరాదు.

ఉపాధ్యాయులు; తరగతులు:—సామాన్యముగ నొక్కొక్క తరగతి కొక్కొక్క యుపాధ్యాయుఁ డుండవలయును. ఒకటికంటె

నెక్కువ తరగతుల కొక్క యుపాధ్యాయుఁ డేకశాలమున బాతములను జెప్పలేదు. కనుక నట్టి యేర్పాటు చేయరాదు. చేసినయెడల బాలురకు జక్కని విద్యలభింపదు. తరగతులకు ఉపాధ్యాయుల నేర్పజుచున్న యుపాధ్యాయుని యోగ్యతలకు గుణమునుబట్టి నియమింపవలయును. ఓపికయు, ననుకంపయు గలవారిని జన్నతరగతులకు నియమింపవలయును. తరగతికి నేర్పవలసిన పాఠముల నెవరుచక్కగ బోధింపఁగలరో యనియు విచారించి యేర్పజుపవలయును.

బాలుర యభివృద్ధి:—పాఠశాలలోని బాలురెల్లభివృద్ధిచెందుచున్నదియు, జాఫుటకుఁ బ్రతి యుపాధ్యాయుడును దన తరగతి బాలురు తరగతి పరీక్షలలోఁ దెచ్చుకొను మార్కుల నొక పట్టిలో వ్రాసి యుంచవలయును. వానినే గాక దసరా క్రిస్మసు పండుగలప్పుడు చేయు పరీక్షలలో నుపాదించిన మార్కులను గూడ వ్రాసి యుంచవలయును. దుగద్యుష్టశమున సాంపత్సరిక పరీక్షలో నేవిద్యార్థి యైనను రోగపీడితుడై బడికి రాజాలని యెడలఁ బైతరగతికిఁ బోవుటకు వారికిఁగల యర్హతను నిశ్చయించుటకీ మార్కులపట్టిలు మిగుల తోడ్పడఁ గలవు.

బడిలోని ప్రతి విద్యార్థియొక్క పాఠశాలా జీవితమునుజూపు 'రికార్డుషీటు' ప్రతిబాలుని పేరిట నొకటి యుండవలయును. బాలుఁడొక పాఠశాల నడిచి యుత్తరపాఠశాలలోఁ జేరునపు డీ రికార్డు షీటును తీసికొనిపోయి యచ్చట పాఠశాలాధికారులకుఁ జూపి యా బడిలోఁ బ్రవేశింప వలయును. రికార్డుషీటునుగూర్చిన వివరములు యీ గ్రంథము చివరనున్న అనుబంధములలోఁ గానవచ్చును.

ప్రశ్నలు

- (1) విద్యాధులను సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు మాత్రమే బడిలోఁజేర్చు కొనవలసివట్టును, నితర సమయములలోఁ జేర్చుకొనరాదనియు నియమ ముండటకు గరఁబడును వ్రాయుము.
- (2) అక్టోబరు మాసములో నిద్రఱు బాలురు నీవు పనిచేయుచున్న బడిలోఁ బ్రవేశింపఁగోరుదురు. ఒకడు మొదటి తరగతి, ఇంకొకఁడు మూడవ తరగతి, వాని యెచ్చుకొనుట కేమి చేయుదువు?

- (3) విద్యార్థులను తరగతులుగా విభజించుటలో గమనింపవలసిన యంశము తెల్పి?
 (4) దుష్టకాభాసనువలన గలుగు కీడులను నివరించుము.
 (5) విద్యార్థుల బోధనమును గూర్చిన విషయములను విశదముగ ప్రాయము.
 (6) తరగతికొక్క యుపాధ్యాయుడు చొప్పున సంవత్సరముగలుగునట్లుము తెల్పి?

7. పరీక్షలు

మనదేశమున నేటి విద్యావిధానము లో బరీక్షలత్యంత ప్రాముఖ్యమును జెందియున్నది. కేవలము బాలురు పరీక్షలలో గృతార్థులుగుట చేయు నుద్దేశముతోనే విద్య గరపబడుచున్నది. ఇతరోద్దేశము లేమైన నున్నయెడల నవి యంత ముఖ్యములుగ నెంచబడుటలేదు. ఒక పాతశాల తృప్తికరముగ బనిచేయుచున్నదా లేదా యను ప్రశ్న వచ్చినప్పుడా పాతశాలలో నూటి కెంతమంది చొప్పున బరీక్షలో గృతార్థులగుచున్నారు ప్రమాణముమీదనే యా పాతశాలలోని పనికి విలువకట్టుచున్నారు. కనుక యుపాధ్యాయులు ఎట్లులెనను బాలురను బరీక్షలలో నెగ్గజేయవలయు నను తలుపుతోనే పాఠములను నేర్పుచున్నారు. ఇది మిగుల వినారకరము. పలుకున బరీక్షలలో గృతార్థులగుటయే నిజమైన విద్య కాదు. ఒకడు పరీక్షలో బ్రథముడుగ గృతార్థుడు కావచ్చును. కాని చాలామ నిజముగ విద్యావంతుడు కాకపోవచ్చును. విద్యార్థిలోని మానసిక, నైతిక శక్తులను వెలికికొట్టి నానిని వికాసము చేందించుటయే విద్యయని వెరుక చెప్పితిమి. పరీక్షలలో జయము పొందవలయునను నుద్దేశములతో జదువును సాగించిన యెడల నిజమైనవిద్య కర్తృత్వము లభింపకపోవును.

కాని, యుపాధ్యాయులమీద నీ తప్పు మోపరాదు. కళాశాల విద్యనుండేమి, ఉన్నత పాఠశాలలోనేమి, పరీక్షల క్షగ్రస్థానమునందున నా సంస్థల ననుసరించి ప్రాథమిక విద్యావిధానములో సయితము పరీక్షల కధిక ప్రాముఖ్య మేర్పడినది.

పరీక్షల యుద్దేశము:—బాలుడు పాఠశాలలో చేర్చుకొన్న విషయముల నెంతవఱకు నవగాహనము చేసికొన్నాడో యవసర మేర్పడినప్పు డా సుపాదించిన జ్ఞానము నెంతవఱకు కుకయోగింపఁ గలుగుచున్నాడో యని తెలిసికొనుటయే పరీక్ష యుద్దేశము. పరీక్షకు కేలము విద్యార్థియొక్క జ్ఞానశక్తిని బరిక్షించునవిగ నుండరాదు కాబట్టి సాత్వగ్రంథములు నగ్గఱ నున్నను బరీక్షలో నడిగిన ప్రశ్నలకుఁ బూర్ణముగ నుత్తరములు వ్రాయుటకు విద్యార్థి తాను స్వతంత్రముగ నాలోచన చేయవలసిన యవసర ముండవలయును. విద్యార్థిభావమునఁ బరీక్షలేలేకండిన బాగుండెడిది. కాని ప్రస్తుతి పరీక్షితులలో నది సాధ్యముగనట్లగపడదు. బాలుర విద్యాభివృద్ధిని విలువ కట్టుటకై పరీక్షలంత నుంచి సాధనములు కాక బోయినను మనము వానిని వాడుకొనవలసి యున్నది.

వివిధ పరీక్షలు:—పరీక్షలు మూఁఖికపరీక్ష, ప్రాంతపరీక్ష యని రెండు భాగములు చేయవచ్చును. మూఁఖికపరీక్షలలోఁ బరీక్షకుడు విద్యార్థిని గొన్ని ప్రశ్నలవఱగా నెంతడు వానికి దగిన సమాధానములను నోటఁ జెప్పవలసి యుండును. మూఁఖిక పరీక్షల యందు విద్యార్థి తనకు తెలియని ప్రశ్నలకు గూర్చి బరీక్షకునితో మాటలాడి చెప్పించుకొనట కవకాశమున్నది. ప్రాంత పరీక్షలు కలుగునను భయములేక విద్యార్థి ప్రశ్నలకు నుత్తరములు నిప్పురముగఁ జెప్పవచ్చును. కాని బాలురసంఖ్య ఎక్కువైనప్పుడీ పరీక్షలు జరుపుటకు జాలకాలము పట్టును. ఇవి బాలుర వాచ్ఛక్తిని మాత్రమే బరిక్షించును. వారి ప్రాతశక్తిని బరిక్షించుట కవకాశ మిందులో లేదు. ఇదిగాక ప్రశ్నలకుఁ దగిన సమాధానముల నాలోచించుకొనుటకుఁ గూడ విద్యార్థికిఁ గావలసినంత కాల ముండదు. పరీక్షకునివలన బాలునికి భీతియేర్పడి తారుమాదగ నుత్తరము లిచ్చుట గూడఁ తటస్థింప వచ్చును.

ప్రాంతపరీక్షలు మూడు విధములు అవి యేవని : తరగతి పరీక్షలు, బడిపరీక్షలు, ప్రభుత్వపు పరీక్షలు అనునవి. తరగతి పరీక్షలు సుపాధ్యాయుడు తరగతిగదిలో జరుపును. ఈ పరీక్షలలో దొందర

యుండదు. ఉపాధ్యాయుడును ప్రశ్నలు నోయైన వైనయెడల నీ పరీక్షలవలన బాలునిశక్తి సామర్థ్యములను బాగుగ గనిపెట్టవచ్చును. బడిపరీక్షలు ప్రధానోపాధ్యాయులు తమతమ తరగతుల బాలురను గాక యితర తరగతుల బాలురను బరీక్షింతురు. ఈ పరీక్షలలో బాలురు సంపాదించు మార్కులకంటె వానిని వైతరగతులకుఁ బంపుదురు. కనుక బాలురు వీనిలో నెక్కుటకుమిగుల బ్రయాసపడుచుందురు.

ప్రభుత్వపు పరీక్షలు:—వీని ప్రాధాన్యమునకు మేరలేకున్నది. వీనిలోఁ గృతార్థులయిననేగాని మంచి ఉద్యోగములు లభింపవు. అందుచేత విద్యార్థు లెట్లయిన వీరియందు నెగ్గవలయునని నిద్రాహారముల నాశింపక రాత్రింబగళ్ళు చదువుచు, గ్రంథములను గంఠస్థముచేయుచు, దను యారోగ్యమును నయితము పాడుచేసికొనుచు నుండును. ఈ పరీక్షలు పాతశాలలోని యితరపరీక్షల కాదర్శమగుటచే విద్యోజ్ఞములకే భంగము కలుగుచున్నది. ప్రాథమిక పాతశాలలలో నీ పరీక్షలను డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారు జరిపి వానియందు తీర్పులైనవానికి నట్టిఫీకేసుల నిచ్చెదరు.

పరీక్షా ప్రశ్నములు:—పరీక్షలవలన గలుగుహానిని దొలగించి బాలురకు వానివలన లాభము కలిగింపవలయునన్న, నా పరీక్షలలో నడుగు ప్రశ్నలు నరియైనవై యుండవలయును. ప్రశ్నలు కేవలము బాలురజ్ఞాపకశక్తిని బరీక్షించునవైయుండరాదు. బాలురు తమ యాలోచనాశక్తిని వినియోగించునట్లు చేయునవిగ నుండవలయును. పాతశాలలోని యప్రధానవిషయముపైని బ్రశ్నల నడుగరాదు. బ్రశ్నలు బాలుర తెలివిలేటలను బరీక్షించునవిగ నుండవలయును. సంవత్సరము పొడుగునను జదివిన పాఠములన్నిటిలోను ప్రశ్నలుండవలయునేగాని యేదోయొక భాగముమీఁద నేమాత్రముండరాదు. ప్రశ్నలు కచ్చితమైన సమాధానములను గోరునవిగనుండవలయును. నులువుగ బాఠర కర్తమగు మాటలలో నుండవలయును.

ప్రశ్నలు జాగ్రత్తగ సిద్ధము చేయఁబడినవై యుపాధ్యాయుల చేతనే, అనగా, నాపాఠములను బాలురకు నేర్పుటయందు నుభవము గలవారిచేతనే యడుగఁ బడవలయును. పాఠములను నేర్పినవారు

సామాన్యముగ నాయా పాతములలో బాలరకుల చిత్తులను గూర్చిన యనుభవముగలవాడై జీవన ప్రశ్నల ననుగులను పరీక్ష లనేకము లుండరాదు. యన ప్రాధమిక పాతకాలలో సాధారణముగ సంవత్సరమునకు ఒక్క నాన్యముమీ డపూర్వితో ఇన్ స్పెక్టరు వచ్చు నపుడు పరీక్షలు జరుగుచున్నవి.

ఇంకొక ప్రతి సంవత్సరము కలిసియు రెండు పరీక్షలైన నుండుట యుచితముగ నుండునని చెప్పవలయు. వానిలో నొక్కటి దనరా సెలవులకు సంబంధము రెండవది క్రిస్మస్ సెలవులకు ముందు గను నుండవచ్చును. ఈ పరీక్షలు బాలుర తెలివితేటల యభివృద్ధిని బరీక్షించుటకేగాక సాంవత్సరిక పరీక్ష నిపుణులు కాజాలని బాలురను పైతరగతులకు బంపు విషయముననునవి పనికివచ్చును.

పరీక్షలలో బాలురుచేసిన తప్పుల దిద్దుట:—బాలురు నేర్చుకొన్న విషయములను జ్ఞాపకముచేసినట్లుగా, విషయములను దా మెంతవరకు గ్రహించినారో యది తెలియజేయుటకును పరీక్షలు వారికి జక్కని యవకాశముల నొసంగును. అని బాలురు పరీక్షలు ప్రాసీ ముగించి పీదప నుపాధ్యాయులు రాకు ప్రాసీన సమాధానములను జాగ్రత్తగఁ జదివి, తప్పులను దిద్ది సమాధానములకు మాగ్గుల నియ్యవలయును. ఆ దిద్దినపుడు బాలురు చేసిన తప్పులను బ్రత్యేకముగ ప్రాసీ యించుకొని పాసిల కొన్ని భాగములుగ విభజించి ఆయా బాలు రాహు తప్పల నెందులకు జేసిరో యని కారణములను వెదకవలయును. పీదప నాతప్పులను గూర్చి శరగత్తో బాలురకుఁ జెప్పి తప్పులను బాలురు గ్రహించు ట్లు చేయవలయును. పరీక్షలోని ప్రశ్నములలో నొక్కొక్కదాని కెట్టి యుత్తరమును ప్రాయవలయునో యుపాధ్యాయులు బాలురు పీదప నుగఁ జెప్పవలయును. ఇట్లు చెప్పినమాదట బాలురు తమతమ ప్రాయ సత్వ్యుత్తరములలోని తప్పులను సవరించేసికొని పాసిని శుద్ధముగ ప్రాసీ యుపాధ్యాయునకుఁ జూపవలయును. ఈవిధముగఁ జేసినచో బాలురకుఁ బరీక్షల మూలమున నెక్కువలాభము కలుగఁగలదు. అంతయ గాక యుపాధ్యాయుడు పైతము బాలురు చేసిన తప్పుల నెఱిగి

యందుటచేత నప్పటినుండి తరగతియందు నేర్పు పాఠముల మూలమున బాలురంతకు మునుపు అలవాటుపడిన తప్పలను నుతిలఁ జేయఁగఁడఁ జూచుటకుఁ బ్రయోస పడవలయును.

ప్రశ్నలు

- (1) పాఠశాలలోఁ బరీక్షల యవసరములు తెలుపుము.
- (2) పరీక్షలలోనగు ప్రశ్నల కండవలసిన లక్షణములలో మూడింటిని బేర్కొనుము.
- (3) “మొక్కలు పెరుగుటకై గావలసినవనములు” అను పాఠముమీఁద మొదటి మూడు తరగతులలో నొక్కొక్కదానికి నీవు వేయఁగల యాశ్చరి ప్రశ్నలను వ్రాయుము.
- (4) మాఖి, వ్రాత పరీక్షలలో నొక్కొక్కదానియొక్క నిలువనుగూర్చి వ్రాయుము.
- (5) పరీక్షలకు జరుపఁగూడనిచో విద్యార్థుల తెలివిని యెట్లు తెలిసికొనఁగలము?

8. ఇంటియొద్దఁ జదువవలసిన బడిపాఠములు:

విద్యావిహారములు

బాలురు సామాన్యముగ దినమున కైదాఱు గంటలు పాఠశాలలోఁ జదువుకొనుచుందురు. విద్యాశాఖవారి చట్టము ననుసరించి ప్రతిదినము కనీస మయిదుగంటలయినను పాఠశాలలోఁ జదువు చెప్పబడవలయును. అట్లు కాని దినము సంపూర్ణ పాఠశాలాదినముగాఁ బేర్కొనఁబడదు. బాలురు దినమునకయిదుగంటల పాఠము బడిలోఁ జదువుచు, వ్రాయుచు, నాలోచించుచుండినయెడల బడి ముగియునప్పటికి వారలనబఁ జెందియుందురు. కనుక వారు దినమంతయు బడిలోఁ జేయుచుండిన యట్టిపనినే మరల నింటియొద్ద జేయు మనిన వారికిష్ట ముండదు. అట్టి పనిని వారు నిర్బంధముగ జేయవలసినపుడు వారికి బడిపనిలోఁగల యుల్లాస మంతరించి వినుగు పుట్టగలదు. బడిపని బండఁచాకిరిగా నేర్పడుటకు బాలుర పాఠము వ్యర్థమగును. దినమంతయు బడిలోఁ జదివి, బడి విడిచినతోడనే పరు

గెత్తిపోయి యే యాటలోనో యల్లాసముగ నాడుకొనవలసిన బాలుని కింటికిఁ బోవుటతోడనే మరలఁ జదువుటయే పనియైనచో నాడుకొనట కవకాళము కలుగకుండును. కాబట్టి బడిలో, జేసినట్టి పనినే యింటియొద్దఁగూడ బాలురచే చేయించుట యంత మంచి పద్ధతికాదు.

ఇంటిపనియొక్క యుద్దేశము:—బడిలో నేర్చిన కొత్త పాఠము బాలుర మనస్సుతో స్థిరముగ నాటుకొనఁ జేయవలయు ననియు ఇంటిలో నున్నపుడు విద్యావ్యాసంగ మేమియు లేక పోయినచో బాలుఁడాటలు మఱి కాలము వ్యర్థపుచ్చుననియు నట్టి యలవాటు పట్టబడకుండఁ జేయుటకై యుపాధ్యాయుఁడు బాలుర కింటియొద్దఁ జదువుకొని వచ్చుటకు బాఠముల నిచ్చును. బడిలోనుపాధ్యాయుడుచేయు బోధనవలన జెప్పిన పాఠములు బాలుని మనసు పట్టవలయునేగాని యింటియొద్దఁగూడ బండపట్టుగఁ చదువుట వలనఁ గాదనియు, అట్టి కృషివలన బాలుర యారోగ్యము చెడిపోవు ననియు, బాలురు కాలమును వ్యర్థపుచ్చుకుండఁ జేయుట కితర మార్గములను జూడవలయు ననియుఁ గొందఱు బాలుర కింటి పాఠముల నియ్యగూడ దనువారు వాదించుదురు.

బాలుర కియ్యఁదగు నింటిపని:—ఇంటియొద్దఁ జేసికొనివచ్చుటకు బాలుర కేపనియు నియ్యకుండిన వారు కాలమును వ్యర్థపుచ్చుదురనుట కేలాటి సందియమును లేదు. కనుక వారికింటియొద్ద కాలమును సద్వినియోగము చేయనట్లు వారి కుపాధ్యాయులు తగిన పనులను సూచింపవలయును. కాని యా సూచించుపని బాలుర బడిలోఁ జేసినట్టి పనిగాక దానికి భిన్నమై యుండవలయును. బడిలో బాలురు నేర్చుకొన్న విషయములకు సంబంధించినదిగను నందలి కొఱతలను బూరించునదిగను నుండవలయును. బడిలో బాలురు చంద్రగుప్త మౌర్యుని గూర్చి చరిత్ర పాఠములోఁ జదువుచున్నారను కొందఱు. అప్పు డింటియొద్దఁ జాణక్యుని గూర్చిన కథలు చదువునట్లు చేయవలయును. అట్లు చేయుటవలన బడిలో చదివిన చంద్రగుప్తుని చరిత్రము సుబోధము కాగలదు. అప్పుడు

వారు తెలిసికొనవలసిన చంద్రగుప్తుని రాజ్యవర్ధతులు బోధపడుటయే గాక వారి మనసుల కల్లాసము గలుగును. రైలును గూర్చిగాని, రైలు ప్రయాణమును గూర్చిగాని చదువుచున్న యెడల రైలు సేవనుగకు బోయి యెచ్చట రైలుబంసిన, ఇంజనలను జూచుట చక్కని ఇంటిపని యగును. ముద్రాణాయంత్రములను గూర్చి చదువు నపుడు గ్రామములోని ముద్రాణాలయములో బోయి యెచ్చట బని చేయు ముద్రాణాయంత్రమును దర్శించుట యా పాఠమునకు దోహదము. విత్తనములు మొలక బెత్తుటను గూర్చిన పాఠమునకు బాలురు సొంతముగ విత్తనములను మొలిపించుటయు, బజారు వెచ్చమును గూర్చిన లెక్కలు బడిలో నేర్చునపుడొక యంగడికిబోయి యెచ్చట జరుగు వ్యాపారము శ్రద్ధగ గనునించుటయు జక్కని యింటిపని లగును. ఇట్లే యుపాధ్యాయుడు ప్రతి పాఠమానందును బాలుర కియ్యదగు నింటిపని నేర్పరచు కొనవలయును.

బాలుర డింటియొద్ద జేయవలసినపని, వాడు సొంతముగఁ గష్టపడి చేయవలసిన పనిగా నుండవలయును. పక్షులనుగూర్చి బడిలో నేర్చుకొను చున్నయెడల నింటియొద్ద బాలురు పక్షుల యీకెలు, గ్రుడ్లు, ప్రాతఁగూళ్ళు మున్నగునవి నేకరించుటయు, పక్షులను గమనించి వాని యభ్యాసములను దెలిసికొనుటయు మంచి యింటిపని కాఁగలదు. మఱియు నింటిపని బాలుడు తన కిరామకాలమున సయితము చేయుట కిష్టపడు పనిగ నుండుట మంచిది. ప్రాత పాతలా బిళ్ళలను ప్రోగించేయుట, చిత్తరువులను వ్రాయుట, కీటకములు, మొక్కలు మున్నగువాని పరిశీలనము, పాఠములతో సంబంధపడిచి యింటిపనిగా నేర్పరుపవచ్చును. పాఠశాలలో మంచి పుస్తక భాండాగార మున్నయెడల నందలి గ్రంథములను జదివి నిర్ణీతాంశములపై వ్యాసములు వ్రాయునట్లేర్పరచి యా వ్యాసములను చదివి జ్ఞానోపార్జనమునకును, జక్కని రచనకను బాలురను బోధింపవచ్చును. సాధ్యమైనంత మట్టునకు నింటియొద్ద జరుపు పాఠములు, చేయుపని—వీనిమూలమున బాలురలో సొంతముగఁ గృషి చేయు గుణము వారి కలవడ వలయును.

పైని వివరించిన పనులలో గొన్ని గ్రామపాతశాలలో జరుపు బాలుడు చేయుట కనునైనవిగ నుండకపోవచ్చును. కావున బ్రాథమిక పాతశాలలో బనిచేయు శ్రతి యుపాధ్యాయుడును దాను నేర్చుపాతము గ్రామపరిస్థితులు ననుసరించి బాలు రింటి యొద్ద జేయఁగల పనులెవ్వ యని యాలోచించి నిర్ణయించుకొన వలయును. సంవత్సరారంభమున బాతములకు బోధనాక్రమ పట్టి కలు సిద్ధపఱచుకొననపుడే యీ పనులను పైకము ఆలోచించుకొని ఏర్పఱచుకొన్నచో బాలురకు విసుగుపుట్టించు నిఁటిపనుల నిచ్చు నవసర మేర్పడదు. బ్రాథమిక పాతశాలలోని ప్రధానోపాధ్యాయుఁ డీ విషయమున శ్రద్ధబూని శ్రతియుపాధ్యాయునితోడను నాతని తరగతి బాలుర కిఁకొందగు నిఁటిపను నుగూర్చి చప్పించి వారికిఁ దగు నలహా లొనఁగవలయును.

విద్యా విహారములు:— పాతశాలలో పుస్తకములను జది వియు, గుఱువులు బోధించు పాతములు వినియు మాత్రమేగాక మఱికొన్ని విధముల సయితము విద్య సభ్యసంపవచ్చునని వెనుకఁ జెప్పితిమి. ప్రకృతిని పరిశీలించుట, దేశాటనము చేయుట మొదలగు నవి యట్టి విధములో జేయున్నవి. విద్యావిహారములు పైత మిట్టివే కాని, దేశయాత్రలకును, విద్యావిహారములకును గొన్ని భేదములు కలవు. విద్యావిహార మనఁగా బాతశాలలో నేర్చుకొన్న పాతము మఱింత విశదముగఁ జెలియునట్లొక సంస్థగాని, ప్రకృతిలో నొక భాగముగాని జూచుటకును, గమనించుటకును, బరిశీలించుటకును జేయు యాత్ర. దేశయాత్ర చేయునపు డుపాధ్యాయునివంటి గురు వొక్కఁడు వెంటనుండడు. విద్యావిహారమునం దుపాధ్యాయుడు బాలుర నంటియుండి వారిని నడిపించును. బడిలో నుపాధ్యాయుడు బాతములను బోధించునపుడు బాలురు తాము చూడని వస్తువుల నెఱ్ఱితి నో యూహించుకొనుచుండవలసి యుండును. కొన్నికొన్ని వస్తువుల పటములను జూపియు, బాతవిధముల వర్ణించియు చెప్పినను సవి యంత విశదముగ బాలుర మనస్సునకుఁ బట్టకుండును. సము ద్రముయొక్క పటములను జూపవచ్చును. దానిని జక్కఁగ వర్ణించి

చెప్పవచ్చును. కాని, నముద్రమును జూచువఱకు నెవ్వనికిగాని దాని గూర్చిన సరియైన యభిప్రాయము మనస్సులో గలుగదు. అట్లే మంచుగడ్డ, జలపాతము, అడవి మొదలగు ప్రకృతి విషయములు గాని, ఓడరేవు, ముద్రణాయంత్రము, చలనచిత్రము గున్నగు కృత్రిమ విషయములుగాని కన్నులారా జూచిననేగాని యెవరికిని విశదముగఁ దెలియఁబడవు. కాబట్టి విద్యావిహారములు పాతశాల లోని విద్యాభోధన కర్తవ్యత సహకారములగా నుంచుచున్నవి.

వివిధ విద్యావిహారములు:—బడిలో నుపాధ్యాయుఁడు ఆవు, బట్టె, గుట్టము మున్నగు జంతువులలో నొకదానినిగూర్చి నేర్పు నపుడు తన తరగతి బాలుర నందఱిని బడినుండి యాజంతు వున్న చోటికిఁ దీసికొనిపోయి, దాని విశిష్టావయవములను గుఱించి బాలురకు బోధించును. ఇది మిక్కిలి యల్పమగు విద్యావిహారము ఒక్కొక్కప్పుడు బాలురందఱు నుపాధ్యాయునితోఁగలసి, యుదయమే బయలుదేఱి పోయి సాయంత్రము వఱకు నానావిధ వినోదములను, నూతన వస్తువులను జూచుచుఁ గ్రొత్తసంగతులను నేర్చుకొనుచుఁ గలము గడుపుదురు. ఇదియును విద్యావిహారమే. వేఱొకప్పుడు పాతశాలకు దూరములోనున్న చరిత్రాత్మకమైన స్థలమునగాని ప్రకృతి చిత్రములనుగాని జూచుటకుఁ గొన్ని దినముల ప్రయాణములతోఁ గూడిన విద్యావిహారములకుఁ బోవుటయు గలదు. ఇట్టి విహారములకు మిగుల జాగ్రత్తగ సిద్ధపడవలయును. ప్రయాణము చేయు గంటలు, నిలుచు స్థలములు, యాత్రాస్థలములోని వసతులు, భోజనము, స్నానము మున్నగు విషయముల నన్నిటినిగూర్చి తగిన కాలమున నేర్పాట్లు చేసికొని బాలర తల్లిదండ్రులు యనుమతిపైననే బాలర నట్టి విహారములకుఁ గొనిపోవలయును.

విద్యావిహారములకుఁ బోవుట; బడిలోఁ జేయవలసినపని:—ప్రతి విద్యావిహారమునకును కొన్ని యుద్దేశము లుండవలయును. ఆ యుద్దేశము లేవైనవియుఁ బడిలో నుపాధ్యాయుఁడు బాలుకు విశదముగఁ జెప్పవలయును. విహారస్థలము దేనిని గమనించవలయును? దేనిని బరిశీలించవలయును? అనువిషయములు ప్రతిబాలుఁడు

బడిలోఁ జక్కగఁ దెలిసికొనవలయును. అట్లు చేయనిచో బాలురు విహారస్థలమునకు బోయినపుడు దేనిని గమనించి పరిశీలించవలయునో యెఱుఁగక యా విహారము వలన బొందవలసిన మానసికానందమును పొందకయే మఱి రొనగను. ఒక్కొక్కప్పుడు బడిలో నుపాధ్యాయుడు కొన్ని ప్రశ్నలిచ్చి వానికి బ్రత్యుత్తరములను విహారస్థలములోఁ గ్రసికొని రావలయునని యేర్పరుపవచ్చును. విహారమునకుఁ బోవునపుడు ప్రతి బాలుఁడును కాగితము, పెన్సిలును వెంటఁ దీసికొని పోవలయును.

విహారస్థలములోఁ జేయవలసిన పఠః— విహారస్థలము జేరగనే బాలురు ఉపాధ్యాయుని యాజ్ఞల ననుసరించియే తమ తమ పనులు నిర్వర్తించుటకుఁ బోవలయును. చరిత్రాశ్మికమైన స్థలమునకు బోయినపు డచ్చటి కట్టడములను, శిథిలములను, శిల్పచాతుర్యములను, పురాతన వస్తువులను గమనించి చరిత్రలోఁ జదివిన సంగతులకును, అచ్చటఁ బ్రత్యక్షముగ నగవడుచానికని గల పోలికలను గమనింపవలయును. భూగోళ సాతమునకు సంబంధించిన విషయములను నేర్చుకొను నుద్దేశముతోఁ బోయియుండిన నా స్థలమువదిలి కొండలు, నదులు, ఊటలు, అడవిలోని పలువిధములైన చెట్లు, పొదలు వీనిలో నొక్కొక్కదానిని గమనించి యేయే సంగతులు నేర్చుకొనవలసి యున్నదో వానిని వ్రాసి యందుకొనవలయును. ఒకవేళ ఆకులు, పువ్వులు, చెట్ల బెరడులు, రాళ్ళు, గవ్వలు, విత్తనములు మున్నగు నవి ప్రోగుచేసుకొనవలసియున్నచో నాపని చేయవలయును. అవసరమని తోచిన చిత్తుపటములగూడ నచ్చటనే వ్రాసికొనవలయును. పక్షులు వాని యీకలు, రంగులు, గూళ్ళు, గ్రుడ్లు మున్నగువానిని గమనించుట కవకాశ మున్నంతవరకు నట్టి పనులను జేయవలయును. వస్తుప్రదర్శనశాలలో నుంచదగు వింతవస్తువులు దొరకినయెడల వానిని భద్రముగఁ దీసికొని బడికి దేవలయును.

విహారమునకు బియ్యటి కృత్యము:—విహారమునుండి వచ్చిన పిదప చేయుపని చాల ముఖ్యమైతి. విహారమున కేయుద్దేశములతో బోయిరో, యా యుద్దేశము లెంతవరకు సఫలము లాయెనో బడిలో

బాలురను ప్రశ్నించి యుపాధ్యాయుడు తెలిసికొనవలయును ఈ పనికై బాలురు విహారస్థలమున నేయే విషయములను గమనించి యున్నారోవానిని దెలిసికొని చర్చించు, వానినుండి తేలికసామాన్య సూత్రములను తెలిసికొనవలయును.

విహారజ్ఞానమున వెనుకబడియున్న బాలురు గూడఁ గొందఱు ఉందురు. అట్టివా రేయే విషయములను జక్కఁగ గమనించి యుండ లేదో వారు చెప్పెడి సమాధానములను ట్టి తెలిసికొని యాలోచనములను సరిచేయవలయును.

విద్యావిహారముల వలని ప్రయోజనములు:—బడిలో నుపాధ్యాయుఁ డెంత నేర్పుతో బోధించినను తెలియరాని విషయములను విహారస్థలమున బాలు రతినులభముగ గ్రహింతురు. ప్రకృతిలోని భాగములను, జీతములను గమనించుటకును, బరిశీలించుటకును బడిలోని యవకాశములు బాలురకు విహారము లో లభించుటచే వారు వస్తువులను సాంక్షముగఁ బరిశీలించి కొంత సంగతులు నేర్చుకొనఁ గలరు. వారి పరిశీలనశక్తియు, హేతువాదశక్తియు బాగుగ వృద్ధి పొందును. బడిలో భయముచేత నేమి, మఱొక కారణముచేత నేమి, యుపాధ్యాయుని తమ సందేహమును గుఱించి యడుగఁ జాలర బాలురు గూడ విహారములయందు జనవుగా నుపాధ్యాయుని నడిగి తెలిసికొనుటకు ధైర్యము నహింతురు. బడిలోని వస్తుప్రదర్శన శాలకు వింతవస్తువులను గూర్చుటకు బాలురకు జక్కని తరుణము లభించును. బడిలో బాలురు గ్రహింపలేని విషయముల నివ్వడు వారు నులువుగ గ్రహింప గలుగుట వలన నుపాధ్యాయునికి శ్రమ తగ్గును. ప్రకృతిలో నుండు చిత్రములను బాలురకు జూపి, వారి యొక్క పరిశీలన గుణమును వృద్ధిచేయుట యుపాధ్యాయునికి మంచి తరుణము విహారముల మూలమున లభించును. పాతశాలలోగాక నేఱొక స్థలమునం దుండినపుడు బాలురు తమ సహజ ప్రవర్తనమును బ్రకటింతురు. అట్టితరీ వారి నైజగుణమును గమనించుటకు విహారము యుపాధ్యాయుని కమూల్యవకాశముల సేచ్చుచున్నది. ఇంతియగాక యీ విద్యా విహారము యుపాధ్యాయునికిని, బాలురకును

మధ్య సేహభావమును గల్పించుటకు మంచి యవకాశము నిచ్చుచున్నది.

విద్యావిహారము లింత ప్రయోజనకరము లగుటవలన ప్రాథమిక పాఠశాలలోని బాలురను దఱచుగా విద్యావిహారములకుఁ దీసికొని వెళ్ళుట కేర్పాట్లు చేయవలయును.

ప్రశ్నలు

- (1) బాలురింటియొద్ద పాఠములను జరుపవలసి నట్లుపాఠ్యాదులు లేయేర్పడుతున్నవి?
- (2) ఇంటియొద్ద బాలురు చదవ వలసిన పాఠముల యుద్దేశముయొందవలయును? భూగోళము, వృక్షశాస్త్రము, సివిక్సు—ఈ పాఠములను వాసుగవ తరగతికి నర్పింపఁగ నీవు వారికి యుద్దేశగు నింటివనులను దెలుపుము.
- (3) విద్యాశాఖవారి పాఠముల నూతన ప్రణాళిక ననుసరించి మూడవ తరగతి బాలుర కొక్కొక్క పాఠమునందు ను వత్సము పొందునను నీ వేర్పాటుప గల యింటి పనుల పట్టిక సిద్ధము చేయుము.
- (4) విద్యావిహారములవలన ప్రయోజనములకుఁ గలిగించుము.
- (5) ఆదవ, నది, మద్రాసురాష్ట్రము రైలుస్టేషను—వీనిలో నొక్కొక్కదానికి బాలురను విహారమునకుఁ గొనిపోవకమానువు నీవెట్లు సిద్ధపడుదువో వ్రాయుము.
- (6) పాఠశాలలోని వస్తుప్రదర్శనశాలలో నుంచుట కేమీ వస్తువులను విహార స్థలమున బాలురు ప్రోగుచేయునట్లు ప్రోత్సహింతువో వ్రాయుము. ఇరువది వస్తువులకుఁ దక్కువకాకండ పట్టికను సిద్ధము చేయుము.
- (7) ప్రాథమిక పాఠశాలలోని మొదటి మూడు తరగతుల విద్యార్థులలో నుండు త్వరములకుఁ బోషకదగిన విద్యావిహారముల పట్టికను సిద్ధము చేయుము.

9. పాఠముల ప్రణాళికలో లేని పనులు

పాఠక్రమపట్టికలో లేని పనుల ప్రాధాన్యము:— పాఠముల ప్రణాళికలోఁ జూపిన పాఠములనే బాలురకు నేర్పి దానితో దృష్టి పడుచుండు నుపాధ్యాయులను, ప్రణాళికలో లేని పనులను బాలు

రచే జేయించుట కాలమును వ్యర్థపుచ్చుట యనుకొను సుపాధ్యాయులును లేకపోలేదు. కాని యట్టి యభిప్రాయము సరికాదు. ఏల యనః ప్రతి బాలురలో నున్న శక్తుల నన్నింటిని వృద్ధిపొందించుటకుఁ గావలసిన యవకాశములను బడిలోఁ గలుగఁజేయుటకు సాధ్యముకాదు. ఒక్కొక్క బాలుని పాఠమునందుఁగాని, లేక పని యందుఁగాని యితరులకు లేని యభిరుచి యుండవచ్చును. అట్టి బాలు డా పాఠమునుగాని, యా పనినిగాని దరగతిలో నేర్చునంత కంటె నెక్కువ ముందుకు పోజూచును. కాని అట్లు చేయుటకు బడిలో నవకాశముండదు. కనుక నా బాలుడు తన కుతూహలమును బడిలేనికాలమునఁ దాను విరామముగా నున్నపుడు తీర్చికొనవలసి యుండును. ఎట్లన, ఒక బాలునికిఁ జిత్రశీఖనమునం దభిరుచి మొండుగ గలదు. అతడు తన తరగతిలోని తోడిబాలురు వ్రాయు చిత్రముల నవలీలగ వ్రాసి యింకను నేర్చుకొనదగినవానికై ముందు నకుఁ బోవ సిద్ధముగ నుండును. అట్టితరుణమున బడిలోని వ్యాసంగము తోనే సరిపుచ్చుపక్షమున నా బాలునికి వృద్ధి గాల్పింపదు. కావున నట్టి బాలునికి రంగులతోఁ జిత్రరూపులను వ్రాయు శక్తి త్వరితముగఁ బట్టుపడునని గ్రహించి యుపాధ్యాయుడు చిత్రలేఖనములోని కఠినవిషయముల నతనికి బోధించి యింటియొద్ద నాపాతము నతడు నేర్చుకొనునట్లు ప్రోత్సహించి సాహాయ్యము చేయవలసి యుండును; మరియు బంకమట్టితో బొమ్మలను జేయుటయం దొక బాలుడు ప్రజ్ఞ నగుపఱచినయెడల నట్టి బాలుడు 'స్టాఫీసీను' (ఒక విధముగు బంకమన్న) మొదలగు పదార్థములతో నింటియొద్ద విరామకాలమున బొమ్మలను చేయునట్లుగాఁ బ్రోత్సహించి సాయము చేయుట యుచితము.

గతకాలములోఁ బ్రాథమిక పాఠశాలలోని యుపాధ్యాయులు బాలురచేఁ బ్రణాళికలో లేని కొన్ని పనుల చేయించుచుండిరి. ఆ పనులవలన బాలురలోని శక్తి సామర్థ్యములు వృద్ధిచేయవలయునను నుద్దేశముకంటె, దమ పాఠశాలను దర్శింపవచ్చెడి ప్రేక్షకుల మెప్పు పడయుటయే ప్రధానముగ వారెంచుకొనుచుండిరి.

కాని పాఠప్రణాళికలోలేని తక్కువగల పనులను నేర్పవలసిన విధానము బాలురలో గుప్తముగనుండు వ్యక్తిత్వమును వెలువరించి యభివృద్ధి నొందించుటకేయని గుర్తింపవలయును. ఇట్టి పనులను నేర్చుకొన్న బాలురు తమ విరామకాలమును సద్వినియోగము చేసికొనుటయే గాక వారు పెరిగి పెద్దవానైనపుడుగూడ విరామకాలమును బాడుచేసికొనక జీవితాంతమువఱకుఁ బ్రయోజనకరములగు పనులనే చేసికొనుట కభ్యాసపడియుందురు. కావున బాలురను శిక్షితులను జేయు సాధ్యములుఁ ప్రతిబాలునిలోను గల నిర్మాణశక్తుల నా బాలుడు తగిన విధము వినియోగించుటకు గావలసిన శిక్షణమును పాఠశాలలోనే యియ్యవలయును.

హబీలు:—ఒక మనుష్యుడు తన విరామకాలమునం దభిరుచితోఁ జేయు పని యతని 'హబీ' (Hobby), హబీ యొక వృత్తి కాదు. సాధారణముగ వృత్తికి సంబంధించని పనియై యుండును. కాని, యొక వ్యక్తికా పనియందుఁ గల యభిరుచిచేతనే కొంచెము విరామము దొరకినను దన కాలమును నాహబీలో వినియోగించును. ధనార్జనము హబీయొక్క యుద్దేశముకాదు. మనస్సులోని యభిరుచికిఁ దృప్తి లిగించి సంతసించుటయే హబీయొక్క ప్రధానోద్దేశము హబీలు, పిన్న పెద్ద యని భేదములేక యుండవచ్చును. మన దేశమున జనులు పేదలగుటచే వేకువ లేచినది మొదలు రాత్రి పరుండువఱకును జీవనము సంపాదించుకొనుటకుఁ బ్రాకులాదు చుందురు. తన్మూలమున వారికి విరామ మనునది యుండదు. ఇందువలనను, విద్యాలోపము వలనను మనదేశమునఁ బ్రజలకు హబీలు లేవు. కాని పాశ్చాత్యదేశములలో సామాన్యముగ ప్రతివారికిని నేదోయొకహబీగాని యంతకంటె నెక్కువగానిహబీ లుండును.

హబీలవలన ప్రయోజనములు:— పాఠశాలలోని వేర్వేరు బాలురకు వేర్వేరు శక్తులుండుననియు, వానినెల్లను ఒడిలో నెక్కువగ వృద్ధిపొందించుటకు సాధ్యము కాదనియుఁ జెప్పితిమి. కావున నొక్కొక్క బాలునిలోని ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును వృద్ధిజేయుట కునుఁ వాని యభిరుచులను దిన్నని మార్గములలో నడిపించుటకును,

బాలునివిద్యకు విశాలముగు పునాదులను కల్పించుటకును, హాబీలు మిగుల దోడ్పడును. హాబీల నలవరచుకొన్న బాలుడు తన విరామ కాలమును సద్వినియోగముచేయును. విరామముకలిగినపు డేమిచేయవలయునో తెలియని బాలురు కలరు. అట్టిబాలురు 'సోమరి ఘన న్నున దుష్టతలంపుల పుట్టు' నను సామెతచొప్పున నేదియో యొక తిగని పనికిఁ బూని చిక్కుల పాలగుచుందురు. హాబీలుగల బాలురు తమ విరామకాలమున హాబీలలో నిమగ్నులై యుండుటచేతఁ గొంతెవనలు చేయుటకు వానికి సమయ ముండదు. హాబీల మూలమున వారి మనస్సుల కానందము కలుగును. బాలురలో నుండు శక్తి కేవలము బడిపనికి కావలసినంతే యుండుననరాదు. అంతకంటె నక్కువశక్తియే వారికి సామాన్యముగ నుండును. ఈశక్తిని వారు తప్పక వినియోగింపవలయును. దానిని సద్వినియోగము చేయుటకు హాబీలు వారి కవకాశములను గల్పించును. బాలరలో నుండు నిర్మాణశక్తిని సయితము వినియోగించి యేవో కొన్ని వస్తువులను నిర్మించుటకు హాబీలు బాలురకుఁ దోడ్పడును. పాతశాలలో నేర్చుకొన్న పాతములను గాని, వానికి సంబంధించిన యితర విషయములనుగాని గ్రంథపఠన మూలమున నేర్చుకొని, తమ జ్ఞానమును వృద్ధి చేసికొనుటకు హాబీలు మిక్కిలి తోడ్పడును. ధర్మాభివృద్ధి యుద్దేశ్యము కాకపోయినను హాబీల మూలమున సిద్ధముచేసిన వస్తువుల పట్టి ధనము సయితము సంపాదించ నవకాశము లున్నవి.

నానావిధములగు హాబీలు.—పాతశాలలోని బాలురు హాబీలుగా నేర్పరచుకొనఁగల పనులనేకములు గలవు. ఉపాధ్యాయులు బాలర యభిరుచులను గనిపెట్టి వానికి హాబీలను సూచింపవచ్చును.

కాని బాలున కొక పనిని జూపించి దానిని హాబీగాఁ జేసి కొమ్మని యెవ్వరినిగాని నిర్బంధింపరాదు. హాబీలు నిర్బంధమువలన నేర్పడునవి గావు. అభిరుచులను బట్టి యవి బాలు రేర్పరచుకొనవలసినవి. బాలుర కందఱకును జిన్నవయస్సులో వస్తువులకు బ్రోగు చేసి యుంచుకొనుటయం దానెక్కి మెందు. కనుక నానావిధ వస్తువులను బ్రోగుచేయుట కొందఱకుఁ జక్కని హాబీగా నేర్పడగలదు.

పలరకములగు రంగుకాగితములు, అగ్గిపెట్టెలమీఁది పటములు, తపాలాబిళ్ళలు, నాణెములు, గుడ్డముక్కలు, గాజుముక్కలు, పీచులు దారములు, చర్మములు, ధాన్యములు, ఆకలు, పువ్వులు, విత్తనములు, చెట్ల బెరడులు, రాళ్ళు, గవ్వలు, యిసుక, పక్షుల యీకెలు, గ్రుడ్లు, యివి యివి యననేల! — అన్నివిధములయిన వస్తువులను బ్రోగుచేసి యంచుకొనవచ్చును.

పటముల పుస్తకములను సిద్ధము చేయుట మఱియొక మంచి హాబీ. గట్టిలట్టలువేసి కుట్టిన ముతకాగితముల పుస్తకము నొక దానిని చేసి దానిలో నప్పుడప్పుడు నేకరించిన నానావిధ పటముల నంటించి యంచుకొనవచ్చును. ఈపటములలో గొన్నింటిని బాలురు తామే సొంతముగ వ్రాసినవై యుండవచ్చును; లేదా వార్తాపత్రికలు మున్నగు వాసిననుండి కత్తిరించినవైనను గావచ్చును. ఇట్టి పుస్తకములు కుటుంబమును గురించిన పటములు, బడిని గురించిన పటములు స్నేహితులను గుఱించినవి, నానావిధములగు నుండవచ్చును.

చిత్రరూపులను ప్రాయుటకూడ మంచి హాబీయే. స్వల్ప వ్యయముతోఁ జక్కని పటమును సిద్ధముచేసి యానందింపవచ్చును. స్నేహితుల కానందము గలిగింపవచ్చును. ప్రకృతిలోని జంతువులు, కీటకములు, మొక్కలు మున్నగు వాని పరిశీలనయొక జక్కని హాబీగా నుండగలదు. వ్యయము నకు ఓపుకొనగలిగినవారు ఛాయాపటములను సిద్ధముచేయుట యొక హాబీగా నేర్పరచుకొనవచ్చును.

చేతిపనులు సయితము బాలురకు హాబీలుగా నుండగలవు. ఉన్ని దారముతో బట్టలను నేయుట, త్రాళ్ళువేయుట, వలసంచులను సిద్ధముచేయుట, చాపలల్లుట, బుట్టలల్లుట, (ఫెట్ వర్క్) ఒకవిధ మగు వడంగము, చినిగిన పుస్తకములను బైండుచేయుట మున్నగు పనులను హాబీలుగ నేర్పరచుకొన్న బాలురు తమ పిరామకాలము నానందముగఁ గడుపగలుగుటయేగాక కొంత సొమ్మును సయితము సంపాదించుకొనవచ్చును.

పాతశాలలో హాబీలను ప్రోత్సహించు టెట్లు:—పాతశాలలోని యేదో బాలురేయే పనులయందు దళిరుచి కలిగియున్నదియు

నుపాధ్యాయులు కనిపెట్టవలయును. బడిలోఁ బాఠములను జెప్పునపుడు బాలురేయే పనుల నింటికడ హాబీలుగాఁ జేయవచ్చునో యుపాధ్యాయుఁడు నూచింపుచుండవచ్చును. కాలనిర్ణయపట్టికలో వారమున కొక గంట హాబీకని ప్రత్యేకపరచి యా గంటలో బాలురు తమ కష్టమువచ్చిన పాఠములను చదువవచ్చును; లేదా పనులను చేయవచ్చునని యేర్పాటుచేసినయెడల శీఘ్రకాలముననే వారు తమ పనులమూలమున తమ యభిరుచులను దెలుపగలరు.

బాలభటోద్యమము:—బాలభటోద్యమము 1908 సంవత్సరములో శ్రీ బేడెన్ పవెల్ ప్రభువుగారిచే స్థాపింపబడెను. దక్షిణాఫ్రికాలో జరిగిన బోయరుయుద్ధమున నీయన యొక సేనాధిపతిగా నుండి యుద్ధనమయమున బాలురు తుపాకులుపట్టి యుద్ధములు చేయ జాలకపోయినను వారికిఁ దగిన శిక్షణమున్నచో వస్తువులకు గావలి యుండుట, ఉత్తరములను గొనిపోవుట మొదలగు పనులను నేర్పుతో నిర్వహించి పెద్దలకుఁ దోడ్పడఁగల రను సంకతి కనిపెట్టెను. కావున నాయుద్ధము ముగిసినపిమ్మట శ్రీ బేడెన్ పవెల్ గారింట్లందున కేగి యచ్చటఁ బ్రార్థించుమంది బాలురకుఁ బ్రథమమున నీభటశిక్షణము నిచ్చెను. శిక్షణము పొందిన బాలురకు దేహపట్టుత్వము, సత్ప్రవర్తనము, కార్యాచరణ కౌశలము మొదలగు సుగుణములు పట్టువడి ప్రజల నాకర్షింపఁగల్గుటచే నీ యుద్యమ మతిశీఘ్రముగ దేశ దేశములకు వ్యాపించెను. దొరతనమువారి యుద్యమమును 1917 వ సంవత్సరములో మన దేశమున నారంభించిరి. పిదప 1921 వ సంవత్సరములో శ్రీ బేడెన్ పవెల్ గారే మనదేశమున కరుదెంచి బాలభటోద్యమము నుద్ధరముగ నిచట నెలకొల్పిరి. ప్రస్తుత మీ యుద్యమము ప్రపంచమునందంతటను వ్యాపించియున్నది. ఈయుద్యమమునకు నేటికిని శ్రీ బేడెన్ పవెల్ గారే ప్రధాన నాయకులు.

బాలభటోద్యమముయొక్క యుద్దేశము మూడు. బాలురను చిన్నవయస్సుననే సంఘములుగ నేర్పరచి వారారోగ్యము సంపన్న, బలమునందును వృద్ధిపొందునట్లు చేయుట మొదటిది.

అధికారుల శిక్షణము మూలమున సత్ ప్రవర్తన మలపరచుకొనుట చెండవది. రాజభక్తియు, దేశభావమును గలిగి మానవసేవ చేయ నేర్చుకొనుట మూడవది.

బాలభటులసమాజమున మూడు శాఖలు గలవు. అవియేవనః

1. తోడేలి కూకలు 2. బాలభటులు 3. రోవర్లు అనునవి. ఇందు 7 ఏండ్లనుండి 11 ఏండ్ల లోపల నున్న బాలురు తోడేలి కూకలనియు, 11 ఏండ్లు మొదలు 18 ఏండ్లువరకుగల బాలురు బాలభటులనియు, 18 ఏండ్లకు పైబడిన వారందరు రోవర్లనియు విభాగించిరి. ఈ మూడు శాఖలు యుద్దేశము లించుమించు సమానమే యైనను వారివారి వయస్సునబట్టి శిక్షణపద్ధతులు మాత్రమే భేదముగ నుండును. ఎట్లన తోడేలికూకల శిక్షణమున కథలు, ఆటలు, వేషములు, నాట్యములు — ఇవి ప్రధానములు బాలభటులకు శిబిరజీవితము, జాడలుతీయుట, కఠినములగు నాటలు మున్నగు వాని మూలమున శిక్షణము జరుగును. రోవర్లకు శిబిరజీవితము, గ్రామసమస్యల నెదుర్కొనుటయే శిక్షణ మార్గములు.

ఈ యుద్యమము మూలమున మన దేశమునకు గొప్పలాభము చేకూరగలదని యాశించుట కవకాశము లున్నవి. కనుకనే ప్రభుత్వమువారి యుద్యమమును బాతశాలలలో బ్రోత్సహించి కొంత ద్రవ్యసహాయము పైత. మీ యుద్యమమునకు జేయుచున్నారు. బాలురకు తేత వయస్సువనే యారోగ్య మార్గములు బోధించి, యారుబైట దేహపరిశ్రమ మూలమున శరీరమలను వృద్ధిపొందించుటకును, ఇతరాభ్యాసముల వలన మానసిక నైతిక శక్తులను వృద్ధి పొందించుటకును నీ యుద్యమము చాల యనుకూలము గనుక భాతి కాలమున జనులు బాగుపడవచ్చును. దేశములో నున్న కుల మత భేదములను గొంతమట్టున కీ యుద్యమము తొలగించి దేశీయులలో నైక్యభావమును కలిగించును. బాలుర విరామకాలమును నద్వినియోగము చేయుటకు దోడ్పడుటయే గాక బాలురను సత్స్వరులుగఁ జేయుటకీ యుద్యమ మెంతయు దోహద మొనగుచున్నది. కావున నీ యుద్యమము ప్రతి పాతశాలలోను నుండదగి యున్నది.

బాలుర రెడ్ క్రాస్ సంఘము:—యూరపులోని స్విట్జర్లండు దేశము డగు హెన్రీ జూయంట్ అనునతఁడు రెడ్ క్రాస్ సంఘమును 1864 లో స్థాపించెను. యుద్ధములలో గాయములు తగిలి బాధపడు వారికిఁ బరిచర్య చేయుటయే ఈ సంఘముయొక్క ప్రధమోద్దేశము. కాని యుద్ధములు ముగిసిన వెనుక విత్తవిధముల బాధనొందు వారికి సేవచేయువచ్చు నని యీ సంస్థ ప్రపంచములో ననేక దేశములలో నేర్పరుపబడినది. ఇప్పటికి సంఘములలోఁ గోట్లకొలది సభ్యులున్నారు.

రెడ్ క్రాస్ సంఘములో బాలుర సమాజ మొకశాఖ. పాత శాలలో బదు నెనిమిదేండ్లకంటె దక్కువ వయస్సుగల బాలబాలిక లీ సంఘములో జేరవచ్చును.

బాలుర రెడ్ క్రాస్ సంఘములో మూడు దేశములు కలవు. ఆరోగ్యభ్యాసముల నలవరచుకొనుట మొదటిది. రోగులకు, బాధితులకు సేవచేయుట రెండవది. ప్రపంచములోని ఇతరజాతుల బిడ్డలతో స్నేహభావము కలిగియుండుట మూడవది. ఈ సంఘము వారు సంఘసభ్యులు గైకొనవలసి నట్లేర్పాటుపబడిన పదునైదు ఆరోగ్య విధులను గైకొనుట, ప్రథమచికిత్స, రోగులకుపచారములను పీచియుండు శిక్షణముపొందుట, తాము సిద్ధముచేసిన పటముల పుస్తకములను పరదేశపు రెడ్ క్రాస్ సంఘముల కింపి వారు సిద్ధముచేసిన పటముల పుస్తకములను దెప్పించుకొనుట యను నీ మూడు విధముల సంఘపుట దేశములకు నెఱవేర్చు జూచుచుందురు.

ఒక పాత శాలలో నీ రెడ్ క్రాస్ సంఘమును స్థాపింప గోరు వారు మద్రాసులో నున్న యీ సంఘమునకు వ్రాసి వలయు గ్రంథములను దెప్పించుకొని యొక యుపాధ్యాయుని యాజనాన్యమున సంఘమును స్థాపింపవలయును. బాలురు తమవారిలో నొక కార్య నిర్వాహక సంఘము నెన్నుకొనవలయును. సభ్యులు నెలచందా రియ్యనక్కరలేదు. కాని యేదైన జూనియరులను సిద్ధముచేసి ముక్కుకముచేసియు, దమ తల్లితండ్రులు ముఠాయికొఱ కీచ్చు

సామ్యంలోఁ గొంత దాచుకొనియు నప్పుడప్పు డీ సంఘమునకు చందాల నియ్యవలయును. ఈ చందాలనుండి బాధపడుచున్న స్వదేశబాలురకు సామ్య పంపవచ్చును. సామ్యలేనియెడలఁ దమ సానుభూతివైన జైలుపు సందేశ పంపవచ్చును. మద్రాసులోని సంఘమునకు సంవత్సరమున కొక చూపాయి చెల్లించిన పక్షమున వారు కొన్ని గ్రంథముల నుచితముగ పంపుచుందురు. ఇందు మూలమున బాలబాలికలు మంచి విషయముల నేర్చుకొనుట కవకాశము లున్నవి.

ప్రకృతి పరిశీలన సంఘములు :—ప్రకృతిలోని వివిధ ప్రాణులను బరిశీలించి వాని యునికి, ఆహారము, అభ్యాసములు మున్నగు విషయములను దెలిసికొని యానందించు యా ప్రాణులయొడ దయతో మెలఁగనేర్చుకొనుటయే యీ పరిశీలన సంఘముల యుద్దేశమై యుండవలయును. బాలురు చిన్నతనమున జంతువుల యెడలను, బక్షుల యెడలను గూరముగఁ బ్రవర్తించుచుందురు. మంచి చెడ్డ లెఱుగని యజ్ఞానమే యిందులకుఁ గారణము. తమ చుట్టునున్న ప్రాణులకు సైతము తమకువలెనే యాకలిదప్పులు శరీర బాధయు నుండుననుజ్ఞానము ప్రకృతిపరిశీలన సంఘముల మూలమున వారికిగలుగును. అప్పుడు వారితర ప్రాణులయెడ నిర్దయగా ప్రవర్తించు కుందురు.

కావునఁ బాఠశాలలో నిట్టి సంఘముల నుపాధ్యాయులలో నొకరి యాజమాన్యమున నేర్పరచి బాలురు దానిలో జేరునట్లు ప్రోత్సహించవలయును. సంఘములో జేరినవారు తమ విరామ కాలమునఁ దమచుట్టు నున్న జంతువులను, బక్షులను జాగ్రత్తగ గమనించి వాని యాహారాభ్యాసములను గూర్చి నేర్చుకొనవలయును. జంతువుల గిట్టలు, రోమములు, పక్షుల గ్రుడ్లు, ఈకలు మున్నగు వస్తువులను సేకరించి, (అట్లని పక్షులగూళ్ళను గ్రుడ్లను బూర్ణముగ వీక్షింపరాదు.) వాని బరిశీలించి యా జంతువులను గుఱించియు బహుశః గురించియు నేర్చుకొనవలయును. ఈ పరిశీలన వలన బాలురలో భూతీయ యేర్పడగలదు.

పతనసంఘములు:— పాతశాలలోని యుపాధ్యాయులును, బాలురును జడువఁగోరు గ్రంథము లన్నియుఁ బాతశాలయందలి గ్రంథాలయమున లభింపకపోవచ్చును. అ.తియకాక మానవత్రికలు, వార్తాపత్రికలు మున్నగునవి పాతశాలాధికారులు 'పాతశాలకుఁ దెప్పింపజాలనపు యుపాధ్యాయులట్టి గ్రంథములను, బ్రతికలను దెప్పించుకొని చదువుటకు ఒకనగ్రంథాలయమును స్థాపించుకొనవచ్చును. ఉపాధ్యాయు లందఱును నట్టిసంఘములోఁ జేరి మానమున కింత చొప్పున చందాలను వేసికొని యాసామ్ముతో వలయుగ్రంథములను, బ్రతికలను దెప్పించు నేర్పాటుచేయవలయును. విద్యార్థు లీతన సంఘములకుఁ జందాలను జెల్లింపలేకున్న పాతశాలయే విద్యార్థుల పక్షమున గొంతసామ్ము చెల్లించి పత్రికలను జదువుటకు వారికి సౌకర్యములను గలిగింపవలయును.

వారమునకొకపర్యాయ యుపాధ్యాయులలో నొకరు పంతుల ప్రకారము పాతశాల కంతకును నావారములోని ముఖ్యవార్తలను జెప్పు నేర్పాటు పాతశాలలో నుండుట మంచిది. దాని మూలమున బాలుర జ్ఞానము వృద్ధియగుటయుఁ బ్రతికలు చదువ నపకాశములేని వారు ప్రపంచవార్తలను దెలిసికొనుటయుఁ జేకూరఁ గలవు. పత్రికలను జదువు నాశ విద్యార్థులలోఁ బొడమ గలదు.

సాంఘికసేవా సంఘములు :— గ్రామపాతశాల గ్రామాభివృద్ధికి దోడ్పడునదై యుండవలయును. ప్రస్తుతకాలమున గ్రామములు విద్య, ఆరోగ్యము, ఆర్థికములు మున్నగు విషయములలోఁ జాల వెనుకఁబడి యున్నవి. ఇట్టి గ్రామముల నుద్ధరించుటకు గ్రామపాతశాలలోని యుపాధ్యాయులు తగు యత్నములు చేయుట యెంతయు దగియున్నది. ఇందులకు వీరు సేవాసంఘముల నేర్పరచి పాతశాలలోని యుపాధ్యాయులును బాలురును మాత్రమే కాక గ్రామములోని యువకులను దానిలోఁ జేరుకట్లు ప్రేరేపింపవలయును. అట్టి సంఘములు గ్రామమును శుభముగ నుంచుటకుఁ బూనుకొనవలయును. అవసరమగుచో వీధులను, సందులను నూడ్చుటకు పైతము

సిద్ధపడి గ్రామస్తులకు మాదిరి చూపవలయును. ఆరోగ్యమును గూర్చిన నాటకములను బాలురకు నేర్పి వానిని గ్రామములోఁ బ్రదర్శింపఁ జేయవలయును. ప్రభుత్వపు టుద్యోగులు గ్రామమును దర్శించినపు డారోగ్యము, వ్యవసాయము, సహకారము మున్నగు విషయములను గూర్చిన యుపన్యాసము లిప్పింపవలయును. గ్రామములో రోగపీడితులకుఁ దగు వైద్యసహాయము దొరకునట్లు చేయుటకుఁ బ్రయోస పడవలయును.

నాటకసంఘములు :— గ్రామస్తులకు సంతనము కలిగించు కథలు, పాటలు, నాట్యము మున్నగువాని మూలమున వారికి జ్ఞానముపదేశించుటకుఁ బాఠశాలలో నొకనాటక సంఘముండదగును. గ్రామములో సంగీతమునం దభిరుచి గల యువకులను సయితము కొందఱు నీ సంఘములోఁ జేర్చుకొని నీతిబోధకములును, జ్ఞానబోధకములునగు నాటకముల నీసంఘము వారప్పదప్పడు ప్రదర్శించుచుండవలయును. నాటకములు సామాన్యముగ బాలుర గ్రహణశక్తికి మించినవై యుండరాదు. నేషధారణమునను విశేషధనము వ్యయము చేయరాదు. దుస్తులు చౌకగ నుండవలయును. నాటకములలో బూతు మాట లుండరాదు. రోతపుట్టించు హాస్యము గూడదు. కేవల మొక నాటక ప్రదర్శనమునే గాక బొమ్మలాటవంటి ప్రదర్శనములు, నృత్యము, కొలాటము మున్నగున వన్నియు సుపాధ్యాయులు బాలురకు నేర్పించి గ్రామస్తుల కానందము గలుగఁ బ్రదర్శింపవలయును.

వస్తువిక్రయ సహకార సంఘము :—పాఠశాలలోని బాలురు పుస్తకములు, కాగితములు మున్నగు వస్తువులను అంగడి వీధిలో కొనుచుందురు. వారు వస్తువుల నొకటాకటిగాఁ గొనునపు డా వస్తువుల కెక్కునసొమ్ము చెల్లింపవలసి యుండును. కాని బాలుఁడందఱును గలసి తమకుఁ గావలసిన యొక మొత్తముగాఁ గొన్నచో వస్తువులు తక్కువ ధరలకు లభింపఁగలవు.

ఈ కారణముచేత పాఠశాలలో నొక వస్తువిక్రయ సహకార సంఘమును బాలుర నిమిత్త మేర్పకువ వలయును. బాలురా సంఘ

ములో సభ్యులుగఁ జేరి తాము కొనవలసిన బడివస్తువుల కగు సామ్యము బ్రోగుచేసి కావలసిన వస్తువుల నన్నింటిని దెప్పించుకొని సంఘముగుండా విక్రయము చేయవలయును. ఆ విక్రయమువలన వచ్చులాభమును సంఘమునకు మూలధనముగా నేర్పరచిన యెడల మఱికొన్ని వస్తువులను గొనవచ్చును. ఈసంఘమును బాలురే నడుపు కొనవలయును. అట్లు చేయుటవలన వారికి మంచివస్తువులు చౌకగ దొరకుటయే గాక, బాధ్యత గల పదవులను నిర్వహించుటయందు ను భవము పైతము సంపాదించుకొన్నట్లుగును. సహకార సంఘములను గూర్చిన జ్ఞానముకూడ వారికిఁ గలుగును.

వ్యాయామసంఘములు:—పాతశాలలోని బాలురందఱును నేదో యొక యాటను బ్రతిదినము విధిగ నాడవలయునను నియమము సామాన్యముగఁ బ్రతిపాతశాలలోను నుండును. పాతశాలలో నిర్బంధముగ నాటలులేని దినములయందును, సెలవు దినములయందును పాతశాలల బాలురతోఁ గలసి యాటలనాడియు నితర విధము లగు శరీర వ్యాయామము చేసియు, నాటలయందు నేర్పును, నితరబడుల బాలురతో నేహమును సంపాదించుకొనుటకై బాలురు వ్యాయామసంఘముల నేర్పరచుకొను చుండురు. ఉపాధ్యాయులు వీనిని బోత్సహింప వలయును. ఏలయన వాని మూలమున బాలురలో నేహభావము గలుగును.

ప్రశ్నలు

- (1) పాతములు ప్రచారికలో లేని పనులను బాలుర కెందుకు నేర్పవలయును ?
- (2) హాదీలవగా నేమి? వానివలన ప్రయోజనములను వివరింపుము.
- (3) ప్రాథమిక పాతశాలలోని నొక్కొక్క తరగతిలోని విద్యార్థులకు నీవు నూచింపగల హాదీల నొక పట్టికను వ్రాయుము.
- (4) విద్యార్థులు హాదీల నేర్పరచుకొనునట్లు చేయుట కుపాధ్యాయుడేమి చేయవలయును?
- (5) నీవున్న బడిలో కాలభటోద్యమము లేకన్నయెడల దాని నేర్పరచుటకు నీ నేమి చేయుదువు?

- (6) చాలభటోధ్యమము వలన (1) విద్యార్థులకు, (2) ఉపాధ్యాయులకు (3) పాఠశాలలకుఁ గల లాభములను వ్రాయుము.
- (7) రెడ్ క్రాసు సంఘముయొక్క యుద్దేశము తెల్పి? ఆ సంఘములోఁ జేరిన బాలురు ప్రపంచములో వాపదయగుదున్న బాలుర కెట్లు కోర్పుడగలరు?
- (8) వస్తువిక్రయ సహకారసంఘము నీవున్న బడిలో స్థాపింపఁ బడియున్న దను కోనుము. ఆ సంఘముయొక్క ఒక వాఁటి పనిని వివరించుము?
- (9) బడిలోని వ్యాయామసంఘముయొక్క యుద్దేశములు, పనులు ఎట్టివైయుండవలయునో వ్రాయుము?
- (10) ప్రకృతి పరిశీలనసంఘముల మూలమున జరితువృక్షశాలములయొడ బాలురలో నెట్టి శైలిని నెట్లు వృద్ధిపొందింతునో తెలుపుము?

క్రమ శిక్ష

క్రమశిక్ష పాఠశాలకు జీవమువంటిది. అది లేని పాఠశాలలో బడి నక్రమముగ జరుగనేరదు. అంతియకాదు, క్రమశిక్ష లేని పాఠశాలలో నుండు బాలురు దుష్ప్రవర్తనమున కలవడి తమకును తమ తోటివారికిని గొప్ప యాపదలను దెచ్చి పెట్టుదురు.

క్రమశిక్ష యన నేమి?—క్రమశిక్ష యను పదమునకు నిర్వచనము చేయుటంత సులభముకాదు. కాని చట్టమునకు లోబడి నడచుకొనుట యని చెప్పవచ్చును. ఒకడు తన జీవితము నుత్కృష్టమైన దానిగఁ జేసికొనుటకై యవలంబించెడు పద్ధతియే క్రమశిక్ష యనదగును. తనలో నుత్తమశీల మేర్పడుట కోరఁడు తన జీవిత చర్యలనెల్ల గ్రమపరచుకొనుటయే క్రమశిక్ష. మనస్సులోఁ బుట్టు చెడ్డకోర్కెలను నిరోధించుటయే క్రమశిక్ష. కాంబట్టి క్రమశిక్షలో విధేయత, యధికారము, ఉత్తమాదర్శమునను మూడు సంగతులిమిడి యున్నవి. ఆజ్ఞకు లోబడని వానిలో విధేయత లేదు. విధేయత లేనిచోటఁ గ్రమశిక్ష యుండదు. కానీ యావిధేయత దండన వచ్చునని భయముచేతఁ బుట్టినదిగ నుండరాదు. ఆజ్ఞ కెందులకు లోబడవలయునో దెలియని యజ్ఞానమువలనఁ బ్రేరితమైన విధే

యతయు మంచిదికాదు. విధేయభావమునకుఁ గారణము తెలిసికొని మనఃపూర్వకముగఁ జూపు విధేయతయే యుత్తమమైనది.

లోబడుట యనఁగా నాజ్ఞకు లోబడుట. ఆజ్ఞ యధికారముతోఁ గూడియుండును. ఆజ్ఞ యెప్పుడుగాని గైకొనువాని మేలునకే యుద్దేశింపఁబడి యుండును. ఈ సంగతి నాయాజ్ఞకు లోబడవలసినవాడు గ్రహించునట్లు చేయగలిగినఁ గ్రమశిక్ష భారమనిపించును.

బాలురలో సత్ ప్రవర్తన కలుగఁజేయుటయే క్రమశిక్ష యొక్క యుద్దేశము. తనలో సచ్చీల మేర్పడుట కాజ్ఞలకు బద్ధుడై వర్తించుట యవసరమని బాలుడు గ్రహించి యుత్తమశీలము నలవఱచుకొనఁగోరినపుడే యతఁ డుత్సాహముతోఁ గ్రమశిక్షకు లొంగును. ఈ భావ మెచ్చట నుండునో యచ్చట జక్కని క్రమశిక్ష యున్నదనగలము.

బడిలోని క్రమశిక్ష:—బడిలోని క్రమశిక్ష యనఁగా “పాతశాలలోని పనిని సక్రమముగ జరుపుచు నందలి బాలురను నుశిష్టములను జేయ నవలంబించెడు పద్ధతులని కొందఱుందురు. బడిలోని క్రమశిక్ష చట్టములపై నాధారపడియున్నది. అనగా బడిలోనిపని సక్రమముగ జరుగుటకు బాలుఁ డందఱును బడి నియమములకు లోబడి నడచుకొన వలయును, నడచుకొనవిచో శిక్షకుఁ బాత్రు లగుదురు. కావున బాలుఁడందఱును బడిచట్టములను మన్నించు గుణమువారిలో గలుగ జేయవలయును. కనుక చట్టములను విశేషముగఁ జేయరాదు. చేసిన కొన్ని నియమములను బాలురందఱునుసరించునట్లు మాత్రము చూడవలయును. ఆ యనుసరణము సంతోషముతో గూడినదైనపుడు మంచి క్రమశిక్ష కదియొక చిహ్న మనగలము.

బడిలో గ్రమశిక్ష బాగున్నపుడు తరగతిలోఁ గ్రమముండును. బాలురు పాతములను శ్రద్ధగా వినుచుందురు. ఒక్కొక్కబాలుడును దన పనిమీఁదనే మనస్సు నిలిపియుండును. ఉపాధ్యాయుల యాజ్ఞలకు వెంటనే లోబడును. “మంచి క్రమశిక్షయున్న బడిలో బాలురు

నియమితవేశకుఁ బ్రతిదినమును బడికి వత్తురు. ఉపాధ్యాయునియెడల వినయ విధేయతలతో మెలగుదురు. ఉపాధ్యాయుడు వారిని బ్రేమతో జూచును. బాలుకు బడిసామానులను జాగ్రత్తగా నాడుకొందురు. తమ తమ పనులయందే మనస్సుంచుదురు. వ్యక్తిగతముగ మేలును బాటింపక యందఱి మేలును గమనించి ప్రవర్తింతురు. పెద్దలయెడ గౌరవ భావము కలిగి యుందురు."

క్రమశిక్ష బాగుగా నున్న బడిలో పనియంతయు సక్రమముగ జరుగుట కవకాశముండును. ఎందులకన, బాలుఁడరును దమతమ పనులను శ్రద్ధతో జేయుచుందురు. మంచి క్రమముండును.

కాని క్రమశిక్ష లేని బడిలో బాలురు సోమరులై యెవరి యిష్టముచోప్పున వారు ప్రవర్తించుదురు. చదువు సాగదు. తుంటరి పనులు సామాన్యముగ జరుగుచుండును.

తరగతిలోనుండు మంచి క్రమశిక్ష:—తన తరగతిలో మంచి క్రమశిక్షయుండుట కుపాధ్యాయుఁ డీ క్రింది విషయములను గమనింప వలయును. బాలర నెట్లు దిద్దవలయునో యుపాధ్యాయుఁ డెరిగి యుండవలయును. తఱగతిలోని ప్రతి చిన్న యక్రమమును, దప్పను, వెంటనే నవరింపవలయును. పాఠములను జాగ్రత్తగాను బాగుగను సిద్ధము చేసికొని తరగతికి బోవలయును. బాలుఁడరియెడల సమాన దయ చూపవలయును. తప్పుచేసినపు డందఱిని సమానముగ శిక్షింపవలయును. ఎవరికిఁగాని యన్యాయము చేయరాదు. క్రమశిక్షను సులువుగా ననులుజరుపుటకు దగిన వసతులను బాఠశాలలో నేర్పఱుపవలయును.

క్రమశిక్షా పద్ధతులు:—వీనిని ప్రత్యేక పద్ధతులని, పరోక్ష పద్ధతులని రెండుభాగములు చేయవచ్చును. ప్రత్యేకపద్ధతులనుగూర్చి మొదట నాలోచింతము.

దండనము:—అజ్ఞ నతిక్రమించువారి కనఁగా హద్దుమీఱి నడచువారికి దండన ముండు టవసరము. దండన మనేక విధములుగ నుండవచ్చును. నెలుగుచున్న లాంతరు చివ్విని ముట్టరాదనినను నొక బాలుడు దానిని ముట్టుకొనును. చేయి కాల్చుకొనును. జారుడు

బండమీద నడవరాదని చెప్పినను బిడ్డలు కొందఱు దానిపై నడచి కాలుజారి క్రిందపడి దెబ్బలను తగిలించుకొందురు. ఈ సందర్భములలో తల్లిదండ్రులు దండింపకున్నను బిడ్డలు తాము చేసిన తప్పు పనులవలన హానిబొంది మఱొకసారి యట్లు చేయుకుండుటను నేర్చుకొందురు. బాలురు చేసిన తప్పుపనుల కపయే శిక్షలు. బాలురు చేయు ప్రతితప్పున కట్టిశిక్ష రాగలిగినయెడల సంతోషము యుండదు: ఎందులకన, తప్పునకు వెంటనే శిక్ష కలుగుచుండును. బాలుడు తన ప్రవర్తనము వలననే శిక్షవచ్చిన దనియు, నది న్యాయమైనదనియు గ్రహించి గుణపాఠము నేర్చుకొనును. కాని, యనుభవమువలన గుణపాఠమును నేర్చుకొని నీ పద్ధతిలో గొన్నివేళల శిక్ష వెంటనేరాదు. వచ్చినను దప్పునకుఁ జాలినంత కాకపోవచ్చును; లేదా శిక్ష బాలుని మీఁదికి వచ్చుటకుబదులతని సంతోషకులకుఁ దగులవచ్చును. కనుక నిట్టి విధమగు శిక్షలో లోపము లున్నవి.

పాతశాలలలోని బాలురు తప్పులు చేసినప్పు డీ క్రిందఁబాసిన దండముల బొందుచుందురు:—

1. గడ్డింపులు : ఇది మిక్కిలి సామాన్యమైన దండనము కొందఱు బాలురపై నిదీ పనిచేయదు.

2. నిలువబెట్టుట, మోకాళ్ళూనఁబెట్టుట, స్థలమునుమార్పుట, మొదలగున వన్నియు బాలుని సిగ్గుపరచుటకుఁ బనికివచ్చును. కాని యివి చిన్నతప్పులకు మాత్రమే ఉపయోగించును.

3. హక్కులను దీసివేయుట: ఆటలాడుటకుగాని, లేదా నాటకములను బ్రదర్శించుటకుఁగాని బాలునికి గల హక్కును దీసివేయుట వలనఁ గొందఱు బాలురు గుణపడుదురు.

4. వ్రాతవ్రాయుట : కంతపాఠము చేయుట యనునది బాలురు పాఠములను నేర్చుకొని రానపుడుపయోగింపనగును.

5. బడిలోనుండి వెళ్ళగొట్టుట : ఒక బాలుడు బడిలో నుండుట వలన దక్కిన బాలురందరకును హానికలుగునని తోచి నపుడే ఇట్టి శిక్షను బాలునిపై విధింపవలయును.

6. దెబ్బలు కొట్టుట : దెబ్బలుకొట్టు పద్ధతి యంత మంచిది కాదు. ఏలయున : నది దేహమునే శిక్షించునుగాని దేహమును నడుపుచున్న మనస్సును శిక్షింపఁ జాలదు. మనస్సు మారనపుడు బాలుఁడు దెబ్బలవలనఁ గలిగిన బాధను త్వఁలో మఱచిపోయి తాను జేసిన తప్పునే మఱల మఱలఁ జేయుచుండును. కాని దెబ్బలు తగులుటవలన బాలుఁడుతాను జేసిన తప్పునుగూర్చి తలంచి, చింత పడి దానిని మానివేయునని కొందఱుందురు. కాని యట్లు జనుగునని నిశ్చయముగఁ జెప్పలేము. ఒక్కొక్కప్పుడు దెబ్బలుతగ్గి బాలుడు మూర్ఖుడై మఱింత చెడిపోవుటయు దటస్థించును. లేదా యితరుల కంటబడకుండ దప్పులను జేయఁ బ్రయత్నించును. ఒకవేళ తప్పులో దొరకిన యెడల దెబ్బలు తప్పించుకొనుటకబద్ధములు చెప్పును. కనుక దెబ్బల పద్ధతి నూటికి తొంబదితొమ్మిదిసార్లు కోరఁదగినది కాదనియే చెప్పవలయును.

కాబట్టియే విద్యాశాఖవారు పాఠశాలలలో బాలురకు దెబ్బలశిక్ష విధింపరాదనియు, నట్టి శిక్ష విధింపవలసిన యవసర మేర్పడినచో దప్పుజేసిన బాలుని చేతిమీద నాఱుదెబ్బలకంటె నెక్కువ కొట్టరాదనియు, నీ శిక్ష సయితము ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి. తరగతి బాలురకు విధింప రాదనియుఁ జట్టములను జేసియున్నారు. ప్రాథమిక పాఠశాలలో బాలురకు దెబ్బలుకొట్టుట చట్టవిరుద్ధమే కాకుండ గ్రూకకార్యము నహితమగును.

పాఠితోషికములు:—బాలురు తాము చేయవలసిన పనులను శ్లాఘనీయములుగఁ జేసి ముగించినపుడు కొన్ని పాఠశాలలలోని యధికారులు వారికిఁ బాఠితోషికముల నిత్తురు. పాఠితోషికముల నిచ్చుట వలన బాలురు వాని కాళపడితమతమ పాఠములను శ్రద్ధతో జదువుదు రనియు, సన్మార్గమున మెలఁగెదరనియు నట్టివారి

యభిప్రాయము. ఈ పాఠశాలలో పీఠికములు మెప్పు, యోగ్యతాపత్రములు, గ్రంథములు, పతకములు మున్నగునవిగ నుండును. బాలురు బడిలో నభివృద్ధి కనబఱచినపుడు వారిని మెప్పుకొనుటవలన వారు మరింత శ్రద్ధగ బనిచేయుదురు. గ్రంథములు, పతకములు మున్నగు వాని కొరకు ప్రయాసపడు బాలురకు చెక్కు వుండి యుండదు. కనుక బాలి తో పీఠిక ముల మూలమున బాలురలో గ్రమశిక్ష వృద్ధిపొందింపదలచుట శ్రేయస్కరమగు పద్ధతికాదు.

బడిచట్టములు :— ప్రత్యక్షములగు క్రమశిక్షాపద్ధతులలో నిది యొకటి. ప్రతి పాఠశాలలోను గొన్ని చట్టముల వసరముగ నుండవలయును. ఇవి ఎ.త. తక్కువగనున్నంతమంచిది. పీని యను సరణము మూలమున బాలురలో సత్త్వవర్తనమును జక్కని క్రమ శిక్షయు వృద్ధి కావలయును. చట్టముల మూలమున నిట్టి ఫలితము కలుగుట కవియేవి యని బాలు రందఱకుఁ జక్కగఁ దెలిసి యుండ వలయును. చట్టమును మీఠి నడిచిన ప్రతిబాలుఁడును దండన మొంద వలయును. అప్పుడు బాలురు వానిని గైకొనుట కభ్యాసపడుదురు.

ఈ చట్టము బాలుర దేహశుభ్రత, దుస్తులు, తరగతి గది శుభ్రతను, నియమితకాలమున బడికివచ్చుట, ఉపాధ్యాయుల యెడ గౌరవము, బడిసాహూనులను జాగ్రత్తగ వాడుకొనుట, పరుసక్రమము మున్నగు విషయములను గుఱించినవై యుండవలయును. మున్ను నకుఁ గొన్ని నియమము లీ దిగువఁ జూపఁబడినవి.

1. బాలురు కాలచేతులను, ముఖమును బ్రతిదినము శుభ్రముగ గడికొని శుభ్రమగు దుస్తులను ధరించి బడికిరావలయును.
2. ప్రతిదినము మొదటిసారి యుపాధ్యాయులను జూచి నమస్కారము విసయముగ నమస్కారము చేయవలయును. తరగతిలోని కుపాధ్యాయుడు వచ్చినపుడు లేచి నిలుచుండి కూర్చుండు మని యాయన చెప్పవరకు నిలిచియే యుండవలయును.
3. బడిలో నితరబాలురతోఁ గలహింసరాదు. తగవు కలిగి నపు డుపాధ్యాయునకుఁ జెప్పవలయును.

4. ఉదయము సాయంత్రము రెండుపూటలు నియమిత వేళకు బడికి రావలయును.
5. పెక్కుమంది బాలుకొక్కచోటఁ జేరవలసి వచ్చినపుడు వరుసలుగ నిలుచుండవలయును (కూర్చి పద్ధతి).

ఇట్టి చట్టముల నూరక చేసినంత మాత్రమున బడిలోఁ గ్రమశిక్ష వర్పడదు. బాలురు వాని ననుసరించి నడచుకొను నట్లుపాఠ్యాదు లందఱును జూడవలయును.

పైనిజెప్పిన చట్టము లమలుచున్నట్లు కుపాధ్యాయులు చేయవలసిన పనులు కొన్నికలవు. అవి యేవి యనిన : ఉపాధ్యాయుడు శుభ్రతయందును, దుస్తులవిషయము నందును, వేళకు సరిగా బడికి వచ్చుటయందును బాలుర కాదర్శనప్రాయముగా నుండవలయును. ఉపాధ్యాయుఁ డశ్రద్ధగానుండి బాలురు మాత్రము విధులను గైకొనవలయునని కోరుట భావ్యముకాదు, జేహశుభ్రత, దుస్తుల శుభ్రత విషయములను బాలురు తరగతికి వచ్చినతోడనే ప్రతిదిన మొకటి రెండునిమిషములపాటు వారి నందఱును బరీక్షించి ముఱికిగానుండు బాలుర నింటికే బంపవలయును. బడి కాలవ్యముగవచ్చు బాలరనుదప్పక దండించి క్రమముగ వచ్చునట్లు చేయవలయును. బడి వస్తువులను జాగ్రత్తగ వాడుకొనుటనుగూర్చియు, బెద్దలయెడ గౌరవము చూపుటనుగూర్చియు నప్పుడప్పుడు సమయానుకూలముగ హెచ్చరించు చుండవలయును. బాలురు విడుపునయమున నీగుత్రాగుటకు బోయినప్పుడును ప్రధానోపాధ్యాయుని జూడబోయి నప్పుడును వెనుక వచ్చినవారు ముందున్నవారిని ద్రోసికొని ముందునకుఁ బోక వచ్చిన వరుసప్రకార మెరివెనుక నొకరు నిలిచి తమ వంతులో నాపని చూచుకొనునట్లుపాఠ్యాదులు బాలురను హెచ్చరింపవలయును.

షరోక్షసాధనములు:—బడిలోఁ గ్రమశిక్ష నేర్పుటకుఁగల షరోక్ష సాధనములను గుఱించి యిప్పుడు విచారితము.

1. అనుదిన సమావేశము:—బడిలోని బాలురందఱు వ్రీతి దినము బడిపని ప్రారంభింపకమునుపు బడిలో నొకచోట సమావేశ మగుట యాచారము. ఇది మిగుల సదాచారము. ఇట్టి సమావేశ ముల సమయమున దైవప్రార్థనలు జేయవచ్చును. ప్రధానోపాధ్యాయులు బడి కంతటికిని జెప్పవలసిన సంగతులేవైన నున్నయెడల సీ సమావేశ మట్టి సంగతులను జెప్పటకు మంచితరుణము. అంతియ గాక బాలురు పఠనలలో నిలుచుటకును, గూర్చుండుటకును, వరుసగాఁ దలఁతను తరగతులకుఁ బోవుటకును నిది యవకాశముల నిచ్చును.

2. కుటుంబపద్ధతి:—ఈ పద్ధతి వనుసరించి బాలుర నందరిని కొన్ని కుటుంబములుగ నేర్పరచి వారికి దగినవిధమున నామకరణముచేసి యొక్కొక్క దానికి నొక్కొక్క యుపాధ్యాయుని పెద్దగ నియమింపవచ్చును. ఇట్టి కుటుంబము లాటలు, పాటలు, మొదలగువను లలో నొకదానితో నొకటి పోటీచేయుటవలన నాకుటుంబమునకుఁ జేరిన బాలుర కైకమత్వము, విధేయత మొదలగు గుణము లలవడును.

3. ఐక్యభావము, విద్యార్థినాయకులు:—విద్యార్థు లాట పాటలను సాగించుటకు గుంపులుగ నేర్పరచుట యుచిత మగువని. అట్టిగుంపులకు విద్యార్థులు తమలోనుండి తామే నాయకుల నెన్నుకొనునట్లు చేయవలయును. బాలు రిట్టి నాయకులక్రింద నాటలాడుట వలన నొక్కొక్క గుంపులోఁ జేరినవారి కందఱకు నైక్యభావము తప్పక యలవడును. మఱియు నాయకునకు లోబడు గుణములు పట్టు వడును. నాయకులుగా నేర్పడిన విద్యార్థులు బాధ్యతగల పనులను నిర్వహింపవలసి వచ్చుటచేత న్యాయము, ఓర్పు, సమభావము, ముందాలోచన మొదలగు గుణముల నలవఱచుకొందురు. ఇట్టిసంస్థలు క్రమశిక్షకు మిగులఁ బ్రయోజనకరములు.

4. తరగతి పెద్దలు, మానిటర్లు:—ఉపాధ్యాయుడు తరగతిలో లేనప్పుడు తరగతిలో నల్లరి జరుగకుండఁ జూచుటకును, నోటు పుస్తకములు మొదలగు వస్తువులను గూర్చుటకును, నిచ్చి వేయుటకును,

తరగతిలోని నల్ల బల్ల, కుర్చీ, బల్ల మున్నగు సామానులు సరిగ్గ నుంచుటకును తరగతి పెద్దలించుట యవసరము. తరగతియొక్క యవసరములను గూర్చియు, తరగతిలో నల్లరిచేయు బాలురను గూర్చియు నుపాధ్యాయునికి జెప్పి పాఠశాలలోని క్రమశిక్షకు వారు బాగుగఁ దోడ్పడఁ గలరు.

5. విద్యార్థుల స్వపరిపాలన :—విద్యార్థులుచేయు తప్పులను విచారించి వారికి వేయఁదగు శిక్షలనుగుఱింపిన సిఫారసులు చేయుటకును, విద్యార్థుల యక్కరలను గుఱించి పాఠశాలాధికారులకుఁ జెలుపు కొనుటకును విద్యార్థుల పంచాయతీ యొకటి యుండుట మంచిది. దీనిలో నొక యుపాధ్యాయుఁడు సభ్యుఁడుగమాత్ర ముండవచ్చును. కాని యధ్యక్షుఁడు విద్యార్థియే యుండుట మంచిది. ఇట్టి సంస్థవలన బాలురు నేరములను విచారించుటలో గల చిక్కలను గ్రహించుటయే కాక, బాలురు నేరములు చేయుకుండఁ జేయుటకు ప్రయోనపడుదురు.

ప్రశ్నలు

- (1) క్రమశిక్ష యనగా నేమి ?
- (2) తరగతిలోని క్రమశిక్ష ఉపాధ్యాయుని ప్రవర్తనముపై వాఢారపడి యుండునని ఋజువు చేయుము.
- (3) క్రమశిక్ష పద్ధతు లెన్నివిధములు ? అవి యేమి ?
- (4) బడిలోని విద్యార్థులకుఁ బారితోషికముల నిచ్చు పద్ధతి మంచిది కాదందురు. కారణములను వ్రాయుము.
- (5) చెబ్బలు కొట్టటవలన బాలుర ప్రవర్తనము చక్కబడదు. ఇట్లునుట సరియేనా ? కారణములను చెబువుము.
- (6) బడి నడుదిన సమావేశము క్రమశిక్ష కట్టు తోడ్పడును ?

- (7) తరగతి పెద్దలు విద్యార్థి నాయకులు = వీరు బడిలో క్రమశిక్ష నమూనా వరు
పుట కట్టు తోడ్పడుదురు ?
- (8) నీవున్న బడిలోని బాలురు సత్ప్రవర్తనయలందు బెంగుటలు పొందునట్లుగా నైతికపరి
నిత పంపించు విధులను వ్రాయుము.

11. ఉపాధ్యాయ వర్గము

ఉపాధ్యాయవృత్తి వృత్తులన్నిటిలోను దొడ్డదే కాని యార్థిక
సౌకర్యములనుబట్టి చూచినచో సంతకంటె దౌర్భాగ్యమైన వృత్తి
మఱొకటి లేదని యాంగ్లభాషలో నొక సామెత కలదు; భగవంతుడు
ప్రసాదించెను అసంతోషక్తులు గుప్తములైయున్న చిన్నబాలురకు
విద్యాబుద్ధులు గలిపి వారిని సద్వృత్తిలో బెంచు పనికంటె నుత్తమ
మగు పని వేఱొకటి యుండజాలదు. 'చిన్నపిల్లలను నాయుద్ధకురాని
య్యడి, షరలోకరాజ్య మాలాటివారిదే' నని శ్రీ యేసుక్రీస్తు భగ
వానుడు సెలవిచ్చెను. క్రీస్తుభక్తులలో నొకడగు 'మార్టిను లూథరు'
ఉపాధ్యాయవృత్తిని గుఱించి యిట్లు వ్రాసెను. "నీతిబోధలు చేయు
మతగురువువృత్తికి బిదప నుపాధ్యాయవృత్తికంటె గొప్పది కాని,
క్రీస్తుమైనది కాని మఱొకటున్నట్లు నే నెరుగను. బాలురు చిన్న
మొక్కలవలె నుండి శిక్షణమునకు మిక్కిలి దగియున్నందున వారిని
శిక్షించు నుపాధ్యాయవృత్తి గొప్పదియో, పెద్దలకు నీతిబోధించు
మతాచార్యులవృత్తి గొప్పదియో చెప్పజాలను. తల్లిదండ్రులలో
ననేకులు తమ సొంతబిడ్డలనే సన్మార్గమున బెంచుటకు బాటుపడరు.
ఇట్టితఱి నితరుల బిడ్డలను జేర్చుకొని వారికి విద్య నేర్పి సచ్చిల
మేర్పడజేయు నుపాధ్యాయవృత్తి మిక్కిలి దొడ్డదనవలసియున్నది.
కనుక నుపాధ్యాయులు తమ పనిని చులకనగా జూచుకొనరాదు."

ప్రధానోపాధ్యాయుడు:—ఒకరికంటె నెక్కువమంది యుపా
ధ్యాయులు పనిచేయు ప్రతి పాతకాలలోను, ప్రధానోపాధ్యాయు
డుండును. అతని పని గొప్ప బాధ్యతతో గూడినది. అతడు

పాఠశాలకు బ్రాణము వంటివాడు. అతని తెలివి తేటలు బోధక శక్తి, నైతిక ప్రవర్తనము, కార్యచతురత, పాఠశాలానిర్వహణపద్ధతులు- వీని ననసరించి యతని పాఠశాలయందును. కనుకఁ బ్రధానోపాధ్యాయుడు తన యోగ్యతలు కలవాడే యుండవలయును. అతడు దేశరోగ్యము కలిగి అంగ వైకల్యము లేక చుట్టుకుదనమును, బలు త్యమును గలవాడై యుండవలయును. దినచరిత్రయుఁ బాటుపడి కనిజేయువాడును, దన సహోపాధ్యాయులచేతఁ బని చేయింపగల వాడునై యుండవలయును. పాఠశాలలో సందఱకంటెను గొప్ప విద్యా విషయిక యోగ్యతలులిగి యుండవలయును గ్రంథపఠన ముచే నెప్పుడును దన జ్ఞానమును వృద్ధిచేసికొనుచుఁ బాఠశాలలోని యితర ఉపాధ్యాయుల మన్ననకుఁ బ్రోత్సహించి యుండవలయును. పాఠశాలా నిర్వహణపద్ధతులను జక్కగ నెఱిగినవాడై పాఠశాలకుఁ జెందిన ప్రతి చిన్నవిషయమును గమనించు శక్తిగలిగి బడిపని సక్రమముగను, జయప్రదముగను జరుగుటకు వలయు నేర్పాటుల నెప్పటికప్పుడు చేయగలిగి యుండవలయును. అతని నైతికప్రవర్తన మితరుల కాదర్శనాయముగ నుండవలయును. సత్యము, న్యాయము, నిష్కాపట్యము, కార్యాచరణయందాసక్తి యతని దైవికజీవితమునఁ బ్రసిద్ధముగ గనబడవలయును. తన పవిత్ర జీవితముచేఁ బలుకుబడి కలిగి స్థిరచిత్తుడై సహయోపాధ్యాయులను నడపుటయందు నేర్పుకల వాడై పాఠశాలకు నాయకుడై యుండవలయును. ఇట్టి ప్రధానోపాధ్యాయులురుదుగ నుండురు. కాని, వారే పాఠశాలలోనుండువో యా పాఠశాలలోఁ జమవు విద్యార్థులు ధన్యులు.

ప్రాథమిక పాఠశాలలో నముదవ తరగతికంటెఁ బెద్ద తరగతి యున్న పాఠశాలలలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు సామాన్యముగ సెకండ్రీగ్రేడు ట్రయినింగు పొందినవాడుగ నుండవలయునని పిద్యాశాఖ వారి చట్టము. అంబియగాక మొదటి యయిదు తరగతులుండి, నలు గురుగాని, యంతకంటె నెక్కువనుండిగాని యుపాధ్యాయు లుండు ప్రతి ప్రాథమిక పాఠశాలకు 1939 సం॥రం నుండి సెకండ్రీగ్రేడు.

ప్రతినింగు పొందిన యుపాధ్యాయులనే ప్రాధానోపాధ్యాయులుగా నియమించవలసినట్లుగా నేర్పఱుపఁ బడినది.

ప్రధానోపాధ్యాయుని పని:—శక్తివంచన లేకుండ త్రికరణ శుద్ధిగఁ బనిచేయు ప్రధానోపాధ్యాయుని పని మిగుల భారమైనది. సహాయోపాధ్యాయులకంటఁ బ్రధానోపాధ్యాయులపని సులభమైనదని తలంచుట పొరబాటు. పాతశాలలోని ప్రతిచిన్న యంశమును గూర్చియుఁ బ్రధానోపాధ్యాయుఁడు తలంచి తగిన విధమున నేర్పాటులు చేయవలసి యుండును. ఏ తరగతుల నే గడులలో నుంచవలయునో, యే యుపాధ్యాయు లే తరగతులకు నేర్పునట్లు నియమించవలయునో, ఆయా తరగతుల బోధనకు వలయు నుపకరణము లెవ్వయో, వాని నెట్లు సంపాదించవలయునో బాలుర కట్టి బెంచీ లుండవలయునో, యను నీ మొదలగు విషయములను బ్రధానోపాధ్యాయుఁడు శ్రద్ధగ నాలోచించి యేర్పాటులు చేయవలయును. పాతశాలలోని పని నిరాటంకముగ సాగుటకుఁ దగినట్లుగ నాయా తరగతులకుఁ గాలనిర్ణయ పట్టికలను సిద్ధపరుప వలయును. బడి యాటస్థలములు, మఱుగఁదొడ్లు మున్నగునవి తగిన స్థితిలో నుండునట్లును, వాని విషయమై శ్రద్ధఁ బూనవలసిన నాకర్లు వారిచారి పనులను జక్కఁగ జేయునట్లును ప్రధానోపాధ్యాయుఁడు చూడవలసియున్నది. బడిలోని క్రమశిక్ష కేలాటి భంగమును కలుగని విధమున నుపాధ్యాయులు బాలురయెడలను బాలు రుపాధ్యాయుల యెడలను మెలఁగునట్లును, పాతశాలలోని ప్రతివ్యక్తియుఁ దన పనిలో నిమగ్నుఁడై యితరుల కభ్యంతరము కలుగని విధమునఁ బ్రవర్తించునట్లును గాలము గడచుకొలఁదిని పాతశాల సద్విషయములలో వృద్ధిపొంది దేశాభ్యుదయమునకుఁ దోడ్పడు సంస్థగా వెలయునట్లును బ్రధానోపాధ్యాయుఁడు చూడవలసి యున్నది.

ప్రధానోపాధ్యాయుఁడు బోధనాపద్ధతులను జక్కఁగ నెఱిగి యుండవలయును. లేకున్నచో నతఁడు తన సహాయోపాధ్యాయులు పాఠములను దగినవిధమున బోధించుచున్నారా? లేదా? యని

తెలిసికొనజాలదు. వారికి బాతముల బోధనయందుఁ గష్టములు కలిగినపుడు తగిన సహా నియ్యలేదు అట్లని ప్రధానోపాధ్యాయుడు తన కాలమునంతను బాతముల బోధనకే వినియోగింపరాదు. ఇందులనఁ బాతశాలకు గొప్ప కష్టమేర్పడగలదు. పెద్ద పెద్ద పాతశాలలలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు దినమునకే యొకటి రెండుగంట లో పాతముల బోధనలోఁ గడపి మిగిలిన కాలము నంతను బాతశాలానిర్వహణ కార్యముననే గడువవలయును. చిన్న పాతశాలలలో ప్రధానోపాధ్యాయునకుఁ బాతశాలా నిర్వహణ భారమంత యెక్కువగ నుండదు. కనుక బాతముల బోధనయం దెక్కువకాలము గడువవలయును. కాని దినమున కొక గంటయైనను సహాయోపాధ్యాయుల పనిచూచుట, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు, రిజిష్టర్లు చూచుట మున్నగు పనుల కుంచుకొనవలయును.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు చేయవలసిన పనులలో పై విచారణ యొక ముఖ్యమగు పని. బడిపని ప్రారంభము కాకముందే యతఁడు బడికి రావలయును. బడిగంటకొట్టినపు డుపాధ్యాయులును బాలురును వేళకు గ్రమముగ వచ్చుచున్నదియు లేనిదియుఁ గనిపెట్టి, యాలస్యముగ వచ్చువారిని తగురీతిని దండింపవలయును. ప్రతిదినము సమావేశములో దానుండి జరుపవలయును. పని ప్రారంభమయిన పిదప నప్పుడప్పుడు తన సహాయోపాధ్యాయు లెట్లు నేర్పుచున్నదియు గమనించుటకును, బ్రతి తరగతిలోను బని సక్రమముగ జరుగుచున్నదా? లేదా? యని తెలిసికొనుటకును నాయా తరగతులను దర్శింప వలయును. ఉపాధ్యాయులను విమర్శించు భావముతోఁ గాక వారికి దోడ్పడుగుణముతో నీ పనిని చేయవలయును. తరగతిలోని బాలుర నోటుపుస్తకములను, వ్రాతపనిని జూడవలయును. తగినసమయమున నుపాధ్యాయుల నోట్లు చూడవలయును. ఉపాధ్యాయుల కచిత సలహాల నియ్యవలయును.

పరీక్షలను జరుపు విషయమునఁ బ్రధానోపాధ్యాయునికి గొప్ప బాధ్యత కలదు. ఉపాధ్యాయుల ప్రశ్నల నన్నింటిని బ్రధా

నోపాధ్యాయుడు పరీక్షలకు ముందే చూచి వానిని గుఱించి యాయా యుపాధ్యాయులతో మాటలాడవలయును. ప్రశ్నలు బాలర జ్ఞానము నకు మించనివై సుబోధకమగు తైలిలో నుండునట్లును, బాలుర తెలివిని బరీక్షించునవిగ నుండునట్లును నేర్పాటు చేయవలయును. నికరముగ మార్కులనిచ్చు విషయమున గూర్చి ముచ్చటింపవలయును.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపుటకును, రిజిష్టర్లు మొదలయిన వానిని సిద్ధము చేయుటకును నితరులు సిద్ధముచేసిన వానిని జూచుటకును బ్రధానోపాధ్యాయుడు ప్రతిదినము కొంత కాలమును వినియోగింప వలయును. అధికారులతో సుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపుటలో మిగిల జాగ్రత్తగ నుండవలయును. తగిన కారణము లేక యే పనికిరాని బాలురను శ్రద్ధగాఁ జదువని బాలురను విచారించి దండించుటయుఁ బ్రధానోపాధ్యాయుని పనియే. మిక్కిలి యశ్రద్ధగనుండు బాలుర విషయము వారి తల్లిదండ్రులతో మాటలాడుట, వారికిఁ దగిన సలహాలిచ్చుట మొదలగు పనుల నీతడు చేయవలసి యుండును. అప్పుడే బడి పని నిర్విఘ్నముగ సాగుచుండ గలదు.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు బడిపనియొక్క యవసరములనుబట్టి వారమున కొకతూరి యుపాధ్యాయసంఘ సమావేశములను జరుపవలయును. ఈ సమావేశములందుఁ బాతశాలలో నాయా పాఠములను నేర్పు పద్ధతులు, క్రమశిక్ష, వ్యాయామమును గూర్చిన యేర్పాటులు, బడి సెలవులు మున్నగు విషయములను గూర్చి చర్చలు జరిపి యుపాధ్యాయుల యభిప్రాయములను గనుగొని, పాఠశాల నిరభ్యంతరముగ జరుగుటకుఁ దగిన యేర్పాటులను జేయవలయును ఉపాధ్యాయులలో గలతలు దుడయించినపుడో ప్రధానోపాధ్యాయుడు సానుభూతితో మెలగుటయే గాక స్వర్థులుగల యుపాధ్యాయుల మధ్య న్యాయముఁ దీర్చి నమరన సేవాభావములను గలుగ జేయవలయును.

సహాయోపాధ్యాయుడు:—పాఠశాలలోఁ బనిచేయు సహాయోపాధ్యాయులకుఁ దైతము వారు నేర్పవలసిన తరగతులను బట్టియు, పాఠములనుబట్టియు యోగ్యత లుండవలయును. సామాన్యముగ

బ్రతి యుపాధ్యాయుడును నారోగ్యవంతుడై యంగలోపముగాని, యంటువ్యాధులుగాని లేనివాడై యుండవలయును. వాటియునతడు బుద్ధికుశలతయు సదభ్యాసములును కలవాడునై యుండవలయును. అంగలోపములు గలవారు బాలురకు డ్రీల్లు, ఆటలు మున్నగు పాఠములను చక్కఁగ బోధింపజాలరు. కొందఱు పాద్యాయులు తమ మున్నగు వ్యాధులను గలవారయ్యు దమకట్టివ్యాధులున్నవని యెనను దెలియక యిండువారు వానిని బాలురకు వ్యాపింప జేయగలరు.

విద్యావిషయక యోగ్యతలనుగూర్చి విద్యాశాఖవారి చట్టములప్రకారము యోగ్యతలుండుట యవసరము. ఈ చట్టముల ప్రకారము ప్రాథమిక పాఠశాలలోఁ బనిచేయు నుపాధ్యాయులు బోధనాభ్యసన శీక్షణమును బొందినవారై యుండవలయును. వీరు లోయర్ గ్రేడువారని, హయ్యరు గ్రేడువారని, సెంకడరీ గ్రేడువారని మూడుతరగతులుగ నున్నారు. లోయరు గ్రేడు పాద్యాయులు ప్రాథమిక పాఠశాలలో నయిదవతరగతి పరీక్షలనుండు మాత్రము శృతా ర్థులైనవారుగానుండుటచే విద్యాయోగ్యతలు చాలవని విద్యాశాఖాధికారులు వీరి నిప్పుడు పాద్యాయపదవినుండి తొలగించుచున్నారు. హయ్యరు గ్రేడు ఉపాధ్యాయు డెనిమిదవ తరగతిగాని, మూడవ ఫారముగాని చదివినవారుగా నుందురు. ఇక మూడవ తరగతివారె ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షలో నెగ్గి సెంకడరీ గ్రేడు బ్రెయినింగు పొందినవారు. పాఠశాలలోని ప్రతి కిరీ మంది బాలుర కొక ఉపాధ్యాయుడుచొప్పున పాఠశాలలో నుండవలయును. ఒక తరగతిలోఁ బ్రతిదినము కిరీ మందికంటె నెక్కువమంది బాలురు హాజరగుచున్న పక్షమున నా తరగతిని రెండుగ విభజించి యొక్క-క్క భాగమున కొక్కొక్క యుపాధ్యాయు నేర్పఱుప వలయును.

ఉపాధ్యాయుడు తా నెప్పుడో నేర్చుకొన్న విషయములతోఁ దృప్తి చెందక జ్ఞానోపార్జనకొఱకై సామాన్యముగ నూతనగ్రంథములను, బ్రతికలను జదువుచుండవలయును. లేనిచో నతడు విద్యావర్ధకులయందు గలుగుచున్న మార్పులను తెలియజాలక మొద్దుబాటిన

కొఱముట్ల నుపయోగించు పనివానివలెనగును. ఈ యుద్దేశముల తోనే యతఁడు పునరాశ్వాసక (రిఫ్రెషింగ్ కోర్సు) తరగతులకు సైతముబోయి యనుభవజ్ఞులగు నుపాధ్యాయులయొద్ద బోధనాపద్ధతులను నేర్చుకొనవలయును. ఉపాధ్యాయసంఘ సమావేశములకుఁ గ్రమముగఁ బోయి యచ్చట డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారి యొద్దకు సహాయోపాధ్యాయుల యొద్దను బడిపనిలోఁ దమకుఁ గలుగుచుండు కష్టనిష్ఠురములను దీర్చుకొనవలయును.

నైతికముగ నుపాధ్యాయుని ప్రవర్తనము బాలురనుసరింపఁ దగినదిగ నుండవలయును. ఉపాధ్యాయుఁడు బాలరకు సత్ప్రవర్తన మునుగూర్చి యుపదేశముననే విశేషముగ బోధించుటకంటె తనజీవిత మూలముననే వానికి ఋజువర్తన మలవడునట్లు చేయవలయును. ఏలయన, బాలురు ఉపాధ్యాయుడు చెప్పినట్లు చేయుటకంటె నెక్కువగ నతఁడు చేసినట్లు చేయుచుందురు. సిగరెట్లు కాల్పు నుపాధ్యాయుఁడు బీడిలు, సిగరెట్లు త్రాగరాదని బాలురకుఁ జెప్పటవలస నించుకేనియు బ్రయోజన ముండదు. కావున నుపాధ్యాయుఁడు సదభ్యాసములు కలవాఁడై యున్నయెడల బాలురను నులభముగ నట్టి యభ్యాసములను నేర్చుకొన గలరు.

మఱియు నుపాధ్యాయుఁడు బాలురను ప్రేమించువాఁడుగ నుండవలయును. అది లేనియడల బాలురులో నొక్కొక్కరిని వృద్ధికి దెచ్చుట కతఁ డంతగా గవ్వవడడు. ఉపాధ్యాయుఁడు బాలురను ప్రేమించుచో బాలురును నుపాధ్యాయుని ప్రేమింతురు. అశనియాజ్ఞలను శిరసావహింతురు. తరగలోఁ గ్రమశిక్ష జరుగుట కభ్యంతరము లంతగానుండవు. న్యాయదృష్టి గుణములేనియుపాధ్యాయుఁడు బాలుర భక్తి మర్యాదలను సంపాదింప జాలడు. పనియందు శ్రద్ధగలిగి తరగతిలోని తెలివిగల బాలురకంటె మందముగనుండు బాలురకే కడుశ్రద్ధతో విద్య నేర్పవలయును బడిలోఁ బాఠములను జెప్పనపుడు క్రమశిక్ష నములు జరుపవలసి యుండును. తరగతిలోఁ గ్రమశిక్ష నలొల్పలేని యుపాధ్యాయుఁడు తనపని నెప్పుడును తృప్తికరముగఁ

జేయజాలడు. బాలురను గ్రామశిక్షలో నుంచుట కుపాధ్యాయునికిఁ జిత్తస్థైర్యముండవలయును. చిత్తస్థైర్యము లేనియెడల సుపాధ్యాయుడు పెట్టు నాజ్ఞలకు బాలురు కట్టుపడరు. వారు కట్టుపడక యల్ల యింఘించుచున్నను, సుపాధ్యాయుఁడూరక యుండవలసి వచ్చును. అట్టిపరిస్థితిలో సుపాధ్యాయున కీతర సంటములు పైతము గలుగగలవు.

ఒక్కొక్కప్పుడు బాలు లేదైన దప్పుచేసిన యెడల సుపాధ్యాయుఁడు మీరు మఱల సితప్న చేసినయెడల నేను మిమ్ము నందఱిని శిక్షించెదనని యనును. బాలు రా తప్పును మఱిఁ జేసినపు డుపాధ్యాయుఁడు స్థిరచిత్తుఁడు కావందున వారల దండింపక యూరకుండును. కనుక బాలు రుపాధ్యాయుని మాటలను నమ్మకుండురు. కనుక సుపాధ్యాయుఁడు తా నేది సంకల్పించునో దానిని తప్పక నెఱవేర్చు గుణము గలిగియుండుట మిక్కిలి యవసరము.

ప్రాథమిక పాఠశాలలలోఁ బనిచేయు సుపాధ్యాయుఁడు తా నెవరిమధ్య నున్నాఁడో యాజనులకు నేపచేసెడి గుణము కలవాఁడై యుండవలయును. బడిలేని కాలమున గ్రామములోని యిండ్లకుఁబోయి బాలుర తల్లిదండ్రులతో చెలిమిచేసికొని వారు కష్టములలో నున్న యెడల వారి కష్టములను దొలగించుటకుఁ బ్రయోన పడవలయును. ఈయుద్దేశ్యముతో సుపాధ్యాయుఁడు క్వెనా, బోరిక్సాపొడి, టించర్ అయోడిక్, కంటి మందు, మాడి, తేలుమందు మున్నగు నౌషధములను తన యొద్దనుంచుకొని స్వల్పరోగములతో బాధపడు వారికి చికిత్స చేయవలయును. అంటురోగములు, త్రాగుడు, అప్పులు, నహకార సంఘములు మున్నగు వానిని గూర్చి జనులతో ముచ్చటించి వారు బాగుపడుటకుఁ దోడ్పడవలయును.

ముఖ్యముగ నతఁడు గ్రామస్థుల యవిద్యను గుఱించియు దాని వలన చెడుగును గుఱించియు జనులతో ముచ్చటించి గ్రామములో నింతరావ్యంతర బోగొట్టుటకు బద్ధకంకణుడై యుంకవలయును.

ఈయందేశమును సంపూర్ణముగ నెఱవేర్చుట కుపాధ్యాయుడు పాతశాలయున్న గ్రామములోనే నివసించవలయునని యొక చట్టము కలదు. పాతశాల యొక గ్రామములోను, నుపాధ్యాయుడు మరొక గ్రామములోను నున్న యెడల నతడు కాలపరిస్థితులనుబట్టి యప్పు డప్పుడు బడికి వేళకు సరిగా రాజాలకపోవును. తన గ్రామమునండి బడికివచ్చుటకును బోవుటకును ప్రతిదినము కొంతకాలము వినియోగింపవలసి వచ్చును. అదేగ్రామములో నున్నయెడల నీ కాలమును దన పాఠములను సిద్ధపఱచుటకో మఱేదైన బాతశాలకు సంబంధించిన కార్యములకో యుపయోగించుకొన వచ్చును. మఱియు వేటొక గ్రామమునండివచ్చు నుపాధ్యాయుడు బడిలోని కాలమున బాలుర తల్లిదండ్రులతో వారిబిడ్డలను గురించిగాని గ్రామక్షేమమును గురించిగాని సంభాషణలు నలువఱచాలదు. బడి యభివృద్ధికై యూరిపెద్దలతో నాలోచనలు చేయలేడు. గ్రామసేవ చేయుట కతనికి వ్యవధియుండక బడిపని ముగియఁగానే తనయూరికి బోవుట కాతురపడుచుండును. కాని యుపాధ్యాయుడు గ్రామములోనుండు కక్షలలోఁ బ్రవేశింపరాదు. ప్రవేశించినచో సతనిపనికి గొప్పకీడు కలుగక మానదు. రాజకీయములలో అందును ముఖ్యముగ స్థానికసంస్థల యెన్నికలలోగాని, శాసనసభల ఎన్నికలలోఁగాని జోక్యము కలిగించుకొనరాదు.

ఉపాధ్యాయుడు బడిలోను, బైట నాటస్థలములలోను బాలురు చేయుపనులలోఁ బ్రవేశించి వారితోఁ గలిసి పనిచేయువాఁడుగను నాడుకొనువాడుగను నుండవలయును. కొందఱుపాధ్యాయులు తాము పెద్దలను భావముచేత బాలురతో నాడుకొనుటకు సంకోచింపుచుందురు. అట్టివారు బాలురకుఁ దగిన యుపాధ్యాయులుగ నుండఁ జాలరు. మఱియు నుపాధ్యాయుడు బడిలోని ప్రతిబాలుని యొక్క చిత్తవృత్తిని గమనించువాడై యుండవలయును. ఒక్కొక్క బాలుడు తరగతిలో నెట్లు ప్రవర్తించునదియు, నాటస్థలములో నెట్లు ప్రవర్తించునదియు గమనించి వాని మనోవ్యాపారములను గ్రహించుటకును, బాఠములను బోధించునపు డాయా బాలుర చిత్తవృత్తికిఁ దగినట్లు మార్పులు చేయుటకును బాటుపడ వలయును.

ఉపాధ్యాయుని యోగ్యతలును బాధ్యతలును మిగులదొడ్డవిగ నుండవలయు ననుట నిక్కము కాని వారికిచ్చు వేతనములు సయితము వారి సుఖజీవనమునకుఁ దగినవిగ నుండవలయును. తన కుటుంబమును బోషింపజాలని జీతమును సంపాదించు నుపాధ్యాయుడు తన పనిని శక్తివంతన లేక ఁడఁ జేయజాలడు. కనుక నే యిప్పుడు దొర తనమువారుపాధ్యాయులకిచ్చు గాంటులనుగొంతమట్టుకు హెచ్చించి యున్నారు. కాని వాని నింకను హెచ్చింపవలసి యుండును.

ఉపాధ్యాయు లందఱును దమ జీవితకాలములో నెంతసంపాదించినను వృద్ధాప్యము వచ్చి పుడుగాని లేక హఠాత్తుగ మరణించి నప్పుడుగాని తమపై నాధారపడియున్న భార్యబిడ్డల కగచాట్లు గలుగకుండఁ గొంత జీవనాధారము గలుగునట్లు తాముసంపాదించు కాలములోనే నిలువజేసి పెట్టుకొనుటకు ప్రావిడెంటుఫండు కట్టునట్లు నిర్బంధము లుండవలయును. అంతియకాక యొకసారి పనిలోఁబ్రవేశించిన యుపాధ్యాయుఁడు నమ్మకముగను శ్రద్ధగను బనిచేయునంత కాలమతనిని బాతశాలాధికారులు పనిలోనుండి దొలగింపకుండు నట్లుగూడ చట్టము లుండవలయును.

ఉపాధ్యాయుని పని:—ఉపాధ్యాయుఁడు సంవత్సరారంభముననే తనపని యంతటికిని నొక ప్రణాళికను సిద్ధముచేసి యుంచుకొనవలయుననియు, బ్రతిపాఠమునకును బోధనాక్రమ పట్టికలు వ్రాసి యుంచుకొనవలెననియు వెనుకఁ జెప్పితిమి. బాలురు బడికి, గ్రమముగ వచ్చునట్లు చేయుటకుఁ దల్లిదండ్రులతోఁజెలిమిచేసికొనట యవసరమనికూడఁ జెప్పితిమి. కొన్ని గ్రామములలో నుపాధ్యాయుడు బాలుర యిండ్లకుబోయి, బాలురను బడికిఁ బిలుచుకొని రావలసి యుండును. బాలుర తల్లిదండ్రులలో విద్యయందభిలాషలేనంత కాల ముపాధ్యాయుల కీ శ్రమయుండకతప్పదు. తాను బడిలో నేర్పవలసిన పాఠముల కన్నింటికి బోధనాక్రమ పట్టికలను సంవత్సరారంభముననే వ్రాసి యుంచుకొనినప్పటికిని ఉపాధ్యాయుఁడు ప్రతిదిన

మింటియొద్ద నాదినము తాను నేర్పవలసిన పాతకములను మఱలశ్రద్ధగ జదువవలయును. పాతకమును నేర్చుటకుఁ గావలసిన యుపకరణములను నేకరించి యుండుకొనవలయును.

తరగతిలో నుపాధ్యాయుఁడు క్లాసును వ్యర్థపుచ్చకి పాతమును బాలుర కర్థ మగుటలు నులభింపు మాటలతో నేర్పవలయును. నేర్చునపుడు ముద్దుగాఁగింపు బాలురకుఁగూర్చి ననుగుణానక వారికి పాతము చక్కగఁ దెలియురహితము శ్రమయని యెంచుకొనక నేర్పవలెను. మందహాసు గు బాలురకుఁ జక్కగ నేర్చువాఁడే యుత్తముఁడగు నుపాధ్యాయుఁడు. కొంత ఆుపాధ్యాయులు గంటారయుఁదామీ మాటలాడుచు బోధించుచు బాలురు మాటలాడుట కవకాశ మివ్వరు. అట్లుగాక బాలురను మాటలాడ నిచ్చుట, మారు తనను ప్రశ్నల నడుగునట్లు చేయుట, వారెంతమట్టుకు గ్రహించినారో యని దెలిసికొనటకుఁ బ్రశ్నలనుమగుట, ఇవి ముఖ్యముగ నుపాధ్యాయుఁడు గమనింపవలసిన విషయములు. చెప్పిడిపాతములు బాలురకు వినుగు పుట్టింపరాదు. ఎట్టి పాతమునైనను బాలుర కుల్లానము పుట్టునట్లు నేర్పుటయే మంచి పద్ధతి. ఈవిధముగ నేర్చునుపాధ్యాయులు తప్పక తమ బాలుర కృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులగుదురు. పాతకాలలో నుంపదగిన రిజిష్టరు, రికార్డులు వాన్నగువాని విషయమున నుపాధ్యాయుఁడు చేయవలసిన కనులు వేటొకచోట వివరింపబడి యున్నవి.

ప్రశ్నలు

- (1) ఉపాధ్యాయస్థితి దొడ్డదనుటకుఁ గల కారణములను వ్రాయుము.
- (2) ప్రధానోపాధ్యాయున కండవలసిన గుణ లక్షణము లెవ్వ?
- (3) ఏ పాతకాలగాని యందలి ప్రధానోపాధ్యాయు ననుసరించి యుండును. దీనిని నీ వొప్పుకొందువా? కారణములను వ్రాయుము.
- (4) ప్రధానోపాధ్యాయుఁడు చేయవలసిన పనులలో ముఖ్యములైనవానిని వివరింపుము.
- (5) ప్రాథమిక పాతకాలలో పుచ్చేయు నుపాధ్యాయుల కండవలసిన
 - (1) కారీర, (2) మానసిక, (3) నైతిక యోగ్యతలను వ్రాయుము.

- (6) పాఠశాల యొక్క గ్రామములోనే యుపాధ్యాయుడు ఉండవలయు నకుటకు గారణములను వ్రాయుము.
- (7) ఉపాధ్యాయుడు గ్రామములకు సేచేయగల కొన్నిఃధములను చెల్లవును.
- (8) ఇద్దఱుపాధ్యాయులలో నొకరు గంటంతయు కానే మాటలాడుదుర బాతమును నేర్పును. రెండవ యుపాధ్యాయుడు బాతరు మాటలాడునట్లు చేయుదు, వారిచేత కొన్ని పనులు జేయించును. వీరిద్దరిలో నెవరిది మంచి పద్ధతి? కారణములతో వ్రాయుము.

12. రిజిష్టరు, రికార్డులు

ఉద్దేశములు:—ప్రాథమిక పాఠశాలలో రిజిష్టరులను రికార్డులను నెందులకు వ్రాసి యుచవలయును? రిజిష్టరులవలన ప్రయోజనములనేకములు కలవు. ఒక బడిని స్థాపించిన కొంతకాలమున కాబడియొక్క చరిత్రఁ దెలిసికొనుటకు రిజిష్టరు బాగుగఁబనికివచ్చును. రిజిష్టరు లేకున్నచో నాబడిలో నెప్పుడెంతమంది బాలురు చదివినదియు, నెవరు చదివినదియు, నేయే తరగతులలోఁ జదివినదియు తెలిసికొనజాలము. బడిని స్థాపించిన ప్రాంతమున విద్య పృథి యగుచున్నదా? లేదా? యని కనుగొనుటకును, నట్లు పృథి కాకున్నచో దానికిఁ గారణములను దెలిసికొనుటకును, పాఠశాల యెట్లు నిర్వహింపఁబడుచున్నదో తెలిసికొనుటకును, రిజిష్టరును, రికార్డులును మిగుల నవసరము. పాఠశాలలోని పని దినదినము సక్రమముగ జరుగుచున్నదా? లేదా? యని కనుగొనుటకును, జూలూరు యభివృద్ధిని బరీక్షించి తెలిసికొనుటకును, రిజిష్టరు అవసరముగా నుండవలయును. కాబట్టి యుపాధ్యాయులు బడి రిజిష్టరును బాగ్గతగను, యదార్థముగను బ్రతినమును వ్రాసి యుచవలయును. యదార్థముగాని రికార్డులుండిన ప్రయోజనములేదు. రిజిష్టరు, రికార్డుల గరిష్ట

ప్రమాణలాభమునుబొందుట కవి సాక్ష్యములుగ నుండవలసినదే గాక. బడికి సంబంధించిన యన్నిసంగతులను దెలుపునవిగ నుండవలయును.

రిజిష్టర్ నెవరు చ్చాయవలెను?—పాతశాలలో, బనిచేయు ప్రతి యుపాధ్యాయుఁ డేవో కొన్ని రిజిష్టరులను వ్రాయవలసి యుండును. తన తరగతికిఁ జొందిన రిజిష్టర్ నేగాక తక్కిన రిజిష్టరులను సైతము వ్రాయుట ఉపాధ్యాయుఁ డుఁ దెలిసి యుండవలయును. కనుక, పాతశాలలోని ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ప్రతి యుపాధ్యాయుడును పాతశాలలోని రిజిష్టర్ నుండిని నేవోకొన్ని నెలల పర్యంతము వ్రాయుచుండున స్టేర్సాటు చేయవలయును. రిజిష్టరు పాతశాలయొక్కస్థితిని దెలుపగల రికార్డులు గనుక వానిని వ్రాయుటలో వ్యయముకు కాలము వ్యర్థమయినట్లు తలపరాదు. రిజిష్టరును వ్రాయవలసిన పద్ధతులను బోధనాభ్యసన పాతశాలలో నుపాధ్యాయులకు నేర్పుదురు. అచ్చట వాని సక్రద్ధగ నేర్చుకొనినవారును, గ్రొత్తగ వ్రాయవలసిన స్టేర్సాటుచిన రిజిష్టరును వ్రాయు పద్ధతులను అందఱును ఉపాధ్యాయ సంఘసమావేశములలో నేర్చుకొనవలయును.

పాఠశాల పాతశాలలో నుండవలసిన రిజిష్టరు:—

ఈ క్రిందఁ జూపిన రిజిష్టరు ప్రతి పాఠశాల పాతశాలలోను నుండవలసినట్లు విద్యాశాఖ వారి చట్టము:

- (1) ప్రవేశము, విడుదలపట్టీ (అనుబంధము 8)
- (2) విద్యార్థుల హాజరుపట్టీ (అనుబంధము 4)
- (3) ఉపాధ్యాయుల హాజరుపట్టీ (అనుబంధము 5)
- (4) ఉపాధ్యాయుల జీతములపట్టీ (అనుబంధము 6, 7)
- (5) పరీక్షలపట్టీ
- (6) దర్శనాలపట్టీ (అనుబంధము 8)
- (7) జరిమానాలపట్టీ (అనుబంధము 9)
- (8) బాలుర చరిత్ర పత్రములపట్టీ (అనుబంధము 10)
- (9) బాలురను బడికి బంపనివారిపట్టీ (అనుబంధము 11)

ఇప్పుడీ రిజిష్టరులో నొక్కొక్కదాని యవసరము, వ్రాయవలసిన పద్ధతిని గూర్చి కొంత తెలిసికొందము.

1. ప్రవేశము, విడుదలపట్టి:—ఇది చాలా ముఖ్యమగుపట్టి బాలురను బడిలో జేర్చుకొనునపుడు బాలునిగూర్చిన వివరముల నీ పట్టిలో వ్రాయవలయును. వ్రాయునపుడు గమనింప వలసిన ముఖ్యవిషయము లేవనగా :

- (1) పట్టణములలో బాలుని పూర్తిచిరునామా,
- (2) బాలుడు పుట్టిన తేదీ, ఇదిచాల ముఖ్యము. బాలుని తల్లిదండ్రులుగాని, యుపాధ్యాయుడుగాని గ్రామ రెడ్డి యొద్దనుండి యీ తేదీని కనుగొని వ్రాయవలయును. ఒకసారి వ్రాసిన తరువాత దానిలో మార్పులుండరాదు. మార్పు అవసరమైతే ప్రధానోపాధ్యాయుని చేతులుతో మార్పులుండవలయును.
- (3) ప్రతి బాలునిగూర్చిన పూర్తివివరములను వ్రాయవలయును. కొన్ని కలములను పూర్తిచేయక విడువరాదు.
- (4) బాలుడు బడివిడిచినపుడు వెంటనేయాసంగతిని, బాలుడు బడివిడుచుటకు గల కారణమును పట్టిలో వ్రాయవలయును.
- (5) ఒకసారి బడివిడిచిన బాలుడు రెండవసారి పాఠశాలలో జేరినయెడల వాని ప్రాతప్రవేశపు సంఖ్యను క్రొత్తసంఖ్య కింద వ్రాయవలయును.
- (6) క్రొత్త ప్రవేశపు రిజిష్టరు డిప్యూటీఇన్ స్పెక్టరుగారి సెలవును పొందియే వ్రాయవలయును. ఆ వ్రాయునపుడు వరుస నెంబరుల నెంతమాత్రము మార్చరాదు.
- (7) పట్టిలోని రెండువైపుల పుటలలోను వ్రాయువివరములు ఒక బాలునిని యింకొక బాలునితో, దారు మారు కాకుండునట్లు చూడవలయును.
- (8) బాలుడుబడిలో జేసినపు డే పేరుతో జేరునో యీ పేరుతోనే రిజిష్టరు లిన్నింటిలో వానిని వ్రాయవలయును.

విద్యార్థుల హాజరుపట్టి:—ఈ పట్టిని వ్రాయుటలో గమనించవలసిన సంగతు లేమనగా:—

- (1) బాలికల పేరలను ఎట్టసిరానో వ్రాయవలయును.
- (2) పాఠమును ప్రారంభింపక పూర్వమే ఉదయము సాయంకాలము బాలురు హాజరును వేయవలయును. అలస్యముగా వచ్చువారిని తెలుపుట కొక గుర్తు పెట్టవలయును. మొదటి గంట కాగానే బడికి రానివారిని వారు రాకపోవుటకుఁగల కారణములను తగు విధమున గుర్తించి హాజరుసంఖ్యను మొత్తముచేసి పట్టిలో వ్రాయవలయును. అప్పటికి పట్టిలో ఖాళీస్థానము యింకరాదు.
- (3) ప్రతిదినపు మొత్తమునూ, నెల మొత్తములను, నరాసరి హాజరుల సంఖ్యను శుభ్రముగ సిరాతో వ్రాయవలయును.
- (4) హాజరుపట్టిలో, పాఠశాలపేరు, నెలపేరు వ్రాయవలయును. బాలురు హాజరులను జరుకుగఁ జెప్పుట నేర్పవలయును.
- (5) ఒక నెలకంటె నెక్కువకాలము బడికి రానివారి పేరులను పట్టిలోనుండి తొలగించవలయును.

3. ఉపాధ్యాయుల హాజరుపట్టి:—వరుస సంఖ్య కాలములో ఉపాధ్యాయుల వరుసనెంబరును 1, 2 వారీగా వేయవలయును. ఈ నెంబరులకు ఎదురుగా ఉపాధ్యాయునిపేరు వ్రాయవలయును. ఉదయము సాయంకాలము వారి పేరున కెదురుగా తారీఖువారీగా సంతకము చేయవలెను. ఉదయము సాయంకాలముకూడ ఉపాధ్యాయుడు తన క్లాసుపని మొదలుపెట్టక పూర్వమే తాను హాజరయినట్లు హాజరుపట్టిలో సంతకము చేయవలెను. ఉపాధ్యాయులు పొడి అక్షరములతో సంతకము చేయవలెను గాని, / | అనుగుర్తులు పెట్టకూడదు.

పాఠశాల మూయబడు దినములన్నియు ఎట్టసిరాతో మాస ప్రారంభముననే హాజరుపట్టిలో గుర్తించవలెను. ఉపాధ్యాయుడు

సెలవుబెట్టిన దినములందు సెలవు పెట్టిన తారీఖునకెదురుగా పాత శాల హెడ్ మాస్టరు సెలవుమాన్యు చేయవలయును. మాసారంభముననే ఉపాధ్యాయుల హాజరు పట్టిలో నెంబనువారీగా ఉపాధ్యాయుల పేర్లన్నియు హెడ్ మాస్టరు వ్రాయవలయును.

4 ఉపాధ్యాయుల జీతములపట్టి:— ఈ పట్టిని వ్రాయుటలో గమనింపవలసిన విషయములు:—

- (1) జీతము పుచ్చుకొన్న యుపాధ్యాయుని చేత్రాబును, పుచ్చుకొన్న తేదీయును గుర్తింపవలయును.
- (2) ఈ పట్టిని పరీక్షాసమయమున ఇన్ స్పెక్టరు వారికి జూపవలసియుండును. కానఁ బ్రతి పాత శాలకు నొక ప్రత్యేక మైనపట్టి యుండవలయును.
- (3) సర్కారు ద్రవ్యసహాయమును బొందు పాత శాలలలో నీ పట్టిలోనే ప్రతి యుపాధ్యాయునకు రావలసినజీతము వివరములు తెలుపుటకు 'బ్రత్యేకముగ' రసీదుల పట్టిగాని యుపాధ్యాయుల కింకను జెందవలసిన సామ్మను జూపు పట్టిగాని యవసరములేదు.

5. పరీక్షల పట్టి:—పరీక్షాసమయమున ఇన్ స్పెక్టరు వారియగోరు విషయములను వ్రాయుట కొక పట్టి యుండవలయును. ఈ పట్టిని జూపకున్నయెడల గ్రాంటులు వేయరు. కాబట్టి దీనిని కడు జాగ్రూకతతో దాచవలయును. ఈ పట్టి చాలకాలము ఉండవలయును గనుక మంచికాగితములను వేసి గట్టియట్టలతో బైండు చేసినదై యుండవలయును.

6. దర్శకుల పట్టి:— పాతశాలను దర్శించుటకుఁ జెడ్డలు సర్కారుద్యోగులు వచ్చినపుడు వారు పాతశాలను గూర్చిన తమ యభిప్రాయములను వ్రాయవలయునని ప్రధానోపాధ్యాయుడు వారికి మనవిచేయుట మంచిది.

7. జరిమానాలపట్టి:— జీతములపట్టిలో జరిమానాలక్రింద నుపాధ్యాయుని జీతములోనుండి సొమ్ము బిగ్గబట్టిన యెడల దాని వివరములను, గారణములను దగిన యాధారములతో నీ పట్టిలో వ్రాయవలయును. ఉపాధ్యాయుని నేరము, దాని కారణమిచ్చిన సమాధానము, శిక్ష మున్నగు వివరములన్నియు క్లుప్తముగ నీ పట్టిలో వ్రాసి యీ పట్టిని బాఠశాల మేనేజరునొద్ద నుంచవలయును.

8. బాలుర చరిత్రపత్రములపట్టి:—దీనిలో రెండు భాగములుండును. ఒక భాగమునందు చరిత్రపత్రములును, రెండవ భాగమునందు బాఠశాల విడిచిపోయిన బాలుర చరిత్రపత్రముల పత్రములును నుండును.

ఈ పట్టిని వ్రాయుటలో గమనింపదగిన విషయములు.—

- (1) ఇందులోఁ జూపిన “క్వార్టర్”ను (మూడు నెలల కాలము) జనవరి, ఏప్రిలు, జూలై, అక్టోబరు ఈ నెలల మొదటి తేదీల నుండి లెక్కింపవలయును.
- (2) హాజరును గూర్చిన విషయములు ప్రతి క్వార్టరు ముగిసిన పిదప వ్రాయవలయును.
- (3) ఏదేని యొక క్వార్టరులో బాలుడు రెండు తరగతులలోఁ జదివి యుండుట తలస్థించినయెడల నా క్వార్టరులో నా రెండు తరగతులును వ్రాయవలయును.
- (4) ఒక క్వార్టరు మధ్యలో నొక బాలుడు బడిలో జేరిన యెడల వాడు చేరినప్పటినుండియే బడిదినములు లెక్కపెట్టవలయును.
- (5) బాలుని యభివృద్ధిని నడవడిని గూర్చి వ్రాయవలసిన స్థలమును మిక్కిలి జాగ్రత్తగా వాడుకొన వలయును.
- (6) బాలుఁడొక బడి విడిచి వేరొకబడిలో జేరినపుడా బాలుని చరిత్ర పత్రము (రికార్డుషీటు)లో నన్నెస్థలములను బూర్తిచేసి

ప్రధానోపాధ్యాయుడు రిచార్డుల స్థలములో (షీటుక్రింద కాదు) చేవ్రాలు చేసి యియ్యవలయును.

- (7) రికార్డుషీటును ఒక బడినుండి తీస్తూగా నింగొక బడికి బంపరాదు. డిప్యూటీ-ఇన్-స్పెక్టరుగారి సెలవుతోనో వారి ద్వారానో పంపవలయును.
- (8) వేటొక బడినుండి వచ్చు బాలుని పక్షమున క్రొత్త రికార్డు షీటును వ్రాయరాదు. బాలుని ముందు చేస్తుచుండు బడిలోనుండిన రికార్డుషీటును దెప్పింపవలయును.
- (9) రికార్డుషీటులకొరకు డిప్యూటీ-ఇన్-స్పెక్టరుగారికి విన్నవము వ్రాసికొనవలయును; కాని యవి వచ్చువరకు బాలుర ప్రవేశమునాపరాదు. రికార్డుషీటులు మొదట నిర్బంధముగ బాలురను బడికి బంపవలసిన ప్రదేశముల యుపయోగార్థము విధింపబడెను గాని యిప్పుడన్ని ప్రాథమిక పాఠశాలలును వానిని వాడవలసియున్నది.

9. బాలురను బడికి బంపనివారితీ:—నిర్బంధ విద్యావిధాన మములలో నున్న ప్రదేశమందలి పాఠశాలలే యీ పట్టిని వ్రాయవలయును.

10. పాఠశాల చరిత్రపట్టి:— (లాగ్-బుక్కు) ఈ పట్టిలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు పాఠశాలకు సంబంధించిన ప్రధానసంఘటనములను గూర్చి క్లుప్తముగ వ్రాయవలయును.

క్రొత్తపాఠముల ప్రణాళికలు లేదా పాఠ్యగ్రంథములు ప్రవేశపెట్టిన తేదీతో, ఉపాధ్యాయులు బడికి హాజరుగాని విషయము, పాఠశాల యితర పాఠశాలలతో బోటిచేసి సంపాదించిన సర్టిఫికేటులు మున్నగు విషయములను గురించి యీ పట్టిలో వ్రాసియుండుట మంచిది.

రికార్డులు:—పై సూచించిన రిజిష్టరులేగాక ప్రతిపాఠశాలయు వ్రాసియుంచవలసిన మఱికొన్ని రిజిష్టరు, రికార్డులు నున్నవి. వానిని గురించి కూడఁ దెలిసికొనవలయును.

పాతశాలకు బోధగిన వయస్సుగల పిల్లల జనాభాపట్టి:—

ఈ పట్టియు మొదట నిర్బంధ విద్యావిధాన మున్న పాతశాలలే యుంచదగినదని యేర్పాటుచేసి ఇప్పుడున్న ప్రాథమిక పాతశాలలు నుంచలసి నెట్లేర్పని యున్నారు. ఒక గ్రామములో బడికి రాదగిన వయస్సులోనున్న బాలబాలికలందరికీచేరుల పట్టిలో న్రాయవలయును. కాబట్టి యా గ్రామములో నింకొక బడిక రాకయున్న బాలబాలిక లెందతో కనుగొనుటకు పిలుచుచున్నది. ఇట్లు తెలిసికొన్న విదవ బాలురను బడికి బంపకుండనుండు తల్లిదండ్రుల నుపాధ్యాయులు దస్కించి (స్త్రీయుపాధ్యాయు లీ పని చేయరాదు.) వారు తమ బిడ్డలను బడికి బంపకపోవుటకుఁ గారణములను తెలిసికొని వారిని బడికి బంపునట్లు తల్లిదండ్రులను బ్రోత్సహించవలయును. బడివేళల ననుకూలముగ నుండుటచే కొందఱు బాలురు బడికి రాకుండ నుండినయెడల వారినిగూర్చి బడివేళలలో గొంత మూర్ఖు చేయవచ్చును.

ఈ పట్టిలన నెంతయిది బాలురు చదువు నుగింపకయే బడి విడుచుచున్నదియుఁ దెలిసికొనవచ్చును.

బాలుర తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డల వయస్సునుగూర్చిన వివరములు తెలుప నిరాకరింతురు. కనుక నిది నులభమగువని కాదని కొందఱుపాధ్యాయు లందురు కాని సామాన్యముగ నుపాధ్యాయులు సవినయముగ దల్లిదండ్రులను సమీక్షించినప్పు డిది యంత కష్టమగు వని కాదని యనుభవమువలనఁ దెలియుచున్నది. ఈ విషయములో నుపాధ్యాయుడు గ్రామ రెడ్డియొక్క సేవకము సంపాదించు కొనుట మిక్కిలి ప్రయోజన కరముగ నుండును.

ఈ పట్టిని వ్రాయవలసిన విధమునందు గ్రామములోను, పట్టణములోను గొన్ని భేదము లుండును. ఇందు వ్రాయు సంగతులు యధార్థముగ నుండవలయును.

మార్కులపట్టీలు, పైతరగతులకెక్కిన బాలుర పేర్లజాబితాలు విడిచిపెట్టబడిన విద్యార్థుల పట్టీలు:—ఈ మూడుపట్టీలును బాలుర విద్యాభివృద్ధిని జూపగల పట్టీలు. మార్కులను విడికాగితములమీద వ్రాసి యుంచరాదు. గట్టిగా బైండుచేసిన నోటుబుక్కులో వానిని వ్రాసి యుంచవలయును. తరగతి మార్కులును, దసరా క్రిస్మసు పండుగలప్పుడు జరుగుపరీక్షల మార్కులును, సంవత్సరారంభపు బరీక్ష మార్కులును, విశదముగ వ్రాసి యుంచవలయును. డిప్యూటీఇన్ స్పెక్టరుగారు బడిపరీక్షకు వచ్చినపుడు వీని వారికి జూపవలయును.

పైతరగతులకు బాలుర నెక్కించినవిధమును సూచించు జాబితాలు విడికాగితములమీద నుండవచ్చును. కాని యీ విడికాగితముల నొకటిగా జేర్చి గట్టిగా కట్టించవలయును. ఈ పట్టీలను ప్రతి బాలుని విషయమునకుఁ గనీస మయిదేండ్లఁ పర్యంతము వ్రాసి యుంచవలయును. కనుక దగిన పట్టీలనే మార్కులు వ్రాయుట కుపయోగింప వలయును.

ఒక తరగతిలో విడిచిపెట్టబడిన విద్యార్థుల సంఖ్యను జూపు పట్టీమూలమున నెండఱు విద్యార్థులు పరీక్షలలో నెగ్గిరో యవియు, మధ్యలో నెంతమంది చదువు చాలించుకొనిరనియుఁ దెలిసికొన వచ్చును. ప్రతియుపాధ్యాయుఁడును దసతరగతిబాలురలో నెవ్వరిట్లు రెండవయేఁడు చదువుచున్నారో చూపు పట్టీని సంవత్సరారంభము ననే వ్రాయించవలయును. సామాన్యముగ నొక బాలుఁడొక సంత్సరముకంటె నెక్కువకాలమొక తరగతిలో గడపరాదు. ఒక్కొక్క విద్యార్థి యట్లెక్కువ కాలము గడుపుటకు వానిని బరీక్షలకుముందు బడిలోఁ జేర్చుకొనుటయే కారణమని కొందఱుపాధ్యాయులు చెప్పుదురు. అట్టిచో నాబాలుని పరీక్షలకు ముందుగఁ జేర్చికొనియుండరాదు.

ఒక్కొక్కప్పుడు బాలురు బడికిఁ గ్రమముగ రాకపోవుటవలనఁ బాఠములను నేర్చుకొనజాలక యొక సంవత్సరముకంటె నెక్కువ

కాల మొక్కతరగతిలోనే యుందురు. ఉపాధ్యాయుడీటి బాలుర విషయము తల్లిదండ్రులతో మాటలాడి బాలుర విద్య భంగముకాని విధమున వాడు బడికివచ్చులాగున జేయవలయును. బడికి గ్రమముగా వచ్చు బాలురు రెండేండ్లొక తరగతిలోనున్న యెడల నది యుపాధ్యాయుని లోపముగా నెంచవలసియుండును.

చదువుముగింపకయే కొంతమంది బాలురు బడినివిడుచుట నుపాధ్యాయులు గమనింపవచ్చును. అందులకుఁ గారణము జేవియని యుపాధ్యాయులు తెలిసికొనవలయును. కొందఱుబాలురు వయస్సు మీరిన తర్వాత బడిలో జేరినందున వారు మధ్యలోనే బడి విడుచుచుందురు. కావునఁ దగినవయస్సుననే బాలురను బడికిఁ బంపుడని యుపాధ్యాయులు తల్లిదండ్రులను హెచ్చరించుచుండ వలయును. బడికి గ్రమముగ రాక, పాఠములను నేర్చుకొనక, యొక్కొక్క తరగతిలో రెండేండ్లుండుటవలన గొందరు బాలురు విసిగి బడిచాలించుకొందురు. బడివేళలు తమకు సరిపోనందున గొందఱును, ఇంటియొద్దఁ దమ తల్లిదండ్రులకు సాయము జేయుటకై కొందరును, బడి చాలించుకొనువారు గలరు. ఇట్లు బాలురు బడిచాలించుకొనుటవల్ల వారిని గుఱించి వ్యయముచేసిన డబ్బును, నుపాధ్యాయుల శ్రమయు వ్యర్థమై పోవును. కనుక నుపాధ్యాయులు కారణముల నన్నింటిని గమనించి బాలుర తల్లిదండ్రులతో ముచ్చటించి తమ చేతనైనంతమట్టునకు బాలురు చదువు ముగింపకయే బడివిడువకుండునట్లు చూడవలయును.

విద్యావేతనముల రిజిష్టరు:—పాతశాలలో జదువుజాతులకు జెందిన కొంతమంది బాలురకు దొరతనమువారు ద్రవ్యసహాయము చేయుదురు. అట్టిసహాయము పొందుట కర్హులెవరని యుపాధ్యాయుడు గమనించి యట్టి బాలురపక్షమున ఇచ్చే స్పెక్టరుగారికి దరఖాస్తుల నంపవలయును. వారికిచ్చు సొమ్మును వారికందజేసినట్లు చూపుట కీపట్టి నుంచవలయును.

బడిలోని సామానులు, పుస్తకములు, బోధనోపకరణములు వీనిని అనగా నర్హులసహాయముతో గొనిన వానిని వ్రాసియుంచుట

కొక పట్టి యుండవలయును. (అనుబంధము చూడుము) బడి భర్తీ కాలమున నిది డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారికిఁ జూపబడవలయును.

బడిలోని వస్తువులజాబితా యని వేతొక పట్టి యుండవలయును. దీనిలో బడియందలి వివిధములగు వస్తువులు నొక్కొక్క రకమున కెన్నియున్నదియు వ్రాసి యుంచవలయును.

ప్రకటనల పుస్తకము:— ప్రధానోపాధ్యాయుఁడు పాఠశాల లోనివారికిఁ బంపు ప్రకటన లన్నియు నిందులో నుండవలయును.

ఉత్తర బ్రత్యుత్తరముల కట్ట:— ప్రధానోపాధ్యాయుఁడు బడి మేనేజరునకుఁ గాని డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరునకుఁ గాని వ్రాయు లేఖల ప్రతులను, వారియొద్దనుండి వచ్చు నుత్తరములును; బడికి సంబంధించిన యితరములైన ఉత్తర బ్రత్యుత్తరములును నిందులో నుండవలయును.

ప్రావిడెంటు ఫండు చందాలపట్టి:— పాఠశాలలోని యుపాధ్యాయులు ప్రతినెలకుఁ దమతమ ప్రావిడెంటు ఫండునకుఁ జెల్లించు మొత్తములును, మేనేజమెంటువారు చెల్లించు మొత్తములును తపాలాఫీసు బ్యాంకిలోఁ జెల్లించబడినవని చూపు ముద్రగల పట్టిక లీవట్టిలో నుండవలయును. వీనినిన్నింటిని భద్రముగఁ గుట్టి యుంచవలయును. ప్రావిడెంటు ఫండునకుఁ జెందిన యితర పట్టిలుకూడఁ గొన్ని యున్నవి. ఇవి యన్నియు మేనేజరునొద్ద నుండును.

కాలనిర్ణయ పట్టికలు:— ఇవి ప్రతి పాఠశాలలో నుండవలయును. ప్రతి తరగతి గదిలోను నాతరగతి బడిదినములలో నేగంట కేపని చేయవలసినదియు నీ పట్టిక చూపును. అన్ని తరగతులకుఁ జెందిన కాలనిర్ణయ పట్టికలు ప్రధానోపాధ్యాయుని యొద్ద నుండవలయును.

పాఠ్యగ్రంథములపట్టి, పాఠ్యప్రణాళిక (సిలబసుల) పట్టి:— పాఠశాలలో నొక్కొక్క తరగతి యొక్కొక్క పాఠమున కేదో

గ్రంథములు చదువుచున్నదియు మొదటిపట్టి చూపును. ఒక్కొక్క పాతములో నేయే విషయములను బోధింపవలసినదియు పాఠ్యప్రణాళిక తెలియఁ జేయును.

ఆదాయ వ్యయముల పట్టిక:— ఇది యన్ని పాతశాలలలో నవనర ముండకపోవచ్చును. దీనిలోఁ బాతశాలకు వచ్చు సామగ్రింతయైనదియు, నది యేవిధముగ వ్యయమైనదియుఁ జూపు వివరములుండును.

సంవత్సరము పొడుగునను బడిలెక్కలను జూపు పత్రములు (సంవత్సరపు రిటర్నులు) సామాన్యముగఁ బ్రతి బడినుండియు సిద్ధముచేసి ఉపాధ్యాయులు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరునకు బంపవలసియుండును. వారు సిద్ధముచేసిన ప్రతి పత్రికయొక్కయుఁ బ్రతి నొకదానిని దమ పాతశాలలో తాముంచుకొనవలయును.

బడి రిజిష్టరు, రికార్డులు చాల ముఖ్యములగు గ్రంథములగుట చేత వాని నుపాధ్యాయులు బలమగు ననుపరేకు పెట్టెలోనుంచి భద్రము చేయవలయును. అట్లుంచినచో నవి చెదలు, చిమ్మెటలు మొదలగువాని కాహారము కాకుండును.

ప్రశ్నలు

- (1) పాతశాలలలో రిజిష్టరు, రికార్డులు, వీని నెందుల కుంపవలయును ?
- (2) ప్రవేశము విడుదల పట్టియొక్క ప్రాముఖ్యముమి? ఒక విద్యార్థియొక్క నికరమైన పట్టిక తేదీని యుపాధ్యాయు డెట్లు సంపాదించ గలడు ?
- (3) ఇరువదిమంది బాలురుగల యొక తరగతికిఁ బ్రవేశము విడుదల పట్టిని సిద్ధముచేయుము.
- (4) ఒక బడిలోని బాలుఁడు వేటొక పాతశాలలోఁ జేరఁదలచినపు డతడట్టి పత్రికను దాను జేరఁగోరుచున్న పాతశాలలో జూపవలయును ? దానిని దెప్పించుకొనఁగల విధ మేది ?
- (5) ఇదివఱకున్నూ నున్న పిల్లల జనాభా పట్టివలని లాభము తెల్పి ?
- (6) హాస్కీలు పట్టివలని ప్రయోజనములను చెబుచును ?

13. విద్యావిషయిక శాసనములు

మద్రాసురాజధానిలోని ప్రాథమికవిద్య

1. ప్రాథమిక పాఠశాలల యధికారులచేతను (మేనేజమెంటు)
2. విద్యావిషయిక సలహా సంఘములచేతను (అడ్వైజరీ కమిటీలు)
3. విద్యాశాఖకుఁ జెందిన ఇన్ స్పెక్టర్ల చేతను నిర్వహింపబడుచున్నది.

ఇట్లు ముత్తైఱుంగులైన నిర్వాహకులును దొరతనమువారిచేతఁ జేయఁబడిన శాసనములు, నిబంధనలు, విధులు, చట్టములు వీని ననుసరించి ప్రాథమికవిద్యను నడుపవలసి యున్నారు. ఆ శాసనములును, విధులును :

- (1) మద్రాసు ఎడ్యుకేషనల్ రూల్సులోను,
- (2) 1920 సంవత్సరపు మద్రాసు విద్యావిషయిక శాసనములోను,
- (3) పై విద్యాశాసనమునకు సంబంధించిన చట్టములలోను,
- (4) ప్రాథమిక పాఠశాలల 'రికగ్నిషన్ అండ్ ఎయిడ్' ను గురించి 1939 సంవత్సరపు ఆగష్టులో వెలువడిన ప్రభుత్వపు నిబంధనలోను,
- (5) ద్రవ్యసహాయమును గూర్చిన నిబంధనావళిలోను,
- (6) పాఠశాలల పరీక్షల నిబంధనావళిలోను నున్నవి. వీని నన్నింటి నీ గ్రంథమునఁ జర్పించుట కవకాశములేదు. కనుక వానిలోఁ బ్రధానములయిన చట్టములుమాత్ర మిచ్చటఁ బేర్కొనబడి యువసరమయిన చోటులలో నట్టి చట్టముల యావశ్యకతను గుఱించి తెలియఁజేయ బడును.

1. సామాన్య శాస్త్రములు

1. మద్రాసురాజధానిలోని పాఠశాలలన్నియు 'పబ్లిక్' పాఠశాలలనియు, 'ప్రైవేటు' పాఠశాలలనియు రెండు విధములు,

పల్లికు పాతశాలలన(గా దొరతనమువారు విధించిన నియమముల ననుసరించి విద్యావిధానమును సాగించునవి దొరతనమువారి నియమముల ననుసరింపనివి ప్రయివేటు పాతశాలలు. పల్లికుపాతశాలలు దొరతనమువారియొక్కగాని, స్థానికసంస్థలయొక్కగాని యాజమాన్యమున సాగుచున్నయెడల నవి పల్లికు మేనేజిమెంటుక్రింద నున్నవనియు, నేదో యొక స్వతంత్రసంఘముగాని, వ్యక్తిగాని వానిని నడుపుచున్నయెడల నది ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు క్రింద నున్నవనియుఁ జెప్పబడును.

2. రాజధానిలోని విద్యాయంతయుఁ గళాశాల విద్యయనియు, ఉన్నత విద్యయనియు, ప్రాథమిక విద్యయనియు మూఁడుభాగములు. మొదటిది కళాశాలలలోను, రెండవది యున్నత పాతశాలలలోను, మూడవది ప్రాథమిక పాతశాలలలోను నడుపబడుచున్నవి. ప్రాథమిక పాతశాలలన(గా ప్రాథమికవిద్యనమాత్రము గఱపుచున్నవి. ఇట్టి పాతశాలలలో నొకటినుండి యెనిమిదివఱకుఁ దరగతు లుండవచ్చును.

3. ఈ పాతశాలలో విద్యాశాఖవారు నిర్ణయించిన ప్రణాళికల ననుసరించి విద్య నేర్పఁడవలయును.

4. పల్లికు మేనేజిమెంటు క్రింద నున్న పాతశాలలలో నేదో యొక మతమును మాత్రము బోధించు మతవిద్యను నేర్పరాదు. కాని కొన్ని నియమముల ననుసరించి యిట్టి విద్య సాగుట కేర్పాటులున్నవి.

5. సామాన్యముగ ముప్పదిమంది విద్యార్థులు గల యొక్కొక్క తరగతి కొక్కొక్కరు చొప్పున నుపాధ్యాయు లుండవలయును. ముప్పదియైదుగురుకంటె నెక్కువమంది విద్యార్థులున్నచో నిద్దఱుపాధ్యాయు లుండుట మంచిది.

6. పల్లికు మేనేజిమెంటు క్రింద నున్న ప్రాథమిక పాతశాలలో నీ క్రింది బడిజీతములను వసూలుచేయవచ్చును.

	కలక బాలురకు	బాలికలకు
మొదటితరగతి	0-1-0	0-0-6
రెండవ ,,	0-1 0	
మూడవ ,,	0-2-0	0-1-0
నాల్గవ ,,	0-3-0	
ఐదవ ,,	0-4-0	
ఆఱవ ,,	0-6-0	0-2 0
ఏడవ ,,	0-7-0	
ఎనిమిదవ ,,	0-8-0	

జిల్లావిద్యాశాఖాధికారి యనుమతితో పై రేట్లను మార్చవచ్చును. మహమ్మదీయుల నుండియు, నిమ్నజాతుల నుండియు, వైనజాపిన రేట్లలో నగముమాత్రము వసూలుచేయవచ్చును.

7. టీకాలు వేయించుకొని యుండని విద్యార్థులను బడిలో జేర్చుకొనరాదు.

8. విద్యార్థులు రాజకీయములలోఁ బ్రవేశింపరాదు. విద్యార్థులను సద్బ్రత్తియందుఁ జెంచుటకుఁ బాఠశాలాధికారులు తగిన చట్టములను జేసి యమలుజరుపవచ్చును. తప్పుచేసినవారిని దండించుటకు సైతము చట్టములను జేయవచ్చును. విద్యార్థులను తప్పుద్రోవలలో నడపించు యుపాధ్యాయులు దండనకుఁ బాత్రులగుదురు.

9. స్థానిక సంస్థలకుఁ బ్రాథమిక విద్యావిధి యొకటి యుండవలయును. దానికిఁ గొన్ని నియమముల ననుసరించి పన్నుల మూలమునను, బడిజీతముల మూలమునను, దొరతనము వారిచ్చు సొమ్ము మూలమునను ధనము లభించును. ఈ ధననిధినుండియే స్థానికసంస్థలు ప్రాథమిక విద్యను బోషింప వలయును.

10. ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు క్రిందనుండు ప్రాథమిక పాఠశాలలకు సర్కారునుండి ద్రవ్యసహాయము గొన్ని చట్టముల ననుసరించి దొరకును. ఆ చట్టములు వేటొకచోట జెప్పబడినవి.

11. తాలూకావిద్యావిషయకసలహా సంఘములు:—పాత శాల లెచ్చట స్థాపించవలయును. ఏపాతశాల కెట్టి ప్రత్యసహాయ మియ్యదగును. అను విషయమును సర్కారు విద్యాశాఖాధికారులే నిశ్చయము చేయవలయును. కాని యావిషయములలో వారికి సలహా నిచ్చుటకును, తాలూకాలోని ప్రాథమిక విద్యను వృద్ధిబొందించుట కను ప్రతితాలూకాలోను విద్యావిషయములను సలహాసంఘము తేర్పడియున్నవి. ఆ సలహాసంఘములకు తాలూకాలోని శాసన సభా సభ్యులును, జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగాని లేక జైన్ ప్రసిడెంటుగాని యొకరును, తహసీలుదారును, డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరును, కలెక్టరు గారిచే నియమితులైన ముఠిగొండరును సభ్యులుగా నుండురు. డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారే దీనికి గార్యదర్శిగా నుండురు.

12. ఒకపాతశాలలో నొకదినము కనీస మయిదు గంటల కాలము పాతశాలపని జరుగనిచో నాదిన మా పాతశాలకు “సంపూర్ణ పాతశాలాదినము” కాజాలరు. కాని, ఒక్కొక్కసారి రెండున్నర గంటలకాలము చొప్పున రెండుదినములు జరిగిన పని యొకసంపూర్ణ పాతశాలాదినముగా నెంచబడును. చిన్న తరగతులలో బడికాలమందు దగిన విశ్రాంతియుండవలయును ప్రతిపాతశాలయు సంస్కృతమునకు 220 దినములు బడిపని చేయవలయును. ఏదేని కారణముచేత బడి మూసివేసిన యెడల నానగతి ఇన్ స్పెక్టరుగారికి జెలుపవలయును.

13. పాతశాలలో నొక్కొక్క విద్యార్థికి 9½ చదరపుటలు గల చొప్పున గూర్చుండుస్థల ముండవలయును. పాఠముల బోధనమునకు బడిలో దగిన యువకరణము లుండవలయును.

14. విద్యార్థుల బడివయస్సునుగూర్చిన నియమము:

మహమ్మదీయ బాలురకు 6 నుండి 13 ఏండ్లవరకుగాని 5 వ తరగతి చాటువరకుగాని,

మహమ్మదీయేతరులకు 6 నుండి 12 ఏండ్లవరకుగాని, 5వ తరగతి చాటువరకుగాని,

మహమ్మదీయ బాలికలకు 6 నుండి 11 ఎండ్ల వఱకుగాని, 5 వ తరగతి ముగించువఱకుగాని,

మహమ్మదీయ బాలికలకు 5 నుండి 10 ఎండ్ల వఱకుగాని 5 వ తరగతి ముగించువఱకుగాని యుండవలయును. విశేష సందర్భములలో విద్యాశాఖాధికారి యీవఱకు స్థూలము మార్పుచేయవచ్చును.

2. పాఠశాలల 'రికగ్నిషన్'కు సంబంధించిన చట్టములు

1. పాఠశాలలను నూతనముగ నొకచోట స్థాపించుటకుగాని ప్రాతపాఠశాలలలో నొకతరగతిని గ్రొత్తగఁ జేర్చుటకుగాని యనుమతి నిచ్చుటకును, దానికి ద్రవ్యసహాయ మిచ్చుటకును నధికారము జిల్లాలోని విద్యాశాఖాధికారులకుండును. ఈవిషయమున తాలూకా విద్యావిషయక సలహాసంఘములు విద్యాధికారులకు సలహా నియ్యవచ్చును. (ఏని నిర్మాణము పైనఁ జెప్పబడినది.)

2. ఎడైన నొకప్రదేశమున గావసినన్ని ఎయిడెడ్ పాఠశాలలుండినయెడల పాఠశాలలను స్థాపించుటకు స్థానిక సంస్థల కనుమతి యయ్యబడదు. అట్లే యొకప్రదేశమున గావలసినన్ని పాఠశాలలున్నప్పుడచ్చట నూతనముగ నొకపాఠశాలను స్థాపించుటకు పైబేట మేనేజిమెంటున కనుమతియయ్యబడదు. ఇక స్పెక్టర్ల సెలవు పొందనిదే యొక పాఠశాలలో నదనముగఁ దరగతుల నేర్పఱుపరాదు.

3. నూతనముగఁ పాఠశాలను స్థాపింపగోరువారు జిల్లా విద్యా శాఖాధికారిగ రికి డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారిగుండా తమ దరఖాస్తు సంపుకొనవలయును. ఆయన దానిని దనయభిప్రాయములతో సలహా సంఘకార్యదర్శి కంపును. ఆయన దానిని సలహా సంఘము నెదుటఁ బెట్టును. వారికిని డి. ఇ. బి. గారికిని సభిప్రాయభేదములు కలిగినయెడల ను దై రెక్టరుగారిచే బరిష్కారము చేయబడును.

4. పాఠశాలను స్థాపించిన నాటినుండియు దానికి రికగ్నిషన్ ఇయ్యబడును. కాని పాఠశాలను స్థాపించుటకుఁ బూర్వము విద్యాధికారుల యనుమతిఁ బొందకుండినను, లేదా కొన్ని జాతుల విద్యా

ర్థుల కందుబాటులో లేనిచోటున నీ పాతశాలయున్నను దానికి రికగ్నిషన్ ఇయ్యబడదు.

5. తాత్కాలికముగ రికగ్నిషన్ పొందిన వారా తాత్కాలికపు రికగ్నిషన్ పరిమితి పూర్తికాకమునుపే మఱల రికగ్నిషన్ కొరకు దరఖాస్తు చేయవలయును.

6. పోషక పాతశాలలలో (ఫీడింగ్ స్కూల్స్) దప్పప్రతి ప్రాథమిక పాతశాలలోను కనీసము మొదటి యయిదు తరగతులుండవలయును. అయిదవ తరగతికిఁ బైతరగతులలో నొక్కొక్క దానిని బ్రత్యేకపు రికగ్నిషన్ ఉండవలయును.

7. రికగ్నిషన్ ఈక్రింది నియమముల ననుసరించియుండును.

ఉపాధ్యాయులు సామాన్యముగ బోధనాధ్యవస్థిత్వమును బొందినవారై యుండవలయును. అయిదవ తరగతి యున్న బడులలోఁ బ్రధానోపాధ్యాయుఁడను, 6, 7, 8 తరగతుల యుపాధ్యాయులును సెకండరీ ట్రైనింగు పొందినవారై యుండవలయును. ఉపాధ్యాయ పదవికిఁ తగనివారిని బడిలో నుపాధ్యాయులుగ నుండనిచ్చిన యెడల నట్టి బడికి డైరెక్టరుగారు రికగ్నిషన్ ఇయ్యరు. లేదా ఉన్నచోట గొట్టివేయుదురు.

8. ప్రతి యుపాధ్యాయునకు నొక 'టీచర్స్ సర్వీసు రిజిష్టరు' ఉండవలయును. దానిలో సతని యోగ్యతలు, పనిని గూర్చిన వరకులు, జీతముల వివరము ఇవివ్రాసి యుంచబడవలయును. వీనిలో సిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరుగారు సంతకము చేయవలయును. ప్రావిడెంటు ఫండునకును, జరిమానాలకును దప్ప వుటి దేనికిఁ గని యుపాధ్యాయుని జీతమును గోయరాదు.

9. పాత్యగ్రంథ నిర్ణాయక సంఘమువారి యనుమతిని బొందిన వానినే తప్ప నితర గ్రంథములను పాతశాలలలోఁ బాత్యగ్రంథములుగ నుపయోగింపరాదు. మరబోధ కుపయోగించు గ్రంథముల నీ

నియమము బాధింపదు. పాఠశాలలో నేయే తరగతుల కేయే గ్రంథముల నుపయోగించు చున్నదియు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారికి సంవత్సరారంభముననే తెలుపవలయును. పాఠ్యగ్రంథములను రెండేండ్లకు లోపుగా మార్చరాదు. మార్చవలయుచో జిల్లావిద్యాధికారి యనుమతి బొందవలయును.

10. పాఠశాలలో నుంచవలసిన రిజిస్ట్రును గుఱించియు బాలురను బడిలోఁ జేర్చుకొనుటను గూర్చియు గల నియమములు వేతొక చోట వివరింపబడియున్నవి.

11. అయిదవతరగతిగాని, యంతకంటె జైతరగతిగాని ముగించిన విద్యార్థి కొదనచో డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారు జైరెక్టరుగారి నియమముల ననుసరించి యట్టి విద్యార్థికి లీవింగు సర్టిఫికేటు నియ్యవచ్చును.

12. పాఠశాలలోఁ బాఠములు బోధన బాలుర మాతృభాషలోనే జరుగవలయును. పాఠశాలలో నేర్చు పాఠములు దొరతనము వారు ప్రచురించిన ప్రణాళిక ననుసరించి యుండవలయును.

13. కులమునుబట్టి కొందరు విద్యార్థులను జేర్చుకొన నొల్లని పాఠశాలలయొక్కయు, సముజాతులకుఁ జెందిన విద్యార్థులు లేని పాఠశాలలయొక్కయు, సర్కారు చట్టముల ప్రకార ముపాఠ్యాయులకు ప్రావిడెంటుఫండు నేర్పఱుప నొల్లని పాఠశాలల యొక్కయు సర్వీసు రిజిస్టరులోఁ జూపినప్రకార ముపాఠ్యాయులకు జీతములియ్యని పాఠశాలలయొక్కయు రికగ్నిషన్ కొట్టివేయఁబడును.

ద్రవ్యసహాయమును గూర్చిన చట్టము

1. గ్రాంటు వివరము:—

	సంవత్సరమునకు రేటు	
	ఉపాధ్యాయ శిక్షణకు	ఉపాధ్యాయ శిక్షణకు
	పొందినవాడు	పొందినవాడు
లోయర్ గ్రేడ్ ఉపాధ్యాయుడు	రూ 61-0-0	రూ 108-0-0
హయ్యర్ గ్రేడ్	రూ 108-0-0	రూ 151-0-0
సెకండరీ గ్రేడ్	రూ 114-0-0	రూ 212-0-0
ఎల్. టి. గ్రేడ్	రూ 212-0-0	రూ 272-0-0

ఉపాధ్యాయశిక్షణము పొందినవాడనగా దొరతనమువారి “ట్రైనినింగుమూలా లీవింగు నర్టిఫికేటుపరీక్ష”లో గృతార్థుడైన వాడని యర్థము. లేదా యూనివర్సిటీవారి ఎల్. టి. పరీక్షలో, గృతార్థుడైనవాడని యర్థము. వైనబాపిన గ్రాంటులకు ‘అసెస్సుమెంట్ గ్రాంటు’ అనిపేరు.

2. ఏబడిలోగాని బాహర మొత్తపు సరాసరి దిన సంఖ్య యిరువదికంటె దక్కువైనచో నాబడికి గ్రాంటు లేదు.

ఒకరి కంటె నెక్కువమంది యుపాధ్యాయులుండు బడిలో సరాసరి హాజరుసంఖ్యలోని ప్రతి ఇరువదిమంది విద్యార్థులకును నొక యుపాధ్యాయునికి గ్రాంటు ఇయ్యబడును.

ఒక్కరికంటె నెక్కువమంది యుపాధ్యాయులుండుబడిలో సరాసరి హాజరుసంఖ్యలోని ప్రతి యిరువదిమందివిద్యార్థులకును నొక యుపాధ్యాయునికి గ్రాంటు ఇయ్యబడును. సరాసరి హాజరు సంఖ్య యిరువదియైనచో $1\frac{1}{2}$ ఉపాధ్యాయులకును, ముప్పదియైనచో $1\frac{1}{2}$ ఉపాధ్యాయులకును ఈచొప్పున గ్రాంటు వేయబడును. ఈచట్టము వనసరించి గ్రాంటును వేయనపుడు 4, 5 తరగతులలోని ప్రతియిద్దఱు బాలురను ముగ్గురుగా లెక్కింపబడుదురు. కాని రెండొక్క కంటె

నెక్కువ కాల మొకేతరగతిలో నుండిన బాలురును, నయిదేండ్ల కంటె తక్కువ వయస్సుగల బాలురును ఈ లెక్కలో కేర్పబడరు.

3. గ్రాంటు పొందుట కర్హత యున్న సంఖ్యకంటె నెక్కువ మంది యుపాధ్యాయు లొకబడిలో నున్నయెడల వారి -నీ క్రింది వరుసప్రకారము గ్రాంటున కర్హత లేకుండ చేయవలయును.

- (ఎ) ట్రైనినింగు పొందని లోయర్ గ్రేడ్ ఉపాధ్యాయుడు
 - (బి) " " హయ్యర్ గ్రేడ్ "
 - (సి) " పొందిన లోయర్ గ్రేడ్ "
 - (డి) " పొందని సెకండరీ గ్రేడ్ "
 - (ఇ) " పొందిన హయ్యర్ గ్రేడ్ "
- లేదా పట్టపరీక్షనిచ్చిన ట్రైనినింగు పొందని యుపాధ్యాయుడు.

(ఎఫ్) ట్రైనినింగు పొందిన సెకండరీ గ్రేడ్ ఉపాధ్యాయుడు.

(జి) ఎల్. టి. ట్రైనినింగు పొందిన యుపాధ్యాయుడు.

4. ఏదేని యొక పాఠశాలలో

- (ఎ) నర్సాలులు, క్రమశిక్ష, పాఠముల బోధన, విద్యార్థుల కూర్పుండుస్థలము, బోధనోపకరణములు వీనియందు లోపములున్నయెడలను,
- (బి) విద్య ముంగివకయే విద్యార్థులు బడి చాలించుకొనినను, లేదా యొకే తరగతిలో నొకటికంటె నెక్కువ సంవత్సరములు బాలురున్నను,
- (సి) బడివిగములు చాలకపోయినను,
- (డి) టీకాలు వేయించుకొనని బాలురు బడిలోనున్నను,
- (ఇ) రాజకీయసభలకు బడికట్టడముల నుపయోగించినను,
- (ఎఫ్) సాత్వ నిర్ణయకసంఘమువారి యామోదమును బొందని గ్రంథములను బడిలో వాడుచుండినను,

(జ) బాలికాపాతశాలలో: బురుషులు పాఠ్యాధ్యాయులుగాఁ బనిచేయుచున్నను,

ఇట్టి పాతశాలకు రావలసిన గ్రాంటులో నొక నాలుగవ వంతు వఱకు గ్రాంటును జిల్లా విద్యాశాఖాధికారిగారు తగ్గింపవచ్చును.

5. ఏదేని యొక పాతశాలలోని రిజిస్ట్రలో నబద్ధమున ప్రాసినను, బాలుర హాజరును గుఱించిగాని, యుపాధ్యాయులను గుఱించిగాని యనత్యములను ప్రాసినను నట్టి పాతశాలకు రావలసిన గ్రాంటులో నగమువఱకు విద్యాశాఖాధికారిగారు తగ్గింపు చేయవచ్చును.

6. ఒక పాతశాలలోని బోధకాపద్ధతులు మిగుల శ్రేష్ఠముగ నుండినను, శరీరవ్యాయామపు టేర్పాటులు చక్కనివైనను, బాలురను వారి భావిజీవితములకు సిద్ధముచేయు వృత్తిశిక్షణ ముండినను నట్టి పాతశాలకు జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి రావలసిన గ్రాంటులో నూటికి ఇరువయ్యైదు చొప్పున గ్రాంటును హెచ్చింప వచ్చును. కాని ఇట్టి హెచ్చింపు,

(1) ఒంటరి యుపాధ్యాయు డుండు పాతశాలకుగాని.

(2) అయిదు తరగతులును లేని పాతశాలకు గాని.

(3) మూడింట నొక పాలుకంటె నెక్కువమంది శ్రమినింగు కాని యుపాధ్యాయులుండు పాతశాలకుఁ గానియుండదు.

7. గ్రాంటుపరీక్ష కాలమునను, తదితర సమయములలోను, డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుగారు దర్శించినప్పుడును ఉన్నతస్థితినిబట్టి యాన యాబడికి గ్రాంటును సేఫారసుచేయుచు, బరీక్ష రిపోర్టును జిల్లా విద్యాశాఖాధికారిగారికిఁ బంపవలయును. ఆయన తాలూకాలోని పాతశాలలలో నొక్కొక్కదాని కెంత గ్రాంటు నియ్యనగునో తెలుపుచు నొక పట్టిని సిద్ధముచేసి దానిని నలహాసంఘ కార్యదర్శికి బంపవలయును. నలహాసంఘమువారి యభిప్రాయములను గనుఁగొన్న

పిదప ఆయనగా రే బడికెంత గ్రాంటు వేయవలసినదియు నిశ్చయము చేయుదురు. అట్లు నిశ్చయము చేసినపిదప నిధముచేసిన పట్టికను డైరెక్టరుగారి కంపుదురు. ఈ గ్రాంటులను “అస్సైండ్ గ్రాంటు” అందురు. పిదప సామ్యున్న కొలది మొదట నుత్తమ శ్రేణిలోని పాఠశాలలకును, పిదప మధ్య శ్రేణిలో జేసిన వానికిని, జవరను సభ మశ్రేణికి జేసినవానికిని గ్రాంటుల వియ్యవలయును.

8. సామ్యు చాలనందున నొకనంవత్సర మియ్యనిగ్రాంటు లను విద్యాధికారులు డైరెక్టరు సెలవు లేకయే యేపాఠశాలకుఁగాని యియ్యరాదు.

9. ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు క్రిందనుండు బడులలో బనిచేయు నుపాధ్యాయులకు వచ్చిన గ్రాంటులో నూటికి ఎనుబదియైదింటికిఁ దక్కువగాకుండ మేనేజిమెంటు వారియ్యవలయును. మిగిలినసామ్యులు మేనేజిమెంటు బడిలోని వ్యయముల కుపయోగించు కొనవచ్చును.

10. పాఠశాల కియ్యవలసినదిగా నేర్పబడిన గ్రాంటులనుసయి తముతగిన కారణమున్నచో జిల్లావిద్యాధికారిగా రియ్యకపోవచ్చును. అట్టిగ్రాంటులను కోర్టుమూలముగా వసూలుచేయుటకు వీలుండదు.

11. నూతనముగ పాఠశాలను స్థాపించిన వారుతమబడులకు ద్రవ్యసహాయము నిమిత్తమయిన దరఖాస్తులను సెప్టెంబరు మొదటి తేదీలోపల డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారికిఁ బంపుకొనవలయును. అట్టి దరఖాస్తులను జిల్లావిద్యాధికారిగారు పరిశీలించి దేనికి ద్రవ్యసహాయ మియ్యవలసినదియు నిశ్చయింతురు.

12. ఇద్దఱు ట్రయినింగు పొందిన యుపాధ్యాయుల కొక్కఁడు చొప్పున ట్రయినింగు పొందని యుపాధ్యాయులు పాఠశాలలలో నుండువచ్చును.

13. జిల్లావిద్యాధికారి గ్రాంటులను బడిమేనేజరునకుఁ బంప వచ్చును. లేదా నూటి కెనుబదియైదు వంతుల చొప్పున నుపాధ్యాయునికే యిచ్చి మిగిలిన పదునైదువంతులు మేనేజిమెంటు వారికిఁ

జెల్లింపవచ్చును. కాని గ్రామములో నన్నిజాతులకు నందుబాటులో లేని స్థలములలోనుండు పాతశాలలకును, కులతత్వమును బట్టి కొందఱు బాలురను జేర్చుకొన నిరాకరించు పాతశాలలకును, నర్వీను రిజిష్టరులోనున్న మరతులప్రకారము జీతముల నియ్యని, లేదా తగిన కారణము లేకయే యుపాధ్యాయులను బనిలోనుండి తొలగించిన పాతశాలలకును గ్రాంటు లియ్యబడవు.

14. ఉపాధ్యాయులెవ్వరుగాని శాసనసభల యొక్కయు స్థానిక సంస్థలయొక్కయు నెన్నికల కభ్యర్థిలుగా నుండరాదు. తాము ఓటరులైనయెడల ఓటునిచ్చు విషయమునందప్ప మతేవిధముగాని యెన్నికలలో బాల్గొనరాదు. ఎన్నికలను జరుపుటకు ధనసహాయముగూడ జేయరాదు.

అనుబంధము 15 లో జూపినయట్టి విధమున బ్రతి ప్రాథమిక పాతశాల మేనేజరును నా పాతశాల నెలసరి లెక్కల పత్రమును దర్వాతనెల పదునైదవ తేదీలోపల డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారికిఁ బంపవలయును.

పైన వివరించిన చట్టములు 'టీచింగు గ్రాంటు'లకుఁ జెందినవి. టీచింగుగ్రాంటు అనగా సుపాధ్యాయుల పోషణార్థమై నర్చారు వారిచ్చు ధనసహాయము.

టీచింగుగ్రాంటు లేక దొరతనమువారు బడిసామానులు, బోధనోపకరణములు, పుస్తకములు సయితము కొనుటకు బడులకు గ్రాంటుల నిత్తురు. వీనిని పొందగోరువారు మే నెల మొదటి తేదీలోపలఁ దమ పాతశాలలకుఁ గావలసిన సామానులు, పుస్తకములు మున్నగువానిని గుర్చిన వివరములను దమ దిరఖాస్తులతోఁ గూడ జిల్లా విద్యాధికారిగారికిఁ బంపుకొనవలయును. వస్తువుల వెలలో నగమునకు మించకుండ జిల్లా విద్యాధికారిగారు ధనసహాయ మియ్యగలరు. అట్టి ధనముతోగొన్న వస్తువులపట్టికను విద్యాధికారులు గ్రాంటు పరీక్షకు వచ్చినపుడు వారికిఁ జూపవలయును. పాతశాలల నిర్మాణమునకు పైతము దొరతనమువారు గ్రాంటులనిచ్చుటయు గలదు.

ప్రశ్నలు

- (1) 'పబ్లిక్' పాఠశాలలకును 'ప్రైవేటు' పాఠశాలలకును, 'పబ్లిక్ మేనేజ్మెంటు' నకును, 'ప్రైవేటు మేనేజ్మెంటు' నకును భేదమేమి?
- (2) ప్రాథమికవిద్యయనగా నేమి?
- (3) నీ వొకప్రాథమికలో నొక పాఠశాలను స్థాపింపకమునకు మీ చేయవలయును? దానికి 'రికగ్నిషన్' కొనుగడు జల్లావిద్యాధిశిక్షకు దరఖాస్తు ప్రాయము.
- (4) తాలూకా పిద్యాపియింగ్ సంఘసంఘముయొక్క పనిలను వరింపుము.
- (5) ఒక మంచి బడిలోని సరాసరి వాడరుంఖ్య నీ కథముగ నన్నది ఒకటవ తరగతిలోని సంఖ్య 35. రెండవ తరగతిలో సంఖ్య 21 మూడవ తరగతిలోని సంఖ్య 21 నాల్గవ తరగతిలోని సంఖ్య 18. అయినవ తరగతిలో సంఖ్య 19. బడిలో నైదుగురు పాఠ్యాయులు కలరు ప్రధానోపాధ్యాయుడు నెకండరీ గ్రేడు ప్రెయింగును, తక్కిన నలుగురు హయ్యర్ గ్రేడు ప్రెయింగును బొందినవారు. ఆ బడికి గ్రాంటును నిర్ణయము చేయుము.
- (6) ఈక్రింది మాటలను విశదపఱచుము.
 1. సంపూర్ణ పాఠశాలాదివము
 2. అసైన్డ్ గ్రాంటు, అసైన్డ్ గ్రాంటు.
 3. 'రికగ్నిషన్', 'ఎయిడు'.
- (7) ఏయే సందర్భములలో నొక బడియొక్క రికగ్నిషన్ కొట్టివేయబడవచ్చును?
- (8) ఉపాధ్యాయులు స్థానికసంస్థల యెన్నికలలో బాల్గొనరాదనుటకుఁ గారణములను వ్రాయుము.

14. ఉపాధ్యాయ సంఘములు

గ్రామములలో ప్రాథమిక పాఠశాలలయందుఁ బనిచేయు నుపాధ్యాయులకుఁ దమవృత్తికి సంబంధించిన నూతనవిషయములను దెలిసికొను సదుపాయములు సామాన్యముగ నుండవు. బోధనాభ్యసనపాఠశాలలలో నేర్చుకొన్న విషయములను గాలక్షమమున మఱచి జోదురు. పిదప దుష్టములగు బోధనాపద్ధతులతో బేరునకు మాత్రముపకరణము లనదగు వస్తువుల నాశ్రయము చేసికొని బాలురకుఁ

బాతములను నేర్పుచుండురు. బాధనాపద్ధతులకు సంబంధించిన నూతన విషయములను నేర్చుకొనటకు సాధ్యము. కవశములు లుండవలయును. ఒక్కొక్కప్పుడు విద్యార్థులు డైరెక్టరుగారు విద్యకు సంబంధించిన సమస్యలపై సుసాధ్యముల యభిప్రాయమును తెలిసికొనుగోరును. తమ యభిప్రాయములు తెలుపుట కట్టిసమయములందు సాధ్యము లొక సంఘముగ గూడి రావలసి యుండును. ఉపాధ్యాయులు తమకుఁ గల కష్టములనుగూర్చి సమాలోచనలు జరిపి వానిని దొలగించుకొను మార్గముల నన్వేషించుటకు నయితే మనశాశము లుండవలయును. అట్టి యవకాశము లుపాధ్యాయులకుఁ గలిగించు నుద్దేశముతోనే యుపాధ్యాయసంఘములు నెలకొల్పబడి యున్నవి.

ఒక్కొక్క తాలూకాలోఁ గాని, లేక యొక్కొక్క రేంజిలోఁ గాని యొకదాని కొకటి మిక్కిలి సమీపముగ నుండు కొన్ని గ్రామముల కొకటి చొప్పున నీయుపాధ్యాయసంఘము లేర్పడియున్నవి ఏదైన నొక మునిసిపాలిటి యున్నయెడల దానితోఁ గలసి రమారమి యేఁబదిపాతశాలల కొక్కటి చొప్పున నీ సంఘము లున్నవి. ఈ సంఘముల కాయాతాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ సంఘము లనియు, లేదా రేంజి ప్రాథమికోపాధ్యాయ సంఘము లనియు పేరు.

అన్ని ప్రాథమిక పాతశాలలలోను బనిచేయు సుపాధ్యాయులందఱు పురుషులుగాని, స్త్రీలుగాని యాయా ప్రదేశముల కేర్పడిన యుపాధ్యాయ సంఘములలోఁ జేరవలయును. పాతశాల మేనేజరుగఁ బనిచేయు సుపాధ్యాయులు కూడ నీ సంఘములలోఁ జేరవలసినదే. ఉపాధ్యాయేతరు లీ సంఘములోఁ జేరరాదు.

ఈ సంఘమున కా ప్రదేశమునఁ గల సీనియరు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగాని, జూనియరు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగాని యధ్యక్షుడుగా నుండును. సభ్యులు తమలోనుండి యొక కార్యదర్శిని, కోశాధికారిని నెన్నుకొనవలయును. ఈ యద్యోగుల నియామక మధ్యక్షుని యామోదమును బొందవలయును. సంఘసమావేశ చర్యలను గార్య

దర్శి యొక పట్టికలో వ్రాసియుంచవలయును. వీని సభ్యత్వము సరి చూచి సంతకము చేయవలయును. నెలకొక పర్యాయ మీ సంఘ ము గ్రామము లన్నింటికి నట్టవలయు నందు గ్రామమున సమావేశము కావలయును. ఆసమావేశమున అంతకుఁ బూర్వపు సమావేశములోఁ గాని, లేక సంవత్సరారంభమున గాని యేర్పాటు చేసియున్న విధ మున గార్యక్రమము జరుపవలయును. తగిన కారణము లేక యే వరు సగ రెండు సమావేశములకు రాని యుపాధ్యాయు లధికారుల దండ నకుఁ బాత్రులగుదురు. ప్రైవేటు మేనేజ్మెంటు క్రింద నుండు పాఠ శాలలో పనిచేయు నుపాధ్యాయుల నీ విషయమునుబట్టి దండించుటకు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారి కధికారముగలదు. ఈ సంఘపుఁ బని గూర్చిన వార్షిక నివేదికను సంఘ కార్యదర్శి సంఘాధ్యక్షునిమూల మున జిల్లావిద్యాశాఖాధికారిగారికిఁ బంపవలయును. జిల్లా విద్యాధి కారిగారి రిట్టి నివేదికలను డైరెక్టరుగారికిఁ బంపుదురు. ఆయన వీనిని గూర్చి తన వార్షిక నివేదికలో వ్రాయును.

ఉపాధ్యాయ సంఘముల పని:- ఈ సంఘ సమావేశములలో ఇన్ స్పెక్టరు, ఉపాధ్యాయులు తెలిసికొనవలసిన యనేక విషయము లనుగూర్చి వారికి బోధింతురు. ఒక్కొక్కప్పుడు వారు ప్రాథమిక విద్యాశాసనములోని కొన్ని భాగములను, వానికి సంబంధించిన నిబం ధనలను వివరింతురు. లేదా దొరతనమునుండియు డైరెక్టరునుండియు, నిలర విద్యాధికారుల నుండియు రిజిష్టరు, సాంవత్సరిక లెక్కలు మున్నగు వానిని సిద్ధపరుపవలసిన పద్ధతులను గూర్చియు వచ్చిన ఆజ్ఞా పత్రములను వివరింతురు. కాబట్టి యుపాధ్యాయులు పైని వివరించిన విషయములనుగూర్చి తమకు సంబంధముగాని, చిట్కాలు గానియున్న యెడల వానిని సమావేశమునకు ముందుగనే సంఘ కార్యదర్శిచేతి కిచ్చినచో నతఁడు వానిని ఇన్ స్పెక్టరుగారి కందఁ జేయును. ఆయన యా విషయములనుగూర్చి యుపాధ్యాయు లందఱితోను ముచ్చ టించి సంబంధములను దొలగించి చిట్కాలను విడదీయును.

ఈ సమావేశములో నుపాధ్యాయులకు ముఖ్యముగ బోధనా పద్ధతులను గూర్చిన సంగతులను నేర్చుకొనుట కవకాశము లందును. ప్రతి సమావేశములోను నేదోయొక బడిపాఠమును నేర్పు పద్ధతులను గూర్చి యుపన్యాస ముండును. దీనిని అనుభవజ్ఞులగు నుపాధ్యాయు లిత్తురు. ఉపన్యాసముతోఁ బాటు నూదిరి పాఠ మొకటి యుండును. దాని మూలమున నా పాఠమును నేర్పు పద్ధతు లుపాధ్యాయులకుఁ బ్రదర్శింపబడును. పాఠ మయినది పాఠములోని పద్ధతి యుండలి ముఖ్యభాగముల నుపాధ్యాయుఁడు సంఘసభ్యులకు వివరించి వారడుగఁగల ప్రశ్నలకు సమాధానములు నిచ్చును. కావున నుపాధ్యాయులు బోధనాపద్ధతులను నేర్చుకొనుట కుపాధ్యాయ సంఘము సమూల్యావకాశముల నొసఁగు చున్నవి.

సంఘ సమావేశములలో నుపాధ్యాయుడు చర్చల మూలమున నేర్చుకొనఁగల సంగతుల నేకములుకలవు. వానిలోఁ గొన్నింటి నిచ్చుట బేర్కొనవలసి యున్నది. బడి జరుగవలసి సకాలము, సెలవు దినముల విషయములోఁ గొందఱు గ్రామస్థుల కోర్కెలను దృష్టి పరచలేక యుండవచ్చును. అట్టి కష్టము, నితర పాఠశాలల వారెట్లు గడపిరోయని సంఘసమావేశములో తెలిసికొనవచ్చును. మఱియు నితరపాఠశాల లో బడిపాఠపద్ధతి, విద్యార్థుల శుభ్రత, దుస్తుల శుభ్రత, బడి యలంకరణము మున్నగువాని కెట్టి యేర్పాటులు చేయుచున్నదియు నుపాధ్యాయు లొకరి కొకరు చెప్పకొనవచ్చును. చదువుముగింపక యే బడిచాలించుకొను విద్యార్థులను బడిలో నిలుపుటకున, బాలుర తల్లిదండ్రుల సంఘముల నేర్పాటు చేయుటకును, నవి జయప్రదముగ జరుగుటకును, నొక్కొక్క యుపాధ్యాయుఁడెట్టి యేర్పాటులు చేయుచున్నదియో తెప్పకొని యొక్కొక్కరి యనుభవ మవలన నితరులు మేలుపొందవచ్చును. మఱియు సంపూర్ణ పాఠశాలలు, అసంపూర్ణ పాఠశాలలు, ఒంటరి యుపాధ్యాయుఁడుగల పాఠశాలలు—దీనియందు బడిపనిని నిర్విఘ్నముగ నాగించు పద్ధతులు, వానియందుపయోగింపఁదగు కాలనిర్ణయపట్టికలు మున్నగు విషయ

ముల నొకరివలన నొకరు నేర్చుకొనుటకును దమకు తమకు గల చిక్కులకుఁ దగిన సమాధానము పొందుటకును ఉపాధ్యాయసంఘములు గ్రామోపాధ్యాయులకుఁ జక్కని యవకాశముల నొనఁగించును. బడి తోటలను బెంచుటలో నొక్కొక్క గ్రామపాఠశాలలో నెట్టిపద్ధతు లవలంబించఁ బడుచున్నవో యనియు, తోట స్థలము, కంచె, యెరువులు, విత్తనములు, నీటివసతులు, విద్యార్థులందు జేయవలసిన పని మున్నగు సాధముల నాయా పాఠశాలలలోని సహోపాధ్యాయులెట్లు నిర్వహించుచున్నారో యనియు, సుపాధ్యాయసంఘ సమావేశముల మూలమునఁ దెలిసికొనుటకు సభ్యుల కవకాశములున్నవి. అట్లే చేతిపనలకు సంబంధించిన యంశముల నఁగా నా తాలూకాలోఁ జౌకగ లభించు ఆకులు, పీచులు, నారలు మున్నగు ముడిపదార్థము లెవ్వియనియు, వానిని చేతిపనులకు సిద్ధపఱచు విధాన మెద్దియనియు, వానిలో నే పదార్థములతో నే తరగతుల శెట్టి చేతిపనినిఁ జేయింప వలసినదియు సుపాధ్యాయులు తెలిసికొనఁగలరు. వీనినిబట్టిచూడ సుపాధ్యాయ సంఘము లుపాధ్యాయుల కత్యంత ప్రయోజన కరములగు సుండ్రులవని తెలియుచున్నది.

ఆశ్వాసకోపన్యాసతరగతులు:—అంతియగాక యీ యుపాధ్యాయసంఘము లాశ్వాసకోపన్యాస తరగతులు (రిఫ్రెష్ కోర్సుల) కేర్పాటులుచేసి యుపాధ్యాయులకు దోడ్పడుగలవు. అట్టితరగతులు సామాన్యముగ సంవత్సరాంతమున కెండువారముల పర్యంతముగాని నాలుగువారముల పర్యంతముగాని జరుపవచ్చును. వీనిలో సుపన్యాసముల నిచ్చుటకు జిల్లావిద్యాధికారులకు, సుభవజ్ఞులును, బండితులునగు సుపాధ్యాయులను రప్పించి ప్రాథమిక పాఠశాలలలోని బాలురకు వాచకము, లెక్కలు, ప్రకృతిచారములు, భూగోళము మున్నగు వానిని నేర్పుటకుఁగల యుత్తమ పద్ధతులను గూర్చిన యుపన్యాసముల నిష్పింపవలయును. ఈతరగతులలో సుపన్యాసములేగాక బాలురకు నేర్పవలసిన యొక్కొక్క పాఠము వారికి సుబోధ మగునట్లు చేయుటకుఁ గావలసిన నానావిధములగు సుపకరణముల సుపాధ్యాయుల

యులు తమకుఁ దాము సిద్ధము చేసికొనఁట కేర్పాటులను జేయవలయును. అట్టి తరగతులకు వచ్చు నుపాధ్యాయులు సిద్ధము చేసికొనఁదగు నుపకరణములలోఁ గొన్ని యీ దిగువ సూచించఁబడినవి.

వాచకము నేర్పుటకు. — చిత్రపులు. వ్రాసిన కార్డులు, వానిపేరులు గల కార్డులు, మానవతనమునఁ దుపయోగించదగు త్వరితపుటట్టలు (ఫ్లాష్ కార్డులు), ఉబ్బెత్తక్షరములు గల యట్టలు, అట్టలపై నినుకపోసి సిద్ధముచేసిన పల్లపు అక్షరములు, అట్టలలో నుపయోగింపదగు మాటలు గల యట్టలు మున్నగునవి, గణితము నేర్పుటకు అంకెలకు నరికిడిన చిత్రములుగల యట్టలు, నాలుగు మూత్రముల సూచించుట కనువగు నట్టలు, మట్టిపూసఁగ చిత్రము, పుల్లలట్టలు, త్రాసు, మట్టితో చేసిన తూనిక రాళ్ళు, అట్టలతో చేసిన కొలత పాత్రలు, కొలత బద్దలు మున్నగునవి.

ప్రకృతిపాఠము నేర్పుటకు : సామాన్య జంతువుల అవయవములు అనఁగా కొమ్మలు, పాదములు, వీని చిత్రములు, పెళ్ళులముక్కలు, కాళ్ళు మున్నగు వాని చిత్రములు, కీటకముల యవస్థలను జూపు చిత్రములు, విత్తనములు మొలకెత్తుట, ఆకుల యవస్థరిక, ప్రకాండములోని భాగములు, పుష్పములోని భాగములు, వీని జూపు చిత్రములు.

భౌగోళము, చరిత్ర నేర్పుటకు : ఋతువులనుగూర్చిన చిత్రములు, మైదానము, పీఠభూమి, కొండ, పర్వతము, ద్వీపము, ద్వీపకల్పము, నదీముఖము మున్నగువాని చిత్రములు, కాలచక్రము.

కథలు నేర్పుటకు చూపవలసిన చిత్రములు: వీనినన్నింటిని జక్కఁగ సిద్ధముచేసికొనఁట మిగులఁ బ్రయోజన కరముగ నుండును.

ఇట్టి తరగతులను సంవత్సరాంతమున నేర్పాటుచేయుట వలన నుపాధ్యాయులు నూతన సంవత్సరములోఁ దమ తమ పనుల నుత్సాహముతోను, నేర్పుతోను జేయఁ గలుగుదురు.

పఠనసంఘములు:—ఇవియు సుపాధ్యాయసంఘముల యాజమాన్యముననే జరుపఁబడవచ్చును. వీని యుద్దేశమును బ్రయోజనమును నీ క్రిందివిధమున నుండును. ఉపాధ్యాయసంఘములో జేరిన యుపాధ్యాయులు నలుగురో యైదుగురో యొక్క పఠనసంఘముగా నేర్పఱుపఁబడవలయును. ఈ సంఘము ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించిన సమస్యలలో నొక్కొక్క మాసమునకుఁగాని లేక మూడు మాసములకుఁగాని యొకదానిచొప్పున నేర్పరచుకొని దానిని గూర్చిన వివరముల నన్నింటిని సేకరించి వానిని సాకల్యముగ జర్పించి తాము చేసిన కృషివిధానమును, దానిఫలితము నొక్కొక్క నివేదికయందుఁ బొందుపరచి నియమిత దినమున దాని సుపాధ్యాయసంఘ సమావేశమున కర్పింపవలయును. సమావేశమైన యుపాధ్యాయులును దానిని జదివి, యందలి విషయములను చర్చించి తాము వెంటనే యాచరణములోఁ బెట్టగల యంశములపై తీర్మానములఁ జేసికొని యా చొప్పున నడుచుకొనవచ్చును. లేదా విద్యాధికారులకు విన్నపము లంపుకొనవలసిన యంశములు కలిగినయెడల నా చొప్పునఁ జేయవచ్చును. జిల్లాలోని విద్యావ్యాప్తి, దానికిగల యవకాశములు, ఆటంకము, ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నేర్పవలసిన పాఠములలో నొక్కొక్కదానికి గావలసిన యుత్తమోపకరణములు, బడి ఆటవలములు, విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల సంఘములు, జిల్లాలోని ప్రాథమిక పాఠశాలలకుఁ దగిన చేతివసులు, చదువు ముగింపకయే బడివిడుచు బాలురు, పెద్దల విద్య మున్నగునీ యీ పఠనసంఘములు విచారింపఁదగిన యంశములలో జేర్కొనవచ్చును.

విద్యావిషయక ప్రదర్శనములు:—ఇవియు సుపాధ్యాయ సంఘములచేత నేర్పరుప బడవచ్చును. ప్రతి గ్రామము లోని పాఠశాలయు నా గ్రామములోని విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులును తిరితరులును జూచి యానందించుట కాపాఠశాలయందే ప్రదర్శనములు జరుపవచ్చును. కాని యుపాధ్యాయ సంఘముచే నేర్పఱుపఁబడు విద్యా

ప్రదర్శనములు తాలూకా కంఠటికో లేదా జిల్లా కంఠటికో చెంది న్నవై యుండవలయును.

ఇట్టి ప్రదర్శనముల నేర్పఱుపఁ దలచు నుపాధ్యాయసంఘము సకాలముననే తన యత్నమున గూర్చి విద్యాధికారులకును, జిల్లా లోని పాఠశాలల యధికారులకును దెలిపి ప్రదర్శనమున కెట్టివస్తువులు సిద్ధముచేసి పంపవలయునో తెలిప వలయును. నిర్ణీతకాలము నకుముందే ప్రదర్శనమునకుఁ బంపబడు వస్తువుల నన్నిటిని భద్రము చేసి యుంచవలయును. ప్రదర్శనమును దమసంఘమునకుఁ జెందియు న్నట్టియు ప్రదర్శనమునకు వలయు గృహవసతి గలిగినట్టియు కేంద్రమునందు జరుపవలయును. అట్టి ప్రదర్శనమును దెలుచుటకును, విద్యా విధానమున దమకు గల యనుభవముచే నితరుల నుత్సాహ పంతులుగఁ జేయుటకును దగిన విద్యావేత్తలను రిప్పింప వలయును. అట్టి ప్రదర్శనమునకు వచ్చు ఉపాధ్యాయుల కందరకు నది నూతనాభిప్రాయములను గలిగించి నూతనోత్సాహమును బుట్టించునదియై యుండవలయును. మఱియు నా ప్రదర్శనము జిల్లాలోని యుపాధ్యాయులు విద్యకొఱకు చేయుచున్నకృషిని బ్రకటించునదియై యుండవలయును.

ఈ ప్రదర్శనములలో నుపాధ్యాయులేమి, బాలులేమి సిద్ధము చేసిన నానావిధవస్తువులను గొన్ని తరగతులుగ భాగించి చూపవచ్చును. పాఠశాలలలో బాలురకు నేర్పు వాచకము, గణితము, ప్రకృతిశాస్త్రము మున్నగు పాఠములను నేర్పునపు డుపయోగింపఁ దగు సుపకరణము లొక్కొక్క పాఠమునకుఁ జెందినది జేర్చేయుగ నుంచనగును. చేతివనులలో బంకమట్టిపని, గ్రహపని, నారలును, పీచులును మున్నగువానితోఁ జేసినపని-వీని నన్నింటిని బ్రత్యేకముగ ప్రదర్శనము చేయవచ్చును. ప్రదర్శనమునకుఁ దేబడిన వస్తువులలో సుత్తమమయిన పని పెద్దలచే నంగీకరింపఁబడిన వానిని సిద్ధముచేసిన పాఠశాలలకును, లేదా వ్యక్తులకును యోగ్యతా పత్రములనో, పాఠిలోపికములనో యివ్వవలయును. ఇట్టి ప్రదర్శనములు ప్రతిజిల్లాలోను సంవత్సరమున కొకతూరి యైనను జరుగుట యాజిల్లాలోని విద్యకు నిగుటఁ బ్రోత్సాహకరముగ నుండుననుటకు నందియములేదు.

ఇతర ప్రదర్శనములు:—వస్తుప్రదర్శనము లేగాక యితర విధములైన ప్రదర్శనములను సయిత ముపాధ్యాయ సంఘము లేర్పఱుపవచ్చును. అట్టి వానిలో నాటకములు, వ్యాయామము, బాలభటోద్యమము, బడిలో సిద్ధపఱచు వస్తువులు- ఇట్టివానిని జేర్చవచ్చును.

ఉపాధ్యాయసంఘము పనిచేయు ప్రదేశమునందలి పాఠశాలలలోని విద్యార్థులు నాటకములను సిద్ధముచేసికొని వచ్చి సంఘ కేంద్రమున వానిని బ్రదర్శింపవచ్చును. ఇట్టి నాటక ప్రదర్శనముల మూలమునఁ బాఠశాలలో సంగీతము, నాట్యకళ సజీవములై వెలయఁగలవు.

అప్పుడప్పుడు సంఘమునకేక సమయమున నేదేని యొక పాఠశాలలోని విద్యార్థులు డ్రీల్లు, పాటలడ్రీల్లు, నానావిధములైన ఆటలు, ప్రాణాయామ పరిశ్రమలు మున్నగువాని నుపాధ్యాయ సంఘమెదుట బ్రదర్శించుటచే నా సంఘమునకుఁ జెందిన యుపాధ్యాయు లందఱును నిట్టి వ్యాయామములో నంతకుముందు తమకు దెలియని విషయములను నేర్చుకొనగలరు.

బాలభటోద్యమ మిప్పుడే మన గ్రామపాఠశాలకుఁ బ్రాకుచున్నది. శరీరవ్యాయామ ప్రదర్శనములవలెనే బాలభటోద్యమముగల యొక పాఠశాలలోని తోడేలు కూసల (వుల్ఫ్‌బిస్) గుంపు చేయగల నానావిధములయిన పనులను ప్రదర్శింప గలిగినచో నితర ఉపాధ్యాయులలో నిట్టి శిక్షణమును బాలుర కొనగటకు తాహము తప్పక కలుగగలదు. అట్లే యాప్రదేశములోని పాఠశాలలో నున్న ప్రతి తరగతిలోను; విద్యార్థులు చేతిపని తరగతులలో జేయుచున్న నానావిధ వస్తువుల నుపాధ్యాయ కేంద్రమునందు బ్రదర్శింప గలిగిన యెడల నుపాధ్యాయు లొకరివలన నొకరు సూతన విషయములను దప్పక నేర్చుకొనగలరు.

పాఠశాల లొకదాని కొకటి తోడ్పడుట:—గ్రామములోని ప్రాథమికపాఠశాల లొకదానితో నొకటి సహకారము నల్పుటవలన

వానికి బల మధికమై యవి జాతీయజీవితమున నొక సంస్థగా నుండగలవు. ఈనహకారము పలువిధములుగ నుండవచ్చును. గ్రామ పాత శాఖలు సామాన్యముగ నాధిక దుస్థితికి లోనై పాతముల బోధనము నకుఁ గావలసిన యుపకరణములలోఁ గొన్నింటిని వెల్ల యధికమైనందున గొననేక యుండును. అట్టి యుపకరణములలో భూగోళపాతములను నేర్పుటకుఁ బనికివచ్చు 'టెల్యూరియన్' 'అరేరీ' యంత్రవనియు, శరీర శాస్త్రమును బోధించుట కుపయోగించు చిత్రపటములును, నస్థిపంజరమును జేరియున్నవి. ఒక యుపాధ్యాయ సంఘము పనిచేయు ప్రదేశమునకున్న పాత శాఖల లన్నియుఁ గలసి యిట్టి యుపకరణములను దెప్పించుకొనవచ్చును.

అంతియగాక ప్రాథమిక పాత శాఖలోని బాలుర దేహములను దూఁచుటకు గావలసిన తూకపుయంత్రమును, బాలుర శ్వాస శక్తిని గొలువగల యంత్రమును, విద్యాధికులు నాటకములను బ్రదర్శించుటకుఁ గావలసిన తెరలు, దుస్తులు, నికర సామానములు పాత శాఖల లన్నియు నుమ్మడిగఁ దెప్పించి యుపాధ్యాయసంఘ కార్యదర్శి యొద్ద నుంచుకొని వంతులప్రకారమును, అవసరమును బట్టియు పానిని వాడుకొనుచుండవచ్చును.

పిలువగల పుస్తకములు, పత్రికలు మున్నగువానిని గొనుట విషయములో కూడ నిట్లే పాత శాఖల లొకదానితో నొకటి కలసి పనిచేయవచ్చును. అంతియగాక పాత శాఖలు పటముల పుస్తకములను (ఆల్బములు) సిద్ధముచేసి, తమపుస్తకము నితర పాత శాఖలకు బంపి యచ్చటి పుస్తకములను దాము దెప్పించుకొని నూతన విషయములను నేర్చుకొనవచ్చును. వ్యాసరచనయందేమి, యువవ్యాసముల నిచ్చుటయందేమి పాత శాఖలకంటె నితరములయిన పాత శాఖలను గూర్చి నేర్చుకొనవచ్చును.

తమ శాఖాశాలో నారోగ్యవారమును జయప్రదముగ జరుపుటకు వలయు నాటకప్రదర్శనములు చేయుటయందును, అరోగ్య

సూత్రములను గ్రామస్థులకుఁ దెలియఁజేయుటయందును, బాటలు పాడుచు, నూరేగింపులు నల్పుటయందును బాతశాల లొకదానితో నొకటి నహికారము నలుపఁగలవు.

అక్షరజ్ఞులము ప్రాథమికవిద్యయొక్క యుద్దేశములలో బ్రధానమైనది కనుక “విద్యావారము” నాచరించుటకు తాలూకాలోని ప్రాథమిక పాతశాల లన్నియుఁ గలసి యా వారము నెట్లుజయప్రదముగ నాచరింపఁయునో యని సమాలోచనలుజరిపి తూవారము పొడుగునను విద్యావిషయిక నాట్యప్రదర్శనములు, ఊరేగింపులు, ఉపన్యాసములు, పాటలు మున్నగు వాసమూలమున గ్రామములోని విద్యను సూర్చి యానక్తిని బుట్టించుట కె.తయుఁ గృషి చేయుఁ గలవు. వత్తియు బెద్దలకు సైత మిప్పుడు త్వరితముగఁ జదువు నేర్పు కొనుట కుండెడి పద్ధతులను ప్రచారమూలమున వారికి దెలియ జేయవచ్చును.

పాతశాలలో రెడ్ క్రాసు సంఘములను స్థాపించియున్నచో, సంవత్సరములో నప్పుడప్పు డొక కేంద్రమునఁగూడి తత్సంబంధమైన శిక్షణము పొందవచ్చును. లేదా ప్రపంచములో నెచ్చటనైన నాపద తటస్థించి యున్నయెడల నచ్చటి జనులకుఁ దమ సానుభూతిని దెలుపుచు సంక్షేమమును బంపుటకును, లేదా తమ శక్తికొలది సామ్యమును బంపుటకును బాతశాల లొకదానితో నొకటి గలిసి పని చేయవచ్చును. అట్లే బాలభటోద్యమశాఖ లున్నయెడల నా యుద్యమమునకుఁ జెందిన విద్యార్థులెల్లరు రెండుమూడు మానవుల కొకసారి యొక కేంద్రస్థానమునఁ గూడి తమ తమ నాయకులక్రింద దమ తమ శిక్షణ విధానమును బ్రకటించవచ్చును. ఆటలు పాటలు మున్నగువాని బ్రదర్శించుటయందును వారందఱు నేకమైన పని చేయవచ్చును.

వ్యాయామపు పోటీపందెములు:— గ్రామ పాతశాలలోని విద్యార్థులకు బాహ్యప్రపంచముఁ జూపుటను, బాతశాల లొండొరటితోఁ బోటీలు చేసి తమ బలాబలములు తెలిసి కొనుటకును ఇతర బాలురతోఁ బందెములు వేసి పెద్దల మెప్పుఁ బొందుటకును శరీర

వ్యాయామమునం దుత్సాహము కలిగించుటకును వ్యాయామపు బోటీలు చక్కనియవకాశముల నొసంగగలవు. అట్టి వ్యాయామపు బోటీల నిరువది పాతకాలలు మొదలు ముప్పని పాతకాలాలవఱకు కొక్కటి చొప్పున నేర్పఱుపవలయును. అట్టి పోటీ పందెములలో గెలుపొందినవారికి బారితోషికములను పైతిమి క్షయవలయును. ఇవి మిగుల విలువగలవిగా నుండనక్కఱలేదు. వీనిని కొనుటకు వ్యయము నిమిత్తమా గ్రామములో నుండు ధార్మికులగు పెద్దలయొక్క గౌరవ సొమ్ము ప్రోగుచేయవలయును అట్టి పోటీల నాయా తాలూకాల లోని ప్రాథమికవిద్యా సలహాసంఘ సభ్యులయొక్కగాని, డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుయొక్క గాని యాజమాన్యమున జరుపవలయును.

ప్రశ్నలు

- (1) ఉపాధ్యాయ సంఘము వలన నేమి ప్రయోజనము P
- (2) నీవు హజరైన యొక యుపాధ్యాయసంఘ సమావేశములో నేమి జరిగినదో వివరింపుము ?
- (3) వునరాశ్వాసకోపన్యాస తరగతి నుకదాని నేర్పాటు చేయుచున్నారను కొనము దానికిఁ బ్రతినిధి కార్యక్రమ మొకటి నిర్దయ చేయుము.
- (4) ఒక గ్రామములో నొక బోర్డు పాతకాలయ, నొక హిందూ ఎయిడెడ్ పాతకాలయ, నొక క్రైస్తవ పాతకాలయ, నొక మహమ్మదీయ పాతకాలయ నున్నవి. అవి యొందొంటివో సహకారము సలపఁగల విషయములను తేల్చి, పద్ధతులను చూచింపుము.
- (5) జిల్లాలో జరుగఁగల యొక విద్యావిషయక ప్రదర్శనమునకు రావలయున నీవు కోరు పండ్రెండు వస్తువుల పేర్లను వ్రాసి యవి రావలయునని కోరుటకు గారణములను వ్రాయుము.
- (6) శరీరవ్యాయామ ప్రదర్శనమునకు నీ వొక పాతకాలలోని విద్యార్థులను దీసి కొని పోవుటకు ముందు వారి కేమిమి నేర్పదవో యొకపట్టి వ్రాయుము.

15. విద్యార్థుల తెలివితగ్గునుగొనుటకుపరీక్షలు

పాఠశాలలోని విద్యార్థులు తాము నేర్చుకొన్న పాఠముల నెంతవఱకు గ్రహించినదియు, నెంతవఱకు జ్ఞాపకముంచుకొన్నదియు దెలిసికొనుట కుపాధ్యాయులు పరీక్షలు చేయుచుందురు. వీనినిగూర్చి యేడవపాఠమునఁ జదివెడిమి. మనదేశములో నీ పరీక్షల ప్రాముఖ్య మంతవఱకు హెచ్చి విద్యావిధానమంతయుఁ బరీక్షల ననుసరించితే నడచుచున్నది.

ఇందుమూలమున విద్య తప్పమార్గమునఁబడి విద్యార్థుల మానసికాభివృద్ధి కంతగాఁ దోడ్పడజాలకన్నది. ప్రాథమికవిద్యను జాతీయపద్ధతుల కనుగుణముగాఁ బునర్నిర్మాణ మొనఁగించుటకుఁ గొంతకాలముక్రిందట నేర్పడిన జర్మీన్ హుస్సేన్ సంఘమువారు మనదేశములోని పరీక్షలనుగూర్చి యిట్లు వ్రాసిరి.

“హిందూదేశములోని పరీక్షల విధానము విద్యను మిగుల బాధించుచున్నది. ప్రస్తుత విద్యావిధానమే లోపభూయిష్ట మైనది. కాని యట్టి విధానములో బరీక్షల కత్యంత ప్రాధాన్య మిచ్చుటవలన విద్యావిధానము మఱింత చెడినది” అని. పాఠశాలలోఁ బరీక్షలు లేకండ మనవిద్య ముందునకు సాగనేరదనియే చెప్పవచ్చును. కాని, పరీక్షలవలనఁ గలుగుచున్న దుష్ఫలితములను మాత్రము తొలగించుటకుఁ బ్రయోసపడఁగలము. పాశ్చాత్యదేశస్థులు పరీక్షలవలన నేర్పడఁగల చెడుగులను గుర్తించియున్నారు. కావున వారు విద్యార్థుల సామర్థ్యమును దెలిసికొనుటకుఁ బరీక్షలను బ్రధానముగా నెంచుట లేదు. మఱియు వారు విద్యార్థుల తెలివితేటలను గనుఁగొనుట కితర సాధనములు సైతము బ్రయోగించుచున్నారు. అసాధనములే విద్యార్థుల తెలివిన గనుఁగొనుట కవయోగింపఁబడుచున్న నూతన పరీక్షలు.

తెలివియనగా నేమి? :—ఒక కుటుంబములో నైదాఱుగురు బిడ్డలున్నయెడల వారందఱు నమానమైన తెలివిగల వారుగా

నుండ రనునది యనుభవము మూలమున నెవ్వరికిఁగాని తెలియఁ గలదు. ఆ బిడ్డలలో నొకఁడు విశేషముగా మాటలాడక యుండును. మఱొకఁడు తనచుట్టునున్న వస్తువులను సరిగాగమనింపలేయు, మాటలను సరిగా వినకయు నుండును. వేఱొకఁడు తనచుట్టునున్న వస్తువులను బాగుగ గమనించుటయేక క వానిఁగూర్చి తిల్లిదండ్రులననేక ప్రశ్నలడగుచుండును. తనకైతానే యాటలను గల్పించుకొని యాడుచుండును. ఇట్టిబాలఁడు సామాన్యముగా నితరబాలురకంటె నెక్కువ తెలివి కలిగివచ్చాడుగ నుండును.

పాతశాలలోని యుపాధ్యాయులుపైతము తమ తరగతులలోని బాలురలో సిట్టి భేదములనే గనుంచు చుందురు. కొందరు బాలురు పాధ్యాయులు చెప్పే పాఠముల నతిశ్రద్ధితముగను, సులభముగను గ్రహింతురు. బాగుగ జ్ఞాపకముంచుకొందురు. తాము జ్ఞాపకముంచుకొన్న సంగతుల నవసరము వచ్చినపుడు పయోగింతురు. మరికొందఱు ఉపాధ్యాయుఁడు బోధించు పాఠములకు ద్వితీయముగ గ్రహింపలేరు. గ్రహించిన దానిని జాలకాలము జ్ఞాపకముంచుకొనలేరు. జ్ఞాపకముంచుకొనలేనివారు తరగతిలో నేర్పిన విషయములను సమయము వచ్చినప్పుడు పయోగింపజాలరని వేఱుగఁ జెప్పనవసరము లేదు. కొందరు బాలురు గణితమునందు గొప్పప్రజ్ఞను గనఁబరతురు. కాని భాష, చరిత్ర మున్నగు పాఠములలో మందముగ నుందురు. అట్లే మరికొందరు భాష, చరిత్ర మున్నగు పాఠములలోఁ జెలివిగ నుందురు, కాని గణితమునందు మిగుల జబ్బుగ నుందురు. మరియుఁ దరగతిలోఁ గొందరు పాఠములలో మిగుల జాటుకుగ నుందురు. కాని, చేతిపనులయందును ఆటలయందును వెనుకఁబడి యుందురు. అట్లే చేతిపనులయందు ప్రజ్ఞగల బాలురు తరగతిలోని పాఠములలో నంత చుటుకుగ నుండరు. ఒక తరగతిలోని బాలుర కందరకు నొకే విధమైన యవకాశములు సాధారణముగ నుండవు. కొంద రన్నవస్త్రములకుఁ దక్కువలేని ధనికుల యిండనుండి బడికివత్తురు. మరికొందరు మిక్కిలి పేదకుటుంబములనుండి వత్తురు. యింటివసతులు సమాన

ముగా లేకపోవుటవలన బాలురు తరగతిలో నగవరచు నభివృద్ధిలోను, డెలివిలోను భేదము బుండుననుట కొంతవరకు సత్యమే. కాని, బాలురందరకును సమానావకాశము బుండును దరగతిలో, గొందరు బాలురు తక్కిన బాలురకంటె సధములుగ నుండుటయు, గొందరు విద్యావసతులు తక్కువగ నున్నను దరగతిలో నెప్పుడును బ్రథములు గనే యుండుటయు, సుపాధ్యాయుల యనుభవము ఇందులకుఁ గారణము వారి తెలివిలోని భేదములేయని యుచున్నాము.

‘తెలివియనఁగా నేమి?’ యని నిశ్చయము చేయుటకు బాళ్ళాత్యపండితులు వాదోపవాదములనుజేసి, నేటికిని నిచ్చితాభిప్రాయమునకు రాజాలకున్నారు తెలివియనఁగా నొకచిక్కును గ్రహించి, దానిని విడదీయుటకై మనస్సును దానిపై శేంద్రియంబు జేయుటయని కొందరును, నూతనపరిస్థితుల కనుగుణముగ నడచుకొనుట యని కొందరును చెందురు. కాని తెలివియనఁగా నొకచిక్కును గ్రహించి దానిని విడదీయ శక్తియని యనవచ్చును. ఇదియే తరగతిలోని బాలురుండుఁ గొంత భేదములతో నున్నట్లు మనము గమనించుచున్నాము. ఆభేదము లెంతవఱివైననో యని మీనము నికరముగా డెలిసికొనఁగలిగిన యెడల తెలివినిబట్టి బాలురను భాగింపవచ్చును. అనఁగా విద్యార్థులలో నొక్కొక్కనియందు సహజముగా నెంత తెలివి యున్నదని మనము తూఁకము వేయగలిగిన యెడల, వారిలో మేధావంతు లెవరైనదియు, సామాన్యపుఁ డెలివితేటలు గలవారెవరైనదియు, మందమతు లెవరైనదియు డెలిసికొనగలము. అట్లు తెలిసికొన్నప్పుడు మందములుగా నున్నవారున్నత పరీక్షలలో నుత్తీర్ణులుగునట్లు చేయుటకు వారి మీద ధనము వ్యయము చేయక తెలివిగల బాలురున్నతవిద్య పొందుటకును, నితరబాలుర కితరమగు విద్య చెప్పించుటకును నేర్పాటులు చేయవచ్చును.

విద్యార్థుల తెలివిని తూఁకము చేయుటకుఁ ప్రయత్నము చేసినవారిలోఁ బ్రథముఁడు ‘ఆల్ ఫ్రెడ్ బై నెట్’ అను నతఁడు. ఇతడు ప్రాచీనవాడు. ప్రాచీనదేశములో మందబుద్ధులగు బాలుర విద్య

కొరకు గొన్ని పాతకాల లేర్పడియుండెను. ఆ పాతకాలలను నడపుచుండిన సంఘములో నీ బై నెటు సభ్యుడుగ నుండెను. ఈ పాతకాలలో జేరు బాలురు వయస్సులో బెద్దవారయ్యు దెలివియందుఁ జిన్నవారుగ నుండిరి. అనుగా వయస్సునుబట్టి యొక బాలుడు పెద్దతరగతిలో నుండవలసినవాఁడయ్యును దెలివినిబట్టి చిన్నతరగతిలో నుండవలసి వచ్చుచుండెడిది. కాని యిట్టి బాలురలో నొక్కొక్కఁడేతరగతికి సరిపోవునో యని బాలుఁడు బడికి రాగఁనే నిశ్చయము చేయవలసి యుండెను. ఆ నిశ్చయము చేయుటకు బై నెట్ మిగుల నాలోచన చేసి చివరకు సామాన్యమైన తెలివిగల బాలు రొక్కొక్క వయస్సులో నేమేమిమాట లాడుదురో, యేయే పనులను జేయుదురో, యేయే యాటలాడుదురో యని కనిపెట్టి యిట్టి పరిశోధనలయొక్క ఫలితముల మూలమున పండబుద్ధులగు బాలుర తెలివిని నిశ్చయింప నెంచెను. ఈపనిలో నతనికి డాక్టరు 'సై మను' అను గాతఁడు మిగుల దోడ్పడెను. బై నెట్ పండితుఁడు కొన్ని యేండ్లు శ్రమపడి సామాన్యమైన తెలివిగల బాలురాయా వయస్సులోఁ జేయు పనులను దెలుపు పట్టి నొకదానిని సిద్ధము చేసెను. ఈపట్టిలో మూఁడేండ్లనుండి పదునైఁదేండ్లవరకును నుండు బాలు రొక్కొక్కని బరీక్ష చేయు విధానము వివరింపఁబడినది.

దృష్టాంతముగ బై నెట్ పట్టిలోనుండి యెనిమిదేండ్ల వయస్సులోనున్న బాలురను బరీక్షించుట కుపయోగింప వలసిన కొన్ని ప్రశ్నల నిచటఁ జూతము.

1. ఈగకును శీతాశోకచిలుకకును గల భేద మేమి? అట్లే రాతికిని, అద్దమునకును, అట్టకును గలభేద మేమి?

2. ఇరువదినుండి యొకటివరకుఁ గల యంకముల సన్నింటిని వెనుకకు లెక్కించుము.

3. (అనంతవార్ణముగ నుండు పటమును జూపి) దీనిలో నేమి కొదువగా నున్నదో చెప్పుము.

ఇట్టి ప్రశ్నలను విద్యార్థి కిచ్చుచు ఉపాధ్యాయుడు గమనింపవలసిన విధులు కొన్ని గలవు. వాని ననుసరించియే యీ పరీక్షలను జేయవలయును. ఈపరీక్షలో నెనిమిదేండ్ల వయస్సుగల బాలుడు కృతార్థుడై యెడల నతడు సామాన్య బాలు డనిపించుకొనును. అట్లు కృతార్థుడగుకాక యేదేండ్ల బాలుడు చేయగల వసులనే చేసి, యేదేండ్ల బాలుని కుండవలసిన తెలివినే యాగవలసిన యెడల, బరిక్షింపవలసిన బాలునివయస్సెనిమిదేండ్లయినను వాని మానసిక వయస్సేదేండ్ల యగును. అదే బాలుడు డొక్కేళ్ల దొమ్మిదేండ్ల వయస్సుగల బాలుడు చేయగల వసులను జేసినయెడల వాని మానసిక వయస్సు తొమ్మిదేండ్లు అగును. ఈ పట్టికబట్టి యెనిమిదేండ్ల బాలుని మానసిక వయస్సుకూడ నెనిమిదేండ్ల యయిన యెడల నట్టి బాలుడు సామాన్య బాలు డనవలయును.

ఒక బాలుని మానసిక వయస్సును సహజవయస్సుతో భాగించి నూటితో గుణించినయెడల నా బాలుని 'తెలివి పరిమితి'ని దెలిసికొనవచ్చును.

ఈ తెలివిపరిమితి యెవరికిఁగాని పడునాతేండ్ల వయస్సుదనుక హెచ్చును. పిదప హెచ్చును. బై నెట్ యొక్క సిద్ధాంతములను బరిశీలించి తెలివి పరిమితిని కనుగొను పద్ధతిని "టర్నెక్" అను పండితుడు కనిపెట్టెను. ఈ తెలివిపరిమితి జీవితాంతపర్యంతము మారక యేకరీతిగా నుండును.

బై నెట్ పరీక్షల నున్నవి యున్నట్లే యిప్పుడంతగా నెవ్వరు గాని వాడుట లేదు. ఈ పరీక్షలలో గావలసిన మార్పులను జేసి యుపయోగించు విధము నిగ్గండు దేశములో బహు అను పండితుఁడును, బాలర్డు అను పండితుఁడును గనిపెట్టిరి. అమెరికా దేశములో వీని నుపయోగించు విధమును టర్నెక్ అను పండితుఁడు కనిపెట్టెను.

బై నెట్ విధానము ననుసరించి యొక్కొక్క బాలుని బ్రత్యేకముగఁ బరీక్షింపవలయును. అట్టి పరీక్షచేయుట కొక్కొక్క బాలునికిఁ గనీసపక్ష మిరువది నిమిషములుగాని, ముప్పది నిమిషములుగాని

కాలము పట్టును. కనుక జాలమంది విద్యార్థులను పరీక్షింపవలసివచ్చు డీ పద్ధతిప్రకారము కొన్ని దినములు కాలము కావలసియుండును. కనుక బండితులు బాలురను గుంపులుగఁ బరీక్ష చేసి వారి తెలివిని గనుగొనుట కేర్పాటులు చేసియున్నారు.

విద్యార్థుల తెలివిని తూకమువేయుట కీ పరీక్షల సంతవఱకు నాధారముగఁ గొనవచ్చునని కొందఱు అడుగుదురు. ఇది యడుగఁదగిన ప్రశ్నయే. ఏలయన : పాతశాలలోఁ గొందఱు బాలురు మిక్కిలి మందముగ నున్నట్లగుపడినను వారు పెరిగి పెద్దవారైన పిదపఁ జక్కని తెలివితేటల నగవఱచినా రనుటకు నిదర్శనము లున్నవి. మన రాజధానిలో ఎన్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షలోఁగాని, ఇంటర్మీడియటు పరీక్షలోఁగాని కృతార్థులు కాఁజాలనివారెందఱింగ్లందు మొదలయిన పాశ్చాత్యదేశములకుఁబోయి, యున్నతవిద్యను బొంది మంచి పట్టములను సంపాదించుకొని రాలేదు? అట్లని, యీ తెలివి పరీక్షలవలనఁ బ్రయోజనము లేదని చెప్పఁజాలము. చిన్నతనములో మొద్దుగనుండి తరువాత గొప్ప తెలివి తేటలగువఱకు బాలురు మిక్కిలి యరుదు. అట్టివారి కీ తెలివి పరీక్షలువర్తించవు. కాని సామాన్యముగఁ జెప్పిన యెడల నీ తెలివి పరీక్షలమూలమున నించుమించు నికరముగ విద్యార్థుల తెలివిని తూకముగ చేయవచ్చునని చెప్పగలము.

తెలివి పరీక్షలన మేలులు:—మన దేశములో ననేక మిషనరీ పాఠశాలలు గలవు. వానిలో బడిస్థలములును, ఉచితవిద్యావేతనములును గొన్నిమాత్రమే యుండును. కాని, ఆ కొన్ని యుచిత విద్యావేతనములకు దరఖాస్తుచేయువారనేకులందురు. అప్పుడు వారిలో నెవ్వరిని బడిలోనికిఁ జేర్చుకొనవలయు ననుప్రశ్న యుదయించును. అట్టి తరుణములలో సామాన్యముగఁ జేయు పరీక్షలను విడిచి, యీ తెలివి పరీక్షలమూలమున బాలుర నేర్పఱచుకొన్నయెడల నట్టి మిషనరీసంఘములవారు చికివిద్యార్థి వేతనములకై వెచ్చఁజెట్టుచున్న ధన మర్హులగు బాలురకొరకై వ్యయము కాఁగలదు. కొన్ని

పాఠశాలలో బాలుర తెలివినిబట్టి తరగతుల నేర్పఱచి పాఠముల నేర్పఱచి పాఠములను జెప్పుట కేర్పాటులున్నవి. అట్టి పాఠశాలల లోని బాలురను దరగతులుగ విభజింపవలసివచ్చుచే పరీక్షలు మిగులఁ బ్రయోజనకరములుగ నుండును. అంతియకాక యీ పరీక్షలమూల మున విద్య నేర్చుట కవకాశములను గల్గింపవచ్చును.

కాని యీ మానసిక పరీక్ష విధానమునఁ బ్రత్యేక శిక్షణము పొందినవారే వీనిని జరుపవలయును. అందఱును వీని నుపయోగింప జాలరు. ఈ పరీక్షలను జరుపుట కెక్కువ కాలము పట్టును. పరీక్ష కులు మిగుల నోర్పుగలవారై యుండవలయును. ఈ పరీక్షలమూల మున నొక బాలుని తెలివి యిట్టిదని దృఢముగఁ జెప్పలేము. ఇది యీ పరీక్షల విధానములోని లోపములు. మన దేశములో నీపరీక్ష లంతవీరివిగా వ్యాప్తిలోలేవు. ఇప్పుడిప్పుడే మనదేశములోని విద్యా వేత్తలు వీని ప్రయోజనమును గ్రహించుచున్నారు. ఇట్టి మానసిక పరీక్షలు వ్యాప్తిలోకి వచ్చినపుడే యిచ్చటి బాలుర తెలివితేటలను నిశ్చయించి, వీరి పురోభివృద్ధికి దగిన విధమున శిక్షణము నిచ్చుటకు వీలగును.

ప్రశ్నలు

- (1) తెలివి యనగా నేమి ?
- (2) బాలుర తెలివిని కనుగొనుటకు ఐదేపరీక్షలు తగిన సాధనము లేవా ? కారణములను వ్రాయుము.
- (3) మానసిక వయస్సు అనగా నేమి ? దానిని నీ తెల్లు నిశ్చయము చేయుదువు ?
- (4) మానసిక పరీక్షలవలని మేలు తెల్పి ?
- (5) బైనెట్ పండితుని జీవితచరిత్రను సంపాదించి చదువుము.

16. తల్లిదండ్రుల తోడ్పాటు

ఒక బాలుడు బడిలో బ్రవేశించినప్పుడే యతని విద్య ప్రారంభమైన దని దలంచుట స్థాపు పొరబాటు బాలుడు పుట్టిన దినమనుండియు నతని విద్య ప్రారంభమగుచున్నది. పుట్టినప్పుడు బాలుడు నిస్సహాయుడై యుయ్యెలలో నుండినపుడే తన చుట్టుప్రక్కలనున్న మనుష్యులను, వస్తువులను గమనించుచుండును. ధ్యమలను విని వాని భేదములను, నర్థములను దెలిసికొనుచుండును. కొన్ని వస్తువులను చూచుచు యాచియుఁ గొన్నింటిని దుచిచూచియు వాని వానికిఁ గల భేదములను గ్రహించుచుండును. కొంచెమెదిగి నడువ గలిగినప్పటినుండియు మాటలాడగలిగి నప్పటి నుండియు బాలుడు సూతన వినయములను దెలిసికొనుట కవకాశము లనేకము లభించును. వానిమూలము ననే బాలుని జ్ఞాన మభివృద్ధిముగ వృద్ధి పొందును. ఈ జ్ఞానాభివృద్ధియే విద్య.

ఈ విద్యను బొందుట కవకాశముల నిచ్చునని గృహమును, అందలి కుటుంబము నని చెప్పవలయును. కుటుంబములో దల్లిదండ్రులు, సన్నదమ్ములు, అక్కచెల్లెండ్రు కలిసి జీవించును. కావున బాలుడు వారినుండి దేహశుభ్రత, దుస్తులశుభ్రత, పెద్దలయెడ గౌరవము, పిన్నలయెడ దయ, తల్లిదండ్రులకు విధేయుడై మెలగుట అన్యోన్యముగఁ బ్రవర్తించుట మున్నగు వానిని దన యింటికడనే నేర్చుకొనుచున్నాడు; కావుననే ప్రతిబాలునికిని వానియిల్లు ప్రథమ పాఠశాల యని యనవచ్చును.

బాలుడు బడిలో బ్రవేశించిన పిదప సైతము జరుగునదేమి? దినమున కైదాటుగంటలు మాత్రమే బడిలో నుపాధ్యాయులకడ నుండును. తక్కిన కాలమంతయు నింటనే యుండునుగదా! ఇంటిలో దగిన వసతులుగాని క్రమశిక్షణముగాని లేకున్నయెడల బడిలో నుపాధ్యాయులు బాలుని యభివృద్ధికై చేసిన కృషి యంతయు వృథము కాగలదు. కుటుంబములో తల్లితండ్రులు జ్ఞానవంతులై తమబిడ్డలను

నీతిమార్గమునఁ బెంచుటకు యత్నించినచో నట్టి తల్లిదండ్రులు ఉపాధ్యాయుల కృషి కెంతయు దోహద మొసగినవారగుదురు. ఈసందర్భమున నారాయణచంద్రవర్మగారు చెప్పినమాటలు గమనింపదగియున్నవి. అవి యేవన : “మన దేశములోని విద్యావిషయిక సమస్యలను గూర్చిన చర్చలలో మన పూర్వుల విద్యాశయములను, పద్ధతులను నీ కాలపు ప్రజలుగ్గడించుట మనము వినుచున్నాము. ప్రస్తుతియువకులలో నన్న చట్టతిరస్కార భావము, ఆత్మనిగ్రహ శూన్యత, విషయభావ రాహిత్యమున కిప్పటి విద్యావిధానమును, నుపాధ్యాయులే కారణమని యాచర్చలయందు గొంద రనుచుండును. కాని విద్యార్థులు పాఠశాలల, కళాశాలల యందే తమ క్షాలము సంతను గడపుట లేదనియు, వారెక్కువకాల మెచ్చట గడపుచున్నారో యట్టి గృహములును మానవసంఘమునుగూడఁ బాఠశాలలేయనియు నట్టివారు గమనింపవలసియున్నది. ఈ సంస్థలును యువకుల యభివృద్ధికిఁ దోడ్పడవలసియున్నవి కనుక నిప్పటికాలమున నున్నయువకుల నైతిక ప్రవర్తనము క్షీణించుటకుఁ బాఠశాలలు కళాశాలల కంటె బానిర కుటుంబములను, మానవసంఘమునే కారణములని చెప్పవలసియున్నది.” బానిర శిక్షణమునకును కుటుంబమునకును సంతయవినాభావసంబంధ ముండుటవలననే యుపాధ్యాయులకుఁ దమ విద్యార్థులయొక్క తల్లిదండ్రుల తోడ్పాటువసర మగుచున్నది.

కనుక నుపాధ్యాయులు తమ విద్యార్థులయొక్క తల్లిదండ్రులను వారి వారి యిండ్లయొద్ద దర్శించి, వారితో సంభాషణల జరిపి వారి పరిచయము కలుగజేసికొనవలయును. ఈ విధముగఁ జాలమంది తల్లిదండ్రులతోఁ బరిచయము కుదిరఁపిమ్మట నుపాధ్యాయుడు వారి నందఱ నొక్కసంఘముగా నేర్పరచుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయును. దీనికే తల్లిదండ్రుల సంఘమనిపేరు.

తల్లిదండ్రుల సంఘము : ఉద్దేశములు:— తల్లిదండ్రుల సంఘముయొక్క యుద్దేశములను వివరింపవలసియున్నది. తల్లిదండ్రులు

గ్రామపాతశాలయందు శ్రద్ధ బూననట్లు చేయుట యీ సంఘముయొక్క మొదటియుద్దేశము. సామాన్యముగా నిక్తాలమున గ్రామములోనిజనుల కచ్చటి పాతశాలయందభిమానము కొంచమైన నుండుటలేదు. పాతశాల తమబాలుర మానసిక నైతికాభివృద్ధికిరక్షింపదనియు, తామెల్లరు శ్రద్ధబూని యది జయప్రదముగఁ బనిచేయునట్లుతోడ్పడవలసియున్నదనియు సిట్టి భావము ప్రస్తుతము గ్రామస్థులలో లేదు. ఇట్టిభావము కలుగజేయుట తల్లిదండ్రుల సంఘముయొక్క ప్రధానోద్దేశమని చెప్పనక్కరలేదు. కొన్ని గ్రామములలోఁ బాతశాల మిక్కిలి చిన్నదగు నింటిలోనుండి, బాలురకు స్థలము చాలకమిగుల గవ్వపడుచుందురు. లేదా బడికిఁ గావలసిన తోటస్థలముగాని, ఆటస్థలముగాని లేక యవస్థలు పడుచుందురు. అట్టిపరిస్థితులలో బాలుర తల్లిదండ్రులు పాతశాలకు వలయు స్థలమును సంపాదించుటకుఁ దోడ్పడుట వారి విధియైయున్నది. మరియు నూతనపాతశాలానిర్వహణమవసరమైనచో నందఱును గలసి దానికిఁ గావలసిన రాళ్ళు, కట్టసామానులు కొనుటకుఁ జందాలనిచ్చియు, నుచితముగఁ బాతశాలాస్థలమునకు ఆ వస్తువులఁ దెచ్చిపెట్టియు సాయము చేయవలయును. గ్రామపాతశాలలు వృద్ధిపొందవలయునన్న డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారు, లేదా మిషనుయిలాకావారు బడికట్టించి కాపాడవలయును. అది మాపని కాదను భావ మంతరింపవలయును. “మాగ్రామములో నున్న పాతశాల మా పాతశాల, దానిని మేము వృద్ధిపొందింపవలసియున్న” దను భావము గ్రామస్థులలో గలుగవలయును. ఇట్టి భావముల గలిగించుటయును, తల్లిదండ్రులు పాతశాలాభివృద్ధికిరక్షింపనిచేయునట్లు చేయుటయును, తల్లిదండ్రుల సంఘముయొక్క ప్రధానోద్దేశము.

తల్లిదండ్రులు బడివయస్సులో నున్న తమబిడ్డల నందరినిఁ బాతశాలకు బంపునట్లు చేయుట యీ సంఘముయొక్క రెండవయుద్దేశము. విద్యార్థులు లేనిచే పాతశాల యుండఁజాలదు. గ్రామములో నున్నవారిలోఁ గొందరకుఁ దమ బిడ్డలను బడికిఁ బంపు నుద్దేశ మేయుండదు. తల్లిదండ్రుల సంఘ మట్టివారినిగూర్చి యాలో

చించి వారును దమ బిడ్డలను బడికిఁ బంపునట్లు చేయవలయును. ప్రస్తుత పరిస్థితులను జూడ నుపాధ్యాయుఁడు తన బ్రతుకు దెరువు నిమిత్తము బాలురను బడికిరమ్మని బ్రతిమాలుకొనునట్లున్నది. తమ బిడ్డలు విద్య నేర్చుకొనుటవలన జ్ఞానవంతులు కాఁగలరను తలంపేమాత్రము తల్లిదండ్రులలో నున్నను వారు తమ బిడ్డలను బడికి తప్పక బంపుదురు గ్రామములోని తల్లిదండ్రులందరు తమతమ బిడ్డలను బడికి బంపునట్లు చూచుటకొక యుపసంఘ మవసరమైనచో తల్లిదండ్రుల సంఘముఁటి యుపసంఘమును దనలోనుండి యేర్పరుపవలయును. బాలురు బడికిఁ గ్రమముగఁ బోవునట్లు చేయుట మూలమునఁ దల్లిదండ్రుల సంఘము పాఠశాల కెనలేని యుపకార మొనరించిన దగును.

బడిలో బాఠములబోధనకుఁ గావలసిన వసతులను గల్పించుట మూఁడవ యుద్దేశము. పాఠశాల మేనేజమెంటు వారి ధనాభావము చేతనో, యశ్రద్ధవలననో ప్రస్తుతముండు పాఠశాలలలో నానాములు, వటములు, ఉపకరణములు మున్నగున వెన్నియో కొరతగానున్నవి. ఉపాధ్యాయులు తమ దాఁద్ర్యము మూలమున వానిని గొనలేక యున్నారు. పాఠశాలలోని యుపాధ్యాయుల మూలమున నట్టికొరతలను గూర్చి తెలిసికొని తల్లిదండ్రుల సంఘములు వానిని సేకరించుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయును. ఇట్టి యుపకరణములు తెచ్చి యిచ్చి నందువలన మాకేమియు రాదు గదా యని వారు తలంపరాదు. మరియుఁ బ్రకృతి పాఠముల బోధనసందర్భమున విద్యార్థులు జంతువులనుగాని తోటలోని మొక్కలనుగాని, యెరువులుచేయు పద్ధతులను గాని గమనింపఁ గోరినచో వారి కట్టివసతులను గల్పింపవలయును. విద్యార్థులు చిత్రమున్నగు పాఠములను నేర్చుకొనునపుడు దగ్గరనున్న గ్రామములకో లేదా వనములకో వెళ్ళుట యవసరమైనపుడు సాధ్యమైనంతవరకు వాహనముల నేర్పర్చియు నితరవిధములగు సౌకర్యములను గల్పించియు బాలురకుఁ దోడ్పడుట యీ సంఘముల యుద్దేశము. పాఠశాలలోని గ్రంథాలయమునకు గ్రంథముల నిచ్చియు, బాలురు బాలభటోద్యమమునఁ గాని రెడ్ క్రాస్

సంఘములోఁగాని చేరి తమ యవసరవ్యయములకు సొమ్ము సేసి నపుడు వారికి దానిచ్చియు, తల్లిదండ్రులు పాతశాలలకుఁ దోడ్పడవలసియున్నాఁగలరు.

పాతశాలయొక్క యుద్దేశములు నెరవేరుటకుఁ దోడ్పడుట నాలుగవ యుద్దేశము. బాలునియొక్క శారీర మానసిక నైతిక శక్తులను వృద్ధిపొందించుటకుఁ బాతశాల పాటుపడును. ఈ యుద్దేశములను తల్లిదండ్రుల సంఘము గమనించి యా యుద్దేశమును నెరవేరుటకుఁ దాముచేయవలసిన పనిని వారు సమ్మతముగఁ జేయవలసియున్నారు. బాలుర జేహములు వృద్ధిపొందుటకుఁ తల్లిదండ్రులు దమకుగల యాహారములలో నుత్తమములగు వానిని బడిలోఁజదువుచున్న తమ బాలుర కియ్యవలయును. మరియుఁ బాతశాలకు వేళకు సరిగాఁ బోగలుగునట్లన్నమును దగినవేళకుఁ జేసిపెట్టవలయును. శుభ్రత యవసరముగనుకఁ బాతశాలకు బోవునపుడు ధరించుటకని బాలురకు శుభ్రమగు చుస్తులను తల్లిదండ్రులు ప్రత్యేకముగ నుంచవలయును. ఇట్లు చేయుటవలన దల్లిదండ్రులు పాతశాలయొక్కపనిలో నుపాధ్యాయునికి దోడ్పడినవా రగుదురు. ఉపాధ్యాయుఁడింటియొద్దఁ జరుపవలసిన పాఠముల నిచ్చి యున్నయెడల బాలుఁడు వాని నింటి దగ్గల సిద్ధముచేసికొనునట్లు హెచ్చరికచేసి ఆ సిద్ధముచేసికొనుటకుఁ గావలసిన వసతులను గల్పించి తల్లిదండ్రులు తోడ్పడవలయును. మరియు బాలురకుఁ గావలసిన పుస్తకములు, కాగితములు, పెన్సిల్స్ మున్నగువస్తువులను వారికిఁ గొనిపెట్టియు, వారిని సంవత్సరము పొడుగున బడికిఁ గ్రమముగఁ బంపియు తల్లిదండ్రులు పాతశాలతో సహకారము సలుపవలసియున్నాఁగలరు. బాలురింటియొద్ద నున్నపుడు తమయింటిలో నన్నదమ్ములతోఁగాని, యిరుగు పొరుగు బాలురతోఁగాని కలహించి బూతులాడుటయు, దొంగతనము, అబద్ధము మొదలగువానికిఁ జోటియ్యకయు నుండునట్లు చూడవలయును. లేకున్నచో బడిలో నుపాధ్యాయుఁడు నేర్పిన నైతిక ప్రవర్తనమునకు భంగము వాటిలును.

కాని తల్లిదండ్రుల సంఘములు పైనఁ జెప్పినవిధమున బ్రవర్తింపఁగలుగుటకుఁ దల్లిదండ్రులును విద్యావంతులై యుండవలయును. కాని మన దేశములోఁ బ్రస్తుతము విద్యావంతులగు తల్లిదండ్రులు మిక్కిలి యరుదుగా నున్నారు. కనుక నుపాధ్యాయుల పని కష్టతరముగా నుండును. అయినను నుపాధ్యాయులు ధైర్యమువదలక తల్లిదండ్రుల సంఘముల నేర్పరచి వారికిఁ దమచేతనైన కొలఁది విద్యావిషయములను బోధించి నిచ్చేయవలయును. తల్లిదండ్రులు విద్యావంతులు కారని యే స్రయత్నమును జేయకుండుట, యుత్తమోపాధ్యాయుని లక్షణము కాదు.

పై యుద్దేశములు నెఱవేరుటకుగల మార్గములు :—తల్లిదండ్రుల సంఘముల యుద్దేశము లెట్టివై యుద్ధిడవలసినదియుఁ బైన వివరించితిమి. ఆ యుద్దేశములు నెఱవేరుటకుగల మార్గముల నిప్పుడు విచారింపవలసియున్నది. ఆ యుద్దేశములు నెఱవేరుటకు బాలుర తల్లిదండ్రులకును నుపాధ్యాయునికిని గల స్నేహము ముఖ్యసాధనమని చెప్పవలయును. ఈస్నేహ మెట్లేర్పడును ? ఉపాధ్యాయుఁడు తల్లిదండ్రులను వారివారి గృహములయందు దనకుఁగల విరామకాలమున దర్శించి, వారిలో స్నేహము చేసికొనవలయును. పాఠశాలకు వచ్చిన బాలురకు నేను బాఠములను బోధింతునుగాని మిగత బాలురతో నాకుఁ బనిలేదను నుపాధ్యాయుఁడు తన కర్తవ్యమును సరిగా గ్రహింపలేదని చెప్పవచ్చును. బాలుని తల్లిదండ్రులు వాని విద్యయందు శ్రద్ధవహించునట్లు చేయు నుపాధ్యాయునిపని నూ టి కేబది రెల్లు నులుఁగునని యతడు గ్రహింపవలయును. బాలుని బడిపని యందుఁ దల్లిదండ్రులేమియు శ్రద్ధ చూపనియెడల నుపాధ్యాయుని కృషి యంతగా ఫలింపదు. ఈవిషయము నుపాధ్యాయులు బాగుగా గుర్తింపవలయును. బడివయస్సులోనున్న బాలబాలికలు గల తల్లిదండ్రులతో నుపాధ్యాయుఁడు వారిని బడికిబంపు విషయము మాటలాడవలయును. మఱియు తల్లిదండ్రులే తమ బిడ్డలకు, కుమారుని లేదా కుమార్తెను బడికి తీసికొనివచ్చి విడుచుట మంచిది. ఇట్లు

చేసినచో నప్పుడు పాథ్యాయుడు వారితో నూటలాడుటకు మఱి యొక తరుణము లభించును. తమ బిడ్డలకు దామీ బడికిఁబోయినుకొని వచ్చు తల్లిదండ్రులు వారి విద్య విషయమునన, బడి విషయమునను శ్రద్ధవహింతురని నమ్మవచ్చును.

సంవత్సరమునకొక పర్యాయము పాతశాలయొక్క సాంవత్సరి శోత్సవమునజరిపి దానికి విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు సంవత్సర నాహోదించవలయును. ఆయుత్సవమునాటికి తల్లిదండ్రుల నానందింప జేయఁగల కార్యక్రమము నొకదాని నేర్పరచి దానిని బాలురు చక్కగా నిర్వహించుట కేర్పాటులు చేయవలయును. కార్యక్రమమునందొక చిన్న నాటకము సయిత ముండుట మంచిది. ఉత్సవమును జూచుటకు వచ్చిన తల్లిదండ్రులు తమ తమ బిడ్డలు విద్యయం దెంతవరకు వృద్ధిపొందినదియు వారి యాటపాటల మూలమునను, సంభాషణ మూలమునను, నుపాధ్యాయుల నూటల మూలమునను, బాలురు పొందఁగల పాఠోపేక్షముల మూలమునను దెలిసికొందురు.

అప్పుడప్పుడు పాథ్యాయులు పాతశాలలోని విద్యార్థులకు వ్యాయామపుఁ బోటీపందెముల నేర్పరచి వానికిఁగూడ బాలుర తల్లిదండ్రుల నాహోదించవలయును. తమతమ కుమారులు పోటీపందెములలో గెలుపొందుట చూచునప్పుడు తల్లిదండ్రుల హృదయము లానందముతో నుప్పొంగును. పాతశాలలో సంవత్సరమున కొక్కటియైనను నాటకమును బాలురకు నేర్పి దానిని బాలుర తల్లిదండ్రుల యెదుట వారు ప్రదర్శించునట్లు చేయవలయును. ఇదియు దల్లిదండ్రులకు తృప్తిహమును గలిగించును. లేదా, విద్యోవిషయము లయిన లాంతరుబొమ్మలను జూపుట కేర్పాటుచేసి యుత్సవమునను దల్లిదండ్రులకు ఒక్కని యుపన్యాసముల నిచ్చుటవలన బ్రయోజనముండకపోదు.

‘తల్లిదండ్రుల దిన’మనుపేర నొకదినము నేర్పరచి నాడుబడిలో జరుగు పనిని దల్లిదండ్రులు వచ్చి చూచిపోవలయునని వారికి విన్నపములంపవలయును. అనాడు బడి నలంకరించుటకుగాని, కాలనిర్ణయ

పట్టికలో లేనివనులు చేయుటగాని యుండరాదు. బాలురు కామా దినము చదువునట్లు విధించియుండు పాఠములను జదువుచుండ వలయును. ఉపాధ్యాయుండు నేర్పుచు నుండవలయును. తల్లిదండ్రులు వచ్చినప్పుడు ప్రధానోపాధ్యాయుడు వారిని గొన్ని చిన్నగుంపులుగ భాగించి వారు వెళ్ళి యొక్కొక్క శరగతిలో జరుగు పనిని మానముగఁ జూచివచ్చుట కేర్పాటు చేయవలయును. సాధారణముగఁ దల్లిదండ్రులు తమపిల్ల లెట్లు చదువుచున్నారో తెలిసికొనుట కాశీంతును. అవసరమయినయెడల నాదినము సాధారణముగఁ జేయుదాని కంటె నొకగంట ముందుగనే బాలుర నిండ్లకుఁబంపి యుపాధ్యాయులు తల్లిదండ్రులతో వారి వారి బిడ్డల విద్యాభివృద్ధిని గుఱించి వారితో సంభాషింప వచ్చును.

కొన్ని పాఠశాలలలో విద్యార్థియొక్క యభివృద్ధిని జూపుచీటిని ప్రతిబాలునకు సంవత్సరమునకు రెండు మూడు పర్యాయములు పరీక్ష లయింతోడనే యిత్తురు. ఆ చీటిలో నా బాలుని వయస్సు, పరీక్షలోవచ్చిన మార్కులు, నడవడినిగూర్చి యుపాధ్యాయుల యభిప్రాయము మున్నగు విషయములను వ్రాయుదురు. బాలురా చీటిల నిండ్లకుఁగొనిపోయి తమ తల్లిదండ్రులకు వానిని జూపి 'వారిచే సంతకములు చేయించుకొని వత్తురు. ఈ పద్ధతివలనఁ దమ బాలురు బడిలో నెట్లు చదువుచున్నదియు తల్లిదండ్రులకుఁ దెలియగలదు.

తల్లిదండ్రుల సంఘము పనిచేయు విధము:— గ్రామములో నేర్పడిన తల్లిదండ్రుల సంఘమునకు ఆ గ్రామములోని విద్యావంతులలో నుత్తముఁడును గౌరవనీయుఁడును నగు నొక పెద్దను అధ్యక్షునిగా నేర్పఱువవలయును. అతఁడే సంఘమునకుఁ జెందిన సొమ్మును భద్రము చేయువాఁడుగఁ గూడ నుండవలయును. పాఠశాలోపాధ్యాయులలో నొకరు సంఘకార్యధర్మిగఁ బనిచేయువలయును. ఈ సంఘము కనీసము మూడునెలల కొకతూరియైనను సమావేశము కావలయును. ఆ సమావేశమునకు సామాన్యముగ నొక చిన్న ప్రదర్శనము

నేర్పఱచి దానిలో విద్యార్థులు పాటలు, పద్యములు మున్నగువానిని రాగయుక్తముగఁ జదువునట్లును, తల్లిదండ్రులను సంతోషపెట్టుటకు నేర్పాటుచేయవలయును. అదియైన తరువాత విద్యార్థు లిండ్లకుఁబోగా నుపాధ్యాయులను దల్లిదండ్రులును పాతశాలకుఁ జెందిన నమన్యలనుగుఱించి చర్చ చేయవలయును. ఆ సమయమునఁ దల్లిదండ్రులు పాధ్యాయులను బ్రశ్నలడుగవచ్చును. లేదా యుపాధ్యాయులు బాలురలోఁ గొందరు క్రమముగ బడికి రాకుండునను, బాశములను జదువకయండినను నట్టిబాలురు తల్లిదండ్రులతో వాదనిగూర్చి సంప్రదింపవచ్చును. లేదా, పాతశాలలోనేదోయొక క్రొత్త చేతిపని నేర్పనైయున్నను లేదా, పాతముల ప్రణాళికలోని పనులను బాలుర చేతఁ జేయింపదలచియున్నను, లేదా, పాతశాలయంతయు విహారమునకు వెళ్ళదలచియున్నను ఆయా విషయములనుగూర్చి యుపాధ్యాయులును దల్లిదండ్రులును గలిసి యాలోచించుట కది యుత్తమమగు తరుణముగా నుండఁగలదు. మఱియుఁ బాతశాలలోని గ్రంథాలయావసరములను గూర్చియు నితర అక్కరనుగూర్చియు బ్రధానోపాధ్యాయుఁడు తల్లిదండ్రులతో ముచ్చటింప వచ్చును.

పాతశాలనుగూర్చి ప్రచారము:—ఉపాధ్యాయులు గ్రామములో విద్యవలని లాభములనుగూర్చియు, బాలురను జిన్నతనముననే బడికిఁ బంపుటనుగూర్చియు విరివిగఁ బ్రచారము చేయవలయును. తా మే గ్రామములో బనిచేయుచున్నారో యా గ్రామములోనుండి నిరక్షరత్వమును బాటదోలుటకు ఉపాధ్యాయులు కృత నిశ్చయము కావలయును. ఆయుక్తేశముతో నుపాధ్యాయులు గ్రామములోని జనాభాను వాసి చదువు పట్టినవారియొక్కయు, చదువు గానివారియొక్కయు లెక్కలను సిద్ధముచేసి యుంచుకొనవలయును.

అట్లే గ్రామములోనున్న బాల బాలికలలో బడివయస్సులో నున్నవారెవరని తెలిసికొనుట కొక పట్టిని సిద్ధము చేయవలయును. ఈ విధముగా సిద్ధముచేసికొని గ్రామములోని విద్యను గూర్చిని విషయములన్నియు సమగ్రముగ గ్రహించినపిదప నుపాధ్యాయులు

గ్రామములోని నిరక్షరత్వముతో నెడతెగని పోరు సలుపవలయును. ఆ పోరు జయప్రదముగ సాగుట కుపాధ్యాయులు బడివయస్సులో నున్న బిడ్డలందఱును బడికి వచ్చులాగునఁ జేయవలయును. అట్లు చేయఁగలనను నమ్మక ముపాధ్యాయున కుండవలయును. తన యత్నము శ్లాఘ్యమైనదనియు, నది తప్పక సఫలమగుననియు నతఁడు పూర్ణముగ నమ్మవలయును అట్టి నమ్మకము లేనివాడు బడిపక్షమున ప్రచారమును సాగింపఁజాలడు. ఆప్రచారము సాగించుటలో నాగ్రామమందలి పిద్యకు సంబంధించిన లెక్కలను బాగుగ నెఱిగి యుండి వాని నెత్తిచూపుచు గ్రామస్తులకు దన మాటలయందు విశ్వాసము కలుగఁజేయవలయును.

పిల్లల తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డలను బడికిఁ బంపుటకు జెప్పగల యాటంకములను సావధానముగ విని వానిని దన చేతనైనంతమట్టు నకు నివారణచేయవలయును. తల్లిదండ్రులు పేదలగుటజేత నుదయముననే బాలురు పనికిఁ బోవలసి యుండినయెడల వారు బడికి రాఁగల సమయమున బడిపనిని జరుపుట కేర్పాటుచుకొనవచ్చును. గ్రామము లోని జనులందఱకు ముమ్మరముగఁ బనియుండు కాలమునను బండుగుల సమయమునను బడికి సెలవు లేర్పాటుచేసి తల్లిదండ్రుల యభ్యంతరములను దీర్చవలయును. బడిని బాలుర కాకర్షణీయముగఁ జేసియు నత్తను బోధనాపద్ధతుల నవలంబించియు గ్రామ జీవితములో బడికిఁ బ్రధానస్థానమును సంపాదించ వలయును.

పాఠశాలనుగూర్చిన ప్రచారమును జేయుట కుపాధ్యాయుడు తల్లిదండ్రులలో వారివారి యిండ్లయొద్ద మాటలాడవలసి యుండును. ఆ మాటలాడునపుడు తల్లిదండ్రుల సందేహములను దీర్చుటకును, విద్యయెడల వారికి నద్భావము గలుగఁ జేయుటకును నుపాధ్యాయుడు సిద్ధపడి యుండవలయును, 'పాఠశాలాదినము'న విద్యాధనమునుగూర్చిన యారోఘ్యక్తులను బెద్దపెద్ద యట్టలమీద ప్రాసె వానిని బాలురచే బట్టించుకొని గ్రామ విధులలో నూరేగింపు చేయుచు నక్కడక్కడ విద్యవలన లాభములనుగూర్చి చిన్నచిన్న ప్రసంగము

లను జేయవలయును. అంతేగాక సంవత్సరమునకు రెండుమూడు పర్యాయములు బాలుర చేతివనుల ప్రదర్శనముల నేర్పఱచి వానికి గ్రామస్థుల నాహ్వానించి పాతశాలలోని బాలు రెట్టి చేతివనులను చేయఁగలుగుచున్నదియు వారికిఁ జూపవలయును. డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారు బడిని బరీక్షించుటకు వచ్చిన కాలమున నాయనచే గ్రామ స్థులకు విద్యనుగూర్చిన యుపయోగ విప్లవించుటయుఁ దగినవియే.

పైని వివరించిన విధములన్నిటి మూలమునను గ్రామ పాత శాలలోని యుపాధ్యాయులు శృషిచేసి తల్లిదండ్రుల తోడ్పాటును బొంది గ్రామపాతశాల మూలమున నచ్చటి యవిద్యను బోగొట్టి గ్రామమంతటికిని నేవజేయవలసియున్నది.

ప్రశ్నలు

- (1) ఒక గ్రామములో తల్లిదండ్రుల సంఘమును నీవు ఎట్లేర్పాటు చేయుదువు వ్రాయుము.
- (2) నీవొక తల్లిదండ్రుల సంఘ సమావేశములో నున్నట్లుహాసించుకొని యా సమావేశములో జరిగినపని నంతను వివరింపుము.
- (3) గ్రామములోని జనులు తమ యూరిలోని బడియెడలఁ బ్రస్తుతము చూపుచున్న నీరాదరణమునకుఁ గొన్ని కారణములను వ్రాయుము.
- (4) ఒక కటుంబములోని తల్లిదండ్రులు తమ కుమారులను బడికిఁ బంపుట కిష్టముగలేదు. ఆ బాలురను బడిలోనికిఁ బంపించుటకు నీ వమిజేయుదువు ?

17. పాతశాల, గ్రామసేవ

ఒక గ్రామములోని పెద్ద లొకచోటఁగూడి వార్తలను జెప్పుకొనుటకు సాధారణముగాఁ బ్రతి గ్రామములోను నొక కేంద్రముండును. పాశ్చాత్య దేశములలో నిట్టి కేంద్రములు తేసిటిపానియపు టంగళ్ళవద్ద నుండును. పాశ్చాత్యదేశములు మిగులఁ జలిదేశములు

కనుక నా యంగళ్ళలో నొకమూల నొకటిరెండు నిప్పుకుంపట్లను, వానిచుట్టును బల్లలను నుంచుదురు. సామాన్యముగా గ్రామములోని పెద్దలు సాయంసమయములం దట్టియంగళ్ళయొద్ద జేరి, తేనీటి పానీయమును సేవించుచు, కబుర్లు చెప్పుకొనుచు గంటలకొలది కాలము గడుపుచుందురు. మన దేశములోని ఎట్టి యంగళ్ళుగాని, తేనీటివంటి విరపాయమగు పానీయమును సేవించుటగాని లేవు. కాని ఉష్ణదేశముగు మన హిందూదేశమున గ్రామములోని పెద్దలు సీదస్థలమును గోరి మిట్టమధ్యాహ్నమునను సాయంతనమునను నొక చావడిలోనో రచ్చకొట్టములోనో కూర్చుండి వార్తలు చెప్పుకొనుచు, గాలయాపనము చేయుదురు. చావడులుగాని, రచ్చకొట్టములుగాని, లేని గ్రామములలో నొక చెట్టునీడను బెద్దబండమీఁద కూర్చుండి మాటలాడుకొనుచుందురు. దీనినిబట్టి చూడఁ బ్రతిగ్రామములోను బెద్దలు గలసి మాటలాడుకొనుట కొక తగిన కేంద్రము గ్రామములో నుండుటవసరమని తెలియుచున్నది.

అట్టి కేంద్రములలో, గూడినప్పుడు ప్రలుభిధములగు విషయములను గూర్చి జరులు మాటలాడుకొనుచుందురు. అట్టి కేంద్రములను యోగ్యులైనవారు నడిపించినచో నవి గ్రామస్థుల కత్యంతోపయోగములగు సందఁగలవని మనము గ్రహింపవచ్చును. గ్రామోపాధ్యాయులు తమ విద్యవలనను సత్ ప్రవర్తనమువలనను నిట్టి కేంద్రములను నడిపించుటకుఁ గావలసిన యోగ్యతలను సంపాదించుకొన్నవారై యుండవలయును. అప్పుడు వారు గ్రామపాఠశాలను గ్రామ కేంద్రముగ మార్చి బాహ్యప్రపంచపువార్తలను, ఆరోగ్యము, వ్యవసాయము మున్నగువానినిగూర్చిన యుపన్యాసములను గ్రామస్థులకు వినిపింపగలరు. గ్రామాభివృద్ధిని గూర్చి గ్రామములోని పెద్దలతో నాలోచనలు చేయుటకును, వివాదములను బరిష్కారము చేసికొనుటకును నిట్టి కేంద్రముపయోగింపగలదు. గ్రామపాఠశాలతో జేరి యట్టి కేంద్రముననుచో నచ్చట గ్రామాభివృద్ధికిఁ దోడ్పడు నితరవిధములయిన కార్యములు నయితము జరుగగలవు. వాసిమూలమున గ్రామసేవ చేయుటకు గ్రామపాఠశాలల శివకాశము లుండును.

(పతన మందిరము:—పాతకాల గ్రామకేంద్రముగ నేర్పడుటకుఁ దోడ్పడునది పతనమందిరము.) ప్రాథమిక పాతకాలోపాధ్యాయులు తమ పాతకాలలో బతనమందిరములను స్థాపించుటకు కొంత శ్రమపడవలసి యున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో గ్రామములలో విద్యావంతులు లేరు. కనక గ్రంథములుగాని, వార్తాపత్రికలుగాని చదువు వారుండరు. ఈన్న కొలఁదిమందియు సగుత్సహముఁ జెంది గ్రంథ పతనమునం దాశ లేనివారై యుందురు. కావున మొదటను పాధ్యాయులు తామే ప్రాచీనవార్తాపత్రికలు సంపాదించియు, దమయొద్ద నున్న గ్రంథములతో మరికొన్ని చౌకగ్రంథములను జేర్చియు సంచుకొని, గ్రామములోని విద్యావంతులకు నానిని జదువుటకై యిచ్చి గ్రంథములను జదువుటయం దాసక్తిని వారిలోఁ గలిగింపవలయును. పిదపఁ పాతకాలలో నొక పతన మందిరమును వారి సాయముతో స్థాపింపవలయును. ఆరంభముననే అనేకలు సభ్యులు గావలెనని కోరరాదు. గ్రంథములను పత్రికలను నాశతోఁ జదివి మేలుపొందు సభ్యులయిదాటుగు రేర్పడిననుజాలును. వారితోనే పతనమందిరమును సాగింపవచ్చును. ఈ యైదాటుగురు మఱియొక యైదాటుగురు జేర్చినపుడు పతన మందిరమునకు గ్రంథములు, పత్రికలు కొనుటకు సంపత్సరపు జండా నేర్పఱువవలయును. అటుపిమ్మట సభ్యులలో నొక్కరి సభ్యత్వముగను వేటొకరిని కార్యదర్శిగను నేర్పఱువవలయును. పతన మందిరములోని గ్రంథములు, పత్రికలు మున్నగువాని ఉపయోగింపవలసిన పద్ధతులను దెలుపుటకుఁ గొన్ని చట్టములను జేసియుంచుకొనవలయును. ఈచట్టములు పతనమందిరము లెఱవబడు గంటలు, గ్రంథములను దీసికొనుటలో గమనింపవలసిన నియమాములు, మందిరములోని గ్రంథముల కేనియు సామానుల కేనియు నష్టము గలిగించినచో దానిని సరిపెట్టు పద్ధతులును వివరముగఁ దెలుపునవియై యుండవలయును.)

(పతనమందిరములవలని లాభములు:—గ్రామస్తులకు పతనమందిరములవలన ననేకలాభములు కలుగగలవు. గ్రామస్తులు సద్గ్రం

ధములను జదువుటవలన వారికి జ్ఞానవికాసము గలుగును. నూతన విషయము లనేకము నేర్చుకొందురు. ప్రపంచవార్తలను దెలిసికొందురు. అంతకుమునుపు వ్యర్థపుచ్చుచున్న కాలమును సద్వినియోగముజేయుటకు జక్కని యవకాశములు - పఠనమందిరమువలన దొరుకును. ఒక్కొక్కప్పుడు త్రాగుడు మొదలగు దురభ్యాసములకులొనైనవారిని బాగుచేయుటకును, వ్యర్థప్రసంగములతోఁ గాలము గడవక గ్రంథములను జదివి మేలుపొందుటకు వసతు లేర్పడును. గ్రామములోనున్న వారందఱును నొక్కచోటికి జేరి గ్రామాభివృద్ధికి దోడ్పడు విషయములనుగుఱించి చర్చించుట కవకాశ మిచ్చుటయే గాక గ్రామస్థులలో నైక్యభావము వృద్ధిచేయును.)

(పెద్దలవిద్య:—మనదేశమున నూటికి తొంబదిమంది నిరక్షరులుగా నున్నారని దొరతనమువారి లెక్కలవలన దెలియుబడుచున్నది. మనరాజధానిలో బ్రతిసంవత్సరము లక్షలకొలది రూపాయలు ప్రాథమిక విద్యకై వ్యయచుచున్నను నక్షరాస్యులసంఖ్య హెచ్చకుండుట మిగుల విచారకరము. ఇట్టి పరిస్థితికిగల కారణముల నిదివఱకే తెలిసికొనియున్నాము. పాతశాలలలో బ్రవేశించి చదువు ముగింపకయే బాలురు పాతశాలను విడుచుట యట్టి కారణములలో నొక ముఖ్యకారణమని గమనించితిమి. గ్రామములలో నేడట్టివారు వేలకొలది గలరు. ఏ పాతశాలకును పోకయే పెరిగి పెద్దవారైనవారును గలరు. వీరిని వారి యజ్ఞానమునందే విడువక జ్ఞానము కలిగింపవలసి యున్నది. వారికి జ్ఞానోపదేశము చేయు విధానమునకే పెద్దల విద్యయని పేరు.) పెద్దలవిద్య యొక గొప్పనమస్య. సామాన్యముగ పెద్దలందఱును తమతమ జీవనమును సంపాదించుకొనుటకై పగలంతయుఁ బనులకుఁ బోవుదురు. వీరికి జ్ఞానోపార్జనమునకు సమయమేది? వారిలో ననేకులకుఁ బుస్తకముల మూలమున విద్య అబ్బుదు అబ్బినను చిన్న బిడ్డవలె వారికి విద్య చెప్పలేము. వారికి విద్య నేర్పవలసిన పద్ధతులు వేరుగ నుండవలయును. ఆపద్ధతులను దెలిసినవారెచ్చల నున్నారు? పెద్దల విద్యావిధానమున కగు వ్యయమును భరించువా

రెవ్వరు? ఇట్టి చిక్కులనేకములు పెద్దలవిద్యయాను సంశయము నాలో చించువా రెదుర్కొనవలసి వుండును.

కాని, ఈచిక్కు లన్నిటినిగూర్చియుఁ గొంతనుట్టుకు నాలో చించి గతకాలములో పెద్దలకు విద్య నేర్పుటకుఁ గొందఱుప్రయత్నములు చేసియున్నారు (ఆ ప్రయత్నములు రాత్రి పాఠశాలల మాస మన మన రాజధాని యంతటఁ గొంతకాలము వ్యాపించెను) కాని రాత్రిపాఠశాలలు ఫలదాయకములు గావని దొరతః మునారు వానిని బ్రోత్సహించుట మానివేసి యున్నారు. అట్లయ్యెను గ్రామస్థులకు జ్ఞానమును బోధించి వారి మనస్సులను వికసింపఁజేయుటకు రాత్రి లలోఁ దప్ప దక్కిన వేళలు వారి కనుకూలముగ నున్నట్లు తోచెను. (కాబట్టి గ్రామములోని యువకులను, నలుబదిఏండ్లకు పించని పెద్దల నందఱును పాఠశాల కాహ్వానించి, వారికి రాత్రితరగతుల నేర్పఱచి, వారిలోఁ గొంచెముగఁ జదువగలిగినవారికి శులభశైలిలో ప్రాయబడిన గ్రంథముల నిచ్చి వారిచే జదివించియు, జనువు బొత్తి గా రానివారిని వేఱొక తరగతిగ నేర్పఱచి వారికి నూతనపద్ధతుల ననుసరించి బోధించియు చదువు నేర్పుట మిగులఁ బ్రయోజనకరముగ నుండగలదు.

ఆ నూతన పద్ధతులను గుఱించి కొన్ని మాటలను చెప్పవలసి యున్నది. ఇటీవల నమెరికా దేశములోఁ జేసిన కొన్ని పఃశోధనల మూలమున పెద్దలు చిన్నపిల్లలకంటె నయిదంత త్వరితము విద్య నేర్చుకొన గలరనియు, చిన్నబిడ్డలకు పఠ్యాగిండు పద్ధతులుగాని, గ్రంథములుగాని పెద్దలకు బనికిరావలయు, వారికి విద్యనేర్పవారు వారిలో నిరుత్సాహము కలుగఁ జేయక వారిని మెచ్చుకొనుచుఁ జదువు నేర్పవలయు ననియుఁ దెలిసికొని యున్నారు. ఈ విషయము లను మనస్సునం దుంచుకొని ఫిలిప్పైన్ దీవులలోఁ బెద్దల విద్య నత్యద్భుతముగ నాగించిన శ్రీలాభాదోరగారు ఇండియాకువచ్చి, తాను గనిపెట్టిన నూతనపద్ధతులను మన దేశ భాషలోఁ బ్రవేశపెట్టి యున్నారు. ఆ పద్ధతుల ననుసరించి మన రాజధానిలో నాంధ్రము

నను, నటవమునను పెద్దల చదువును ద్వారితముగ నేర్పుటకు దగిన గ్రంథములు వెలువడినవి. ఆమూలన పద్ధతి చాల సులభమైనది. ఆ పద్ధతి ననుసరించి యెవరైనను దినమున కొకగంట చొప్పున జదివినయెడల మూడు నెలలలో బుస్తకమును ధారాళముగఁ జదువగలరు. ఆ గ్రంథముల వెలయు మిగుల స్వల్పము గనుక బోధనాభ్యసన పాతశాలలలో నుండు విద్యార్థులును, ఆ శ్వాసకోపన్యాసక సహావేశములకు బోవు సుపాఠ్యాయులును నాపద్ధతులను నేర్పుకొనుట మిక్కిలి కోరదగియున్నది. ఈవిధముగఁ జదువు నేర్చుకొనువారు (రాత్రిపూట నొక గంటసేపు చదువు నేర్చుకొనవచ్చును. పిదప నొక గంటకాల ముపాఠ్యాయులు వారికి నానావిషయములనుగూర్చి యుపన్యాసములఁచి వారికి జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగింపవచ్చును. ఆ యుపన్యాసములు—ఆరోగ్యము, వ్యవసాయము పద్ధతులు, ఆహార పదార్థములు, కుటీర పరిశ్రమలు మున్నగు విషయములను గూర్చినవై యుండవచ్చును.)

(కుటీర పరిశ్రమలలో నూలువడుకుట, కోళ్ళ పెంపకము ముఖ్యముగ నెన్నదగియున్నవి.) నూలువడుకు పరిశ్రమ మన దేశములో మిగులఁ బురాతన పరిశ్రమయేయైనను కారణాంతరముల వలన అది దేశములో నంతరించుచుండెను. శ్రీగాంధీయహత్ముని యుద్బోధముల మూలమున నది మరల దేశములోఁ దలయెత్తినది. జనులు తమ విరామకాలములో నీ నూలువడుకు పరిశ్రమను సాగించిన యెడలఁ దమకుటుంబములకు సంవత్సరమునకుఁ గావలసిన బట్టలకగు నూలు వడుకవచ్చును. లేదా వడికిన నూలును అప్పుకము చేసి పేదలు డబ్బు సంపాదించుకొనవచ్చును.

అట్లే కోళ్ళ పెంపకముకూడ లాభదాయకమైన పరిశ్రమయే. ఆస్ట్రేలియా, అమెరికా మున్నగు దేశములనుండి ఇప్పుడు మన దేశముకుఁ గ్రొత్తరకముల కోళ్ళు నిగుమతి యగుచున్నవి.

అవి సంవత్సరముపొడుగునను గ్రుడ్లను పెట్టునవిగనుక వానిని పెంచుకొనువాని కధికలాభము కలుగఁగలదు. ఉపాఠ్యాయుని కీవిష

యములు సరిగాఁ దెలియని యెడల వ్యవసాయశాఖకుఁ జేందిన యుద్యోగులు తమ గ్రామమునకు నచ్చివచ్చుచు వాఁమూలమున గ్రామస్తుల కీ కోళ్ళ పెంపకమును గూర్చి యుపన్యాసముల నిప్పింప వలయును.

(లాంతరు పటములు, — సామాన్యముగ వింత లాంఛను గ్రామ పాతశాలలలో నుండదు. కాని గ్రామసీమ జేయగోరువారి కిది మిగులఁ బ్రయోజనకరమగు యంత్రము. కనుక సాధ్యమగుచో నుపాధ్యాయులు మేనేజిమెంటువారి మూలముననో, యుపాధ్యాయుల సంఘముల మూలముననో యొక్కొక్క ప్రదేశములోనుండు కొన్ని పాతశాలల యుపయోగార్థమై యొక వింతలాంతరు (మ్యాజిక్ లాంతరు)ను దెప్పించుకొని దాని ప్రదేశములోని పాతశాలలన్నియు వగుతుల ప్రకారము వాడుకొనుట యుక్తముగ నుండును. ఇప్పుడు నానావిషయములను గూర్చిన పటములు సిద్ధముచేయఁబడి యుండుటచే పానిని బాడుగ కెవరైనను దెప్పించుకొనవచ్చును. కాఁబట్టి యుపాధ్యాయసంఘమువారు సంఘముపక్షమున లాంతరును సంపాదించి బాడుగకు పటములను దెప్పించి యొక్కొక్క పాతశాలము బదిపడునైదు నినములు లాంతరు నుపయోగించుకొని గ్రామస్తుల కుపన్యాసము లిచ్చిసపిదప లాంతరును పటములను మరల నుపాధ్యాయ కేంద్రమునకుఁ బంపుట కేర్పాట్లు చేసికొనవచ్చును.

(ఆరోగ్యము, శిశురక్షణ, కలరా, తుయవ్యాధి, మలేరియా, ప్లేగు మున్నగు నారోగ్యవిషయములను గూర్చియు, గోళ్ళ పెంపకము మున్నగు కొన్నివరిశ్రమలను గూర్చియు లాంతరుపటముల మూలమున గ్రామస్తుల కుపన్యాసముల నిప్పింపవచ్చును.)

(సినీమా (చలనచిత్రపటము):—ఉపాధ్యాయులు సినీమాను సంపాదించలేరు. కాని ఈ కాలమున నారోగ్యశాఖవారేమి, వ్యవసాయశాఖవారేమి సినీమాను దగ్గఱ పెట్టుకొని యేగ్రామమువారాహ్వానించినను నటకుఁబోయి పటములను జూపి జనులకు సంతోష

మును జ్ఞానాభివృద్ధియు, గలిగించుటకు సిద్ధముగ గనిపెట్టుకొనియు న్నారు. గ్రామస్థుల కీ సంగతి తెలియజేసినవచ్చును. కాని యుపాధ్యాయులు తమతమ యుపాధ్యాయ సాధుముపక్షముననో, లేదా, సొంతముగనో యీశాఖకుఁ జెందిన యుద్యోగులకుఁ దమగ్రామము లోని యక్కఱలను గుఱించి నిన్నవించుకొని, వారిమూలమున నీసి మాను దమగ్రామములకుఁ దెచ్చించి, యారోగ్య విషయములను గుఱించియు, పరిశ్రమలను గురించియు జలవచ్చిత పటముల మూలమున జనులకు నూతనవిషయములను దెలిపి వారకీ సేవచేయవచ్చును.

రేడియో:—జనసామాన్యమునకుఁ బ్రపంచజ్ఞానమును గలిగించుటకుగల సాధనములలో నిష్పాదకీ రేడియోను ముందరిది లేదనవచ్చును. రేడియోమూలమున బ్రపంచములను వివరించుచును. చక్కని సంగీతమును వినవచ్చును. నాట్యవాద్యములను, నాటకములను వినవచ్చును. పాతశాలలలోని బాలరు పాఠశాలపాఠ్యాయులవలన పాఠములను వినవచ్చును. అన్నివిధములయిన పరిశ్రమలను గూర్చియు నాయాపరిశ్రమలో నాటితేటిని నిభానులు ప్రసంగించుచుండగ వినవచ్చును.

దీనిమూలమున గ్రామములలోని జనులలో నత్యంతత్వరితముగ జ్ఞానము పెదజల్లవచ్చును, కనుకనే దొరకేసమువారు సాధ్యమైనంత త్వరలోఁ బ్రతిగ్రామములోను నొక రేడియో స్టేషను స్థాపించదలించియున్నారు. కాని యట్టిది సంతభవించుట కింక నెన్నియో యేండ్లు పట్టును. ఇప్పుడుమాత్రము ప్రతిజిల్లాలోను గొన్ని పెద్దగ్రామముల నేర్పటచుకొని వానిలో రేడియోలను జెట్టించి వానిమూలమున జనులలో గలుగుమాన్యులను గనుఁగొని బ్రయత్నించుచున్నారు. ప్రతి గ్రామమున నొక రేడియో స్థాపితముగు కాలము వచ్చినప్పుడు సాధ్యాయులు తప్పక వాని గ్రామస్థులకు వినిపించుటలో దోడ్పడవలసియుండును. అప్పుడు సాధ్యాయుల గ్రామస్థులకు సేవజేయుటకు దరుణము లుండును.

(బడిలోని విశేష ప్రదర్శనములు:—వీనినిగూర్చి సంక్షేపముగా నింతకుమునుపే ప్రాసించియున్నాము. (గ్రామములో సామాన్యముగఁ బ్రతిదినము నాటకములుగాని, సినిమాలుగాని యుండవు. కాఁబట్టి గ్రామస్థులు వింతప్రదర్శనములు చూచుటకు మిక్కిలి యాశపడుచుందురు. అట్టి వింతప్రదర్శనములను పాతశాలల మూలమున నేర్పరచి యుపాధ్యాయులను, విద్యార్థులను గ్రామస్థులకు నేపజేయవలసి యున్నది.)

(అట్టి ప్రదర్శనములకుఁ గావలసిన కథలు బాలురు బాతశాలలో జదువు పాఠ్యగ్రంథములనుండిగాని యితర గ్రంథములనుండిగాని లభింపఁగలవు పాఠ్యగ్రంథములలోని కథల సుపాధ్యాయులు చిన్న నాటకములుగ్రహరించి, విద్యార్థులకు నేర్పింపవలయును. నాటకములతోఁబాటు హాస్యప్రదర్శనములు వింత విశేషములు మున్నగువి యుండవలయును.

ప్రదర్శనముల నేర్పరచుట కుపాధ్యాయులు ధనమును వ్యయముచేయరాదు. దుస్తులఁబయ్యములో సామాన్యమైన దుస్తులనే యుపయోగించుకొని, యవసరమైనయెడల జలతారు, కాకిబేడ, చొక్కరకము పూసలు, సుద్ద విశేషములనుపయోగింపవచ్చును. బాలురీ వింతప్రదర్శనములలో భావప్రకటనము, శబ్దోచ్ఛారణము, పాత్రకుఁ దగినవేషము, వీనిని గమనించునట్లు చేయవలెను.

(గ్రామములోని ప్రాథమిక పాతశాలలు సంవత్సరమునకుఁ గనీసము మూడునాల్గు వింతప్రదర్శనము లయినవఁ జేయునట్లుపాధ్యాయులు చూడవలయును.)

(గ్రామములోని వృత్తులు, పాతశాల:—ప్రాథమిక పాతశాలలోఁ జేతిపనులు ముఖ్యముగ నేర్పవలయునని) దొరతనమువారి ప్రణాళికవలనఁ జెలియబడుచున్నది. ఆయాచేతిపనుల నెల్లను బాలరకు నేర్పుతో బోధించుటకుఁ గావలసినశక్తి యుపాధ్యాయులకు లేకపోవచ్చును. అట్టిసమయములలో వారు (గ్రామములో నాయావృత్తుల

ననుసరించు వాని జేరి పాఠశాలలో నావృత్తులను బాలురకు నేర్పుటకుఁ దమకుఁ దోడ్పడునట్లుగ నేర్పఱచుకొనవలయును.) ఈ పని చేయుటకుఁ కొన్నివేళలు నావృత్తిదారుని యానుకూల్యము ననుసరించియు, వృత్తిననుసరించియు బడివేళలు మార్చవలసిన యవసరము వచ్చును. అట్టిచో నవసరములగు మార్పున పాఠ్యాయుఁడు చేయవలసియే యుండును.

(ఇట్టి యేర్పాటువలన వృత్తిదారులకుఁ దాము నుపాధ్యాయులవలె బడిపాఠములను బోధించుచున్నామను సంతోషము గలుగఁగలదు. వారు బడియందు శ్రద్ధబూని తమబాలురను బడికిఁ గ్రమముగఁ బంపుటయేగాక, దాని యభివృద్ధికై పాటుపడఁగలరు.) గ్రామములో సాధారణ వృత్తులలో నుండువారుగూడఁ గొన్నివిషయములలోఁ దమకంటె నెక్కువ జ్ఞానమును నేర్పును గలవారని గ్రహించి యుపాధ్యాయులు వారియెడల సానుభూతితో మెలగగలరు.

ప్రశ్నలు

- (1) గ్రామపాఠశాలకు సంబంధించిన పఠనమంజరమును నీవు ఎట్లేర్పాటుచువు?
- (2) గ్రామములో పఠనమంజరము నేర్పఱచుటవలనఁ గలుగఁగల మేములకు వివరించుము.
- (3) పెద్దల చదువుఁగుఱించి గ్రామోపాధ్యాయునకును, జదువురాని యొక యువకునకును జరిగిన నభిషేక మాహించి వ్రాయుము.
- (4) గ్రామస్తుల యావయోగార్థ మొక సమత్సరములో నీ వేర్పాటుపగల యుపన్యాసముల క్షేత్ర సిద్ధము చేయుము.
- (5) లాంతికపటమును, సిఁహావదర్శనము వీనిలో జేరి గ్రామస్తుల విద్యకెక్కడ ప్రయోజనకరముగ నుండునో కావలయునో వ్రాయుము.
- (6) తాము చూచినట్లైన యొక పాఠశాలలోని నాటకప్రదర్శనమును గూర్చి యిద్దరు గ్రామస్తులు మాట్లాడుకొన్న ట్లుహించి వారి సంభాషణను వ్రాయుము.
- (7) క్రిందివానిని ప్రరించుము:—
1. లాభాక పద్ధతి

2 రేడియో

3 పతనమందిరము

4 లాంతరపటములు

- (8) గ్రామములో నాయాధ్యక్షుల నవలంబించెడు ప్రముఖతలలోని పాఠముల బోధనలో దోడ్పడుట ఇట్టి యోర్పాటులనా తీసెదవు?

18. శిశుపాఠశాలలు-టెక్నిక్ పాఠశాలలు-మిశ్రమ పాఠశాలలు

ప్రస్తుతకాలములో జన్మబిడ్డలయొక్క ఆరోగ్యము నెడలను, విద్యయెడలను పెద్దలు కనబఱచుచున్న శ్రద్ధ యంతకుముందెన్నడును జనులు కనబఱచియుండలేదు. బిడ్డలను బరిశీలించి వారి ఆరోగ్యమునుగూర్చి తల్లిదండ్రులకు సలహాల నిచ్చుటకు శిశుసంరక్షణాలయములు నేడు ప్రతి దేశమునందును నెలకొల్పబడియున్నవి. బిడ్డలకు జన్మతనమునుండియే విద్యాబుద్ధులు నేర్పుటకు బ్రత్యేక పాఠశాల లన్ని దేశములయందును స్థాపితము లగుచున్నవి. ఇట్టి పాఠశాలలు సర్వరీపాఠశాలలు, శిశుపాఠశాలలు అని రెండు విధములు.

(సర్వరీపాఠశాలలు:—అయిదేండ్లకంటె దక్కువ వయస్సు గల బిడ్డలనుమాత్రమే యివి చేర్చుకొనును. అట్టిబిడ్డల కివి;

1 ఆరోగ్యసాధకములగు సూర్యరస్మి, వెలుతురు, శుభ్రమగు గాలి మున్నగువనతులను గల్పించును.

2 ఆరోగ్యకరములగు సదభ్యాసములను నేర్పి, యా బిడ్డల జీవితముల కానందమును గూర్చును.

3. ఇతర శిశువులలో గలిసి యైక్యముగ జీవించువిధములను నేర్పును

విద్యార్థుల నారోగ్యముగఁ బెంచుటయే వీనియొక్క ప్రధానోద్దేశము. కనుక, నివి బిడ్డలకు మధ్యాహ్నభోజమునచ్చి ప్రతిదిన మనేక గంటలకాలము బిడ్డలను బడిలోనే యుంచుకొని వారికి సదభ్యాసములను నేర్పును. పాఠములంతగా నుండవు కథలు, పాటలు, నాట్యము, ప్రశస్తివచనము, చేతిపనులు, సంభాషణవీధిని ముఖ్యముగా నిచ్చుటనేర్పుదురు. ఇట్టి పాఠశాలలలో బెంగి బిడ్డలు మిక్కిలి చిన్నవయస్సుననే మంచి మర్యాదలను నేర్చుకొందురు.)

శిశుపాఠశాలలు:—శిశుపాఠశాలలో నున్నవయస్కి యే జేండ్లవఱకు వయస్సుగల బాలురను జేర్చుకొందురు. ఈ పాఠశాలలు ప్రాథమిక పాఠశాలలో నొక భాగముని చెప్పవచ్చును. గాని వీని నిప్పుడు బ్రత్యేకముగ నడుపుచున్నారు. సర్సరీపాఠశాలలలో వలె వీనియందును బిడ్డల దేహారోగ్యమే ప్రధానముగ నెంచబడుచున్నది. బడిసమయములోనే బిడ్డలు కొంతసేపు నిద్రపోవలసిన స్థైర్యాలు లుండును. దేహపుభ్రతను, ఆరోగ్యాభ్యాసములను బిడ్డలు నేర్చుకొందురు. ఈ పాఠశాలలలో విద్యార్థుల శిక్షణము రెండు విధములుగ నుండును

బడిపెలుపల మంచిగాలిలో బాలురుచేయు పనులమూలమున లభించునది మొదటివిధము. చిన్నబాలురు సంచరించుటకు దగిన పరిసరములను ప్రకృతి ప్రసాదించి యున్నది. ప్రకృతిలో జంతువులు, పక్షులు, చెట్లు, పువ్వులు, గడ్డి, నదులు, వాగులు ముద్యలైనవాని నన్నిటిని బాలురు చూచి ప్రకృతినిగూర్చి నేర్చుకొనవలయును. కనుక నీ శరగతిలో బాలు రెక్కువకాల మారుబైటనే గడపుదురు.

ఈ వయస్సులో బాలుర కాటలముం దానక్తి యధికము. కనుక మహాధ్యాయులు వారిచే నానావిధములయిన యాటల నాడింతురు. పరుగెత్తుట, యెగురుట, దుముకుట, గంతులు వేయుట, చెట్ల

క్కుట మొదలగువానిని బిడ్డలు చేయుట కేర్పాటులుండును. శిశువుల తరగతిలో నాటలమూలమున ననేక సంగతులను బాలురు నేర్చుకొనగలరు. కనుక వారికి నిండ్లుకట్టుట, బిడ్డలను పెంచుట మొదలగు పెద్దవారిపనుల నాటలమూలముననే నేర్చుదురు. చరిత్ర, భూగోళములకు సంబంధించిన సంగతులనుగూర్చియు బాలురీ వయస్సులో వర్షము, ఋతువులమార్పులు, వాగులు, విహారములు, పోలీసులు, మోటారుబండ్లు, రైలుమార్గములు, యంత్రములు, దీపస్తంభములు మొదలగువాని మూలమున నేర్చుకొందురు. చిన్న జంతువులను, బక్షులను బెంచియు, పువ్వులను, కీటకములను గమనించియు భూతదయను నేర్చుకొందురు.

బడిలోపల నుపాధ్యాయుని మూలమున లభించు శిక్షణము రెండవవిధము. బడిలో బాలురకు నానావిధములయిన యాటవస్తువులిచ్చి వాని యుపయోగమువలన కన్నును, జెవిని, స్పర్శశక్తిని విరివిగ నుపయోగించునట్లు చేయుదురు. బిడ్డలకు భాష నేర్పుటకూడ పాతశాలలోపానే జరుగును. బాలుడు తన యనుభవములను గూర్చియు వటములను గూర్చియు ధారాళముగ మాట్లాడునట్లు చేయుటయు, బాలుని పదజాలము వృద్ధిచుగునట్లును, తప్పులు లేకుండ మాటలాడునట్లును జేయుటయు ముఖ్యముగ గమనింపఁదగినవి. ఇందులకు కథలు, పాటలు బాగుగ దోడ్పడును. నాటకప్రదర్శనములును నుండును.

చేతిపనులును, జ్ఞాత కేళినమును బాలుర కిష్టమగు పనులు ఈ పనులు చేయవలయుననిగాని, ఈ పటములు గీయవలయుననిగాని యుపాధ్యాయులు బాలురను నిర్బంధింపక వారికిష్టము వచ్చిన వానిని జేయనియ్యవలయును. చదువుట, వ్రాయుట, లెఖ్కులు చేయుట యను నీ మూడింటిని బాలురు సిద్ధముగ నున్న సమయమున మొదలుపెట్టి నేర్చుదురు. బాలుడు శిశుపాతశాల విడిచిపోవునప్పటికే జక్కని యారోగ్యము కలిగి, సదభ్యాసములను నేర్చుకొని తన చుట్టప్రక్కలను శ్రద్ధగ గమనించుటకును, దోడివిద్యార్థులతోఁ

గలసిమెలసి యుండుటకును, జక్కగవినుటకును, మాటలాడుటకును శక్తిగలవాడగు నుండవలయును. స్వప్నముగ జనువుటయును, విశదముగ వ్రాయుటయును జెలిసి యుండవలయును.

మిశ్రమ పాతశాలలు:—ప్రాథమిక పాతశాలలో బాల బాలికలు కలిసియే విద్య సభ్యునింతురు. కాని ప్రాథమిక విద్య మిగియనప్పటికిఁ గొందరు బాలబాలికలు ప్రారంభ యశావసమలో బ్రవేశించుదురు. అట్టితటి వారు కలిసి చదువుట యుక్తముకాదని కొంతలు వాదింతురు. అట్టివారు చెప్పు కారణము లేవన:—

1. ప్రారంభయశావసమన బాలబాలికలకు శరీరములలో మార్పులు కలుగుచుండును. అప్పుడు వారికిఁకొంతమైన పరస్పరా కర్షణము కలుగును.

2. బాలురున్న తరగతిలో బాలికలున్నపుడు వారు సహజ మైన సిగ్గుచేతఁ దమకు జెలియని విషయములపైతే ముసాధ్యాయుల నడుగకుండనుండురు. అందువలన వారివిద్య కాటకము కలుగును.

3. బాలర పాతశాలలోఁ జదువు బాలికలు సామాన్యముగ బాలికలు నేర్చుకొనవలసిన కటుంబశాస్త్రము, కట్టుపని మొదలగు వానిని నేర్చుకొనుట కవకాశము లుండవు.

4. అట పాటల విషయములో బాలికలకుఁ దగిన వసతులు లేకుండును.

5. బాలికలకు స్త్రీయుసాధ్యాయులుండిన, వారు నిర్భయ ముగ వారినిజేరి తమ కష్టములనుచూర్చి చెప్పుకొనఁగలరు. బాలుర పాతశాలలో నుసాధ్యాయులు పురుషులై యుండుటవలన నట్టివసతు లుండవు అనునవి.

ఇంక బాలబాలికలు కలిసి చదువుటయే మంచిదనువారు చెప్పు కారణము లేవన:—

1. కటుంబములలోను, బయటను, స్త్రీపురుషులను, బాల బాలికలును కలిసియే యుడురుగాని ప్రత్యేకముగ నుండరు. కనుక వారు కలిసి చదువుటయే సహజమగు పద్ధతి.

2. బాలికలయెడల బాతములు చెప్పలేకున్న సిగ్గుగానుండునని బాలురు పాఠములను శ్రద్ధగా జదువుదురు. బాలికలును నల్ల శ్రద్ధగా చదువుదురు.

3. బాలికలున్నప్పుడు మర్యాదగా నడచుకొనవలయునని వారు జాగ్రత్తగా బ్రవర్తించుటవలన గ్రహశిక్ష బాగుగ నుండును.

4. బాలికలకుఁ బ్రత్యేకముగఁ బాఠశాలలు బెట్టినయెడల నెక్కువద్రవ్యము నవలసియుండును. బాలుర పాఠశాలలలో జనువుటవలన సామ్య మిగులును.

బాలబాలికలు కలిసి చదువవలసినపు డట్టి పాఠశాలలో సగముమంది యుపాధ్యాయులు స్త్రీలైయుండుట మంచిది. అంతయు కాక బాలికలకు గృహశాస్త్రము, కుట్టునని, ప్రత్యేకముగ నాటలు మున్నగునని ఏర్పాటు చేయవలయును. మఱియు వారు విశ్రమించుట కొక గది ప్రత్యేకముగ నుండవలయును.

హిందూ దేశము, మిశ్రమపాఠశాలలు:—ఇంగ్లండులో స్త్రీల యెడఁ బురుషులకు గౌరవ మధికము. మఱియు నది చలిదేశము కనుక కామక్రోధాది గుణములు త్వరితముగ ప్రకోపము చెంద వందురు. అట్టి ఇంగ్లండు దేశములోనే కొందరు విద్యావేత్తలు ప్రాథమిక పాఠశాలాదళ దాటిపిదప బాల బాలికలు కలిసి చదువుకొండుట మంచిదని వాదించుచున్నారు. అట్లగుచో నిండియాదేశము లోని శీతోష్ణస్థితినిబట్టియు, జనుల యభిప్రాయములను బట్టియు జాడఁ బ్రాథమికవిద్య మగిన పిమ్మట మిశ్రమపాఠశాలలు లేకుండుటయే యుత్తమమని చెప్పవచ్చును.

గ్రామపాఠశాలలు:—పెద్ద పెద్ద గ్రామములలో సామాన్యముగ బాలురకును బాలికలకును ప్రత్యేకముగఁ బాఠశాల లుం

దును. కాని చిన్నగ్రామములలో బాలికలకుఁ బ్రత్యేకపాతశాలలుండవు. అట్టిగ్రామములలో నుపాధ్యాయులు తగువిధమునఁ గృషినల్పి గ్రామములో బడివయస్సులో నున్న బాలికలందఱును బడికి వచ్చునట్లు చేయుటకుఁ బ్రయత్నపడవలయును. బాలికలసంఖ్య బాలురసంఖ్యలో సముపాతము లేక నల్ప విద్యాశాఖవాగు గ్రామములను తగ్గింతురు. పాతశాలలో, సముమంది బాలికలుండి యా పాతశాలలో నొకరి కంటె నొకఁడవమంది నుపాధ్యాయులుండట కవకాశమున్నపు డా పాతశాలలో నొక స్త్రీని యుపాధ్యాయురాలిగా నియమించుట బాలికలు బడికి వచ్చుటకుఁ బోత్సాహకరముగ నుండును. అట్లే నలుగురుపాధ్యాయులును బడిలో నుద్దఱు స్త్రీలుపాధ్యాయునలుగ నేర్పఱుపఁబడవలయును. నిల్లిదండ్రుల సంఘసమావేశములలోను బయటను ఉపాధ్యాయులు బాలికల తల్లిదండ్రులతో బాలికల విద్యను గుఱింది ముచ్చటించి వారిని బడికిఁ బంపునట్లు ప్రోత్సహింపవలయును.

ఔష్ణికిల్ పాతశాలలు:—ఔష్ణికిల్ విద్య యనగా నేడేని యొక వృత్తిని నిపుణతతో సాగించుటకుఁ గావలసిన శక్తిసామర్థ్యములను గలిగించువిద్య. ఇట్టి విద్య సామాన్యముగా నున్నత విద్య పొందిన విద్యార్థులే యభ్యసించును. కాని ప్రాథమికవిద్య నేర్చిన వారికిని సైతము కొన్ని వృత్తులను నేర్పుటకుఁ గొన్ని పాతశాలలు నెలకొల్పబడినవి వీనికే వృత్తిపాతశాలలు (వొకేషనల్ స్కూలుస్) అని పేరు. వీనియందు సామాన్యముగ గ్రామములలోని జనులవలంబించు వ్యవసాయము, నేతీ, వడ్డింగిము, కమ్మరిపని, కుమ్మరిపని మున్నగు వృత్తులను నేర్పుదురు.

ఈ పాతశాలలలో నొక్కొక్కవృత్తిని నేర్పుట కొక్కొక్క నిపుణుఁ డుండును. విద్యార్థులకు గరపు విద్యలో వృత్తికిఁ జెందిన విద్యయే ప్రధానభాగముగ నుండును. కాని, దినమున కొకటిరెండు గంటలకాలము అక్షరవిద్యగూడ నుండును. పాతశాలలోఁ బ్రవేశించిన విద్యార్థుల కిందఱకును మాతృభాషలోఁ జదువుట, వ్రాయుట, లెక్క నేయుట జరిసియుండవలయును. సామాన్యముగా నైదవతరగతి

యైనను దాటినవారే యీ పాతశాలలలో విద్యార్థులుగఁ జేర్చుకొనఁ బడుదురు. పాతశాలలో విద్య ముగియనప్పటికిఁ ప్రతివిద్యార్థియు నేదో యొక పుత్తి చక్కఁగ నెఱిగి యుండవలయును. కావున నొక్కొక్క విద్యార్థియుఁ బాతశాలలో నాలుగైదు సంవత్సరముల పర్యంతము విద్య నభ్యసించవలయును. ఈ పాతశాలలలో విద్య నేర్చినవారు తమతమ గ్రామములకు బోయి యితర గ్రామస్థులతో గలసి జీవించుచు నాయావృత్తుల నవలంబించి జీవనము సంపాదించు కొనుచు గ్రామాభివృద్ధికిఁ దోడ్పడవలయును.

ప్రశ్నలు

- ✓(1) సర్పరీ పాతశాలలకును, శిశుపాతశాలలకును భేద మేమి?
- (2) శిశుపాతశాలలో బడివెలుపల బాలురకు దొంగవలసిన శిక్షణమును వివరించుము.
- (3) శిశుతరగతికి విద్యార్థులను నీ వొక ఇంతుప్రదర్శనశాలకు విహారమునకుఁ గొనిపోయిరి పనుకొనము. అర్బట నీవు వారి కేమి నేర్పదులై తెలియఁ జేయుము.
- (4) ప్రాథమిక పాతశాలలలో బాలికల సంఖ్యను వృద్ధిచేయుటకు మూడు మార్గములను నూచించుము.

19. నవీన బోధనాపద్ధతులు

కొన్ని శతాబ్దములక్రిందట మన దేశమున గొప్ప విద్యాసంస్థలనేకములుండలేదు. అగ్రవర్ణములజనము తమ కుమారులను గొన్ని గురుకులాశ్రమములకుఁ బంపి యచ్చటి పండితులచే వారికి విద్య చెప్పించుచుండిరి. అట్టి యాశ్రమములలో విద్యార్థులు తమ తమ మేధాశక్తి ననుసరించి వేద వేదాంగములను బఠించుచుండిరి. జన సామాన్యమునకు విద్య వీధిబడుల మూలమున లభించెడిది. ఆశ్రమములలోనేమి, వీధిబడులలోనేమి, గంధములను గంఠస్థము చేయించు పద్ధతులు వాడుకలో నుండెను. బాలురకు విద్యగఱపుట కవలంబించదగు సుత్తమబోధనాపద్ధతు లెవ్వి యని తెలిసికొనటకు మన దేశ

స్థులు పరిశోధనలు చేసినట్లుగవడదు. మన దేశములో నుపాధ్యాయులు బాలుర చిత్తవృత్తులకు గ్రహింపక దండనము మూలమునగాని బాలురకు ఉత్తమవిద్య యబ్బుదని మొన్న మొన్నటివఱకుఁ దండించెడివారు. పాశ్చాత్య దేశములలో సైతము బాలురవిద్యను గూర్చి యిట్టి యభిప్రాయములే యుండెను.

కాని పందొమ్మిదవ శతాబ్దములో దయార్ద్రహృదయులగు విద్యావేత్తలు కొండఱు బయలుదేఱి బాలుర చిత్తవృత్తి నెఱిగి వారి కుల్లాసము గలుగు పద్ధతుల మూలమున విద్య నేర్పవలయు నని బోధించిరి. అట్టివారిలో జర్మనీ దేశస్థుఁడగు ఫ్రెడరిక్ ఫ్రాబెలు అను నతఁడు మఖ్యుఁడు. అతడు చిన్నవయస్సులో నున్న బాలుర స్వభావమును బాగుగ గుర్తించి, యాటవస్తువుల మూలమున వారికి విద్యనేర్పుటకు 'కిండర్ గార్టనుపద్ధతి' యనుపేర నొక నూతనపద్ధతిని గనిపెట్టెను. ఫ్రాబెలు గతించిన పిదప నితరులు బయలుదేఱి 'మాంటుసోరీ పద్ధతి', 'హల్టనుపద్ధతి', 'ప్రోజేక్టుపద్ధతి యను పేరులు గల యితర విద్యాపద్ధతులను గనిపెట్టిరి. విద్యార్థి స్వభావమును గుర్రెఱిగి వానికి బాఠములను బోధింపవలయు ననునదియే వీని యన్నిటియొక్క మూలనూత్రము. ఈపద్ధతులలో నొక్కొక్కదాని గుఱించి మనము కొంతమట్టునకు నేర్చుకొనవలసి యున్నది. మొవట కిండర్ గార్టను పద్ధతినీగూర్చి నేర్చుకొందము.

కిండర్ గార్టను పద్ధతి:—కిండర్ గార్టను అనుమాటకు "పిల్లల తోట" యని అర్థము. ఆకిండ్రకంటెఁదక్కువ వయస్సుగల బిడ్డలకుఁ జదువు నేర్పు బడి యొక తోటవలె నుండవలయును. బిడ్డలును తోటలోని మొక్కలవలెను, ఋత్వలవలెను సహజముగ నెదుగ వలయును. ఆ వయస్సులో బిడ్డలు తమ తల్లులయొద్ద నుండవలసిన వారు. కనుక వారి నొకబడిలో, జేర్చినయెడల వారిస్వభావమునకు దగినట్టుగ నచ్చట వారి కాటపాటల మూలమునను, జిన్నచిన్నవనుల మూలమునను విద్య నేర్పవలయును. ఇంద్రియ శిక్షణ మీవిద్యలోఁ బ్రధానముగనుండ వలయును. ఇవియే ఫ్రాబెలు సిద్ధాంతములు.

కనుక కిండర్ గార్డనుబడిలో సామాన్యముగ బాలురనైన గుణము లెవ్వియైనదియు తెలిసికొని పాతశాలాముననే బాలుర యింద్రియశక్తులను వృద్ధిపొందింపవలయును. అ నైనగుణములలో నాటలాడుకొనుటయందలి యాశ ప్రధానమై యును. కాబట్టి కిండర్ గార్డను బడిలో నానావిధములగు నాటలనేకము లుండవలయును. వస్తువులను నిర్మింపవలయునని గుణము పులియు బాలురలో నున్నది. కనుక బంకమట్టితో నానావిధములగు బొమ్మలను బాలురచే జేయింపవలయును. చిత్రములను గీయింపవలయును. కట్టముక్కల తోను, నినుకతోను నిండు మొగతలగునవి కట్టింపవలయును చిన్ని బాలురు ఊహా ప్రపంచములో మెలగుచుండును. కనుక వారి యాహాశక్తిని వృద్ధిపొందించుటకుఁగదిలను జెప్ప వలయును. పటములను జూపవలయును. బాలురకు నటననుండుండెడి యాశను దృష్టి పఱచుటకు వారు కథలను నాటములుగఁ బ్రదర్శించునట్లు చేయవలయును. చలనమునందు వారికిఁగల ప్రీతిని గమనించి పాటలతోఁ గూడిన యాటల నాడింప వలయును.

ఈ పద్ధతిలో సామాన్యముగఁ జక్కిన తరగతుల బాలురకుఁ జెప్పనట్టి “పాతము” లనునవి యంతగా నుండరాదు. సంభాషణ, కథలు, పటములను గుఱించి మాటలాడుట, చిత్రలేఖనము, బంక మట్టిపని, నానావిధాకారములతో, బూసలు, విత్తనములు, పుల్లలు, దారము—వీనిని బెట్టుట, కట్టముక్కలతో నాటలు, ఇనుకలో నాటలు, నాట్యము, పాటలు, గంతులువేసి యాడుట—ఇవి ముఖ్యమైన పాతములుగనంపవలయును. పిల్లలు చేనిమీదగాని యెక్కువ కాలము మువ్వనుంచలేరు. కనుక పాతము లేనిగాని యిరువది, యిరువదియైదు నిమిషములకంటె మించియుండరాదు. కాలనిర్ణయ పట్టికలో లెక్కలు, భాషమున్నగునవి బడిపని ప్రారంభించినప్పుడే నేర్పవలయును. క్రమశిక్షను నేర్పవలయును గదా! యని బాలుర స్వేచ్ఛను నిరోధింపక, యువయ సాయంతనములయందుఁ గొన్ని నిమిషములు మాత్రమే వరుసలలో నిలుచుట, నడచుట, మొదలైన యభ్యాసములను జేయించినఁ జాలును.

కిండర్ గార్టను ఉపాధ్యాయును బాలురలో బాలురై మొదలు వాడుగు నుండియును. బడిలో నెక్కియిన పీఠము మీద గూర్చుండక బాలురతో సమానముగ వర్చింపవలయును. చదువు నందును వాటయందును బోధర యుద్ధిస్తునకు, దన్ను తానునగ్గించుకొని వలయును. ఇట్లుండే గాలు రతినియ్యే నిర్భయముగ నుండి చదువు నేర్చుకొందును.

మన దేశములో నున్న ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నుపాధ్యాయులు బాలురయెడ దయతో ముగి పాఠములను నేర్పవలయు ననుట ఈ కిండర్ గార్టను పద్ధతినలననే యని చెప్పవలసి యున్నది.

మాంతునరిపద్ధతి

‘డాక్టరు మేరీయామాంతునరి’ యను నామె ఇటలీ దేశస్థురాలు. మూడేండ్లు మొదలేడేండ్లవఱకు వయస్సుగల బిడ్డలకు విద్య నేర్పుట కొమె యొక పద్ధతినీ గనిపెట్టియున్నది. చిన్న బిడ్డల విద్య కనుకూలమగు పరిధిరముల నేర్పిటచి వారి నందులో సహజముగ నెదుగనియ్యవలయునని మాంతునరిగారి సిద్ధాంతము. ఈసిద్ధాంతము ననుసరించి ఈమె ఇటలీ దేశములో దాదాపు ముప్పది సంవత్సరములు నుండి తన పద్ధతుల ననుసరించి పాఠశాలలను నడుపుచున్నది. ఈమె సిద్ధాంతములు త్వరలో యూరపు, అమెరికా ఖండములలో వ్యాపించెను. నేడా రెండు ఖండములలోను మాంతునరిపద్ధతుల ననుసరించు పాఠశాలలు పెక్కుగా నున్నవి.

బిడ్డల యిల్లు:—మాంతునరిపద్ధతి ననుసరించి విద్య నేర్చుకొను బిడ్డలకొక యిల్లుండవలయును. దానిలో సామాన్యముగ పిలిర గృహములలో నన్నట్లొక పెద్దగదియు, దుస్తులు ధరించుగది, నానవచ్చు గది మున్నగు గదులుండవలయును. ఇంటినంటుకొని యొక తోట యుండవలయును. ఇంటిలోనిసామాగ్రియంతయు ససగబల్లలు, కుర్చీలు, పాత్రలు, గరిటలు, వానిని భద్రముచేయు ఆల్మారాలు మున్నగునవి వన్నియు జిన్నబిడ్డలు వాడుకొనుటకు దగినవిగ నుండి

వలయును. పెద్దగదిలో నొక పెద్దయల్పారా యుండవలయును. ఇదియు బిడ్డలయెత్తుకు దగినదిగ నుండవలయును. దీనిలో విద్యార్థులు పాఠముల సమయమున పాడుకొను సామగ్రి యంతయు నుండును.

ఇదికాక వేటొకయల్పారా యుండవలయును. దానిలోనొక్కొక్క విద్యార్థికోక్కొక్కపెట్టె యుండవలయును. ఆ పెట్టెలో విద్యార్థి తన వస్తువులన్నింటిని పెట్టుకొనవచ్చును. ఆ గదిలో నన్నివైపుల గోడలకు నల్లబల్లలు తగిలించి యుండును. పనిచేయునప్పుడు గదిలోని నేలమీఁద బఱచుకొనుటకు బ్రతి విద్యార్థి కొక రంగులతివాసీ యుండును. ఒక్కొక్కవిద్యార్థికోక్కొక్క పూలతోటిసూడ నుండును. వానిలో విద్యార్థులు పువ్వులజెంచవలయును. పిల్లలు నేర్చుకొనట కొక పియానో వాయిద్యముగూడ నుండును. స్నానపుగదిలోఁ బాత్రలు, తువాళ్ళు, నబ్బులు, దువ్వెనలు, మున్నగున వన్నియు నుండును. వంటతప్ప దక్కిన పనులన్నిటిని అనగా భోజనపదార్థము లను పెడ్తించుట, పాత్రలు కడుగుట, గదులను, అందలి వస్తువులను శుభ్రముచేయుట యిట్టివను లన్నియు విద్యార్థులు తామే చేసికొన వలయును. ఈ విధముగ వా రొకరితో నొకరు కలసి మెలసి యుండురు.

విద్యాపద్ధతి:—మాంటెసరి పద్ధతి ననుసరించి విద్య మూడు భాగములుగా చేయబడినది. అవి:—

(1) చలననాడుల విద్య, (2) ఇంద్రియముల విద్య, (3) భాషాజ్ఞానము అనవచ్చును.

1. చలననాడుల విద్య:—కూర్చుండుట, లేచుట, నడచుట, పరుగెత్తుట, తోటవని, ఆటలు — వీనిమూలమునను, ఇంటిలో వస్తువులను శుభ్రముచేయుట, భోజనములు వడ్డించుట మొదలగు పనుల మూలమునను సాగును.

2. ఇంద్రియములవిద్య:—ప్రత్యేకముగ నా పనికై సిద్ధము చేసియుంచిన వస్తువులమూలమున సాగును. ఈ వస్తుసామగ్రి విస్తా

రముగ నందును. నానావిధాకారములుగల కట్టముక్కలు, పుల్లలు, సంగీత వాయిద్యపు గంటలు, అట్టలమీద నినుకతో వ్రాసిన యక్షరములు, రంగు పెన్సిళ్ళు—ఇట్టి వన్నియో యీ సామగ్రిలో జేసియుండును.

పిల్ల తెలివితేటలనువచ్చిన వస్తువులను వారు తీసికొని గానుపా ధ్యాయని వారిలో నొక్కొక్క రేమిచేయవలసివదియు నవసరమయి నచో, జూపును విద్యార్థులలో ననేకు లితరులను జూచి వా రేమి చేయవలసినదియు నేర్చుకొందురు. కనుక నుపాధ్యాయని నేర్పించ వలసిన యవసరమే యుండకపోవచ్చును. కాని యుపాధ్యాయని గదిలో నొకమూలను గూర్చుండి విద్యార్థులను గమనించుచుండును. ఎవరికైనను సాయము గావలసి యుండెనేని సాయము చేయును. తక్కినప్పు డూరికే యుండును.

భవ నేర్పునప్పుడును బాలురయొక్క యాటవస్తువులనే యాధారముగఁగొని వాని పేరులతోఁ బ్రారంభించి క్రమక్రమముగ మాటలను జదువుటయు, వ్రాయుటయును నేర్పుదురు.

ఈ పాఠశాలలు గొప్ప వ్యయముతోఁగూడినవి కనుక మన దేశములో నెచ్చటగాని ఈపద్ధతి వాడుకలో నున్నట్లు దెలియ బడలేదు.

డాల్టను పద్ధతి

పాఠశాలలో బాలురను తరగతులుగ భాగించి ముప్పది నలు బదిమంది బాలురకొక్క యుపాధ్యాయుఁడు పాఠములను నేర్పు పద్ధతినే మన మెఱిగియున్నాము. ఈ పద్ధతిలో నొక గొప్ప లోప మున్నది గొప్ప తెలివితేటలుగల బాలుఁడు ఉపాధ్యాయుఁడు చెప్ప విషయముల సత్యత్యకాలములో గ్రహించి నేర్చుకొని మంద బుద్ధులుగా నున్నవారి కుపాధ్యాయుఁ డదే పాఠములను మరల మరల జెప్పుచుండఁగా కలము నూరక వెళ్ళుచువలసి యుండును.

ఈ ప్రముఖును దొలగించి బాలురు తమతమ శక్తిసామర్థ్యములకొలది ముందునక బోవట కవకాశముల నియ్యగల వద్దకి నొకదాని నమెరికాదేశస్థురాలగు శ్రీమతి పార్క్ హార్న్స్టన్ కన్యకని పెట్టెను. దాని నామ ప్రక్షాళనమున 1913 లో న్యూయార్కు పట్టణమందు డాల్బస్ ఉన్నతపాఠశాలలో నుపయోగించెను. ఆ వద్ద తిరిగి డాల్బస్ వద్దతి యనిపేరు. ఆ వద్దతి సింహు సింగ్లండులో సాతక పాఠశాలలయందు నుపయోగించుచున్నారు.

డాల్బస్ వద్దతి వివరము :—శ్రీమతి పార్క్ హార్న్స్టన్ కన్యకయే డాల్బస్ వద్దతి స్త్రీ వివరించుచున్నది. “పాఠశాలలోని విద్యార్థులును సుపాధ్యాయులును గొలదిపాటి వ్యయముతో వివిధ లాభమును బొందుటకు బడిలోని పనిని పునర్నిర్మాణ మొనరించుటయే ఈ వద్దతి యొక్క ముఖ్యసూత్రము. దీనిలో బాలుర నిష్ప్రయోజకత్వమును నిర్మూలించుటకు వసతులుకలవు. ఇది వత్సప్రణాళికను మార్చదు. దీనికి విశేష వ్యయముతో గూడిన కట్టడములుగాని బోధనోపకరణములుగాని యవసరములేదు. పాఠములను నేర్చుట కేదోయొక కచ్చితమైన వద్దతి యున్నదను వాదము. నీ వద్దతి యొప్పుకొనదు. తెలివిగల విద్యార్థులును మందబుద్ధులుగా నుండువారును తమతమ శక్తినిబట్టి సాగుట కిది యవకాశముల నిచ్చును.” ఈ వద్దతికి మూడు సూత్రము లాధారములు. అవి యేవన: (1) స్వేచ్ఛ (2) బాలర సంఘముల పరస్పర ప్రభావము (3) ప్రతిబాధకును చేయవలసినపని.

సామాన్యమగ నిప్పటి పాఠశాలలలో బాలురకు స్వేచ్ఛ లేదు. వారి కిష్టమువచ్చిన పాఠము నిష్టమువచ్చిన గంటలో జదువు కొనలేరు. కాలనిర్ణయపట్టిక ప్రకార మేర్పడునట్టి పాఠములను జనువవలయును. డాల్బస్ వద్దతిలో విద్యార్థి తన కిష్టమువచ్చిన పాఠములను జనువవచ్చును. అంతియగాక యొక్కొక్క విద్యార్థియు సుపాధ్యాయుడిచ్చిన పనిని సొంతముగా జేసి చూపవలయును. దీని మూలమున నొకవిద్యార్థి పాఠమును గ్రహించినాడా, లేదా యని పెంబనే తెలిసికొనవచ్చును.

జ్ఞానమువల్లతిని బనిచేయు విధము:—ఈ పద్ధతికి నాలుగు ప్రత్యేకలక్షణములున్నవి. వానిలో 'పాఠములగదు' లనునది మొదటిది. అనగా బడిలో నేర్పఁబడుచున్న యొక్కొక్క పాఠమున కొక గది యుండువలయునుట వాచకమున కొకగది, లెక్కలకొకగది, శ్రవణశాస్త్రమున కొకగది యిట్లు పాఠమున కొకగది యుండును. బాలుర విభజన దెలిసి తేటలనుబట్టి కాక వయస్సునుబట్టి యుండును. అనగా 10 యేండ్లబాలు కొక తరగతిగాను, 11 ఏండ్ల బాలురు వేరొక తరగతిగాను, 12 యేండ్ల బాలురు వేరొక తరగతిగాను, 13 ఏండ్లబాలు రింకొక తరగతిగాను విభజన చేయఁబడుదురు. వీరి కింపటికిని నాలుకేండ్లకు పరిపూర్ణ పాఠముల నేర్పఁపఱి యుండును. ఒక్కొక్క పాఠమున నేర్పఁదిన గదిలో నా పాఠమును నేర్పుటకు గావలసినయుపకరణములు, పటములు మున్నగు వస్తువులుండవు. ప్రతిపూట కొకటి రెండైచ్చిక పఠనగంటలుండవు. ఆ గంటలలో విద్యార్థులు తమ కిష్టమువచ్చిన గదిలోనికిఁబోయి యా పాఠమును జదువుకొందురు; లేదా వ్రాసికొందురు. ఏవైనా దెలియని విషయములున్నచో నచ్చటి యుపాధ్యాయుని నడిగి చెప్పించుకొందురు. ఒక పాఠమును నేర్చుకొనఁగనే విద్యార్థి మరియొక గదికిఁ బోవును.

బడిలో నేర్పవలసిన ప్రతిపాఠముల కొక ప్రవీణుఁడుండుట రెండవలక్షణము. ప్రవీణుఁడగునీయుపాధ్యాయుఁడు తానేపాఠమును జెప్పనో యాగదిలోనే యుండును. అతఁ డొక్కొక్క తరగతిలోని బాలురకుఁ దాను నేర్పు పాఠములమీఁదఁ బ్రశ్నలు సిద్ధముచేసి విద్యార్థుల కిచ్చుటయేగాక వారాపాఠములో నెట్టియభివృద్ధినొందు చున్నదియుఁ గనిపెట్టు చుండును.

విద్యార్థి చేయవలసిన పనిని సిద్ధముచేయుట మూడవ లక్షణము. బడిలో నాగు తరగతు లుండునయెడల నొక్కొక్క తరగతిలోని బాలుఁడును పాఠ్యమునకు జరుపవలసిన వాచకము, లెక్కలు, భౌగోళము మున్నగు పాఠముల ప్రమాణముల పాఠ్యప్రణాళికనబట్టి తెలియును. ఒక్కొక్కపాఠమున విషయమున నేమి జరుగు

నదియు నాలోచితము. భూగోళపాఠమును దీసికొండము. బడిలోని ప్రతిబాలుడు నొక్కొక్క సంవత్సర మా సంవత్సరపు భూగోళపాఠములను నేర్చుకొనవలయును. విద్యార్థి 'ఎ' అను తరగతిలో నన్నాడనుకొండము, భూగోళపాఠప్రవీణుడీ బాలుడు సంవత్సరములో జనువలసిన పాఠములను బదిభాగములు చేయును.

ఒక్కొక్కభాగమును విద్యార్థి యొకనెలలోఁ జదివి ముగింపవలయును. ఆ నెలభాగము నుపాధ్యాయుఁ డిరువది చిన్నభాగములుగఁ జేయును. అట్లు చేసినవని నొక చీటిమీఁద వ్రాసి బాలుని కిచ్చును. దీనికే నిర్దిష్టపత్రముల పేరు. నిష్టపత్రములోఁ జూపిన యిరువది చిన్నభాగముల పనిని విద్యార్థి తన కష్టమువచ్చినట్లు దినమున కెన్ని భాగములనైనను ముగింపవచ్చును. విద్యార్థి దినమున కైదు భాగములపొన్నవ ముగించినయెడల నాలుగు దినములలోనే భూగోళములోఁ జేయవలసిన పని అంతయు ముగించును. కాని తక్కిన పాఠములలో వెరుకఁబడిపోవును కనుక నతఁ డితర పాఠములను నయితము చదువవలయును. తాను నేర్చుకొన్న పాఠములనుపాధ్యాయునికిఁ జూపించి తన నిర్దిష్టపత్రములో నతని సంతకము చేయించుకొనవలయును. నెలలోపలఁగాను జనువలసిన పాఠముల నన్నిటిని ముగించి లేకున్నయెడల నావిద్యార్థి యెందులకు ముగించలేదో కనుగొని వానికిఁ బ్రత్యేకముగ సాయము చేయుట కేర్పాట్లు జరుగును. ఈ విధముగ ప్రతిపాఠములోను నుపాధ్యాయుడు నిర్దిష్టపత్రముఁ జూపిన పనిని విద్యార్థి 10 నెలలలో సంవత్సరపు బనిని ముగించినయెడల రెండవ సంవత్సరపు పాఠముల నీతఁడు ప్రారంభింపవచ్చును.

విద్యార్థులపని పరీక్షలనపు టేర్పాట్లు నాల్గవలక్షణము. ఈపని జరుగుటకు విద్యార్థియొద్ద నొక చీటియు, నుపాధ్యాయునియొద్ద నొక చీటియు, ప్రధానోపాధ్యాయునియొద్ద నొక చీటియు నుండును. విద్యార్థియు నుపాధ్యాయుడును ప్రతిదినమును, ప్రధానోపాధ్యాయుడు

వారమున కొకపర్యాయమును విద్యార్థి యెంతవఱకు ముందునకుఁ బోయినదియుఁ దెలిసికొనుచుండురు.

ఈ పద్ధతిలోని లాభములు:—దాల్చినపద్ధతిలో విద్యార్థికి స్వేచ్ఛయుండును. ఎవరియొద్దికి లేకుండ విద్యార్థి తనకిష్టమువచ్చిన పాఠము ఇష్టము వచ్చినంతకాలము చదువుకొనవచ్చును. మంద బుద్ధులు మెల్లగను, కుశాగ్రబుద్ధులు వడివడిగను వృద్ధిపొందుట కీ పద్ధతిలో సవకాశములు గలవు. మందబుద్ధు లెవరైనదియు సుపాఠ్యా యును కనిపెట్టుటకును దగిన సాహాయ్యము చేయుటకును వసతులు గలవు. విద్యార్థుల దటు తరులమవనులలో నిమగ్నలై యున్నందున, దుంటరితనమునకుఁ బోరు. కనుక బడిలో మంచి క్రమశిక్షణ యుండును. ఉపాధ్యాయుఁ డొక్కొక్క బాలుని శక్తిసామర్థ్యములు గనిపెట్టుట కీ పద్ధతి యవకాశముల నిచ్చును. విద్యార్థులకును సుపాఠ్యాయులకును మంచిన్న హాభావము ఏర్పడును.

ప్రశ్నలు

- (1) ప్రాబాలు ఎవ్వరు? ఆతనిపేరును వనమెంచులకు జ్ఞాపక ముంచుకొను చున్నాము?
- (2) మాత్రేంద్రక్రిందట వనచేశములో నీ వొక వీధిబడిలోఁ జదువుచుండినట్లుహించుకొని యప్పటి నీ యనుభవమును వ్రాయుము.
- (3) కిండర్ గార్టన్ బడిలో నేర్పఁబడిన పాఠములు, నుపయోగింపఁబడిన యాటకస్తవాలను పట్టిగా వ్రాయుము.
- (4) మాంటెసరి, థర్టిని కిండర్ గార్టను పద్ధతులను గల భేదములను వ్రాయుము.
- (5) మాంటెసరిపద్ధతి మన దేశమునకు సరిపడునో సరిపడదోకారణములతో వ్రాయుము.
- (6) దాల్చినపద్ధతికి ఆ పేరల కలిగెను? ఆ పద్ధతిలోని ముఖ్యసూత్రములేవి?
- (7) దాల్చినపద్ధతి మంచిదని యొకరును, సామాన్యముగ వాడుకలోనున్న నేర్పు పద్ధతియే మంచిదని మరియొకరును వాదించుచుండగా నీవు విన్నావనుకొని వారి వాదములను వ్రాయుము.
- (8) దాల్చినపద్ధతివలన లాభములను వ్రాయుము.

20. నవీన బోధనాపద్ధతులు:

ప్రోజెక్టు, వార్తా పద్ధతులు

ప్రోజెక్టు పద్ధతి:— నవీన బోధనాపద్ధతులలో 'ప్రోజెక్టు' పద్ధతి మిగుల బ్రధానమైనది. ఇది అమెరికా దేశములోని పాఠశాలలలో నధికముగ వాడబడుచున్నది అమెరికా దేశమునుండి వచ్చిన మిషనరీలు ఈ మిచ్చట స్థాపించిన పాఠశాలలలో మొదట దీనిని బవేశపెట్టిరి. పంజాబు ప్రాంతములో నున్న మోగా ఈను గ్రామమునందలి మిషను పాఠశాలలో నీ పద్ధతి మొట్టిమొదలగానే జరుగవలయుగా వాడబడి త్వరలో నా ప్రాంతపు దొరతనమువారి యామోదమును బొందెను. గ్రామోపాధ్యాయులకు ప్రోజెక్టుపద్ధతిని నేర్పుటకై నేడిప్పు డచ్చటి బోధనాభ్యసనపాఠశాల యొక్క గలదు. ఈ పద్ధతి యచ్చటనుండి దేశములోని యన్ని భాగములకును బ్రాకినది. కాని, పంజాబులో దప్ప దక్కిన ప్రాంతములలో నీ పద్ధతి సామాన్యముగ వాడుకలో లేదు. మన రాజధానిలో నే యొక్క రెండు పాఠశాలలలో నో యీ పద్ధతి యాచరణమునందున్నది. ఈరోడ్ పట్టణమునందలి లండన్ మిషన్ బాలుర పాఠశాలలో నిది జయప్రదముగ సాగుచున్నట్లు తెలియ బడుచున్నది.

ప్రోజెక్టునగా నేమి:— అమెరికాదేశపు విద్యావేత్తలలో నొకరు కిల్ పాట్రిక్ దొరగారు ప్రోజెక్టు అను పదమున కీ క్రింది విధమున నిర్వచనము చేసెనున్నారు. "ఏదైన నొక బలవత్తుతును నుద్దేశముతోఁ గూడినపని 'ప్రోజెక్టు' అనిరించుకొనును. తలపెట్టిన పని ముగించువఱకు నా యుద్దేశము బలముగా బనిచేయుచుండవలయును." అని. ప్రోజెక్టు మానవజీవితమునకుఁ జెందిన యేవిషయమును గుఱించి యైన నుండవచ్చును. ఉద్దేశము ననుసరించి ప్రోజెక్టు నాలుగువిధములుగ నుండవచ్చునని కిల్ పాట్రిక్ పండితుని యభిప్రాయము.

1. మనస్సులోని యభిప్రాయమును బ్రకటించు వస్తువును నిర్మించుట. ఇది మొదటివిధము. ఎన్నువేరత చిన్నదియైనను గావచ్చును. ఆ వస్తునిర్మాణమునకు వినియోగింపఁ గుచదార్థము లేనియైనను గావచ్చును. అనగా కాగితము, వెనురువుల్లలు, జనురు-ఓనితో నొకబాలుఁడొక గాలిపడగను నిర్మించినది యనుకొందము. గాలి పటము నిర్మాణమున ప్రాశస్త్య మొదలను చక్రవర్తి కాలమున నిర్మింపబడిన లోప్రసిద్ధులగు రాజానిహల్ భవనము సముదము పోశెట్టే. పైరెండును నిర్దేశమువల్లయుక్క మనస్సులలోని యభిప్రాయమును బ్రకటించుచున్నవి.

2. తదేకధ్యానముతో నొక వస్తువు ననుభవించి యానందించుట. ఇది రెండవవిధము. ఒక బాలుఁడు బాగానంచను గాల్పుచుండ గా జూచి యానందించును. లేదా యొక తియ్యని మామిడి పండును తిని యానందించును. ఈ రెండు పనులు ప్రాశస్త్య లనిపించుకొనునా యని యడిగినచో వాని ననుభవించు నుద్దేశముండినదా యని మనము ప్రశ్నింప వలసియున్నది. అట్టి యుద్దేశ ముండిన యెడల నవి ప్రాశస్త్య లనిపించుకొనును. ఉద్దేశము లేనియెడల నవి ప్రాశస్త్యము కాజాలవు. అట్లే యొక రొక చక్కని కథను చదివి యానందింతురు; లేదా సూర్యాస్తమయమును జూచి నంతరింతురు. ఈ రెండు పనులను జేయునపుడు సైత ముక్కొక్క పనియు నొక బలముగు నుద్దేశముతోఁగూడి యుండినయెడల నది ప్రాశస్త్యనిపించుకొనును.

3. ఒక చిక్కును విడదీయుట మూడవవిధము. ఒక చిక్కునమస్యను విన్నంతనే యొక ప్రాశస్త్యార్పణము. ఈనమస్యను గ్రహించి దానిని విడదీయుటకుఁ బూనికొన్నప్పుడే ప్రాశస్త్యార్పణము. గంట కిరువది మైళ్ళుచొప్పున బోవు రైలుబండి యొక మైలు పోవుట కెంత కాలము పట్టును? అననది యొక నమస్య. దాని నొకఁడు విన్నంతనే ప్రాశస్త్యార్పణము. కాని యందలి చిక్కును గ్రహించి దానిని విడదీయుట కుద్దేశించి నపుడే ప్రాశస్త్యార్పణము.

4. జ్ఞానోపార్జనము:—ఇది నాలుగవ విధము. ఒకఁడొక సంగతిగూర్చి యొక గ్రంథములో జదువును. చదివిన వెంటనే ప్రోజెక్టు వర్చడదు; కాని ఆ చదివిన సంగతి తనకుముందు కాలము నకు బనిజేవచ్చుననియెంచి దానిని గంభీరముచేయ నుద్దేశించును. అట్లు గంభీరము చేయ నుద్దేశించినప్పుడే నాలుగవ విధమగు ప్రోజెక్టేర్పడును.

ప్రోజెక్టులు సమష్టిప్రోజెక్టులనియు, వ్యష్టిప్రోజెక్టు లనియు రెండువిధములుగ నుండును. సమష్టి ప్రోజెక్టులలో ననేక బాలురు కలసి పని చేయవలసియుండును. వ్యష్టిప్రోజెక్టులలో నొక్కొక్క బాలుఁడు తనకుఁదాను ప్రోజెక్టునకుఁ జెందిన పనులన్నింటినీజేయును. బాలురు పెరిగి పెద్దవాడైనపు డితరులతోఁగలసి మానవశ్రేయము నకుఁ బాలుపడవలసి యున్నారు. సమష్టిప్రోజెక్టులల్లనేకులు కలసి పనిచేయుట కవకాశములను గల్పించును. కాని వ్యష్టిప్రోజెక్టులలో నట్టి యవకాశము లుండవు. కనుక వ్యష్టి ప్రోజెక్టులకంటె సమష్టి ప్రోజెక్టులే శ్రేష్టమైనవి.

ప్రోజెక్టుపద్ధతి యననేమి?:—ప్రోజెక్టులమూలమున విద్యనేర్చు పద్ధతికి ప్రోజెక్టుపద్ధతి యనిపేరు. బడిలో నుపాధ్యాయుఁడును బాలురును కలసి మాటలాడుకొనునపుడు బాలు రేదోయొకపనిని జేయుట కిష్టపడుదురు. ఆ యిష్టము బలము నుద్దేశముగ నేర్పడి విద్యార్థు లెల్లరు నావనినే చేయగోరినయెడల నొక ప్రోజెక్టేర్పడును. కాని, యానివయమున నుపాధ్యాయుఁడు హెచ్చరికతో మెలగవలయును. బాలురు చేయుదమని కోరిన వ్రతపనిని ప్రోజెక్టుక్రింద నుపాధ్యాయుఁ డేర్పరచుకొనరాదు. తాను ముందుగనే కొన్ని ప్రోజెక్టు నుగుఱించి యోచించుకొని యట్టి ప్రోజెక్టులను బాలురే యేర్పరచుకొనుటకుఁ దగిన వాతావరణమును బడిలో నుపాధ్యాయుఁడుకల్పింపవలయును. ఉపాహరణముగ గలిపటమును జేయుటయును ప్రోజెక్టును తన విద్యార్థులు కోరుకొన వలయునని యొక యుపాధ్యాయుఁడుతలఁచె నుకొండము. అట్టియుపాధ్యాయుఁడు గలిపటమును గూర్చిన కథలను

తన విద్యార్థులకుఁ జెప్పవలయును. లేదా యొక గాలిపటమును బడి లోనిఁ దెచ్చి గోడకు ప్రేలాడగట్టి చూచవలయును. మఱియు బహిర బాహర కగవచునట్లుగ కొన్ని రంగుకాగితములను, వెదురు పుల్లలను, జగురును నుంచవలయును. వీనిమూలమున బాలురు గాలి పటమునుగూర్చి తెలుతురు. అప్పుడు వారే గాలిపటములను చేయుక మని యుపాధ్యాయునితోఁ జెప్పవారు. బాహరలో నట్టి యుద్దేశము నిలిగి యాయుద్దేశమును నెఱవేర్చుటకుఁ బూర్వకొన్నప్పుడు గాలిపట మును జేయుటయను ప్రోత్సాహకర్తృత్వము. అప్పుడు పాధ్యాయుడు గాలి పటమును సిద్ధముచేయు వ్యతులనుగుఱించి బాలురతో ముచ్చటించ వలయును. వీనిఫలితముగ గాలిపటమును జేయుటయనునది ప్రధాన మైన ప్రాజెక్టుగా నేర్పడగల రంగు కాగితములను సంపాదించుట, వాని వెలను తెలిసికొనుట, కాగితములను కొలుచుట, కావలసిన కొల తలు కత్తిరించుట, వెదురుపుల్లలను సంపాదించుట, వానిని జీల్చి సిద్ధముజేయుట, సరిపడిన లెక్కలుచేయుట, జగురులను సంపాదిం చుట, గాలిపడగ చక్కగ నెగురుటకుఁ గావలసిన వాతావరణమును గూర్చి నేర్చుకొనుట మున్నగున వేరయో చిన్న ప్రాజెక్టు లేర్పడును. వీనినే 'నబ్ ప్రాజెక్టు' లందురు. కావున నొక ప్రాజెక్టు మొదలు పెట్టి ముగించునప్పటి కనేక సంగతులను బాలురు నేర్చుకొందురు.

ఈప్రాజెక్టుమూలముననే వాచకము, లెక్కలు, భూగోళము ప్రృథ్విశాసము మున్నగు పాఠములను నేర్పుట కవకాశములుండును. పైన వివరించిన గాలిపటము ప్రాజెక్టులో గాలిపటములను గూర్చిన కథలు, వెదుర్లుపెరుగు అడవులు, గాలిపడగ యెగురుటకుఁ గావలసిన వాతావరణమువీనిగూర్చి చదువుట వాచకమగును. కాగితము, వెదురుపుల్లలు, వీనిని కొలుచుట, వాని కెలలు తెలిసికొని గాలిపట మును చేయుటకు గావలసిన మొత్తము వెలలను కనుగొనుట లెక్కల పాఠమగును. గాలులు, అవి వీచుదిక్కులు, ఋతువులు మున్నగువిష యములు భూగోళపాఠమునకుఁ జెందినవి. అట్లని పాఠశాలలో నేర్ప వలసిన ప్రతిపాఠమును ప్రాజెక్టుతో సంబంధపఱచి తీరవలయునని

తలంపరాదు. అట్లు చేసినయెడల ప్రాజెక్టుతో గొన్ని పాతములకు గృహము సంబంధము కల్పించినట్లుగును. ప్రాజెక్టు మొదలుపెట్టినప్పటి నుండియు నది ముగియువఱకును బాలురు తాహముతో నేర్చుకొను చుండురు.

కాబట్టి ప్రాజెక్టువద్దటినిగూర్చిన యీ విషయములను మనము గమనింపవలెను.

1. ఒక బలమైన యుద్దేశముచే బేరేపింపబడి కొనసాగింపబడు పనికే ప్రాజెక్టులని పేరు. ప్రతి ప్రాజెక్టుకు బాలురు తామే యేర్పాటుచూపవలయును. అట్లు విచారించి బాలురకు దాముచేయు పనియందు తాహముండదు. కాని ప్రాజెక్టుల నేర్పాటుచూచుటకు సాధ్యాయుడు తగిన వాతావరణమును బడిలో గల్పించి బాలురకు దోడ్పడవలయును.

2. బాలురేర్పాటుచూస్తూ ప్రాజెక్టులను సాధ్యాయుడే సాగింపవలయును. ప్రాజెక్టులమూలమున నెన్ని విషయములు బాలురకు నేర్చుటకు వసతున్నవో కనిపెట్టి వాని నన్నిటిని బాలురకు నేర్పవలయును. సంవత్సరాంతములోపల బడిలోని పాఠముల ప్రణాళిక చొప్పున పాఠములన్నియు ముగియవట్లును జూడవలయును.

3. ప్రాజెక్టు ముగియవఱకును బాలరు తాహము తగ్గరాదు. ఉత్సాహము ప్రాజెక్టునకు బ్రాణము. ప్రాజెక్టుతో సహజముగా సంబంధములేని విషయములను సాధ్యాయుడు బోధించినచో తాహము తగ్గును. ఉదాహరణముగ గాలివటము ప్రాజెక్టు మూలమున బైబిలుపాఠమును నేర్చుటకు బ్రయత్నింపరాదు.

4. సామాన్యముగ జనుల జీవితమునకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులనే కొరకొనట మంచిది. అవియును నమిచ్చి ప్రాజెక్టులై యుండవలయును. ఇల్లుకట్టుట, తోటను పెంచుట, నాటకములను బ్రదర్శించుట-యిట్టివి మంచి ప్రాజెక్టులు.

ప్రాజెక్టువద్దటియొక్క న్యూన్టీ:—మానసిక శాస్త్ర నూత్ర

ములనుబట్టి చూచినచో ప్రోజెక్టుపద్ధతి బాలుర విద్యకు మిక్కిలి తగి
యున్నది. మన మే పనిని జేయ నుద్దేశింతుమో దాని నుత్సాహ
ముతో జేయుదుము. దేనిని జేయుదుమో దానిని నేర్చుకొందుము.
హావకు దేనియొ డభిరుచికలదో దానిని మనము నులుపుగా నేర్చు
కొందుము. విద్యార్థులు తామే యొకవిషయమును సంకల్పించి దాని
న ఉత్సాహముతో నెఱవేర్చునట్లు చేయునది ప్రోజెక్టు పద్ధతి. కనుకనే
యీ పద్ధతి యావలంబింపఁదగియున్నది; కాని, యిది వ్యాప్తిలో
శతాంశములకుఁ గాఁగఁజేయఁగలదు. ఈ పద్ధతి నాచరణలోఁ బెట్టుటకుఁ
బ్రజ్ఞాశ్రమముగఁ గల పద్ధతినిబట్టి శిక్షణము పొందిన యుపాధ్యాయులు
కావలయును. అట్టి యుపాధ్యాయులు మన రాజధానిలో నిప్పుడు
లేరు. ప్రస్తుతముండు బోధనాధ్యనన పాఠశాల లట్టి యుపాధ్యాయు
లను తర్జియచేయవలయును. ప్రోజెక్టు పద్ధతినీగూర్చిన గ్రంథములు
తెలుగుభాషలోలేవు. కనుక నుపాధ్యాయులందఱు నీ పద్ధతినీగూర్చి
తెలిసికొనుట కవశ్యములులేవు. ఈ పద్ధతి నాచరణయందుఁబెట్టి
జయప్రదయాగఁ బనిపాగించునట్టి పాఠశాలలు పైతము మన రాజ
ధానిలో లేవు. స్వర్గాగు పాఠశాలలుగాని, ప్రైవేటు పాఠశాలలు
గాని యీ పద్ధతిన దమ పాఠశాలలలోఁ బ్రవేశపెట్టి యిది యాచ
రణ సాధ్యమనియు, నిప్పుడున్న బోధనాపద్ధతులకంటె నుత్కృష్టమైన
దనియుఁ జూపిన యెడల నిది వివిగ్నవాడుక లోనికి రాఁగలదు.

వార్తా పద్ధతి

పుట్టు పూర్వోత్తరములు:—గున దేశములో నాంగ్లేయుల
దొరతనము స్థిరపడినపుటి నుండియు నాంగ్లేయ విద్యాప్రభావము
పొచ్చి, దేశీయవిద్య క్రమముగ ననంతము. విద్యావంతులగువారి
దవ యవకు లాంగ్లభాషావ్యామోహముఁబడి దేశభాషల నుపే
క్షించిరి. దేశములోని విద్యావిధానమంతయుఁ బాశ్చాత్య పద్ధతుల
ననుసరింపసాగెను. జనసామాన్యమున కి విద్య యందుబాటులో
నుండక పోవుటయేగాక దీనిమూలమున గ్రామములలోని విద్యావంతు

లండను పల్లెలు విడిచి పట్టణములు చేరసాగిరి. కనుక విద్యావంతులకును పల్లెటూరి జనులకును మధ్య గొప్ప యెడ మేర్పడెను. విద్య వలన గలుగుచున్న యిట్టి దుష్ఫలితములు వగచి జనులయొక్క జాతి సంప్రదాయమునకు దగిన విద్యావిధానమును దేశములో నేర్పఱువవలయునని దేశనాయకులు తలచిరి. ఈ విధముగఁదలచిన వారిలో మహాత్మాగాంధీగారు రొకడు.

ప్రస్తుత విద్యావిధానములోని యీ క్రిందఁ జూపిన లోపముల నాయన “హరిజన్” అను పత్రికలో వివరించియున్నారు. “ప్రస్తుత విద్య జనసామాన్యమునకుఁ బ్రకటింపఁచునది కాదు. ఏలయన : పాతశాలలలోఁ గఠినమగు నాంగ్లభాష మూలమున బాలురకు విద్య నేర్పుటవలసి, విషయములను బాలురు సరిగా గ్రహింపజాలకుండురు. అంతియగాక యనేకములగు నితర విషయములను నేర్చుకొనుటకు వినియోగింపవలసిన కాలమును నాంగ్లభాష నేర్చుకొనుట కుపయోగించుచున్నారు. ఏవో కొన్ని యంగ్లేష ముక్కలు నేర్చుకొనుచున్నారే కాని, బాలురకు విజనుగు విద్య చుట్టుట లేదు.” ఇట్లు ప్రస్తుత విద్యావిధానమును విమర్శించిన పిదప మహాత్ము డాదర్శ ప్రాయ మగు ప్రాథమికవిద్యను గూర్చిన తన యభిప్రాయముల నిట్లు వెల్లడిచేసి యున్నాడు. “ప్రాథమికవిద్య యేదోడ్డవ్యవస్థాంతము సాగవలయును. పాఠములబోధన మాతృభాష మూలముననే జరుగవలయును. ఆంగ్లభాషను బ్రధాన భాషగ నేర్పరాదు. పాఠముల నన్నింటిని నొకచేతివనినాధారము చేసికొని బోధింపవలయును. చేతిపవల మూలమున విద్యార్థులు సిద్ధము చేసిన వస్తువులను విక్రయించి పాతశాలలను నడుపుటకుఁ గావలసిన సొమ్ము సంపాదించవలయును” అని మహాత్ముడు సూచించిన యీ నూతన విద్యా పద్ధతిని గూర్చి యాలోచించుటకు విద్యాధికులతోఁ గూడిన విచారణ సంఘ మొకటి 1937 లో వార్ధాపట్టణమున నేర్పఱువఁబడెను. ఆ సంఘము గాంధీమహాత్ముని సూచనల ననుసరించి యొక విద్యా విధానమును సిద్ధము చేసెను. దానికే వార్ధాపద్ధతి యని పేరు.

వార్ధాపద్ధతిలోని మాతృవిషయములు:

1. ప్రాథమికవిద్య యంతయు నేదేని యొక చేతిపని మూలమున సాగవలయును. అనగా సుపాఠ్యాయుడు మూలువడుకుట, నేతనేయుట మున్నగు నేదోయొక పని నాధారము చేసికొని దాని మూలమున సాధ్యమయినంతమట్టుకు వాచకము, లెక్కలు, భూగోళము మొదలగు పాఠములను బోధింపవలయును, ఏపాఠమునైనను చేతినని మూలమున బోధించుటకు వీలుకానియెడల వానిని బ్రత్యేకముగ బోధింపవలయును. బాలురు చేయు పనులమూలమున వారికి విద్య నేర్పవలయును. ఆధునిక విద్యా సూత్రము నీ పద్ధతి యనునందు చూన్నదనవచ్చును. బాలురందఱును జేతిపనులను నేర్పుకొన్నచో విద్యాధికులకు ను జేతులకష్టముతో జీవించువారికిని మధ్యనుండు భేదము లంతరింపగలవు. వట్టి పుస్తకముల చదువులోనే తమ కాలము గడపు వారి కీ పద్ధతి వలన విప్లవ పనిమార్పు కలుగును. విద్యకును జనల జీవితమునకును సంబంధ మేర్పడును. కాని బాలురకు వృత్తిని సంపూర్ణముగ నేర్పవలయునను నుద్దేశముతోగాక వారికి బ్రధానముగ విద్య నేర్పవలయునను నుద్దేశముతోనే తగిన చేతిపనిని గోరుకొన వలయును.

2. పాఠశాలనడుపుటకుఁ గావలసిన సామ్యంతయు బాలురు సిద్ధముచేయు వస్తువుల విమ్మిసంపాదించవలయును. బాలురు సిద్ధముచేయు వస్తువును సర్కారువారు కొనవలయును. పాఠశాలకు వ్యయము నంతయు నీఁధులుగ సంపాదించ లేకపోయినను నెక్కవ భాగమును సంపాదించుట కవకాశమున్నది. అట్లని బాలురచేత దినమంతయుఁ గనిచేయించి వారికి నేర్పవలసిన ఇతరపాఠములను నేర్పక విడువరాదు. ఉపాధ్యాయుల కొక్కొక్కరికి నెలకుఁ గనీసము రు 20-0-0 లు జీతముండవలయును.

3. మాతృభాష మూలముననే పాఠము లన్నియు బోధింపబడ వలయును. ప్రాథమికవిద్య కిది పునఃదిగనుండవలయును. మాతృ

భాషలో విద్యార్థి త్వరితముగా జనుపుటకును, నేగముగను భావ సహితముగను సలక్షణముగను మాటలాడుటకును కావలసిన నేర్పు పొందవలయును, తప్పులు లేకుండగను, విశదముగను వ్రాయుట యును, వ్యాపారమునుగూర్చిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరపుట యును దెలిసియుండవలయును.

4. ప్రతివిద్యార్థియు నేడేండ్ల కాలము విద్య సభ్యునివ వల యును. అనగా విద్యార్థి తనయొక్క యేడవయేటినుండి పదునాలు గవ యేడువఱకు బడిలో నుండవలయును. ప్రస్తుతము ప్రాథమిక ఉన్నతవిద్యలలో నేర్ప పాఠములన్నియు నీ యేడేండ్ల కాలములో బాలురకు నేర్పవలయును. ఇప్పుడాంగ్ల భాషను నేర్చుకొనుట కెక్కువ కాలమును వినియోగించుచున్నారు. కనుక నిః సతర పాఠములకు సమయము చాలుటలేదు. అంగ్లభాషను దొలగించినచో నితర పాఠములకుఁ గావలసినంతకాలము లభించుటయేగాక యాంగ్ల భాషను నేర్చుకొనుటలో విద్యార్థులకుగల శక్తి యంతయు నుడిగి పోవును. ఈ పద్ధతిప్రకారము దినమున కైదున్నర గంటలచొప్పున సంవత్సరమునకు రెండువందల యెరుబది ఎనిమిది దినములు బడిపని జరుగవలయును.

వార్ధాపద్ధతియొక్క గుణదోషములు:—ప్రస్తుత మమలలో నున్న విద్యాపద్ధతులవలెగాక వార్ధాపద్ధతి భారతీయ సంప్రదాయ ములకుఁ దగియున్నది. ఉన్నతపాఠ కాలలోని విద్యనంతయు మాత్రమే భాషలో నేడేండ్ల కాలములో బాలురకు నేర్పుట యొక గొప్ప విష యము. జేతిపనులను నేర్పుటవలన వట్టి పుస్తకవిద్య యంతరించి బాలురకుఁ జేతిపనులు ఉత్సాహమును బుట్టింప గలవు. మనదేశ ములోఁ జేతుల కష్టమును నీచముగఁ జూచు గుణము జనులలో గలదు. అందఱును జేతిపనులను నేర్చుకొన్నచోఁ జేతుల కష్టమున కంటియున్న సేవభావము తొలగును. భారత దేశము మిగుల బీదది. కావ్యవిద్యకుఁ గావలసినంత ధనమును పెచ్చింప లేకున్నది. కాబట్టి దొరతనమువారి కెట్టివ్యయమును లేకుండగనే ప్రాథమికవిద్య బాలురు

చేయు కష్టముతోనే సాగగలిగినయెడల నది దేశమునకు మిగుల గొప్పలాభముగ నుండును. ప్రస్తుతము మనదేశములో ననేకులు నిరుద్యోగులై యన్నవస్తువులు సంపాదించుకొనభేక యవస్థలు పడుచున్నారు. బాలురు వార్ధాపద్ధతి ననుసరించి ప్రతివాడు నొకవృత్తి నేర్చుకొనును. గనుక నిరుద్యోగసమస్య యుండనేరదు. ప్రతినంవత్సరమును మనదేశములో గోట్లకొలది రూపాయలు విద్యకై వెచ్చించబడుచున్నవి. కాని విద్యావంతులసంఖ్యమాత్ర మంతగాఁ బెరుగుట లేదు. బడిలోఁజేరి రెండుమూడేండ్లుమాత్ర మందుండి బడి విడుచుటవలన నెందరో నిరక్షులగుచున్నారు. కాని, ఈ పద్ధతివలన ప్రతి బాలుడును నేడేండ్ల పర్యంతము బడిలోనుండవలసి యుండును. గనుక నొకసారి బడిలోఁ బ్రవేశించి చదువుకొన్నవారు నిరక్షులగుట కవకాశముండదు.

బాలరకు దేనియం దభిరుచిగలదో దానిని సులువుగను ద్వరితముగను నేర్చుకొందురను మానసికశాస్త్ర నూత్రమునుబట్టి చూచినయెడల వార్ధాపద్ధతి విమర్శనకు నిలువఁజాలదని చెప్పవలసి యున్నది. ఎట్లన నుపాధ్యాయుఁడు నేర్పు వడుకుపనియందుగాని, నేత పనియందుగాని బాలున కేమియభిరుచియుండును? ఆ పరీక్షమ బాలుఁడు కొరుకొన్నదికాదు. శవనము సంపాదించుకొనగోరు పెద్ద వారికి దానియం దభిరుచి యుండవచ్చునుగాని, చిన్నబాలుర కది యుత్సాహము బుట్టినపదని చెప్పవచ్చును. విద్యార్థి కభిరుచిలేని పనిని వారిచే జేయించినయెడల వాని కది భారముగఁ దోచుటయేకాక వానివిద్యకేభంగము కలుగును. మఱియు నొకచేతి పనినే ప్రతిదినము చేయవలసి వచ్చినయెడల బాలుర కది వినుగును బుట్టించును. ప్రాజెక్టు పద్ధతిలోఁ బ్రతిదినము, లేదా ప్రతివార మేదోయొక క్రొత్త పబ్ ప్రాజెక్టును బాలురు చేయుచుండుటవలన నందులో వారియుత్సాహ మంతరింపకయుండును. వార్ధావిధానములో నానాపాకములకుఁ గాలమును భాగించుటలో మూఁడు గంటల యిరువది నిమిషములు చేరిపని కేర్పాటుచేసి బాలుర సంపాదనవలననే విద్య సాగించవలయునను నేర్పాటు కలదు.

అందువలన సుపాధ్యాయులు చేతిపని శ్రద్ధగ నేర్పి యితర పాఠముల నశ్రద్ధచేయుట కవకాశముకలదు. అంతియకాక తమబిడ్డలు బడిలో వరుకుటవంటి చేతిపని నేర్చుకొనుట కిష్టపడని తల్లిదండ్రులుందురు. అందువలన నీ పద్ధతి సర్వజన సమ్మతముగా నుండదు. ఈ విధానము ననుసరించి విద్య నేర్చుకొన్న బాలుర కాంగ్లభాషాపరిచయ ముండకపోవుటచే నా భాషలోని విజ్ఞానమును జనవుకొనుటకు శక్తియుండదు. మతబోధ కీ పద్ధతిలో స్థానమిహ్యకండుటయు లోపమే యనవలసి యున్నది. భిక్షువుతములుగల మన దేశములో బాతశాలయందు మతబోధన కేర్పాటు చేయుట సుభాగ నుండక పోవచ్చును. అట్లని దానినిబూర్తిగ వదిలివేయరాదు. అట్లు చేసినయెడల బాలురకు దైవభక్తి నేర్చుటకుగల యవకాశములను జారవిడిచి నట్లగును.

వార్ధాపద్ధతి వార్ధాపట్టణములో నున్న బోధనాభ్యసన పాఠశాలలలోదప్ప మఱియెచ్చటను నాచరణమునందున్నట్లు తెలియదు. ఆంధ్రదేశమున బందరు పట్టణమున యా పద్ధతిని నేర్చుట కొక యుపాధ్యాయక శిక్షణశాల నేర్పరచి యున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ మధికారములో నుండిన కాలమున నీ పద్ధతిని మన రాజధానియందలి పాఠశాలలన్నిటిలోను బ్రవేశపెట్టునని తలంపబడెనుగాని, యంతలోఁ బ్రభుత్వము మాటినందువలన నీ యత్నము వెనుకబడినది. కాని గ్రామపాఠశాలలలో నీ పద్ధతి నుపయోగించుట కీపద్ధతిలో శిక్షణము పొందిన యుపాధ్యాయులు కావలయును. ఇప్పుడు శిక్షణము పొందుచున్న యుపాధ్యాయులు గ్రామములోని ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నీ పద్ధతి ప్రకారము విద్య నేర్పవలయును. ఈ పద్ధతిని గొన్ని పాఠశాలలలో వైనను వాడిచూడనిదే దీనియందలి సాధక బాధకములను గాని లాభనష్టములను గాని నిశ్చయము చేయజాలము.

ప్రశ్నలు

- (1) “ప్రోజెక్టు” అనగా నేమి? ప్రోజెక్టులలో నన్నివిధములుగలవు? అవి యేవి?
- (2) మానసికకాస్త్రము యేనూత్రముమీద ప్రోజెక్టుపద్ధతి యాధాతపడియున్నది? దానిని వివరించుము.
- (3) ప్రోజెక్టుపద్ధతి యననేమి? బడిలో నేర్పవలసిన పాఠముల నన్నింటిని దాని మూలమున నేర్పటకు వీలగునా? ఈ యుక్తరము నొక్క దృష్టాంతముతో విశదపఱచుము.
- (4) ప్రోజెక్టుపద్ధతిని, వార్తాపద్ధతిని గల పోలికలను, భేదములను వ్రాయుము.
- (5) ప్రస్తుత విద్యావిధానములోని రెండులోపములను జేర్కొని వానిని దొలగించుటకు మార్గములను నూచించుము.
- (6) వార్తాపద్ధతిలో గల నాలుగు గుణములను వ్రాయుము.

